

שטונדען דער אנדאכט.

איין געבעט: אונד ערבוואונסבוק

פ' ר

איזראעלס פרויען או. יונגפרויען,

צוד אפגענטליכען אונד הייליכען אנדאכט, וואו וויא
פֿיד אללע פֿעהאטלטיגסע דעס ווייליכען לעבענס.

פֿאן

פאנני נידא

נעב. שמידעל.

„איך דענקט: בעטען שטעהעט ביא מיר,
ערהאטען אונד געוואנדען אין דעם האכסטן האנד.
(תהלים ע"ז, י"ח.)

פראג.

אייגענטהום או. פֿערלאג דער בוכהאנדלונג פֿאן
וואלף פאשעלעס.

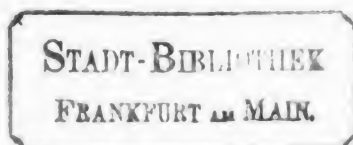
פֿראנקפורט אים מיין	ווייזן
ביא הערצפֿעלד או. בויער	ביא אוואק קויפֿמאן.
ברעסלויא	לייפציג
ביא פֿריטשע.	ביא מ. מאנאש

Prag 1864.

Druck v. Senders & Brandeis Rittberg. N. 408—I.

Ind. germ 837

„דאז געבעט ליענט אין אונזערער נאטור. עס איז
 דער וויסער איינער געפאנגענען וועלע, עס איז דער
 פארגעשמאק איהרער בעפרייאונג, עס איז דאז פאָר-
 געפיהל דער עווינקייט.“
 „דער מענטש בעמעט, אויף וועלכער שטופע דער
 זיטציגונג ער אויך שטעהען מאג.“
 דאז בוך דער ערליעהונג.

איהרער האָלגעבאָרען

דער עדלען גראָסהערציגען פֿרויא באַראָנין

לואיזע פֿאָן ראַטהשילד

נעמאלין דעם עדלען באַראָנס

הערן מ. קארל פֿאָן ראַטהשילד

איז פֿראַנקפֿורט אַם מאַין.

אין טיעפֿסטער עהרפֿורכט געווידמעט

פֿאָן

דער פֿערפֿאַססערין אונד דעם פֿערלעגער.

א י נ ה א ל ט.

זייטע

IX	פֿאָרוואָרט
1	ביים איינטריט אין דאז נאָטטעסחויז
2	אם מאָרגען
4	דעטאָ נומראָ II
6	אבענד-געבעט
9	דעטאָ נומראָ II
11	דער שלאָף (איינע בעטראכטונג)
12	אם זאָגטאנ
13	אם מאָגטאנ
14	אם דינעסטאנ
16	אם מיטטוואָך
17	אם דאָנערסטאג
19	אם פֿרייטאג
21	ביים איינזאננע דעם שבת נאך דעם ליכטצינדען
23	אם שבת
25	ביים אויסהעבען דער תורה אם שבת
26	ביים אויסהעבען דער תורה אם נייאיהר- אונד פֿערוואָהנונגסטאנע
27	ביים אויסהעבען דער תורה אן דען איבריגען דרייאַ פֿעסטען
28	געבעט פֿיר דען לאנדעספֿאטער
29	בעטראכטונג ווען דער ניימאָנד איינגעזעננעט ווירד
32	אם ניימאָנדע
33	אן דען ערסטען טאנען דעם פסח-פֿעסטעס
35	נאך דעם פריעסטערזענען
37	אן דען לעצטען טאנען דעם פסח-פֿעסטעס

זייט:

39	געבעט אס וואָבענפֿעסטע
45	אס צערשטאַרונגסטאנע ירושלים'ס דען 9. אב (תשעה באב)
48	אן איינעם אללגעמיינען פֿאסטטאנע
49	אים מאָנאטע אלול
50	פֿאַר דעם איינטריט דעם נייען יאהרעס (ערב ר"ה)
53	אס מאָרגען דעם נייען יאהרעס
55	ביים שופר-בלאזען
57	בעטראכטונג אס נייאיהרס-אונד פֿערוואָהנונגסטאנע
60	וואָהרענד דער בוסטאנע
	אס טאנע פֿאַר דעם נייען יאהרע אָדער דעם פֿערוואָהנונגסטאנע,
62	ווען מאן דיא גראָבער בעזוכט
63	אס פֿאַראַבענד דעם פֿערוואָהנונגסטאנעס (כל נדרים)
65	אס מאָרגען דעם פֿערוואָהנונגסטאנעס
71	צו מוסף דעם פֿערוואָהנונגסטאנעס
73	צוג דעם אָבערפֿריעסטערס נאך אונד אויס דעם טעמפל
76	דעעלענעבעט
78	צו מנחה דעם פֿערוואָהנונגסטאנעס
81	צום שלוססע דעם פֿערוואָהנונגסטאנעס (נעילה)
82	אן דען ערסטען טאגען דעם לויבהיטטענפֿעסטעס
84	אן דען לעצטען טאגען דעם לויבהיטטענפֿעסטעס (שמיני עצרה)
86	אס שמחת תורה
88	אס חנכה
89	אס פֿעסט דער לאָזע (פורים)
91	געבעט איינעם יונגען מאָדכענס
93	געבעט איינער וואיזע
94	געבעט איינער ברויט
96	געבעט איינער ברויט אס האָכצייטסטאנע
98	געבעט איינער מוטטער אס האָכצייטסטאנע איהרער טאכטער
100	געבעט איינער מוטטער אס האָכצייטסטאנע איהרעס זאָהנעס
101	געבעט איינער פֿרויא דיא ויך מוטטער פֿיהלט
103	פֿאַר דער ענטבינדונג
104	נאך דער ענטבינדונג

זייטע

105	געבעט איינער מוטטער דערען קינד צור בעשניידונג געטראגען ווירד
	געבעט איינער מוטטער דערען וויבליכעם קינדע דער נאמע גע-
106	געבען ווירד
	געבעט איינער וואָכנערין, ווען זי צום ערשטענמאל וויעדער דאז
107	נאָטטעס הייז בעזוכט
109	אין קינדערלאָזער עהע
111	געבעט איינער מוטטער אום דאז וואָהלגעראטהען איהרער קינדער
	געבעט איינער מוטטער ביא דער קאָנפֿירמאציאָן איהרער קינדער
113	(בר מצוה)
114	געבעט איינער מוטטער דערען קינד אין דער פֿרעמדע איזט
116	געבעט איינער מוטטער דערען וואָהן אין מיליטאָריענסטען איזט
118	געבעט איינער אונגליקליכען עהענאטטין
120	געבעט איינער פֿרוי דערען מאן אויף רייזען איזט
121	פֿיר דען קראנקען גאטטען
123	איינע מוטטער פֿיר דאז קראנקע קינד
125	איינע מוטטער פֿיר איהר ערוואכסענעם קראנקעם קינד
126	געבעט פֿיר עלטערן
127	פֿיר פֿלעגעלעטערן
129	ביא ערקראנקונג דעם פֿאטערס
130	ביא ערקראנקונג דער מוטטער
131	איינע וויטווע דיא אונמינדיגע קינדער האט
133	איינע מוטטער דערען קינדער זיא ערנאָהרען
134	אום לעבענסאונטערדהאלט
135	אום וואָהלשטאנד
137	געבעט איינער אונבעמיטטעלטען
139	געבעט איינער דיענענדען
141	געבעט אום געדולד אונד קראַפֿטיגונג אים ליידען
143	געבעט אין שווערער קראנקהייט
146	געבעט נאך דער גענעזונג
148	געבעט איינער קראַנקעלנדען פערזאָן
150	געבעט אויף איינעם קורפלאטצע
152	געבעט אים האָהערן אלטער

זייט

154	געבעט אויף דער רייזע
155	געבעט נאך איבערשטאנדענער געפֿאהר
157	געבעט וואָהרענד איינער זעעפֿאהרט
158	געבעט וואָהרענד איינעם זעעשטודמעס
159	געבעט נאך צוריקגעלעגטער זעערייזע
160	געבעט וואָהרענד דער דוידע אונד רעגענאָטה
162	געבעט אם שטערבעטאג דער עלטערן
163	געבעט אם גראבע דעם פֿאטערס
165	געבעט אם גראבע דער מוטטער
166	געבעט אם גראבע דעם נאטטען
168	געבעט איינער מוטטער אם גראבע איהרעם קינדעס
170	אויף דעם גראבע איינעם פֿערוואנדטען
171	אם לויבהיטטענפֿעסט ביים קרייזגאנג מיט דעם לולב אונד אתרוג
173	געבעט אם ראש השנה אונד יום כפור פֿאַר עלינו
174	הללה-געבעט
175	הנבה
177	איינע לעגענדע
180	דאנק פֿיר דיא גענעוונג
182	אין וואָרט אן דיא עדלען מיטטער אונד פֿרויען אין ישראל

פֿאַרװאָרט.

פֿערלײגענדע געבעטע זינד מורספרינגליך ניכט פֿיר דיא פֿערקלענטיכונג פֿערפֿחטט ווערדען. — מין זיינען פֿון דען מנניגפֿחטטען ערזייגניסען רייך דורכװירקטען לעבען ווערד עס זיך גערקעט לוס מונענטבעהרליכען, מקלטיגען בערליכניסע, זיט דעסן ערהעבענען וועלטגייסט, דער זך הקך טהרקנט מונד זך טיעל נעדערטויט, לויטפֿערמלע לז פֿאלעגען, מוס בייח זיהן דיא מיינליט מונד דיא קרמלע לז פֿינדען, מויל דעס פֿערמלע זיי נערקעט גער טווערע מקפֿער הייטענדען פֿעליטען ניכט לז ווען קען מונד ניכט לז ווירען. דערמרט ענטטמנדען דיא זייטען דער פֿערלײגענדען געבעטע. מין זיהנען פֿערמלע זיך דען מקעסע טמב, דער מוס דעס דירען פֿעלז מיינעם טרוירגען געטיקעס דען בקרן ערהעבענדע געפֿילע מונד הימליטער טרמסטונגען זיך הערפֿערען, דיא ימקמבליטער, מויל דער דיא ענגעל דער געדולד, דער הקפֿעלונג מונד דער גמטערגעבענהייט זיך פֿערק הימלען נעדערטטיגען.

זיך ווערד מן פֿריהער פֿון זעהרען קמפֿעטענטען זייטען מוילגעפֿערדערט, דיעזע געבעטע דער מקפֿענטליכקייט לז זיבער געבען; מבער עס ווידערטרעבטע זיך טעטעס, דיא געפֿילע מונד געדמקען, דיא מין זיינען מיינמסטען מונד הייליגסטען סטונע דען זיין הערן בעוועגטען, פֿער דיא ריכטענדע קריטיק הינלוסטעלען.

דך יעטלט דמנגט זיך זיין מייגענעם הערן מוס בעמלע דערען ריקיילטען היערלז. זיך מקלעט נמליך דען מנען זיינעם טהייערן, זיך מונפֿערגעסמליכען גמטען אברהם גידא, דער מלס רמבניער לז למיטן מין זמערען נמך טווערען קמקעלמגער מין דער זיטע זיינעם מן ערלען מונד געזעגעטען טהמטען זך רייכען לעבענס, מין זיינען. 42 לעבענסמיהרע, מן. 22 פֿעברואר 1854, דוך דען טמך זיך געמממען ווערד, דוך דיא הערויס גמבע דיעזער בלמטער זיין דעמקמלע לעבענדע ערזיינערוג נמך זיינען טומלען קמקעטען זעלען, דיא זייטען דיעזער געבעטע זינד קהנעהין הערלענסערגיסע, דיא זיך מן ערזייגניסע קניע

פֿען, וועלכע מ'זיך מן זיינער זייטע, היט מ'האט מונד דורך מ'האט
 ערלעבט ה'האט. וואָגע זיינע פֿערקלערטע זעלע מ'זיך יענזייטס
 דערין יענע טרייע מונד זעבט ערקענען, וואָמ'זיט מ'זיך זיין לעבען
 היינערדען לו בעגליקען סטערעבטע.

ווי בעזיטלען בערייטס וואָהל וואָנכע פֿערליגליכע טרייטען
 דיעזער מ'זיך, מ'דערמאָנט ביכער פֿיר פֿרויען, וואָנליכער פֿעדער ענט-
 פֿאָקסען, מונד דיז ווייניגען דירעטען וואָהל סווערליך דער ניכ-
 טערען פֿרישונג עבענאָך טיפֿער האָלטען, מ'זיט יענע. דאָך דער
 פֿערקלערטען פֿיר דען ווערט דערמאָנטער מ'רבייטען מ'זיט וואָהל
 דער: וועלכע געפֿיהלע זיט מ'ן דער זעלע דעם בעטערדען עררעגען
 מונד לוריקלעכעסען. מ'זיך ווייט, דאָס דען ווייניגען פֿיעלעס לו מ'הערע
 פֿערלענדונג מ'בעהט; יעדאָך האָט מ'זיך, דאָס זיט מ'זיט דאָס ער-
 געבניס מ'זינעס ווייבליכע הערלעכעס מונד זאָ עהער מ'זיך הערלען
 דער פֿרויען מ'הער עכאָ פֿינדען דירעטען. מ'זיך מ'זיך, ווען ער נאָך
 זאָ געלעהרט מונד גרעס זיין וואָג, קאָן זיך דאָך ניכט מ'ן מ'זיך
 זאָגען מונד פֿערהאָלטניסע דער פֿרויען פֿערזעטלען, קאָן דאָך ניכט
 זאָ זיכט מ'ן דיז פֿערבאָרגענעסען ווינדונגען דעם ווייבליכען גע-
 מ'זיטעס דרינגען, מונד מ'זיך דיז טאָנע זיינער לערעסעסען זאָמ'זיטען
 לו זיטען מונד מ'הענען דאָן דורך דאָס לעבענדיגע וואָרט מ'זינען
 מ'זיטען לו געבען: וואָהרענד דיז פֿרויען נור מ'ן מ'הער מ'זינעס
 הערן לו בליקען ברויכט, מונד מ'ן דען הערלען מ'הערע סוועסטערן
 לו זענען, נור מ'הערע מ'זינען ערלעבניסע זיך פֿערגעגענוואָרטליגט,
 מונד מ'זיך דערען זיידען מונד פֿריידען היט לו עהפֿינדען.

זאָ וואָגען דען זיט, מ'זינע פֿריינדליכען לעבענדיגען, דיעזעס
 בוך וואָהל וואָנכע מונד נאָכזיכטיג מ'זינעהאטען, מונד וואָגע גאָטט,
 דער מ'זינע, עס זעגען היט דער קראַפֿט, מ'ן דען הערלען דער
 בעטערדען דיז געפֿיהלע דער מ'דערמאָנט לו וועקען, מ'הענען טרעסט
 לו טענדען, ווען זיט דעם טרעסטעם בעדירען, מונד ערהעבונג
 מונד מ'זיטען מ'ן מ'זיך פֿעריקדען מונד ערמייניסען מ'הערעס
 לעבענס.

לאָשטיץ, דען 21. אלול 5614.

דיז פֿערפֿאַסערין.

געבעט ביים איינטריט אינו גאטטעס הויז.

„מיינע פֿעסטע בורג מיזט מונזער הערר,
דאָרט היין פֿאָלטעט זיך דער פֿרוממוזע,
מונד געטיטלט מיזט ער.“
(משלי י' י"ח)

זיין וויר געגריסט, דום הייליגעס, טיילונגס הויז, דום פֿריינד-
ליכער טעמפל דעם העררן! זייד וויר געזעגנעט, מיהר געווייהטען
האלטן! היער וואָהנט מונד טהרמנט דער הערר מונטער מונד, היער
טטרמאלעט וויר ענטגעגען דום גלוקריע דעם מוואָלכטיגען, מוואָ-
טוועבעט וויר זיינע וויהע, זיינע הייליגקייט!

ניעדערגעבייגט מונד געדריקט פֿאָן דען קיווערניסטען דעם
לעבענס בעטרעטע מיך דיעזע טוועלע, מונד זיעהע, מיין הָהערער
גייסט ליעהעט מין ווין הערן מין, עס טווינדעט דום וואָרע, מונד
דום בעקומענהייט וויינער זעלע ווייכט דען מיגברניסטיגען,
טהרמנענרייכען געבעטע, דום וויינען ליפען ענטטטרומט. „י' מ'
היער מיזט מיינע טטמטטע גמטטעס, מונד היער
מיינע פֿאָרטע, דום לוסן היוועל פֿיהרט.“ מיבערמול
ביזט דום, ווין גמטט, וויר נעהע, דאָך היער מן נאָכסטען! היער
פֿיהלע מיך וויר געמאָרגען מונד געזיכערט מונטער דיינען טוטלע,
ווין הימליכער פֿאָטער! היער פֿיהלע מיך וויר געטירמט פֿאָר דעם
לעבענס מנפֿיינדונגען מונד פֿעראַלונגען, היער ברינגט וויינע זעלע
דיר מיהרע מַפֿעכער, ווייהעט מיהר לעבען דיר, מיהרען האָרט מונד
טמפֿעכער, מַפֿעכערמרט דיר מוואָל מיהרע טיעפֿסטען ווינטע, מיהרע
פֿערבראָגענטען, געהייסטען רעגונגען.

דריטען מיין געווייכט מונד געווייהלע דער וועלט, דום טטעהט
דום לעבען מיט מוואָל זיינען וואָקונגען מונד פֿערהינגען, מיט מוואָל
זיינען העממניסטען מונד בעטווערניסטען, גלייך מיינער טיידעומונד
לויטען וויינען הערלען מונד דיר, וויינען גמטטע, מבער מיט דען
מיינטריטע מין דיעזע טיילונג, מיינמאָנ, הייליגען רייזע פֿאָלעט
דום טיידעומונד, טטירלט דום טרמקע לומממען, מונד וויינע זעלע

ערהעבט זיך לו דיר פֿעלן מיניגקייט מונד מינברונסט, פֿעלן פֿען
דען הייליגען טויערן דער מנדלעט. מיך פֿיהלע מיך ריינער מונד
בעסער, דען דיא טוגענד מונד דיא רעליגיאָן ערטיינען זיך היער
מין מיהרער העהרען, הימלישען געטטמאט, מין מיהרער עוויגען,
מוכפֿערגעליכען וועיסטמאט. עס ערווייטערט זיך ווין הערן, עס
ווירד העלן מין וויינען מינערן, עס הייליגען זיך מלוע וויינע גע-
דמקען מונד געפֿיהלע, עס פֿליעהען דיא זינדיגען נייגונגען, מונד
ומעכען פֿלומטן דען טריעבען לופֿט גוטען, עדלען מונד המהען. מ,
דמס דיעזע געפֿיהלע, דיעזער ליכטפֿעלע מויעבליק לו דיר, ווין
טמפֿער, נישטער מין זיך טריבען, מונד דיא ווייזע מונד
הייליגונג, דיא היער מין ווין הערן זיך ערגעסט, מויד מויל ווין
לעבען מין דער מויעמנוולט זיך ערטערעקען וועגע, דמס דיעזע
טטונדע זיך ווערדע וויינע טטונדע דער זעגונג מונד בעגנדדיגונג,
וויינע טטונדע דער ערהערונג מונד געוועהרונג, פֿער דיר, גנדענע-
פֿעלער, מלוערברמער! מאַן.

אם מאַרגען.

I.

„הער! פֿריה וועלכסט דואַ זיך הערען,
פֿריה ווענדע מיך זיך לו דיר מונד הערען.“
(תהלים ה' ד')

מלומעטיגער, דואַ פֿיהרעסט הערויל דען העלען ווערען מן
דיא טעלע דער דונקלען נאכט, מונד מלועס וועס דמ מיזט, פֿרייעט
זיך דעס טרעהלענדען ווערענליכעס, פֿרייעט זיך דעס ווערער-
ערוועקטען לעבענס. דיא גענלע נאטור ווירד ווין גרמער געטטעס-
טעשען, דער פֿען פֿייערליכען הימען, פֿען לעבענדיגען הלליה'ס
ווערערטמאט, דיא דיר, ערהערענער וועלכענעטפֿער! מלועס גע-
טמפֿענע ענטגעגענבריינגט. מין דען טיעפֿען רויטען טערמאע דיר
מיהר ליעד, מונד פֿען דען בערגען טטיגעט דמחפֿיל מויל לו דיר,
מלס ווייהרויך פֿען ריעיגען מלומערען. — מויד מיך, דיא מינלענע
מין דיעזען גרמסען מל, פֿלומע דמקענד וויינע הענדע, מונד ווין
מינבריינטטיגעס געבעט טטיגט, מלס וויינע קינדליכע תפֿערגעמבע,
זיט מויל לו דיינען ערהערענען וועלכענעטהערמאט!

חלם מ'ך געשעסעלט מיטן בעוואוסטלעזען טאווער (חג,
 פֿינסטערע מונד במגע נחט מוסן מ'ך הער, דע ווערסט דאס מ'ין
 היטער מונד בעטיילער; ד'ין פֿערטערמוגע זעה פֿעלן פֿירזארגע
 מ'ין מ'ך הערמב, מונד דיינע פֿערטערמנד ווער טירמענד מיבער
 מ'ין הויפט געברייטעט, מוסן יעגליכע נחטה מונד געפֿעהר פֿעלן מ'ר
 פֿבלעווענדען, מונד דימ זיסגקייט דעס פֿריעדליכען טלמעס מ'ך
 מונגעשטערט געניעסען לו לעסען. מונד נון, דע מ'ך דורך דימ
 נאכטליכע רוהע ניגעשטערקט מונד ערקוויקט ב'ן, דע העסט דאס
 מ'ין מויער וועדער בעפֿרייט פֿעלן דעס טאווערס במנדען, דעס
 עס דער פֿערינגטען טעהייט דער נחטור זיך ערשליעסע, מונד
 מ'ך ערוועקט לו פֿריטער טעהטיגקייט מונד פֿערייט, לו נייער לע-
 בענסלעט מונד לעבע.

מ'ין גאט! עס מ'זט מ'ין פֿעסטער ווילע, דיעזען טאג מ'ן
 ניטליכער געשטעטיגקייט לולברייגען. מ'זע מ'ינע פֿעליכען מונד
 מויערמבען ווילן מ'ך טיילן, מנספֿרוכטלעך מונד מ'ן רעגען מייפֿער
 ערפֿילען, ניכטס פֿערנפֿעלעטיגען, מונד מ'ן מ'זען דען גייסט דער
 פֿערנונג וועלטען לעסען. דאך מ'ין גאט, ווער טווענקענד מ'זט
 דעס מענטען ווילע, מונד ווער פֿערוועלט מ'זט ז'ין טהון מונד טעפֿעלען,
 ז' דאס ניכט דיינען זעגען דערין רוהען לעסעסעט! דערין פֿלעהע
 מ'ך מ'ן מינברונסט לו ד'ך, מ'זענפֿעליכער! לעס וועהלעניגען, וועס
 מ'ך מ'ן דעמאטה מונד מיטן פֿערטערען מ'ין ד'ך בעגינע, דעס
 מ'ינע טעהטיגקייט מונד מ'ין פֿלייס דען וועהלטער מונד דימ
 עהרע מ'ינעס הויזעס זעהרע, מ'ין ווערען מונד וועלטען מ'ין הייל-
 זעמס ז'ימ, מונד טעטעס דע: ניטליכע מונד וועהלטערע פֿיר
 מ'ינע לעבען לו טאגע פֿערדערע. לעגע דיינען זעגען מ'ין דע:
 געשטעט מונד דען בערן מ'ינעס גאטען, דעס ז'ינע פֿלונגע מונד
 ענטווערפֿע טעטעס ווערע מונד גליקליך, מונד ז'ינע מונטערנעהאנגען
 פֿערוועט מונד געווינבריינגענד ז'יען. בעגענדיגע מונד מ'זע ווער
 דיינען בעסטען גאטעסזעגען, מ'ינער פֿעסטען געזונדהייט, מ'ינען
 היטערן ז'ינע מונד מ'ינען געניגעזען הערלען, דעס ווער מ'ין
 פֿערעהען וועה מונד פֿעללער קרמפֿט מונטער טאגוער פֿעלברייגען.
 גיב, מ' גאט, דעס מ'ך דען טאג מ'ין מונד זינדענפֿריי פֿערלעבע,
 יע פֿערגעסעט, דעס עס דימ בעשטימאנג יעדעס טאגעס מ'זט,

מוזנ בעססער מונד פֿאָלקס־וועגער לױ וואָסען, מונד מוזנ מויל יענען
גרופֿטען טאָג פֿאַרלובע־רייטען, וואָ דאָ מוזנ מין דאָ רייך דעס
האָהערן (עבענס מיינבערשט — דאָוויט ניכט דער ערווערב מונד
דער געוויזן אירדיטער גיטער גיפֿן מונד גער מונדער זינגען מונד
דענקען געפֿאָנגען נעהמע.

אָפֿט, מוואָגייגער, טעטעס פֿריעדע מונד מיינט־רעכט מין
מיינען הויזע העררען. ערלייכטע מיינען גייסט, דאָס איך עס
פֿערטעעהע, וויר דיו (עבע מונד דיו מ־טאָג מיינער מנגעהאָריגען
לױ ערווערבען, מונד ווען וויר וואָס זיבן־קאָעס בעגעגען: אָפֿטע,
וויט גלייכ־וואָס מונד געדולד עס מויל־לונעהמען, מונד דען ביטערן
וואָרטע טעטעס מין: אָפֿטעס טוויגען ענטגעגען לױ זעטלען. בע־
וואָהרע וויר, דאָס איך מין דען טאָנדען דער פֿריידע מונד דעס
גענוסעס איך ניעמאָס דען אירעוואָס מונד דער פֿערינד־גאָג
הינגעבע, מונד זעהרע וויר, אָ גאָטט, מין דען טאָנדען דעס טאָנדלעס
דיינען ווילנען ערגעבונגס־פֿאָל טרעגען, מונד דיינע הולד מין יעדען
פֿערהאָלטניסע ערקענען. זעגע וויר זינען טאָג, דאָס ער מיינער
דער גוטען, מיינער דער ניטל־זינען, מיינער דער גליקל־זינען ווערדע,
היילברענגענד פֿיר מין גאָלעס (עבען. מואָס).

II.

„וויט יעדען וואָרגען זיין
מיזט, פֿאַטער! דיינע טרייט.“
(איכע 'ג' כ"ג)

וויין טאָפֿער מונד ערהאָלטער! אָבערמאָס מיזט מין טאָג
מנגעבראָכען, פֿאָן ניינען דור־דרינגט דער פֿרינד־זינע וואָרגענט־טראָה
דיו וועלט, מונד זיין בעלעבט פֿאָן וואָהטהאָטיגען טאָווער טעדהע
איך היער פֿאַר דיר, וויין גאָטט, מונד ווייט ניכט, וואָפֿיר איך
לועסט דיר דענקען, מוזן וואָס לועסט דיר מנצ־זעהען: אָוואָ.
דינעס וועלט־וואָ, אָ טאָהענד פֿאָן ווייזייט, מוואָפֿעט
מונד גיטע, מין ווערק דיינער מונדעמאָלען פֿאַטערהולד מונד
זינע, האָסט דאָ לון וואָהניטן פֿיר דען בעפֿאַרלוגטען אָהן דער
טאָפֿאָג, פֿיר דען זענטען, הערפֿאַרגערשען, מונד מוואָ טאָטלע

מאנד קרמפֿטע דער נאָטור מיהן דיענסטבאָר געמאָלט. אויס טטויב
המסט דאָס זיינען לייב געבילדעט, דער טאָלע מיהן ענטקומען,
אויף דאָס ער דיא פֿערגאָנגליכקייט מאנד נישטיגקייט זיינעט מירדיטען
ווענעט ערקענעט, מאנד זיך בעמילע, דיא מוילגאָבע מאנד בע־
טטיוואונג זיינעט לעבענטס לו ערפֿילען; דאָס ער דאָס גוטע, דאָס
ער הייטע טהון קאָן, נישט אויף וואָרגען פֿערטיבעט, דאָס הייטע מיהן
נישט, בעפֿאָר ער זיין ווערק פֿאָלענדעט, דיא לעטלע טטאנדע
ערמילע. — זיינען לייבע המסט דאָס דען קאָדען דעס לעבענטס
מיינגעהוילט, מיהן הייטע זיינען פֿאָנקען דיינעט גאָטטאָלען גייסטעס
בעגאָבעט, דאָס הייטע ער דאָך מיהן דיינע פֿאָלענדעט ערקענעט, דאָך
מיהן זיך מנגעפֿיערט פֿיהלע דיר נאָלעטערעטען, מאנד לו ווערדען
דיין עבענבילד פֿון גיטע מאנד וילדע, פֿון וואָנאָטהע מאנד פֿערגאָנגליכקייט.
דער ערדענאָהן יעדאָך, וויאָ מָפֿט פֿערגיסט ער דיא האָהע,
ווייזע פֿאָטערליכע בעטטיוואונג, לו דער דאָס מיהן בערפֿען המסט,
פֿערגיסט מין זיינען מיערעוואָהע קאָדען מין זיינען לייכטיזינע
מיערע דיא טאָפֿאָנג דען טאָפֿעפֿער, מיערע דיא גאָבען דען
געבער. ער בערויטט זיך מין דען פֿערגאָנגען דעס לעבענטס,
מאנד פֿערמאָוויט מיערע דיא ערדע דען היממעל, מיערע דאָס
עוואָפֿאָנגען דאָס טענדען, מיערע דאָס וואָהלעבען דאָס
וואָהלטהון, מיערע דען גענוס דיא טהאָטיגקייט, פֿער־
טאָיעסט זיין מיינערעט דען מנפֿאָרדערונגען דעס נעכטס מאנד דער
געטאָליכקייט, מאנד פֿערטאָיעסט זיין פֿאָר דען נאָטהערייט זיינעט
נאָכטאָען, דען הילפֿערן זיינעט ברודערס!

וויין גאָטט מאנד הערר! וואָגעסט דאָס זיך בעוואָהרען, דאָס
זיין לעבען נאָהער מיינע אָלע פֿערפֿעהלעטע ריכטונג מננעהאט,
דאָס זיין הערן נישט אָס זעהר פֿאָן מירדיטען מאנד וועטאָלען האָנגע,
אָס דמריבער דיא האָהערע ווייזע דעס דמיינס לו פֿערגעסטען
מאנד מוילאָגעבען. וואָגעסט דאָס זיינען גייסט מין דען לייכטע
דיינער ווייזייט ערטטמאָרקען אָססען, דאָס מיר פֿאָלעטען
אָס טאָכטער, אָס גאָטטין, וואָטער, הויפֿאָרוי מאנד ווענט הייט
פֿריידיגען הערלען ערפֿילע, מאנד קיינע דאָפֿאָן פֿערמאָוויטע מאנד
פֿערמאָלעסאָגע, דאָס מיר לעבענד מאנד ערגעבען דאָס סיקאָל אָס
נעט גאָטטען טהילע, מאנד מין גוטען, וויאָ מין באָזען טאָגען דער

סוטלענגעל זיינעט זעבענס, זיין טרעסט מונד זיינע פֿריידע ווערדע,
 דאס איך זיינען הויזע פֿערטטעהע ויט פֿרעווען, פֿערטטעהע
 דיגען זינע מונד זיינע קינדער ערליעהע ויט ווייזער זארגפֿולט
 לו גוטען, געטטגעפֿולגען הענטען, לו טרייען, טהעטיגען מונד
 גערעכטען ויטגליעדערן דעס פֿערטערלענדעס. וועגעט דאס ויין
 הערן ערווערען מונד דורכגליהען ויט זעבע מונד ערברענען געגע
 זיינען נאָכטען, דאס עס ויר לור ווענע ווערדע זיינען קוועער
 לו ווירדערן מונד זיינע טוערלען לו היילען, זאָ פֿעט מונד זאָ פֿעל
 איך פֿערטעג.

וועגעט דאס, ויין געטט! איך מונד דאס זיינען, זיינען
 געטטען מונד זיינע קינדער טהיילענענען זעסטען זען דען רייכען
 טפענדען דיינער הולד, דאס ויר טעטעס דאס בעפֿריידיגונג זעלעט
 דעסטען פֿינדען, וועט דער קערפֿער לו זיינער נעהרונג מונד קרעפֿע
 טיגונג, וועט דאס זעלע לו מיהער ערהעבונג מונד ערהייטערונג
 מונד דאס הערן לו זיינער ערקוויקונג מונד זעבונג בעדערן. וועגעט
 דאס מונד דאס ברקד, דאס ויר עסטען, מונד דאס געווענד, דערין
 ויר מונד קליידען, זיין עהער געווינען זעסטען, פֿרייט פֿען דריקע
 קענדען זארגען מונד טוערלען, געזעגעט פֿען זיינער פֿעסטען,
 דויערנדען געזונדהייט, דאס ויר ניעהעלעס זעהענען וועגען פֿען
 דען וועהרטהעטען מונד דער גוטע דער הענטען, זאָדערן יעג
 זיכעט עהפֿענגען מויע דיינער ווירדען פֿערטעהערד, דאס דא
 טעטעס זעפֿען מויע, לו זעטטיגען זעלעט, וועט דא זעבט, זיין
 גנאדע מונד ערברענען. זען.

אבערהעטע.

I.

„דעס טעגעט בעפֿיעהלט דער הערר זיינע גנאדע זיבער ויך,
 מונד נאָכטעס מויע נאָך זיין זעד בייז ויר. —
 זיין געבעט לו געטט, מויע — זיין זעבט.“
 (תהלים מ"ב, ע').

זעלעטער! זעהענעלעס מויע זיין טעג דעהינגעגנען, מונד
 דא נאָכטעס העט מיהערן דונקלען זענטעל זיבער דאס ערדע מויע

געברייטעט. דיא נאטור טיינט לו ראהען, מונד דער הענטענאקה
פֿאָגט מיהרעטן ביימאפעילן מונד מיבערלומסט זיך דעטן וואָהלאַהן
טיגען טאָמאָ. מבער בעפֿאָר מיר ווין מווגע לונן טאָמאָער טאָמאָער,
ווילן מיר עס לערסט נאָך דאָנקענד לו דיר, ווין טאָפֿעכער! ער
העבען, בעפֿאָר מיר ווין דענקען מונד פֿיהלען דעטן טאָמאָער גע
פֿאָנגען געבע, וואָלן דער געדאָנקע מן דיר, נאָך ווין הערן בע
טאָפֿטיגען.

מונד וויר וואָהל טהוט עס וויינער זעלע, מן דיר לו דענקען,
וואָלטיגען! דער דאָ וואָ גאָדענפֿאָלן, וואָ וויר, וואָ פֿאָטעלויך מונד
העגסט מונד טראָגסט. „וויא זיס מיזט עס, דיר לו דאָ
קען, מונד דיינען נאָמען דער וואָ גראָט מיזט מונד
וואָ הערליך, מין וואָ מונד פֿרייז מוילטאָפֿרעכען.“
וויא וואָנגעפֿאָרע וואָהלאַהטען העבע מיר טאָן הייטע פֿאָן דיר
עוואָפֿאָנגען, וויט וויר פֿיעלען גאָבען מונד זעגונגען האָסט דאָ מיר
ערפֿרייטע. דעס הימאָלס ליבט האָסט דאָ וויר ווייטען, מן דער
ערדע פֿרומט ווין מווגע זיך ערגאָטלען וואָסטען; דיינע ווירדע
האָט מיר געוואָלטען, דיינע הימאָלסע הילד וויט דען פֿיטטיגען
דער וועבע וויר געדעקט, מונד דיינע גאָדענאָמנד וויר געהאָלטען
מונד עוואָפֿאָרגעטראָגען מיבער וואָ וואָנעכערוויא מיבעל מונד געפֿאָה
רען, דיא מוואָלטיכער וויר מוואָטעבטען. וואָלער פֿרומאָטה דען
מיר עוואָפֿאָנדען, קאָפֿן פֿאָן דיר, מונד מין טריבען טאָרלענט
טאָנדען האָסט דאָ ווין ווירדעס הויפט מן דין טרייעס פֿאָטעכער
הערן געלעגט מונד וויר וויט דיינען הימאָלסאָטראָסט געטאָרקט.
דאָרונן דאָנקעט וויינע זעלע דיר, ווין מונד פֿרייזעט דיר,
ווין הערן האָנגעט מן דיר מין וועבע מונד לופֿערייט, דאָ מונד
ערפֿאָרטליכער מין דען האָהען, דער דאָ טעטעס גיבסט מונד
ניע עוואָפֿאָנגסט, זעגען טענדעסט מונד קיינעס זעגענס בע
דאָרפֿסט, דער דאָ זעלבער ביזט דער מונדעריזעגבאָרע קוואָל מונד
באָרן וואָלעס גוטען מונד זעגענרייכען! יא דאָ, ווין גאָטט! ביזט
פֿאָלן מונדערגענלעכער הילד מונד וועבע, דאָך מיר — וויט מאָסט
מונד לאָגען פֿאָרע מיר וויר: האָבע מיר מוויך דאָך ווין ווירקען
מונד טאָפֿען מן הייטיגען טאָגע דיינער וועבע וויר ווירדיג גע
לייגט? האָבע מיר דיעזען טאָג מוויך וואָ פֿעלעכט, וויר מיר מיהן

הקטטע פֿערלעבען: וואָס? — האָבע מיך מוֹלע וויינע געליבדע
 מונד פֿאַרלירטען געגען גאָטט מונד וויינען נאָכטאָטען ערלויבט? —
 האָבע מיך דאָ גוטע, דאָ זיך וויר לו טהון דאָרגעבן, ניכט
 פֿערמאָגט, אָדער עס נור האָלט געטהאָן, וויט לויפֿן זין, וויט
 קאָלטען, מונד־וויינען הערלען? — האָבע מיך גאָטט מין מוֹל
 זען וויינען וועגען מונד טיקקונגען פֿערעהרט, מוֹל מיהן וויינע
 האָפֿטונג, מין מיהן וויינע לופֿערליכט געזעלט? — האָבע מיך
 מוֹלען פֿערלויבטען לור טהאָרהייט מונד זינדע ווידערטאָנדען?

וויט טהערן מונד רייט וואָס מיך בעקענען, גאָטט, מיך
 האָבע פֿאַר דיר געזינדיגט! ניכט מוואָרע האָבע מיך דיר מין
 הערלען געטרעגען, ניכט מוואָרע בין מיך מוֹל דעכן וועגע גע-
 בליעבען, דען דאָ מין הוֹר מונד גאָרע מונד פֿאַרגעלייכעט, ניכט
 מוואָרע האָט דער געדאָנקע מן דיר וויינע געליהע געהיליגט,
 וויינע לידענטאָטען געזאָנטיגט! — וויט פֿיהע מיך וויר מן
 נידערגעבייגט פֿאַן דען פֿאַרוואָרען וויינעס געוואָסענאָס! מן וויט
 האָסענאָסווערטה מיט דאָר דאָ זינדע, וויט ענטוואָרדיגט מונד
 ענטוואָרעל זיט מונד, מונד רויבט מונד דעס לעבענאָס טאָנאָטעס
 גוט; דען פֿריעדען מונד דאָ רוחע מונדערער זעלע.

מן ערבֿמאָרע דיר וויינער, דאָ גיטיגער פֿאַטער מין דער
 האָהע, דער דאָ וואָ מונדנדיך רייך ביט מן לעבע מונד ערבֿמאָר
 זען, פֿערגיב וויר, וואָ מיך מין וויינער זינדענאָטיגקייט וויר פֿער-
 גאָגען, מונד ענטליעהע וויר ניכט דיינע פֿאַטער־הוֹר מונד לעבע.
 ניט פֿאַן וויר דאָ בלאָגיקייט מונד בעקאָממענהייט דער זעלע,
 מונד לאָס דיינען הימאָלאָפֿריעדען זיך מוֹל זיין געמיטה זענקען,
 דאָס מיך וויט פֿערזאָהנטען הערלען, פֿערזאָהנט וויט דיר, זיין
 גאָטט, מונד וויט וויינען געוואָסען, דער וואָהאָהאָט דעס סאָל-
 פֿעס וויר ערפֿרייען קאָנע.

וואָגעסט דאָ, גאָרענאָפֿוֹר, דיינע לעבע מיבער וויר וואָ-
 זען לאָסען, וויר בעוואָהרען מונד בעהיטען פֿאַר דען טרעקניס-
 סען מונד געפֿאָהרען, דאָ מין פֿינטערן טויילען. לאָס דען סאָל
 דען דאָ מוֹל ערדען געזאָנדט, לוס טראָסט מוֹלער בעדראָנגטען,
 לור זינדערוג מוֹלער טהערלען מונד זאָרגען, מוֹל מוֹל וויר מונד
 וויינע מנגעהאָריגען זיינען וואָנדערטהאָטיגען בלאָזאָס מוואָגעסען.

בירג מונז מין טחטטען דיינער פֿאָרגען, זיך זינד וויר
געבֿקרגען מיטאָרדער, דען דאָ, גאָטט! ביזט ווין
בחננער מונד מיינע זיכערע לופֿאָלדט מיר, ווין טוטן,
ווין פֿעלן, ווין הקרט. מין דיינע האַנד בעפֿעהלע
מיר וויינען גייסט מונד וויינען לייב, וויינען פֿריעדען
מונד ווין גליק, בעפֿעהלע מיר מללעס, וועט מיר לעב מונד טהייער
מיט מין לעבען. קב מיר טלמלע, קב מיר וועלע, גאָטט
מיט מיר, מיר פֿירכטע ניכטט. מאַען.

אַבערהעבעט.

II.

„רוהיג לעגע מיר מיר ניעדער,
טלמלע מונד ערוועלע וויעדער,
דען מיר האָלט דער הער.“
(תהלים ג' ו').

עס מאַען זיך דיאָ מבענדטמטטען מיבער דיאָ ערדע, מונד
וויאָ ערקוויקענד מיט מיהרע פֿריטע מונד קיהלע נאָך מיינער הייִ
טען טאָגעסגלוטה; וויאָ וועהן טהוט דיאָ מבענדטעהע מונד טטללע
נאָך דער ווערקטהאָטיגקייט מונד דען גערייטע דעס טאָגעס, דיאָ
פֿריעדפֿוללע דאָמערונג נאָך דעס טאָגעס באַענדענדען גאָללע!
דער נאָטללע האַען בעפֿאָלקערט זיך מיט טטערנען, יענען
ליכטענדען, טטרמהלענדען ווענען, דיאָ זיך מילד מונד בעטויללע
גענד, מלס ווערען זיאָ גאָטטעס פֿערהיטטעלנדע, פֿריעדענבריינגענדע
באָטען, מויל מונז ניעדערטויען מונד מונערע באַיקע פֿאָן דען
מירדיטען קב מונד לוי דען האַמליטען הימליפֿלענקען. פֿייערליכער
ערנסט ערפֿוללעט מונערע זעלע, מונד פֿאָן טיעפֿערען הייליגען
עאפֿענדונגען דורכטערמאָט, ערהעבט זיך מונער הערן לוי דיר,
מוניכטבאָרער, מונבעגרייפֿליכער, דער דאָ מיבערמאָן מונז מונגיבסט
מונד געגענוואָרטג ביזט, מין טיעפֿסטען דונקלן דער נאָכטע,
וויאָ מינאָיטטען דעס טאָגעס ליכט מונד העלע.

מיר העבע וויינע האַנדע לוי דיר עאפֿער, ווין גאָטט, מונד
דאָנקע דיר מויס טיעפֿער זעלע פֿיר מללעס, וועמיט דיינע פֿאָ-
טערהאָלד מיר הייטע האַט בעדמלעט, פֿיר יעדע זעגונג, מיט דער

דאס איז בעגאנדיגט, פֿיר יעדע פֿריידע, וויט דער דאס וויין זען
בען געטויקט. אונד אויך פֿיר דאס טרויריגע אונד בעטריבענדע,
דאס דאס אויף וויינען וועג געלעבט, ווייל מיר דיר פֿרייזען; דען
מלעס וועס דאס טהוט, מייט וועהלגעטהען!

דאס העסט דיינען טאג געטמלעכען, וויט מלעכען וועס ער
ענטהעלטען, דאס פֿיהרסט נון אויך דאס נעכט הערליך וויט מיה-
רער טערקענדען רוח, וויט מיהרען ערקוויקענדען טלעכע, אונד
מיינער דען טלעכע וועלעסט דאס, דער דאס נישטער טלעכסט
אונד טלעכערסט. דין מלעכענדעס מיינער רוח מיינער דען מין
מיהמלעכט אונד בעוואוסטמלעכקייט געטלעכסטענען (ידערן); דיינע
טירענדע הענד טערעקעסט דאס מייט מיינער דאס למענער דעס
טלעכערנדען לון טלעכע געגען דאס געמלעכען, דאס מין דונקעלן
לוינען! — וויט וועהל טהוט ווי דער געמלעכען: דאס געטט ביזט
ווי נעהע, דאס טירעכסט, דאס וועהרעסט אונד היטעסט ווי!
מיהער ליטעכען אונד למענען געהע וויינע זעלע לור רוח, דער
הער מייט בייך דיר, וועס קענטעסט דאס פֿירלעכען! טערקעסט
מייך, מיהר ערמלעכעטען גליעדער, ערהעבע דיר, וויין ערמלעכע-
טער גייסט, וויך פֿען דיר, וויין הערן, דיינע קימערניסטע אונד
מערגען, דיינע למעטען אונד בעטלעכעסטע, אונד גיב דיר גען
אונד מונגעטהיילט דין דען יטיגקייטען דער רוחע.

דאך נור מיינען ריינען געוויסען מייט דער טלעך מלעכט
אונד ערקוויקענד; דאס, פֿעטער, בעמלעך מיר וויין למענער זאכע,
פֿלעכע מיר פֿעלן דעמטה אונד מינברונסט דיר מין. פֿערגיב אונד
פֿעלליהע ווי, ווען מיר הייטע פֿעך דיר געלעכט אונד וויין
טהון אונד למעטען דיר היטלעכע ווער. בליקע פֿערוואהנט אויף
מיינע ריינע יעדער, ענטליעהע ווי נעכט דיינען טוטן, אונד למעס
ווי מיינער מונגעטמלעכען, מונגעטריבטען רוחע געניעטען, אונד
דעס מערגענס וועדער נייט בעלעכט אונד געקלעכטיגט ערוואכען,
לויטלעכער טהמליגקייט אונד לויטלעכען ווערען אונד טלעכע-
פֿען, נאך דיינען וועהלגעטהען. מייט.

דער שלאף.

איינע בעטראכטונג.

III.

„מײַך לײַגט — מײַך טױמט — ; מײַך ערױמט,
דען מײַך טױמלט דער עױגט.“ (תהלים ג' ו').

טױמ! — פֿריערדיק זינעטער ענגעל, דען גקטט מין דיז
טהרמאנעטהעל דער ערדע הערמבגעזמנדט, מוסן ויט זיינען וויינען
פֿיטטיגען דיז זייד דעס לעבענס לולודעקקען, זענקע דיק רוהעברען
גענד מויל ויינע מויגענלידער, — טריטט מיין מין דימ היטטען,
ווק דיז עלענד ווקהנט, מונד מוטטפיעלע ויט זיסען טרייזען דימ
למגערטטקטטע דעס מונגליקליכען, דמס ער זיינע זמרגעסטע
מונד זיינער קיווערניסטע ניכט וועהר געדענקע. ברינגע גענעזונג
דען קרמנקען, דמס זימ געטטמקרקט מונד פֿריטבעלעכט ערױמלען,
מונד פֿמן נייער יוגענדקרקט מיהרע וקטטען גליעדער דורכטערקוט
פֿיהלען — מונד מולען דענען, דימ מוסן מיינען געליעבטען הינגע-
טיעדענען וויינען, לייגע דומ, דמס מויר דער טקד נור מיין פֿריעד-
ליכער טומל זימ, מויל דען מיין הערליכעס ערױמלען פֿמלגעט,
מיין זעליגעס מויפֿערטטעהען מין דען געפֿילדען דעס ליכטס, ווק
קיינע נמכט וועהר מיט, מונד קיין גרויען דער נמכט, זמנדערן
היזמוליסטע, מונמיסטפֿערעליכע זעליגקייט מין גקטטעס נמחע.

ווקהל זינגי מונד בעדייטונגסרייך מיט דימ זמגע, דמס דעס
נמכטס דימ זעלע מיהרען זיידען ליב, מיהרע לייטליכע טטויב-
הילזע, פֿערלמסט, מוסן מין דיז גרמסע היזמולסמבך דימ ווקהרענד
דעס טמגעס פֿערמיבטען טהמטען מיינלולייכען. — מונד ווען דמן
מיינסטענס מן טמגע דעס געריכטס, גקטט דען זענטען פֿמר זיינען
ריכטערטטוהל רופֿט, דמן לייגט ער מיהסן דימ מייגענע המנדטריכט
הין, מוסן דער פֿערמיבטען טהמטען מיהן לו מיבערווייזען. ק, ויינע
זעלע, זמגעסט דומ נור ערלע געדמנקען מונד זעגענסרייכע המנד-
לונגען מיינלולייכען המבען מין דיעזעס בוך דעס עוויגען געדענ-
קענס! — מ זען.

אם זאגטאג.

„גאָט טעריכט:
עס ווערדע ליכט!“ (בראשית א' ג')

הערר מונד טאָפּעכער דער וועלט! מיינע נייע וואָכע האָט
בעגאָנגען! מיהר ערסטער טאָג רופֿעט וויר פֿאָר דיא זעלע יענען
גראָסען ערסטען טאָג דער וועלטטאָפּעכונג, דאָ מוועט וויר וויסן
מונד פֿאָר, מונד מונענדליכע פֿינסטערניס רופֿעטע מיכער דעם
טויערפֿאָלען זאָגונד דעם ניכטס. דאָ טערמאָסט דאָ — מונד
מויס דעם טאָפּעכער גרויסהאַפּטען דאָקטאָר פֿאָר זיך הערפֿאָר דאָ:
פֿריידפֿאָלע טערמאָפֿאָרדע ליכט; דיעזעס ערסטע בעדינגניס מוועט
לעבענס מונד זיינס. מונד טאָג פֿאָר טאָג ערמאָנטע פֿאָר נייען
דיין מוועלטליכעס „ווערדע“ דאָך דיא רייזע דער טאָפּעכונג, מונד
מיינער ווייטער דעהנטע זיך דער קרייז דעם געטמפֿעכענען, מונד
מיינער נייע וועטען, נייע געבילדע טערמאָטען פֿאָר ליכט דעם דאָ
זיינס, ביז זיא ענדליך דאָטמאָד דיא וועלט זיין מיהרער פֿאָלענדונג,
זיין זאָדערטיין מונד טערמאָדע דיינער מאַטעמאָטישע ווייזייט
מונד גיטע, מונד זיין טאָג הימאָליטער רופֿע דיא טאָפּעכונגסרייכע
וואָכע טאָפּע, דער פֿאָר דיר געזעגענט וואָרדע מונד געהייליגט לור
רופֿע מונד פֿאָרעכער פֿאָר מוועטען.

זיין גאָטט! וואָס ליכט לור פֿאָרע מונד לור טווער וויר עס
דיינער מוועלטליכע, דיא גאָנצע טאָפּעכונג זיין מיינען טאָפּע, דאָך
מיינען מיינליגען רוק, מיינען מיינליגען הויך ערסטענען לור מאַסען,
מאָוירן דאָ וואָלטעסט מונד דיא גראָסע זעהרע געבען, דאָס יעדער
טאָג דער וואָכע דעם טאָפּעכען מונד ווירקען בעטמאָט זיין, דאָס
דער זענט קיינען טאָג דאָס געהען מאַסען דירפֿע זיין טאָפּעכען,
נוטלומעכען וויסאָגמאָגע, מונד דער טאָג, דען וויר ליכט דאָך טאָפּע
טיגקייט מונד בעטריעבמאָקייט בעלייכענען, זיין פֿערמאָרנער פֿאָר
מונד זיין, מויסגעטטריכען מויס דעם בוכע מונעכעס לעבענס.

גיב, אָ גאָטט, דאָס עס וויר גאָנצע, דיעזער בעטמאָטמאָג
געטרייט לור לעבען מונד מוועט מיינע טאָפּע דאָך מיינע ווייזע טאָפּע
טיגקייט מויסלומעכען. וואָגעסט דאָ, דאָ גאָטט דער טאָפּעכען,

ויר בייטטעהן ויט דיינער הילפֿע, וואָגעסט דום, דום קוועלן מללער
 ווייהייט, ויך ערליכטען דורך פֿערטטמנד מונד מייניכט, דמס מיר
 טעטס ביימ ויינען טהון מונד למססען מיינען הייליגהען, ויר-
 דיגען לוועק פֿער מויגען העבע, מונד מוואער דמז רעכטע ויטטעל
 לו דעסטען עררייכונג פֿינדע. פֿערליהע, מן גוטט, ויינען קערפער
 געזונדהייט מונד קרפֿט, ויינען געמיטהע געדולד מונד מוידוער
 פֿיר מלל דים מוילגעבען מונד מלפֿערדערוגען ויינעס טטמנדעס
 מונד בערופֿעס, דמס מיר ניעמלס עראידע מונד עראמטטע מין
 דען, וומס פֿעליכט מונד געוויסטען פֿען ויר פֿערדערן. למס וייכטען
 ויינען גייטטע דמז ליכט דער ערקעננטים מונד דעס גלויבענס,
 דמס ער ניוואער פֿען דען דיסטערן טלייער דער זינדע פֿערהילוט
 מונד מוידונקעלט ווערדע, מונד דמס דים מירליכטער דער ליידע-
 טפֿעטען ויינע פֿערנוגלט ניעמלס מיררע פֿיהרען; מונד ווען מיר
 מיינסט מן טווסטע ויינער לעבענסוואַלע מן דער פֿערטע טטעהע,
 דים מיינפֿיהרט לור עוויגען רוהע, מונד דען בליק לוריקווענדע מויל
 ויין פֿעלברמלעטע טפֿעלען מונד ווירקען, דמס ויר דמן דמז
 פֿריידגע בעוואוסטיין ווערדע, „דמס מללעס גוט זיימ“, ווירדיג
 ויינער הענטליכען בעטטימאונג, ווירדיג דיינעס גוטטליכען וואַל-
 געפֿעלענס. מווען.

אם מאַנטאג.

„מונד גוטט טערמך:
 מיבערס וועלטגעטימאונג
 דעהנע זיך מין היממעל!“ (בראשית א' ו')

מיר טויע הימלן, ויין גוטט מונד הערר, לו דען טאנען,
 ומונדערפֿעלען היממעל, דען דום מיבער דים ערדע געוואלדט, מויר
 דעסטען הייטערער בלייע דום מוונ זיך פֿריינדליך מלביקסט, מויר
 דעסטען מוואוילקטען הקהען, מללעמער, דום לו מוונ רעדעסט,
 מין דער ערנסטען פֿארטבארען טערמלע דעס דמנערס מונד דעס
 ביללעס, מיר טויע הימלן מונד ויין בליק הענגעט ויט עהרפֿארט
 מן דיעזען הקהען, דים דום זיך ריך ויט ומונדערן העסט געמאקט
 מונד מוירגעטטטטעט. מך, וויר מרן וואַרען וויר, זיך דום מין
 דיינער הילד מוונ דיעזען מלביק ניכט געוואַהרט הקטטעסט. וומס

וואָרע אונז דיא ערדע, וויא טרויריג, וויא קרע, וויא פֿרידלעך, זיך
ווי דען היממעל ניכט איבער אונז האָטטען! אונזערע טאָנעטען
האָפֿענענען טרעגן וויא מין דען היממעל היינין, דאָרטען זעהנט
זיך אונזער גייסט, דאָרטען ריכטעט זיך אונזער בליק מין פֿריד
אונד ליד, מין גוטען, וויא מין באַזען טאָגן, אונד עס קעהרט
פֿריעדע אונד טאָרענען מין אונזער הערן מיין. יא, האָר מין
דעס היממעל מיט דיין טהרען, מין דען פֿערנען וועלטענהאָען
מיט דיין זיטן, דאָר ניכט פֿערן ביז דאס, אָ גאָט, דעס ערדע
קינדע; דיין רעכט אונד דינע זינדע, דיא וואָלטען ביז מין דער
וועלטען ענדע, אונד דאס גערינגסטע דינענע געטאָפֿע טרעגסט
דאס מין דינענע פֿעטערהערלעך, (זיטעסט דאס מין דינענע טרייען
פֿעטערהערלעך.

ערהאַלטע זיך, מאלפֿעטער, טעטעס מיין אָפֿענעס אונד
פֿיר דיא וואַנדערענע דינענע טאָפֿענע, אונד זיינען אָפֿענע
זין, אונד דאָר דען ווייזען, מאלפֿעטענען, מאלפֿעטענען טאָפֿענע אונד
פֿעטער דעס מאלס לו ערקענען; מיין אָפֿענע הערן, דאס דאָר
מיינליעהע דיא מאלפֿעטענע אונד זינע; דיא זינע לו דאָר, מיין
גאָט, אונד דיא זינע לו דינען געטאָפֿע; דאס דאָר מיינע
ווערדע דער וואַט אונד דיא קרעט, דיא וואַנעקערמאָט אונד
דיא מויסדאָרע לו איבען דאס גוטע, לו פֿעלדאָרען דאס הייל אונד
זעגענעפֿעלע פֿיר זיך, פֿיר זיינע מנגעהאָרענע אונד זיינען נאָכסטען.
ערהאַלטע זיך דען היממעל דעס זענענע ריין אונד אונגעטריבט
פֿען גראַס אונד טהערן; ערליכטע מיהן זיך דאָר דאס זעגענע
פֿעלע זיכט דינענע הויר אונד גאָט, דיא דאס נאָכע פֿערהאָען
אונד ענטליעהען וואָלעסט זיך אונד דען זיינענע אונד דער גאָלע
גאָטען זענענע וואַט.

אַם דיענסטאָג.

„גאָט טהערן:

„מיין זענע פֿען בלווען, בליטהען, טהערטען,
זיך איבערס ערדע-האָטען מויסגעגאָטען!“ (בראָזית א' י"א).
עוויגער גאָט אונד פֿעטער! טיעפֿע אונגענאָכערע ריהרונג
ערגרייכט מיין געהיטהע, ווען זיך מיין בליק מין דינע רייכע, גע-

זעגעטע טאָפּלונג פֿערלירט. וויל פֿיעלעס טאָנע, הערליכע, וואונדערפֿולע טריטט מוזן דערין ענטגעגען, מין דעם מוֹן דיינע הילד מונד טרייט, מוֹן דיינע מונדעגרענלע פֿחטערליעבע זיך זיכטמיר זיך מויסטפֿריכט. וואָס קאָנטע נור מיינער דאָ פֿערלונגענדע מענטענהערן זיך ווינטען, דאָ דיינע רייכע מונד טאָנע טאָפּלונג מיהט ניכט מין היילע מונד פֿילע דערביעטעט! וואָס דען קאָרפֿער נאָהרט מונד קאָפּטיגט, וואָס דאָ הערן ערקוויקט מונד ערפֿרייט, וואָס דען גייסט פֿודלט מונד ערהעבט, האָסט דאָ פֿיר מיהן הער פֿאָרגערופֿען. דאָ זעסטעט מן דיא ערדע דין גאָטטליכעס וואָרט ערגעהען — דאָ טעריעסטע דער באָדען הערפֿאָר דיא מונלעהליגען קיינע מונד טערמאָסטען, דאָ וואָגענדע קאָרן, דען פֿרוכטטראַגענדען בויט, דיא פֿארבענטיאָווערנדען בלוזען, דיא היילברייגענדען קרייטער; דאָ בילדעטע זיך דער טערודעלנדע קוואַל, דער ברויזענדע טראַקט, דאָ ווייטע, מונאָבערזעהבארע מענער.

ווען ווילן הערן מן מוֹנעס דיעזעס דענקט, דאָן ליעהט האָפֿע נוג מונד פֿערטרויען מין ווילן געהיטע מין; דער גאָטט, דער דיעזע וואַלט לור היימטע דעס מענטענקינדעס זיך וואונדערפֿול האָט מויסטעטמאָסטעט, לור זאָטטיגונג זיינעס הונגערס, וויל לור ערקוויקונג זיינער מוֹגען, וויל לור ערפֿריטונג מונד בעלעבונג זיינעס גייסטעס: דיעזער ליעבעפֿולע גאָטט זאָלטע ניכט מוֹך מיינער נאָך פֿאָלן פֿאָרזאָגענדער פֿחטערליעבע מוֹך זיינע מענטענקינדער ניעדערבליקען, יעדעס מונהיל פֿאָן מיהנען מוֹווענדען, דיא ביינע דעס גליקס פֿיר זיך ערבוהען, דיא בלוזען דער פֿריידע פֿיר זיך טערמאָסטען זאָסטען, מונד זיינען ענגעלן בעפֿעהלען, דאָס זיך מוזן מוֹך מיהנען האָנדען טראַגען? — דער גאָטט, דער דעם מענער זיינע געזעטלע מנגעוויזען, דאָס עס דאָ טראַקענע זאָנד ניכט מיינערזאָסטע, דער בעפֿעהלט מוֹך מיינען טראַקען, דיא דער טווערן ערפֿרעסטע, דאָס זיך טראַקען פֿאָן מיינען וואָגען, דאָוויט דיא קאָנען דער פֿריידע וויעדער דערוֹך זיכטמיר ווערדען.

דאָ ערהאָלטער דער קיינע מונד זאָסטען, דיא דאָ מן דריטען טאָפּלונגסטאָנע מיט זיין גערופֿען, ערהאָלטע מוֹך מין זיך דיא קיינע מונד זאָסטען זאָלער האָפֿעמנגסטרייכען געדאָנקען דאָס דיא טיירע מונד זאָנענגאָטהען דער לייט מיהנען ניכט

מיט מ'נעטונג מונד פֿערעהרונג, עס טייגערט זיך היין מוטא
 מונד היין פֿערטרויען מין דען טריבען מונד דיסטערן טאגען דעם
 לעבענס. דאס האסט דען הימאעלסליכטערן מיהרע בזהן פֿאָרגע-
 ליכענט, דאס זימ לור רעכטען לייט מויע= מונד ניעדער געהען;
 דאס פֿיהרעסט הערליך נאך יעדעס טאג דען טיילען מבענד, מוס
 ראהע מונד טאמער לוי געבען דער היידען ערדע, מונד (אסטעסט
 מיינען פֿריטען מ'רגען מ'נברעכען נאך יעדער נאכט, מוס נימ לוי
 בעלעבען מונד לוי ערוועקען, מ'לעס וועט טאמערט מונד ראהעט.
 דאס וורסט מ'יך לור רעכטען לייט דיין טרעסטערט הימאעלסליכט
 מוני זענדען, ווען דימ נאכט דעם עלענדס מונד דעם ויסגעטיק=
 קעס מונער דמיין פֿערפֿינטערט; דאס וורסט דימ זאגע דיינער
 גאטליכען גאדע מונד הויר מוני (ליכטען) (אסטען, ווען קומער=
 ניסטע מונד זאגען מונער לעבען מ'וואלוקען; דאס וורסט דען
 מבענדטשטען מ'בער מוני הערליכפֿיהרען, ווען דעם טיקמאס
 הייסע גאטהען מוני לוי פֿערלעהרען דרעהען.

מונד זא וויל מ'יך דען מיט דיעזעס פֿרעהען פֿערטרויען לוי
 דיר, מ'לעכטער, היין טאגעווערק בעגינען, דמי דאס זעגען מ'יך=
 געסט מ'יס דער פֿילע דיינער גאדע, דאס עס מ'יר מונד דען
 היינעגן לון היילע גערייכע. מ'ען.

אם דאנערסטאג.

„גאט! ווימ פֿיעל זינד דיינע ווערקע,
 דאס האסט זימ מ'לע מין ווייהייט געטמפֿעען.“
 (תהלים ק"ד כ"ד).

ווימ גראס זינד דיינע ווערקע, הערר! מ'יין טאג פֿערקנדעט
 דען מ'נדרען דיינע וואנדער, מ'יין טאג עללעהלט דען מ'נדרען
 דיינע הויר מונד זעכע פֿיר דיינע געטמפֿעע.
 מ'ן פֿינפטען טאגע דער וואכע האט דיין טמפֿעאגסוואלע
 מ'לעס לעבענסבעגאכטע מ'יך ערדען מיני דמיין גערופען. ווימ
 פֿיעל, ווימ למ'הויר זינד דיינע געטמפֿעע, דימ דיעזען ערדמ'ל
 בעוואהנען, ווימ פֿערטייעדען מ'יהר ווענען, מ'יהרע געטמפֿעען, מ'יהרע
 טריעכע מונד בעדירפֿניסטע — מונד מ'בער מ'לע וואכען דיין

פֿאַטערמאָיג, מונד פֿיר מוֹלע זאָרגעט דיינע פֿאַטערמאָלד. וואָס מין
דען וויסטען מונד מיינאָדען לעבט, מָדער מין דען מִפּפּיגן, פֿרֹכט־
רייכען טהאַלערן זיך מוֹיפֿהאַלִט, וואָס האָך מין דען ליפֿטען זיינען
פֿלוג האָט, מונד וואָס טיפֿל מין זענענעסבאָדען זיך בעוועגט, זי
מוֹלע זינד פֿאָן דיר בעדמאָכט מונד פֿערזאָרגט. זי רופֿען דיר מן
מין דער טפֿרמאָכע מיהערע נאָטה, מונד דואַ ערהאַרעסט זי מונד
גיבסט מיינען יעדען נאָך זיינען בעדמאָך, וואָס מוֹלעט דין מוֹיג
ניכט מוֹיך מוֹיך זיך רואַהן, דער דואַ זיך זיך זעהר בעגמבט מונד
מוֹיגגעטמאָטעט האָסט וואָס דען לייכען דיינער האָנד מונד ליבעט.
דאָס וואָס מין דען פֿרמאָ מונד פֿריידיג דיר פֿרייזען, מין
גאָט! וואָס פֿאַלען, פֿריידיגען העלען דואַ פֿאַל־טען ערלייזען,
דואַ מין בערן מונד זיינע טעלענג מין דער גראָסען ווענע
קעסטע זיך מוֹיפֿערלעגען, מונד זיך ניעמאָלס הינגעבען דען ניע
דערבייגענדען, ענטוואַהיגענדען זאָרגען מיבער דעם לעבענס בע
דירפֿניסטע מונד ענטוואַהניסטע. דער דואַ דאָס לעבען גיבסט,
וואָס מוֹיך דעם לעבענס בעדמאָך מונד מונטערהאַלט געבען; דער
דואַ דען טהייערע דעם פֿאַלדעס זין בראָך גיבסט, דען יונגען רמ
בען וואָרנאָך זיך טרייען; דואַ וואָס מוֹיך זיך ניכט מוֹיטלע
טען פֿאָן דען גאָבען מונד טפֿענדען דיינער וואָרען האָנד. מוֹס
מיינעס נאָר, בעטע מין לוי דיר, מוֹלפֿאַטער: פֿערליהע זיך מיינע
זיכט מונד פֿערטמאָד, דאָס מין דיינע גאָבען וואָס וואָרען הער
לען געניעסע מונד דיינע זעגונגען ניעמאָלס וואָסברויכע. ערלייזע
זיך, דאָס מין טעסטע מיינעס פֿאַרלוגעס מיבער דאָס טהייער זיך
בעוואָסט, וואָרען האָהערן בעטמאָנג וואָרען לעבע, דאָס מין
ניכט מוֹהיימאָלע דען טהייערען געליסטען, ניכט מונטערגעהע
מונד פֿערזינקע מין דען טאָמק דער זינדע, זאָנדערן מוֹהער בעס
סער מונד פֿאַלוקמאָנער ווערדע, מוֹהער וואָרדיגער דיינעס וואָה
געפֿאַלענס, מונד מוֹהער האָהער זיך ערהעבע לוי דיר, דער דואַ
דען ווענען געמאָלען האָסט לוי מיינען הייליגען לעבען מוֹיך ער
דען מונד לוי מיינען זעליגען פֿאַרטויערן מין יענטיטס. מוֹהען.

אם פרייטאג.

מונד גאָטט טערמך :

„וויך וואָלען מיינען מענטשן אַמאָל
 אין מונערן עבענבילדע, מין אַהליקייט היט מונג.“
 (בראשית א' כ"ו).

גרעס ביזט דא, אַ גאָטט ! מין דיינען זיכטבאָרען וואונדערן
 מונד ווערקען, מונד גרעסער נאך מין דיינען מונזיכטבאָרען ווי-
 קען מונד וואָלטען.

מין דען זעכט טאָפּאָגסטאָגען, האָט דיין מוואָלעכטיגעס
 וואָרט דיעזע גרעסע, הערליכע וואָלט מיט דאָס געוואָרען, די
 ערדע מונד וואָס זיט פֿילעט, דיט טהירע מונד דיט פֿאַמלען,
 דען ערקוואַקענדען טהומ מונד דען (זיכטענדען) אָנגענטערטען.
 מונד מואָס זיט דאָס טהומ, דיט וואָלט מין מיהערע הערליכקייט,
 פֿיהרטעסט דא מיהר דען מענטשן לו, מויל דאָס ער ערקענע
 מויל דיט הערליכקייטען, דאָס ער געניעסט מויל דאָס געטאָפּענע
 מונד דאָ פֿרייע, דער דאָ אַ גיטג מונד אַ הוואָלעווייז.

מוואָלעכער ! וואָלטען פֿרייען דאָ, ענגעלסאָקערע אָמאָנען
 די, מונד וואָס אָוואָטע ניכט ערסט דער מענטש, דער אָהן דער
 ערדע דאָ מנבעטען מונד פֿרייען, דען דאָ מוואָלע בעדמאָלע, מוואָלע
 פֿאַטערליך בעמאָלעט האָסט מונד געזעגענט, געעהרט מונד פֿער-
 הערליכע.

י, מין גאָטט, מין וואָלע דאָ מנבעטען, דאָ פֿרייען דאָ
 מין לעבען פֿאַלע טאָגער, פֿאַלע הייליגקייט מונד ריינהייט, פֿאַלע
 גאָטעספֿאָרעט מונד מענטשליכע, מונד מין ניעמאָלע דער זינדע,
 דער מונדמאָקבאָרען געגען דיינע גיטע היגעבען.

דאָ האָסט, אַ גאָטט, מין דיינען עבענבילדע דען מענטשן
 געטאָפּען מונד געבילדעט. מיינען קאָרפֿער האָסט דאָ מיהען גע-
 געבען, אַ קאָנסטרייך, אַ ערדע מן פֿאַרן מונד געטאָפּען, מונד
 מיינען גייסט, אַ נאָך ערדער, נאָך ערהאָבענער, מין פֿאָקע דיינער
 ווייזהייט, מין מנבאָלען דיינער לעבען, מונד זיט ביינע פֿערבאָנדען
 לו מיינען הערליכען, וואונדערבאָרען גאָלען. מונד דיעס וויסטער-
 ווערק דער טאָפּאָג אָוואָטע אַ מין מין מין פֿערמאָנטמאָנטען, לער-

טמערען דורך זינדע מונד למסטער, זאלטע זיינען קערפער ענט-
 טעלען דורך מונחמסיגקייט מונד מוניטטליכקייט, מיהן זיינער
 מנחמטה בערובען דורך געזינע ליסטע, דורך מונגעליגעלטע בע-
 גיערדען, דורך במהייט, המס, נייד מונד טעעלאזט! — מונד זאלטע
 דעסן גייסטע זיינען מדעל נעהמען דורך געזינעס זינען מונד
 טרמלעטען, דורך מונחזיילגעס, טהיעריטעס טטרעבען מונד טריי-
 בען! — ניין, ניין, מיד ווילן זמרגלמליג מויל מיד מלעטען, ווילן
 זיין געזיטה פערעדען דורך ווהלטהון, ווילן זיינען גייסט ערהע-
 בען דורך זיינע לעהרע מונד דיין גמטמליכעס געזעטן, ווילן זיינען
 קערפער, דיעזע למרטע היילע דער זעלע, פער יעדען טמדיכען
 מיינלאזס בעהיטען, פער מלעטען, וומס זיינע געזונדהייט ערטיט-
 טערן, דימ רעגומקייט זיינער קרמלעטע טומלען קמנטע: דען ער
 מיט זיין געבילדע דיינער המנדע, דמז מיטטעל מונד ווערקלייג
 מונדערער ווירקומקייט מויל ערדען! —

מקגעסט נור דומ מיר בייטטעהען, זיין גמט מונד הערר,
 מונד מיד טמערקען מין זיינען טטרעבען, מקגעסט דומ מיד בע-
 ומהרען, מלובמרהערליגער, פער יעדער פערזאנלעך, דמס ניכט
 ממגעל מונד נמטה, קומער מונד זמרגע מיד בעומלטיגען, דמס
 ניכט קערפערליכע ליידען מונד דמנגומלע דמז ליכט זיינעס גיי-
 סטעס טריבען, דמס ניכט זעלענקומער מונד פיין זיינען קמ-
 פער טומלען מונד לערטמערען פער דער לייט, דמזיט מיד טטעטס
 מוילמקרטס טטרעבען, מונד דיר דימ קרמלעט דעס גייסטעס מונד
 דימ גלומה דעס הערלענס לון מפער ברינגע, ביז מיינסט נמך
 זיינען מונערפמלטיכען רמטהמלמסע קערפער מונד גייסט זיך
 טרענען, מונד דימ זעלע זיך עומקרטמיינגט, מוס וויעדער לו זיין
 בימ דיר, מלמרהמבענער! דער דומ ביט מונד בלייבסט פמן
 עומקייט לו עומקייט. מ מען.

ביים איינגאנגע דעם שבת נאך דעם ליכט- אנצינדען.

זייט געוואקסט מונד געפרענען,
עוויגע, מונדער געטט מונד ווען=
טענהער! דער דאס מונד דורך
דיינע געבטע העסט געהייגט
מונד מונד געבטען, דיח טבת=
ליכטער לו לינדען (דיח פעסט=
ליכטער לו לינדען).
„וויט דען ליכט פערעהרעט
דען הערן.“ (ישי' כ"ד ע"ו).

ברוך אתה יי אלהינו מלך
העולם אשר קדשנו במצותיו
וצונו להדליק נר של שבת:

(מן פייערטען):
נר של יום טוב מונד שההינו).

מלך אלהינו! וויט פריידיגען געפיהען לינדע מיר, נאך
דיינען ווילען מונד געהייט, דיח ליכטער, לוס טווק מונד לוס
פערעהרליכע דער סטעטליכען טונדען, דיח דאס געווייט
מונד געהייגט. וויט זיס, וויט קעטליך זינד זיס, דיעזע טונדען,
דיח דיינע געזעט מונד געגעבען העט! וויט וועהן טהוט מונדערן
הערלען דיח סטעטליכע רועה מונד טיילע, ווען דער קערפער
זיך ערהאלט פון דען ויהען מונד מנטרענגענען דער וועכע, דער
גייסט זיך ערהעבט מין הייליגען בעטרעטונגען, ווען דאס הערן
דיך זעט, וויט געטט, מונד דיך פיינדעט מיר מונדערינגען גע-
בעט, מיר גלייכען מנהערען דיינעט ווערטעט, מין דער מונדע-
סטערטען בעוואונדערונג דיינער גיטע מונד לעבע. פיעל זינד דער
מנהערען מונד קוואערניסטע דער ווערקטעג, פיעל דער קוואערני-
כריגט דאס לעבען, דאך וויט דער סטעטליכע טונדע קעהרט רועה
מונד פריעדע מין מין מונדער הערן. עס ווייכט פון מונד דאס
מונדעריגע פערמאנען, דאס מויערענע טערעכען מונד רינגען
נאך דען מירדיטען געבען מונד גיטערן, מיינע זיסע רועה (מנהערט
זיך מויל מונדער געווייט, מונד דאס הערן מנהערט זיך טיילען,
פריינדליכען, וועהרטענען געפיהען).

מלך אלהינו! וויט קענען ווייך דיר גענוג דאנקען פיר מין
דיינע הילד מונד גיטע! דיח געלע וועכע הינדורף העסט דאס וויט
דיינען טוטלע מונד דיינער געזעט מונד מונדענען; וויט לעבען
מונד געזונדהייט, נעהרונג מונד קליידונג, ליכט מונד ווערטע העט

דיינע פֿאַטער־האַנד זאָגט געזעגנט! טויזענד פֿריידען האָט דאָס
 זאָגט בערייטעט, דאָס זאָגט הערלעך וואָהרגעטאָן, קאַט, קאַט, קאַט
 דאָס עס זאָגט זעלבער רעכט בעזאָמט וואָרט! טאָג פֿיר טאָג
 פֿירן דאָס וואָרט דיינעם גאָטליכען זעגענס פֿיר זאָגט הערלעך,
 זאָגט ענדע דער וואָרט פֿאַלן אָן וואָהרגעטאָר זעגונגען, גיבסט
 דאָס זאָגט ערסט דיינע רעכטע האַנדעלסגאָבע, דען! סאָבאַטעטאָג.
 דער סאָבאַטעטאָג איז דער וואָרט קראַנקע זאָגט! זעט!
 ער האָט זאָגט טערעבען, ער וואָרט זאָגט זעט, געזעט
 וואָרטעס האַנדעלסליכט זאָגט דאָס דאָרטעס זאָגט ערענעבאָר,
 זאָגט פֿירט זאָגט לויף, וואָרט זאָגט טערעבען דער
 וואָרט פֿאַן דיר ענטפֿערנט. וואָרט פֿאַן דיר זאָגט, וואָרט
 גאָט, וואָרט גאָטעס פֿאַרטרעטן זאָגט דעזאָרט זאָגט, זאָגט
 וואָרט יעדעס זאָגט לויף, וואָרט יעדעס געדאָנקען זאָגט
 פֿאַלן זאָגט וואָרט פֿאַן זאָגט זאָגט, זאָגט זאָגט זאָגט זאָגט
 טער וואָרט עס זאָגט זאָגט זעט, זאָגט וואָרט זאָגט זעט
 סערע לוקאָט, זאָגט האַנדעס סאָבאַטעטאָג זאָגט זאָגט, וואָרט
 זאָגט זאָגט פֿאַן דיינעם טאָרטעס גאָט זאָגט טאָרטעס דער
 וואָרט ערענעבאָר זאָגט זאָגט לויף זאָגט, זאָגט דאָס פֿאַר
 טאָג דיינעם ערענס זאָגט פֿאַלן פֿיר דאָס פֿאַרזאָגט זאָגט
 טאָג, דאָס זאָגט זאָגט זאָגט זאָגט זאָגט זאָגט זאָגט זאָגט
 פֿאַלענדעס האַנדעס. זאָגט יע הערלעך זאָגט דאָס זאָגט וואָרט,
 דעסטאָ קאָטליכער דאָרט דאָס פֿאַר; יע פֿאַרזאָגט זאָגט דער
 זאָגט, דעסטאָ רייכער דאָרט דער זאָגט. —

אָן וואָרטעס דאָס זאָגט, וואָרט גאָט, דעזעס זאָגט
 סטאָרטעס זעגנט, דאָס זאָגט זאָגט ערענעבאָר זאָגט זעט
 קראַט זאָגט וואָרט זאָגט זאָגט דאָס זאָגט זאָגט זאָגט זאָגט
 קאָג זאָגט קאָרטער, זאָגט זאָגט זאָגט זאָגט זאָגט זאָגט
 דאָס עס זאָגט זאָגט זאָגט זאָגט זאָגט זאָגט זאָגט זאָגט
 דיר זאָגט לויף זאָגט, זאָגט דאָרט דיינעם וואָרטעס זאָגט זאָגט
 דיינער זאָגט זאָגט וואָרטעס לויף זאָגט. פֿאַרזאָגט זאָגט זאָגט
 דען זאָגט דיינען זאָגט זאָגט זאָגט, זאָגט זאָגט זאָגט זאָגט
 זאָגט זאָגט זאָגט זאָגט זאָגט, זאָגט זאָגט זאָגט זאָגט
 זאָגט לויף זאָגט זאָגט זאָגט זאָגט זאָגט זאָגט זאָגט זאָגט

פֿריידע מין מונערעסן הערלען, דאָז ליכט דעם פֿריעדענס מונד
דער ליבע מין מונערן הייזערן. מ'זען.

אם שבת.

„מונענדליך מיזט דעם סאָבבאָמאָס זעגען,
ווען וויר נור זיינען רוף פֿערטטעהן,
ניכט טראָגער רוחע נור לו פֿאַלעגען,
לור הייליגונג מיזט ער מויסערזעהן.“
(סאלאָמאָן.)

מיין גאָט מונד פֿאַטער! מיין טאָפֿטער מונד ערהאַלטער!
מין זעכס טאָגען האָט דיין גאָטליך וואָרט מויס דעם ניכטס
הערפֿאָרגערופֿען דיעזע גראָסע טאָנע וועלט, מונד מויל דעם זייער
בענטען האָט דאָ געלעבט דיינען זעגען מונד דיינע ווייהע, מונד
מיהן געמאָכט לונד רוחעטאָג פֿיר דעם זענטען. דאָ פֿייערן דעם
מאָלע געווערע, מאלע געטאָפֿטע זינד בעזייטיגט, מונד דאָז לאָרענען
דער ווערקטאָפֿטע טווייגעט מין דעם גאָססען, מונערע הייזער
זינד פֿריינדליכער געטאָפֿטע, מונערע הערלען הייטערער געטאָפֿטע,
מיכער מאלעס מיזט מויסגעטאָפֿטען מיין האָהערער פֿעטטליכער
גאָלדן. „עס מיזט סאָבבאָמאָס דעם עוויגען לו עהרען.“
דאָ ניכט דיאָ מיטלע, ניכטיגע, ווערטאָלעזע רוחע דעם מיסאָג-
גאָנעס, וואָבייט דער גייט פֿערפֿאָלעט, מונד זינליכע געליטע
זיך מונערער בעמאָכטיגען, מיזט דעם סאָבבאָמאָס לועק מונד ליכלע;
זאָדערן באָס דיאָ רוחע דעם קאָרפֿערס, דאָמיט דעסטאָ בעסטער
דיאָ זענען מיהרע טאָפֿטיגקייט ענטפֿאָלע; דיאָ רוחע דעם מיסערן
זענטען, דאָמיט דעסטאָ לעבאָפֿטער דער מונערע זענט הער-
פֿאָרטעטע מונד מונער בעסטערעס זעלבסט לור העררעפֿאָלע מונד
געלונג געלונגע. מ'סאָבבאָמאָס זאָלען וויר דעם דיענטע דער
וועלט פֿערלעסטען, מ'סאָבבאָמאָס דיענטע געטעס לו
ווייהען, וויר זאָלען ניעדערלעגען דיאָ מ'רבייט פֿיר מונער מירדיט
טהייל, מ'סאָבבאָמאָס גייטען, עוויגען היילע גאָלד מונד מונגע-
טהיילט לו לעבען, דאָמיט וויר ניכט מונטערענען מיין טראָפֿט
דעם וועלטליכען טרייבענס, דאָמיט מונער זיטליכער ווערטע, דיאָ
האָהערען רעגונגען דעם הערלענס מונד ניכט מיין געוויילע דעם

לעבענס פֿערלױרען געהען, דאָוויט ניכט דיאָ וואָרענדרען סטימווען
פֿון מוויסען, דיאָ הייליגען גאָטליכען סטימווען מין מונז מיבער-
טאָנען מונד לונג טוויגען ברינגען.

אָ ווילן מיר דען מויר, ווין גאָטט מונד הער, דיינען גע-
באָטע פֿאָלגער, אָן דיעזען הייליגען טאָגע ווי פֿאַרמאָנען בעטאָ-
טיגונגען הינגעבען. מיר ווילן אָן דיינען גאָטטעסוואָרטע ווין הערן
ערהעבען, ווילן פֿאַר מוואָלען מין דען בולע דער ביכער, מין דיינער
הייליגען תורה, לעזען פֿון דיינען וואונדערן מונד דיינער מוואָלעט,
פֿון דיינער וויזהייט מונד דיינער הילד מונד באַרהעלליגקייט, דאָ-
וויט מיר דיר מוואָנער מינגער ערקענען, מוואָנער דעוואָסע-
פֿאַלער פֿערעהרען לערנע, דאָוויט מיר מוואָנער וויט קינדליכער הי-
געבונג דיר נאָכגעהע מונד דיר מוואָנער ליבע וויט גאָלען הערלען,
וויט גאָלענער זעלע מונד וויט גאָלען פֿערמאָנען. מיר ווילן דיאָ
סאָבאָמאָליכען טאָנען דאָל פֿערמאָנען, מונד דאָ הערן ווינער
קינדער לו בילדען, דיאָ לעהרען דער טאָנער מונד גאָטטעסוואָרט
מין מוואָנער זעלע לו פֿאַרמאָנען, מונד דען גייסט דער ליבע, דעס
גאָטטפֿערטווענס מונד דער גאָטטפֿערענעווייט מין ווינער מוואָ-
געבונג העררענער לו וואָלען נאָך ווינען קראָטען. דאָך ניכט נור
מויל דיאָ גליעדער ווינעס הויזעס, מויר מויל דען ווייטען קריי-
ווינער נעבענאָנעטען ווילן מיר ווינע געדאָנקען ריכטען, ווילן מוואָ-
זלען מונטער מוואָנען דען דירכטיגען מונד דען ליידענער, דען
מיר פֿיעלליכע וויט רחמאָה מירער טאָטע בייטענען קאָן! אָ ווילן
מיר דיעזען טאָג פֿייערן, מונד „דעס סאָבאָמאָהס געדענקען,
מונ מוואָן לו הייליגען“ מין וואָרהייט מונד וואָרהעלליגקייט!
סטאָרקע נור מוואָנער, אָ גאָטט, ווינען ווילען דאָל, גיב ווי-
הייט, קראָטע מונד מוואָנער, דיעזען ווילען לו פֿערמאָנען, מונד
גיב, דאָס דיאָ סאָבאָמאָליכען געפֿיהלע, דיאָ הייטע וויט בעזענען,
וויט בעגלייטען וואָנען מין דאָ לעבען דער וואָנע, דאָוויט מיר מויר
וויטען מין גערייטע דער מרייטסטאָגע דען מירער דער סאָבאָמאָ-
ווייטע מין דער זעלע טאָגע, דאָס ווין הערן טעטעס ריינער,
וויט גייטע סטעטעס פֿאַלוקאָווענער ווערע, ביזער מיינטע פֿערקאָרט
מונד פֿאַלענערעט מיינגעהעט, לו פֿייערן יענע גראָסע סאָבאָמאָהע
מין יענעווייטע. מוואָן.

ביים אויסהעבען דער תורה אַם שבת.

„דיעס מײַנט דאָזיג הייזלעכע פּאַניער,
און דאָזיג ווײַז וואָס די טריטטען.
אונד טויענד טאָדע האַבען ווײַז
און דייעס פּאַניער געלײטען.“
(רײַעסער.)

געפרייענען זײַא דער נאָמע דעססען, דער זײַנען פֿאַרקע
זײַאדעל דיא תורה געגעבען מײַן זײַנער הייליגקײט!
געפרייענען זײַא דער נאָמע דעס וועלטענהערן, געפרייענען
דיא קראָנע דײַנער הערליכקײט, דיא טאָטעס, מײַן דער דאָ
טהרמאָסט!

אָגע דײַנע גאָדע וואָסען זײַנער דיין פֿאַרקע זײַאדעל מײַן
עוואַנגעל, דאָס דײַנע רעטענדע האַנד זיכטבאָר ווערדע מײַן דײַנען
פֿאַרקע אונד מײַן דײַנען הייליגהאָט; דאָס דיין הייזלעכע זיכט מײַן
זײַנער קאָמפּאָזיט אונד לױטפֿאַרע, אונד אונזער געבעט ערבראָען
פֿינדע אונד מײַן גאָדען מײַנענאָמען ווערדע.

דאָ טאָטע זיך פֿאַר דיר, זײַן גאָט, בערײַט אונד ווײַז
לױ דײַנען דײַנעס, אונד זײַנע דאָס קײַנע פֿאַר דיר אונד דײַנער
הייליגען תורה, זײַנע אונד מײַנער. זיכט מײַן גענעטען טײַטלע
זיך זיך, זיכט מײַן דאָ, דיא זיך פֿאַר גאָטען האַלטען, פֿאַר-
טרויע זיך אונד פֿאַרמאָס זיך זיך, מײַן גאָט פֿאַרטרױע זיך,
מײַן גאָט מײַן הייזלעכע. דאָס זײַט גאָט מײַן וואָהרהײט, דײַנע
תורה וואָהרהײט, דײַנע פֿאַרפֿאַרעטען וואָהרהײט. דאָס זײַט עס, דער
וואָהל טאָט אונד וואָהרער ווירקט מײַן וואָהרהײט. מײַן דײַך טײַטלע
זיך זיך אונד פֿאַרטרױע זיך, דײַנען הייליגען נאָמען אָמברײַנע
אונד פֿאַרברענע זיך זײַט הערן אונד אונד! אָגע עס דיין ווײַז
זײַן, דאָס דאָ זײַר אָפֿענעט דאָס הערן פֿאַר דײַנע גאָטעסאָהרע,
אונד זײַר געוואָהרעס, וואָס זײַן הערן בעגעהרעט, זײַר אונד
דײַנען גאָלען פֿאַרקע זײַאדעל, דאָס וויר לױט אָבען, גאָל אונד
פֿרייענען בעדמאָסט זײַן אָגען. אָגען.

ביים אויסהעבען דער תורה אם נייאיהרם אונד פערזאנהונגסטאג.

גמטט דער הערר מיט פלונקטטיג, למגוירטהיג, גמקדיג, פלונקט דער הולד מונד וועההייט. ער בעוועהרט זיינע גמקדע ביי מין דמז טויזענדסטע געטלעכט, ער פערגיבט מונד מלכט כין פלון סולד, היסמעהט מונד זינדע.

פלונקטטיגער וועטענהערר! למס מונד מין זיינער גמקדענע רייכען טטונדע ערהערונג מונד געוועהונג פֿינדען פֿיר מונדער ווינע טען, הקפֿען מונד פֿעלמגען, מונד גיב מונד, וועט מונדער הערן בעגעהרט. פֿער פלונקט בעטען וויר מוס פֿערגעכונג מונדער טולד מונד זינדע פֿיר מונד מונד מונדערע מנגעהערקען, מוס זיינע מינע ניגע פֿערהענונג מין דיינער זעבע מונד במרהערלוגקייט. זייטערע מונד פֿלון מונדערן זינדען מונד פֿערגעהונגן מונד בעדענקע מונד מיט דיינען היילע מונד דיינען ערבמחן, לו זיינען למגען מונד גילקילען זעבען מין פֿריעדען מונד רוהע, למס דיינע פֿערזיכט וועלטען זיבער מונד, דמס וויר ערנהערט מונד פֿערפֿעלטעט ווערע דען מוס דיינער פֿעלונק, מלכענען, זילדען המנד, מונד דמז במקד דמז וויר עסטען, מונד דמז געווענד דמזין וויר מונד קליידען, מונד רייכליך געוועהרט זייט מין מנסטמנד מונד מין עהרען מונדער גמז לעס זעבעלמנג, מויל דמס וויר מיט פֿרייען, הייטערען הערלען מונד גייסטע דיינען גמטעסווערטע נלכעהען מונד דיינע געז במטע המוטען מונד בעפֿלונקען מיט פלונקט מיניגקייט מונד וויליג קייט. גיב מונד פֿערטמנד מונד מיניכט, מיטער טיעפֿער מינע לודיגען מין דמז פֿערטמנדנים דיינער הייליגען גמטעסלעהרע, דמס מונד דין גמטטליך ווערט מין מלונק זיינען טיעפֿען מונד זיינען מינערסטען זין פֿערטמנדליך ווערע.

זענדע מונד היילונג מונד גענעונג פֿיר יעדעס זייד מונד וועה, מונד זענע מונד מין מונדערק טמלען מונד ווירקען, דמס יעדעס המרטע געטיק פֿלון מונד געמקמחן ווערע, מונד נור הייל מונד טרמט, גוסט מונד פֿרינדליכקייט מונד מוועגעב מויל מלונק מונדערן וועגען. מ מען.

ביים אויסהעבען דער תורה אן דען איברי- גען דרייא פעסטען.

גאָטט דער הערר מױט פֿלױטפֿטיג, אַמאָניטאָג, גאָדאָג, פֿאַלפֿער הוֹרד מונד וואָהרהױט, ער בעוואָהרט זײַנע גאָדע בײַ מײַן דאָז טױזענדסטע געטלעכט, ער פֿערגיבט מונד מאַכט רײַן פֿאַן סוף, אײַסאָטעטאָט מונד זײַדע.

פֿלױטפֿטיגער וואָטענהערר! אַמאָ מײַן זײַנער גאָדענאָרײַען סטונדע מײַן געבעט פֿאַר דײַך געלונגען לונג גוטען, דאָס דאָז האָט פֿאַן מונד זעהנען זײַנעס הערלענס זײַך ערפֿילע! וואָרדאָג אײַך מונד זײַנע פֿאָגעהאַרען דײַנער גאָדענאָרײַען, מונד קאָפֿטאָג מונד בעפֿאַהאָג מונד, דאָס וואָר דײַנען וואָלען טהון אײַט גאָלעט מונד מאָגעטאָלעטען הערלען. בעוואָהרע מונד פֿאַר דען זײַגענען באָזען מונד זײַדען הערלענסטריעב, מונד גיב מונד מונד פֿאַלעט טהײל פֿון דײַנער גאָטעסאָהרע, מײַן דאָס וואָר וואָרדאָג בעפֿאָנדען וואָרדען, דאָס דער פֿאָלען דײַנער גאָטאָלען מאַכט מונד הערר-אָפֿקײט זײַטבאָר פֿון מונד וואָרדען מונד דער טראָהאָ דײַנעס גאָטע-אָפֿען אָפֿען אָפֿעט, דער גײַסט דער זײַנעט מונד דער וואָהרהױט מונד דאָז אָפֿען פֿעקאָרע, מײַן דאָס פֿון מונד מײַן ערפֿילונג געהע דער טפֿאָר, דער געטריעבען טטעהט: „מונד עס וואָרד רואָען מײַן מײַהן דער גײַסט גאָטעט, דער גײַסט דער וואָהרהױט מונד דעס פֿערסטאָנדיגסטעס, דער גײַסט דעס רעטעהט מונד דער טפֿאָרע, דער גײַסט דער ערקעננטעס מונד פֿאָרעט גאָטעט!“ אָט אָפֿען עס מײַן דײַן וואָלע זײַן, גאָט, מונדען הערר, דאָס מײַך לונג פֿאַלען גוטען, גאָטגעפֿאָלען, אײַך בעפֿאַהאָג מונד בערואָען פֿיהלע מונד טטעהט וואָנדען מײַן דײַנען וואָגען.

הײַלע מונד מײַן דער בעפֿאָלעטונג דײַנער גאָטאָלען גע-באָטע, דאָס וואָר וואָרדאָג מונד טהײלפֿטיג וואָרדען זײַנעס אָפֿען גען, גאָלפֿען אָפֿענעס הערענען מונד דעס עוואָגען לוקינאָגאָג זײַנס. וואָהרע מונד פֿאַר וואָלען באָזען, אײַטאָניגען געדאָנקען מונד וואָרדען, פֿאַר באָזען טונדען דיאָ מאָפֿערהענס קאָמאָען זײַבער מונד, פֿאַר יעדען באָזען פֿערהאָנגעטעס, דאָז מונד בערדאָהעט

מונד איבערפֿלױט, דױט, ווער נור אויף דיר, היין גאָטט, פֿערטרויט,
אין דיינער הולד מונד ליבע טעטט געבאָרגען זיין. פֿ. ז. ז.

געבעט פֿיר דען לאַנדעספֿאָטער *

„בעטע פֿיר דױט וואָהן דיינעם קאָניגס.“ (פרקי אבות).
וואָהןפֿאַרטיגער גאָטט מונד הערר דעם וועלטוואָס! פֿאָן דיר
קאָממט פֿאַר אַמאָל מונד פֿאַר גרױסע, דאָס זעטלעסט קאָניגער מונד
רעגענטען אויף מיהרען טהראָן, מוואָגיסט זיין מיט מיינען טהראָן
דיינער אַמפֿעסטאָט, מונד פֿאַרלייגעסט מיהנען מונדען מונד גע-
וואָלט, דױט זיין רעכט מונד גערעכטיגקייט אויף ערדען המנדאָט
בען, דױט זיין ווערדען מיין טוטן פֿאַר געדריקטען מונד בע-
דראָנגען, מיינע לופֿולע פֿאַר טוואָנען מונד הילפֿסבֿעדירפֿטיגער,
מונד דױט דער פֿאַלקער היין מונד וואָהן מונדער מיהרען לעב-
טער ערלויבט. — לו היר בעטען וויר מיט דעם הערלענס טיעפֿע
מונד פֿאַר אַמאָל זענען מונד היין פֿיר מונדערן ערהאַבענען, פֿאַר-
ליבעטען (מנדעספֿירסטען) מונד פֿאַטער, דען קיינער
פֿאַר אַמאָל יאָזעף דען ערשטען.

זענען מיהן גאָטט אין דיינער וואָהןפֿאַר, מיט דען בעסטען גאָטען
דיינער ליבע מונד גאָדע. געדענקע מיהן, וואָס ער אין דען ווע-
ניגען יאָהרען זיינער רעגירונג טאָן גרױסעס מונד הייליגזעס האָט
געטאָפֿען מונד פֿאַרברעכט, מונד פֿאַרגילט עס מיהן אין וואָנען,
וואָס ער בעגיינט מונד מונדערניוואָס. זענען מיהן מיט דען טאָנ-
סטען זענען געקראָנטער הייטער, מיט דער ליבע זיינער פֿאַר-
קער, מיט דען פֿאַרדען זיינעם רייכעס, מיט דען גליק מונד דען
וואָהןפֿאַר מונד אין דען ווייטען געביעטע, דױט זיין לעפֿטער מוואָ-
פֿאַטער, דױט ער אַמאָל רעגירען אין גליק מונד הערליכקייט, דען
גאָררייכען טהראָן זיינער פֿאַטער מיט מיהער גרױסערען גאָטלע
מוואָגענד.

(*) דיעזעס, וויא דאָס זעלענגעבעט פֿון פֿעסטטאָגען, מיט
דער מאָנעדע זיינעם טהייערן זעליגען גאָטטען ענטקאָממען.

זעגנע דיא דורלויכטיגע (אנדעסמוטער, מונדע ערהעבענע

קייזערין עליוזאבעטה.

גיב מיהר מין הימליסער פֿילוע פֿילועס, וואָס נאָר דאָס הענטענהערן
מונד פֿרויענהערן ערפֿרייעט.

זעגנע דיא הקהען דיענער, דיא וויניסטער מונד קאָטהע,
דיא מיהרן לור זייטע טטעהען, דאָס פֿילועס, וואָס זיט לונג הייל
דעס טטעפֿטעס מונטערנעהען, מונטער מיהרער המנד געדיהע,
דאָס ניכט דער מונטערטמנד דער טהערען דערמאָן ריטטאָ, ניכט
דיא טיקקע דעס באָוואָלגען עס לערטטמער, אָנדערן פֿילועס היינע
ליעבע מונד פֿערטרויען מיהען ענטגעגן קאָוואָ, מונד מיהרע
ערלוע מיהע מונטערטטילע מונד פֿערדערע.

מונד אָ וואָגע דין זעגן מונד דיינע גאָנדע וואָלטען מיבער
פֿילוע, דיא דעס דיענסטע דעס פֿאָטערלונדעס מיהרע קרפֿטע
ווידיען, דיא מיהרן דיענען זיט דעס פֿאָרן, אָדער זיט דעס גיי־
סטע, דיא דאָס רעכט טפֿערענען, דיא וואָרהייט פֿערברייטען, דיא
וויסענטפֿעט פֿאָרדערן, דיא קונסט פֿאָלגען, דען פֿריערען זיכערן
מונד דעס פֿאָטערלונדעס עהרע מונד וואָהלפֿאָהרט זעהערן —
מיהען פֿילוען זענדע דיינען הימליסען זעגן, דאָס זיט דען ער־
זעהנטען (אָהן פֿינדען פֿיר מיהרע בעויהוגען, דאָס דעס לעבענס
גליק מונד פֿריידע מיהרע טריטטע בעגלייטע מונד מיהר הקנדע־
ווערק געלינגע, לו מיהרעסן מונד לו מונדער פֿילוער וואָהל מונד הייל.
מ. ע. נ.

בעטראַכטונג, ווען דער ניאמאָנד איינגע־ זעגנעט ווירד.

„מונד לונג אָנדע טפֿאָך דער הערר, דאָס ער
זיך ערנייע, מיין גאָללענד העררליך בילד, פֿיר
דיא ערדענאָהנע.“
(געבעט.)

„אָב מונד פֿהייז דיר, גאָטט מונד הערר דעס וועלטפֿילום!
דער דאָס זיט דיינעס וואָרטע געטפֿעלען האָסט דיא הימלען, זיט
זיינען הויכע דיינער פֿילומפֿעט פֿיל מיהרע ליכטענדען העררע!
מ. ע. נ.

דום האַמט זאלען מיהרען גאנג מונד טאָמנד זאָגעוועזען, דאָס זיז
 ניהאָער פֿערוועכטען מונד פֿערפֿעהלען מיהרע בעטטימאָנג. „לֹאן
 וואָנדע זאָבער ספּרמאָסט דום, דאָס ער זיך ערנייע,
 מיין גאָמלענד העררליך בילד פֿיר דיז ערדענאָהנע,
 מין דעך טעטען זאָבעטערבן מונד וועדערמאָלעבען זיינעס
 זיכטעס מיט ער מיין בילד מונד גלייכניס אונזערעס וועכטענדען
 מונד וואָנדעלנדען זעבענס מויל ענדען, מונד מוירט דער האָהע טשיריכט
 ער לֹא דעך זענטען הערמב, טאָמסטענד מונד ערהעבענד, וואָהנענד
 מונד וואָרנענד.

לֹא דעך מונגליקליכען טשיריכט דער וואָנד: לזאָגע ניכט מונד
 טרויער ניכט, זאָרעס הערן, וועלכעס מויל דיין זייד זייד, וויז
 טריב מונד דיסטער מויל דיין פֿאַמד מיט, מונד דיין זעבען מוואָ-
 נאָכטעט מונד מוואָדנקאָלט — זייעה וויל זאָן! ניכט טריבזאָלגער
 מונד נאָכטליכער קאָן דיין געטיק זיין, זאָלט זיינע געטטמאָלט נאָך
 פֿאָר וועניגען טאָגען וואָר, מונד טאָן וועדער זייעהסט דום וויל
 זיכטענד מונד גאָמלענד זאָן היממלסזאָלן. זאָ מויל וויל דיין
 טיקמאָל זיך וואָנדעלן, דען ניכט עוואָ וואָהרט דיז טרויער, ניכט
 מויל מיהאָער לירנט דער הערר! דרום לזאָגע ניכט מונד
 זאָגסטאָיג דרך ניכט, טאָמגע וואָהפֿאָלן מונד ערגעבען, וואָס דער
 הערר דיר מוואָלעגט, באָלד זאָסט ער דיר וועדער זיכטען זיינען
 גאָדענטטאָמל מונד פֿיהרט דרך מוירט דער פֿינטטערניס לֹאן זיכטע.

מונד דום, גליקליכער, וואָהנט ער דען בעגליקטען מונד ער-
 האָהטען, זייד ניכט זאָ טאָמאָן, טאָהע ניכט זאָ גאָסט, ווען מויל
 דעס גליקעס גאָמלן מונד טאָמלען דרך מוואָגיבט מונד דעס זעבענס
 טאָמאָסען זיך העלן מונד זיכטענד פֿאָר דיר מוואָטהאָן. זייעה מויל
 זיך, מויל זיך טאָמלען יעטלט מיט זיכטע, דאָך זיינע קאָלע
 לייט נאָר מונד זיך וואָנדעלן גאָמללעז מונד פֿערוואָקאָלט, מונד פֿער-
 געבענס זאָלט זיך דיין מוואָגע. גלייך זיך זאָבער געהט דער זענטען
 טיקמאָל זיינען עוואָגען קרייזגאָנג, מונד עהע דום דיכ'ס פֿעריזעהסט,
 קאָמסט מויל דום דער נאָכט מונד דעך גרויען דעס מונגליקס זאָ-
 היימלעלען. דאָרום זייד דעמיטהיג מונד בעטיידען, זאָסט פֿאָלען
 דיינע טאָמלען מין דיז דאָנקען היטטען דעס עוואָנדעס, ערהעלע
 דיז פֿינטטערניס דעס מונגליקס נעבען דיר, מונד גיעסט זינדען

טרעקסט, וואָ אונד וואָ דאָ קאָנסט, און דיאָ בעטריבטען אונד געדריקטען הערלען.

מונד ל' דער יוגענד ספיריט דער וואָנד מין זיינער טטוואטען
מונד דאָך זין וואָלטאָגן בערעדזאָמקייט: מיהר, די'ו מיהר מין
ניימאָנדע דעס לעבענס טטעהט, נעדאטעט מויר מיהר ויין ב'וד
מייך ל'וד לעהרע. וויר מיר פֿאָן טאָג ל'ו טאָג מיוואער לונעהאט
פֿאָן זיכט מונד מיוואער האָהער טטיגעט מוירל זיינער ב'האָן, זין וואָגעט
מיהר מ'וירט יעדען טאָגע לונעהאטען פֿאָן זיכט מונד קרעפֿט דעס
גייסטעס מונד מיוואער האָהער טטרעבען מוירל דער ב'האָן מיינער
בעסטיוואונג, ד'מ'וירט מיהר זיכט דער טרעסטאָמקען נאָכט דער
מונדיסטענהייט מונד דער זינדע מנהיימפֿאָלעט מונד מיינער לעבען
זיכט מין דונקעל דער טהאָטעלואָגיקייט מונבעמערקט ד'היינ-
סוירנדע, אָמ'דערן מין העל'ווען גאָמן דער וויהייט מונד דער טוגענד
די'ו וועלט ערזייכטעט מונד ערפֿרייט.

דען גרייזע זיכער, דער מיין זעלטען זעכענסציערטע
 זאטעס מונד געבייגט זיינערגעהט, זיין איכט זינזער זינעגעהט
 מונד טווינדען זעהט, דען מיט דער זאנד מין זינער זעהט זיין
 זער בערעדער טראכטער, מונד יעדע זינזאנדעסציערקעדיגונג
 מיט פיר זיין זינע הינזאנדע פערזינלעכע דעס זענזינגען זעכענס,
 „דען לזן זאנדע טערנעך דער הערר, דעס ער זיך ער
 זייע, זיין גאנלעכע העררליך בילד פיר דעס ערדענע
 זעהענע, דעס מויד זיך גלייך זיין זינעס ערזייען
 מונד פערזינגען, לזן רוהן מונד לזר פערזעהרליכונג
 זייערעס טאפערעס.“

ויום ער פֿאָר מאַנערען אויגען אַכטטירבט אונד ערלויבט,
אונס וויעדער פֿאָן נייעס אין פֿערייגטער געטאָלט לז ערטייען,
אָן דער הענט אין זיינער אונטערברויֿקייט. היער ערלויבט זיין
לעבענסלויבט, זיבער דאָרט אין דען יענטייגן געלדען, וואָ קיין
וועלכעל מיט אונד קיין וואַנדען, אַנדערען נור עוויגקייט אונד פֿריידען
דער עוויגקייט, טערמאָלט עט וויעדער אויף, אונס נישטאָרעהער
אונטערלוגעהען.

אין וואָגע דען, מוואַטיגער, דער וואָנד זיך ערנייען לונג הייז
מאנד לונג זענען פֿיר זיך מאנד פֿיר דיא געזאמלטע ווענטהייט, זיין

טרקסטרייכעס, ערדעבענדעס בילד מוז סטעטס פֿער מויגען זיין, מונד הקפֿענונג מונד לופֿעריכט, אוטא מונד פֿערטרויען, פֿערמאמע פֿערזאמלע מונד בעטערעבונגען מוז מיני הערן לעגען.
 וואָגע דער קאָמוענדע וואָנאָט מיר מונד דען זיינען מוֹלעס ברינגען, וואָס לו מונדערען וואָהערען וואָהל גערייכט: געזונדהייט דער זעלע מונד דעס קאָרפֿערס, זיינערן מונד זייסערן פֿריעדען, געזונטע פֿרייכטע מונדער טהאָטיגקייט מונד זיינע רייכע זאָמט פֿיר מונדער עוויגעס הייל. ש מען.

אם נייאמאנדע.

„זעהרע מוז מונדערע טאָגע לִפְּהֶלֶן,
 דאָס וויר ווייזען הערלעכס ווערדען.“
 (תהלים ז' י"ג).

הערר דעס לעבענס! דער דאָס פֿערנעסט דער לייטען ווילן מונד גאָנג, דאָס האָסט זיך זיינגעטהיילט מין קליינע מונד גרופֿע זאָמטעטע, מין יפהרע, וואָנאָטע מונד טאָגע. דורך דען וועלכעל דינער פֿערקאָדען ווערדען וויר זיינע, וויר מין רופֿטען פֿאָג דיך לייט מונדוואָהלמאָט דמהינרויט מונד מוז וויר יעדען פֿאָגעל טאָגע דען ענדליכע מוֹלעס מירדיטען זיינס, דער עוויגקייט נאָהער ברינגט, מונד וויר זיך, דיך פֿאָליטיגע לייט, מיט זיך זיינאָמל דמהינגעלמאָט, ניעמאָס וויעדער לוריקקעהרט, מונד מוֹל מונדער וויכטען מונד זעהנען נאָך מיהערע וויעדערקעהר מין פֿערגעבליכעס מיט. דרום זאָלען וויר זיך ניטלען, זאָלמגע זיך מונדער מיט, קיינען פֿונקט פֿאָן מיהר פֿערגיידען, קיינע טונדע פֿערווערען מין זייסגען טאָנדען מונד טרייען, מין זייטלען, מונדניטלען טאָן מונד טרייבען; דען זיינסט ווירסט דאָס מוז, אָהער, פֿיר יעדען מונדענבליק מונדערעס לעבענס לור רעכענשאַפט ליעהען! — וויר זייסען דיך טהאָט פֿאָלבריינגען, זאָלמגע דיך לייט זיך מוז דאָרבייט, ווען וויר ערסט פֿיעל בעדענקען מונד לִפְּהֶלֶן, זאָלמער זיך מוז דער לייטענטרעקט דאָמאָן, מונד מוז בלייבט נאָך דאָ לערע נאָהערען מונד בעדויערן. זאָלמער וואָס וויר בעגינגען מונד מונדערנעהמען, וואָנאָך וויר טערעבען מונד רינגען, זייט מין היי

איגערס מונד גקטטגעווייהטעס, ענטפערענדיג מונדערס הקהען בע-
 טימאונג מויל ערדען, ווירדיג מונדערס גקטטליכען מבטמאונג.
 דרום פלעהע מיך דרך מן, מללמער! מן מיניכט מונד
 ערקעננטים, דיח לייט זיך לו פערנענדען, דאס זיח מיר מונד דען
 מיניגען מונד מיניען נעבענענטען לוכן הייז מונד לוכן זעגען גע-
 דיכע, דאס מיך יעדע טונדע, יעדען מויגענליך מיניעס זעבענס
 בענטלע לו ווייער טהאטיגקייט מונד בעטריעבזאקייט, לו פרוכט-
 ברינגענדען ווירקען מונד טמלען, לוכן פערעדלונג מיניעס הערלענס,
 לוכן פערברייטונג מונד בילדונג מיניער זעלע פיר דיח עוויגקייט.
 למס, מלליטיגער! דער דוח ביזער מיך געלייטעט מונד געטרימט,
 מויר פערנער מיר מונד מיניען מנגעהאריגען מיניען גנאדיגען טונ-
 מנגעדייהען; למס דען מלמט, דער דח קממט, פריערד מונד
 פריידעמל פיר מיך זיין, ווהערע מונדערע געזאנדהייט מונד מונדער
 זעבען, ווירדע מונד זאכטיגע מונדערן קומער, ערהקהע מונדערע
 זעבענסמט, זעגע מונדער געווערע מונד מונדערן פלייס, מונד
 למס מויר דער פילע דיינער גנאדע מונד לוטטרומען, וואס מונד
 נקטה טהוט מונד ווהאל טהוט.

אן דען ערסטען טאגען דעם פסח-פעסטעס.*

„מונד מיזט מויר יענע לייט פערבייח
 דער סקלמלען הייסעס דירסטען,
 מונד זעבען וויר מויר פערמק מונד פרייח
 מיין טוטלע ערלער פירסטען,
 זיך ברינגען הייטע דעננאך גערן
 דיח גקטטערלומטען מיהרעס הערן
 דעם דמקעס פערמאמעס מלפער.
 (בישענעהאל.)

זיין גקטט מונד הערר! דאס פסח-פעסט מיזט ערטיענען,
 דאס פריידעמלע געדענקעסט דער יובעלמגע, וואך דוח מונדערע

(*) פסח, דאס מיבערררייטונגספעסט, מיזט דאס פעסט דער
 ווייע דער מירלעליטען לו בעקענען דעם מיניליגען מונד מיניגען
 גקטטעס, געטרומען פלען דער ערמינערונג מן דען ומונדערלעמלען

פֿֿטער פֿֿן מונגענטליכען דרוק עלאָמאָסט מונד וויט מוילגעהאָט
בענער האָנד מויס דעם טרויריגען אָמנדע דער קנעכטמאָסט מין
דאָ טאָנע אָמנד דער פֿרייהייט געפֿיהרט האָסט, מויס דער פֿינע
סטערען מונגעבונג פֿֿן וואָהאָ מונד מיררלאָרען מין דאָ אָכט
געביט דער ערקענטניס מונד דעם ריינען בעזאָגענדען גאָרענט
אָן דיר, איין הימאָליטער פֿֿטער, מונד אָן דיין גאָסטעסוואָרט.

וויט ריהרונג מונד פֿריידע בעגעהען וויר דיעזעס פֿעסט,
דאָ מונד יענע גליקליכע לייט פֿֿר דאָ מויגען פֿיהרט, וואָ דאָ
מירמאָל דיר לונג מייגענטהאָן ערקאָרען, עס פֿֿן מוואָן פֿֿקאָרען
מויסערוואָהלט, עס דיר האָסט מונגעלמאָסט וויר דער ברייטגאָס
דאָ ברויט מונד אָן דיר געקניפֿט וויט דען פֿֿדען דער האָנד
מונד אָרעב; מונד וואָ דיין פֿֿקאָרען וויעדערוס אָן דיר געהאָנגען האָט,
ווי דאָ יאָגענדליכע ברויט אָן דעם געליכעטען מוס, וויר דאָ קינד
אָן וואָטערהעלען; דיר געפֿאָגט וויט פֿֿאָל גלייבגאָרען מונד
טרייט מין איין פֿֿרמאָדעס מונגעקאָנטעס אָמנד, וויט דיר געטרעטען
איט הימאָס מין איינע טויערליכע פֿֿדע מונד וויסטעניאָ. איין
אָנגער לייטרויט וויט זייטדען דאָהיגעטוואָמנדען, דאָ הערן דיינעס
פֿֿקאָרעס האָט זיך זייטדען זיך פֿֿט געקאָדערט, דאָ דיינע אָרעב
אָרעב אימאָר דיעזעלע! — „דער פֿֿטער טאָט מונד ביי“
סט מונד וואָרט דאָ פֿֿן עוויגקייט, איין טייל מונד
העלפֿער מיהרען קינדען נאָך מיהרען דאָך מוואָ
לייטען. דאָ בייט מונד פֿיהרער, מונד טיטלער, מונד
האָרט, וויר דאָ עס פֿֿן יעהער געווען.

ווער מוס איין מצרים האָבען וויר דאָרלאָנגען, האָט מונד
פֿֿרמאָרטהייל זעטען איין טווערעס יאָך מוואָ מונדען נאָקען —
דאָ וויטען דאָך דאָ פֿֿנסטערניס דעם עלענדט מונד דעם דרוק
קעס אָרעטעטע טעסטע איין טרמאָל דיינער גאָדע איבער מונד
מונד פֿיהרעט ענדליך איינען וואָרען דער עלאָמאָג הערויף, וואָ
וויט מונדקאָנט מין מונדער ווענטעמווירדע, געטיטלט פֿֿן מוואָ

מויסלוג מויס עגיפטן. עס בעגינט אָן מבענד דעם 14 ניסן
מונד דיערט 8 טאָג, פֿֿן דענען יעדאָך נאָך דאָ ערסטען מונד
זעטלען 2 טאָג גאָלע פֿעסטע זינד, דאָ 4 לויטענטאָגע מבער
זינד נאָך האָלפֿעסטע.

גערעכטען געזעטלען פֿרייז מונד מונגעפֿהרדעט לעבען. וואָגעסט
 דום, מלוגיטיגער, מויד פֿערנער וויט מוני זיין. וויט דום מין יענען
 טאָגען דיז קעטטען געטפֿערענגט, מונטער דענען מונזער פֿאָטער
 געזיפֿלט מונד וויט פֿורכטבאָרער האַנד דאָ יאָך דער קנעכטטפֿאָט
 מונד דער טירמאנייז לעברקאָען, זאָ וואָגעסט דום מונזער זענע
 בעפֿרייען מונד ערלואַען פֿאָן דעס ערניערדיגענדען יאָכע דער
 זינדע מונד דער ליידענטפֿאָטען, דאָס זיז מין פֿרייער זיעגענדער
 קראַפֿט זיך ערהעבע מיבער יעדע מנפֿעכטונג מונד פֿעראַכונג, מונד
 וויט דום פֿאָן מיהרען מוטאָרען דיז למאָלואַען גאָטטער מונד
 גאָטלען מצרים'ס געטטירלט האַסט, זאָ וואָגע דיינע מלואַעבע מויד
 מוני בייטטעהען, ניעדערלוקאָפֿען מונד לו לערטטאָרען מלואַ דיז
 גאָטלען דער זייטעלוקייט מונד דער וועלטאָסט, דאָס מונזער מיכ
 נערעט גאָן ערפֿילאָט זייז פֿאָן דיר, דום זיינליגעט האָהעט מונד
 הערליכעס וועזען, נור פֿאָל מונד דורכדורגנען פֿאָן קינדליכער טרייע
 מונד ליבע, פֿאָן מונערטיטטערליכעס מונדמאָנדעלעכעס פֿערטרויען
 מונד מונבערגערענלעכער הינגעבונג לו דיר, דער דום דער האָרט מונד
 רעטטער ביזט דער זיינלענען, וויט דער גאָללען פֿאָלקער, מונד וויט
 דיינער היפֿע מיהנען נאָהע ביזט מין דרמאָנאָל מונד נאָטה!
 מלואַ ווין גאָט! וואָלעסט דום דיינע האַרד מיבער מוני
 וואָטען אַמאָסען, מוני לו ערהעבען מונד לו הייזגען וויט דיינעס
 גייסטע. געלואַבט זייעסט דום, עוויגער, דער דום מיראָנעל מונד
 דיז פֿעסטע הייזגסט. מווען.

נאָך דעם פֿריעסטערזעגען.

„זיז וואָלען זיינען נאָמען מויסטפֿערעכען
 מיבער דיז קינדער מיראָנעל מונד מיד
 ווערדע זיז זעגען. (צמזר ו' כ"ה).“

מלוגיטיגער! אַמאָס דען זעגען, דען וויר לו דיעזער סטונדע
 עופֿפֿאָנגען, דען זעגען, דען זיינסט דיינע געהייליגטען פֿריעסטער
 מיבער דיין פֿאָלק מויסגעטפֿאָכען האַבען, מן מוני מין ערפֿילאָונג
 געהען; מין זיינער גאָללען פֿילאָע מונד בעדייטונג, מין מלואַען זיינען
 טהיילען וואָגע ער זיך מן מוני בעוואָהרען.

זעגנע מונז, הערר! — דען דוז מ'ליין ביזט דיז קוועלע
 מ'לעס זעגענס מונד מ'לעס היילס, זעגענע מונז וויט דעס לעבענס
 רייכען גיטערן מונד געבען, זעגענע מונז וויט מיינער לעבעטען, דו-
 ערנדען געזונדהייט, וויט מיינען לעבען, וויט דער קרעכט
 לו מ'בען דעז גוטע מונד לו פ'לעיהרען דעז געטעגלעך-לייגע. זעגענע
 מונז מין מ'לעכע, וועט וויר בעגינען, זעגענע מונז מין מונדערן קינד-
 דערן מונד קינדעסקינדערן, דעס זיט מונז הערענאמלעכען מונד
 וועלכעגערעטהען לו מונדערער פריידע מונד עהרע.

מונד בעהיטע מונז — בעהיטע מונז מין דעס, וועט
 דוז מונז געגעבען מונד בעטענערט. בעהיטע מונז, מ'לוגיטיגער,
 פ'ער יעדען מונד-מ'לע מונד מונגעמאך; בעהיטע מונז פ'ער דעס
 פ'ערלעסטע טרייער פריידע מונד געלעבעטער מונגעפרייגען, בע-
 היטע מונז פ'ער נעהרגעס-מ'לע מונד קינאטערניסען, פ'ער מ'ב-
 הענגיקייט פ'ען דען געבען מונד דען וועלטהעמטען פ'ען פלייט
 מונד בלוט. בעהיטע מונז, מ'לוגיטיגער, מין מ'לעכע, וועט וויר זי-
 בען מונד עהרען.

וועט מונז לייכטען, הערר, דיין מונגעזיכט —
 דיין מונגעזיכט מין זיינער געטעליכען ווירדע מונד פריידליכקייט,
 ערלייכטע מונז דער ערדע נעכט מונד נעבען, לינדע מין דער
 זעלע מונז מ'ן דעז ליכט דער וועהרהייט, מונד דיר לו ערקענען,
 וויין געטע! מונד לו ערלעסטען מין דיינער עוויג וועלטענדען גיטע
 מונד הערליכקייט.

מונד זיט מונז גנעדע — דיינע גנעדע מ'ליין מ'זיט
 מונדערע העלפ'ענע מונד מונדער הייל! זיט מונז מין גנעדענדיכער,
 ווירדער מונד בערעהערליגער ריכטער ביט מונדערן פ'ערמירונגען
 מונד פ'ערגעהונגען, מונד ניט מין דיינער הולד מונד זיבע מונז
 מ'לע מ'ן דיין הערן, ווען וויר מ'לע רייזיגע קינדער לו דיר וועדער-
 קעהרען. וועט מ'בער מונז וועלטען דיינע גנעדע מונד דיין ערבער-
 הען, וועט מונד ווען וויר דיינער בעדיכען מונד לו דיר רופען.

ווענדע, הערר, דיין מונגעזיכט מונז לו — עס
 רועה מ'לע מונז דיין בליק, ער ערמוטערע מונז לו מ'לעכע גוטען
 מונד גערעכטען מונד העלטע מונז לוריק פ'ען דען טעהלטען דער
 פ'ינסטערניס. דיין מונגעזיכט, דעז זיך מונז לו ווענדע, זיט מונדער

טרקסט מונד מונדע לופערזיכט מיט ליידען; ווען מ'לעט זיך פֿון מונד ווענדעט, ווען פֿעטער מונד מוטער, ווען פֿריינדע מונד גאָט נער מונד פֿערלופטען, זיך פֿערלופטע דאס מונד ניכט מונד נייגע דיין מונדעזיכט מונד לו.

גיב מונד פֿריעדען, הערר — פֿריעדען מיט דער וועלט מונד פֿריעדען מיט מונד זעלבער, דען פֿריעדען מיינעט וואהגען געוויסענס מונד דער ערפֿילטען פֿעליכט! עס פֿליעהע מונד דער היט, דער ניד, דיא מיטגוט מונד דער מיטפֿערטמנד, מ'לעט וויס טערייט מונד לערוויפֿעט הערפֿעטמאָרט. גיב מונד פֿריעדען, הערר, דען וואהגעןפֿעטען ריינען מיטערטמאָנגליכען גאָטעס פֿריעדען, מויל דאס וויר מיינעט מין פֿריעדען פֿון הינען געהען, בעפֿריידיגט פֿון דען ריקבליק מויל מונדע פֿעלברחטעס זעבען פֿריעדען פֿינדען מין דיינער נאָהע, מין גאָט! היממעלפֿריידיג קייט מין דיינען מונדעלע מונד זעגענדע זעליגקייט מין דיינער רעכטען. מ'מאן.

אן דען לעטצטען טאגען דעס פֿסח־פֿעסטעס.

„גאָט מיט מין זיג, מין זאג, מין טהיל,
ער וואָר, ער מיט מונד בלייבט מין הייל.“
(שמות ט"ו ז')

וויר פֿייען הייטע דען ימערעסטע דעס עוויג דענקווירדיג גען דורכלוגעס מונדערער פֿעטער דורכט הערר. מיט יובעל מונד בעגייסטערונג ווענדעט זיך מונדער הערן נאָך יענען געזעגעטען געפֿילדען הין, דיא לייגען דער מונדערגעסליכען וואונדער וואָרען, דורך וועלכע דאס דיא בעפֿריימונג מונד ערלויבט מונדערער פֿעטער פֿערהערליכעטעט.

גראָס וואָר דיא נאָטה מיטמאָל. פֿאָר מיהנען דאס טאָבענדע הער, הינטער מיהנען דיא מונדעליגען טמאָרען דער עגיסטער, מין קאָפֿעגעיטעט הער, געוואָפֿעטע מונד געריסטעט געגען דיא וועהר מונד וואָפֿעלמאָנען פֿילגער; קיינע מויסזיכט, קיין וועג בלייב דען בעדראָנגטען מ'פֿען, מונד דער פֿורכטמאָרען מ'פֿעט מיהרער דראָנגער לו ענטגעהען, מ'בער דאס רעטער דער פֿערר

פֿאָגטען, דאָס האָרט דער געדריקטען, דאָס קאָכער דער מונטוואָר־
גען, דאָס זעהעסט מיהרען ימאזער, האָרטעסט מיהרען נאָטהערייח,
מונד קאָכעטעסט פֿיר זיך דען וואונדערזאמען פֿאַר, דען נאָך
קין מענטענאָס געוואנדעלט, נאָך קין מענטענאָרעט ענטווייהעט.
עס טאָנע דיין האָכטיג וואָרט הין מיבער דיא פֿאָטען. „סטיאָע
גאָטעס מיבער דיא וואָסער, סטיאָע גאָטעס
מיבער דיא רויטענדען וואָסער.“ דאָ ערטערטען דיא
פֿאָטען מיט האַרלען דעס מערעס, עס טהירטען זיך דיא טערט־
מונגען לו פֿעסטען וואָרען מונד דיא מונטיעפֿע וואָרד פֿיר ישראָל
לונ זיכערן געווייזע. מוּס וואָלען מונד וואָרען בועטעסט דאָס
מיהנען דיא בריקקע, מוּל דער זיך געהאָבען מונד געטראָגען פֿאָר
דיינער פֿאָלמאָט הייבערעגולאָגטען לונ רעטטענדען מוּעלמאָד.
מבער מונטער דען פֿיסען מיהרער פֿערפֿאָלגען זאָנע דער באָדען,
קאָכעטע זיך דער מאָגאָד, מונד פֿרעה מונד זיין העכער זאָנען
מין דיא טיעפֿען דעס מערעס מונד מיבער מיהנען טאָכטע דיא
פֿאָטע, טהירטען זיך האָך מוּל דיא טייגענדען, ליטענדען וואָ-
גען! — דיא טערטע גאָטעס פֿאָגטע דען פֿערפֿאָלען מין דיא
טיעפֿען דעס מאָגאָד.

ענדלעכעס האַלליה ערטערטע מוּס דען מונדע דער גערעט־
טעטען. „דיעס מוּס מוּל גאָט, מיהן וואָל מוּל פֿיר־
זען, דען האָך ערהאָבען מוּס ער!“ מונד דער זיגלינג מן
דער וואָסערבראָט טייאָטע מוּל מין דען וואָסערמאָג
משה'ס מונד ישראָל'ס, דער הייטע נאָך מין מונטערן טעאָפֿען ער־
טאָנע, לו דיינעס נאָמעס עהרע מונד רוח. זאָ פֿרייזע מוּל דאָס,
היינע זעלע, דען הערן, דער דאָ דעאָיטהיגט דעס סטאָלען
הויפט מונד האָך עהרעהבט דאָס געדעאָיטהיגטע מונד געבויגטע.
ער מוּס מונטער היטער מונד בעטיטלעך לו יעדער לייט דער נאָטה.
„ער וואָר, ער מוּס — מונד וואָר זיין מונטער האָרט מיהערדער.“
דיא לייט דער זיכטמאָרען וואָנדער מוּס וואָנגסט פֿאָרמ־
בער; דיא נאָטור טריט נאָט עהר לו מונטערן גאָטען מוּס
מיהרען עוויגען געווייזע; מבער דיינע פֿאָלמאָט, מוּל גאָט, וואָל־
טעט נאָך יעלטל וואָס עהרדען מיבער מוּס, דיינע וואָנדערקראַפֿט
וואָרען טיילן מונד מוּסמאָרען לו מונטערען היילע פֿאָרט, מונד

דיז ווערקטקטע דער נאָר מיט נאָר מיטער זין עוועגער
 בעוועגונג לור ערלייגונג פֿונעם דעסעסן, וועט זונד נאָר זונד וועהן
 טהוט. ווען וויר בעדערקונגט, פֿערפֿאָלט, פֿערלויפֿענדיג זיינען
 מיטוועג זאָלען, לייגט דאָ זונד נאָר מיטער דען וואונדערזאָלען
 רעטונגסוועג, דען פֿאָר דעם היילס זונד דער היילע. בלויז
 מיט עס דער טרייע פֿריינד פֿאָרן מיטען, דער זונד היילע זונד
 נאָר, בלויז מיט דאָ מיטערע הערלעכסטעוועג, דער גאָט
 טעטענען זין זונד, דער זונד זיכער זונד זונגעפֿאָהרעט דורך
 דאָ זעבענסווער פֿיהרט, מיכער דעסעסן פֿאָלטהען דאָ, גאָט!
 טהערקעט, זונד דעסעסן וועגען זונד ברענגען דאָ נאָר דיי-
 נען פֿונדעטענען ווילען זונדעגסט זונד וועדער זאָלענעגסט.
 דאָן פֿרייע דרך, זיינע זעלע, דעם הערן זונד ווענדע
 זין גלייבגרייט זונד דעוטה זיינע וועגע, זונד וויר זונד דין זע-
 בענסהוועט זיך זונדיטערט, זונד דער בלויזען זונדען דיינען
 פֿיסען זיינלעכענען דעקט, למגע ניכט זונד ווענקע ניכט זין
 דיינען פֿערטרויען זונד דען הערן; לור רעכטען לייט ווירד
 זונד דיר דאָ היילע קאָטען, וועהער פֿונעם היילע קאָטען.
 בעפֿיעהן דעם הערן דיינע וועגע זונד ער ווירד זיך דיר
 עכען, זין מיט דאָ זונד דאָ געווען, דאָ הויר זונד
 דאָ גאָדע עוועג. פֿאָרן.

אם וואָלענפעסלע (*).

„געדענקעט דער זעהרע מיטלס, זיינעם קנעל-
 טעם, דעם זיך זונדעטענען זונד זונד זון
 גאָרן ישראל געזעטלע זונד רעכטע.“ (מלאכי ג' כ"ז)

זיט הייליגער ריהונג בעגריסע זיך דען הייטגען פֿעסט-
 טאָ, דיעם וועגענפעסט זונדערער ערהעבענען רעליגיעז, דיעזעם

(*) דאָ וועלענפעסט (שבועות) ווירד זון זעסטען זיך, זונד
 זעבען וועלען נאָר דעם לויטען פֿעה-פֿעסטע געפֿיערט. דעם
 זעלע ווירד זיך דאָ פֿעסט דער געזעטלעכונג גענענט, לור ער-
 זיינערוג זון דאָ אָפֿענעכונג גאָטעם זונד דעם זיך, דאָ זון
 דיעזעם טאָטע טאָטענענען, ווע דאָ גאָטזייען לעהן ווערטע
 זון ישראל ערטהיילט וואונדערן.

ערמינערוגסטעסט יענער הקהען עפמלע, דימ זף פיעל הייל מונד
זעגען מין דימ וועלט געברעכט.

מונטער דעסן רחלען דעס דאנערס, מונטער דעסן לוקקען
דעס בליטלעס טטיגעסט דומ, מללעטער, מויל דען בעטיידענען
גיסעל דעס סיני הערניעדער מונד רעדעטעסט לו דיינעסן פמקע
מין דיינער זף העהרען מונד דמך זף וילדען טערמלע, דומ זיע
טעסט דיר הערמב, דער הקהע מונד ערהעבענע, לו דעסן טומע
לען, געברעליען הענטענקהן, מללעטערטעסט דיר מיהען מין
דיינער הערליקייט מונד גמריע, מונד ערטהיילטעסט מיהען זמל
לוגען דעס רעכטס מונד דער ווהעהייט, זעהרען דעס טרמטעסט
מונד דער ערהעבונג.

דער פמקען בעגעבענהייט דיעזעס פעסטעס פערדמקען
ויר מונערן הקסטען טמטן, מונטער קמטמערטעסט קלינקד,
דימ לעהן געבמטע. דיעזע פמקסטען מונד גרונדטייע מונטערעס
בעזליגענדען גליבענס, דיעזע טרייען זייטער מונד פיהרער דורכט
לעבן, דיעזע וועגווייזער מויל דען פמקדען דעס רעכטס מונד
דער פמליכט, דיעזע סטיטלען מונד מנקער מין זיהען מונד דרמנג
זמלען, דימ מללעס מין זיר טיעסטען, וומס דען גייסט ערהעבט,
וומס דמז הערן פערעדעלט, וומס דען הענטען הענטליכער, דמז
קינד קינדליכער ומלכט, וומס דעס פערלוייעלענדען טרמטעסט, דעסן
לוייעלענדען לוערליכט גיבט.

1. „מיר בין דער עוויגע דיין גמטט, דער דיר
מויס דעסן למדע מצרים, מויס דעסן סקלמלענהויע
בעפרייטע.“

דיעס דמז ערסטע ווקרט דער גמטטליען מללענברונג.
מ, זיימ ויר געזעגעט, דומ הערליכעס ווקרט! וומס דימ
מהנוגען דעס הערלענס מונד זייע פערקינדען, דמז רכסט דומ
מיט לויטער סטיממע דורכ דימ וועלט היין, וומס מויל יעדעס
בומטעס מיט בולע דער נמטור היגעלייכעט מיט, דמלען לעסט
דומ דיין זעגעל מונד דיינע געווקערטמלען מן: עס מיט מיין
גמטט! מיין גמטט דער מללמלכט, דער מיט געוומלטיגעסן מרס
מונטער דרמנגער מונד פערמלענער לו במדען סלמגט, מיין גמטט
דעס ערברמענס, דער מויל דימ יממערטמנע דער געדריקטען

מונד געקענטעטען הקרעט, דער מיהרע במנדע מונד ריעגען
 וואס מונד זיח לור פרייהייט מונד גליק פיהרעט! וויח פקמה מונד
 ווייט ווירד וויין הערן מיט פערטרויען לו מיהרע, דער מויד וויר
 מווייבענד זיינע המנד רייכט, ווען דרוק מונד נאטה וויד בעענגט,
 ווען דעם פערפאגערס המנד מויד וויר זיעגט, ווען דיח טהערע
 דעם גליקס וויר געטאמסען זינד!

2. „דומ זאןאסט קיינע מנדערע גאטטער פאר

וויר המבען.“

דען דער עוויגע מיט מיין זיינליגער, מווייניגער גאטט, מיהרע
 מוויין געביהרט נאב מונד פרייז מונד מנבעטונג; מיהרע, וויין הערן,
 וויינע דיינע פערעהרונג, דיינע זיעבע, דיינע דמקבארקייט! ער
 מוויין מיט עס, דער הורדאון וויד דורכט זעבען פיהרט, וויין
 סאפער, וויין ערהאטער, דער וויינע יוגענד זייטעט, וויין מוטער
 טיראעט, דער טעטעס מונד זיבערמאן דער זיינע מונד דערזענע
 מיט, מיט הימאען, מויד ערדען מונד מין דען טיעפען דעם מעע-
 רעם. דרוק זיח מוטהיג מונד געטרמסט וויינע זעלע! ווען מויד
 דמז געטיק דיר ניכט פריינדליך נאכען וואג, ווען דיר מויד מיט-
 דעם דריקט מונד טאערלט, טרמגע עס וויט ערגעבונג מונד גע-
 דולד, וויט הקפאונג מונד פערטרויען, דען דער מווייניגער מונד מווי-
 זיעבענדע, מוונער מווייניגער הקרט מונד רעגירער, דער מין זיי-
 נער ווייזיהייט דען טטורן געמאכען, וויח דען זאנענטיין, המט
 עס יח מויד זיבער דיר פערעהרונג, מונד וואס ער טהוט קאן עס
 מנדערס זיין וואס לו מונדערען היי? ער ווירד מוואס וואהל וואכען.
 3. „דומ זאןאסט ניכט מויסטערענע דען נאמען

דעם עוויגען לונג פאמאען.“

וויח זאןאטען וויר דען נאמען דעסען לור מומוהרהייט
 מויסטערענען, דעסען גאנלעס וועזען וואהרהייט מונד טרייע
 מיט? דיח טרייע מונד מויפרייטיגקייט זינד טטרמהען זיינעם
 גאטטליכען וועזענס, זיח פערקאמערען דמז געמיטה, וועלדעס זיח מין
 זיך מויפרייט, מונד הייליגען עס לונג עבענבילדע דעם עוויגען.
 מ וואכטען דאך ניהאער דיעזע גאטטעסמהליכען געפיהלע מויס
 וויינען הערלען וויינען, וואכטען זיח טעטעס מויד וויינען ליפען
 וואהנען, דמס דיח געדמקען וויינער זעלע וויח דיח ווארטע וויי-
 נעם מונדעם בייח דיר געמאכען פאמערען, וויין גאטט מונד הערר.

4. „זעכס טאג זאלסט דו מ'רבייטען, דער

זעבענטע טאג איז מ'ן טאג דער רוהע.“

ווען דער איסטאגאנג איין פֿערדערבליכעס אָמטער איז, אָ מ'זיט ניכט אינדער דאָ עוועג יאָגען נאָך מ'רדיטען בעיטן, דאָ אונמויפֿהאַרליכע וויהען אונד זאָגען, טרעבען אונד רינגען מיט וועלטיכען ערווערב אונד פֿערקעהר לערטטאָרענד אונד פֿער־דערבענדיגענד. אונדער קאָרפֿער ווירדע ערוועטטען, אונדער גייסט בלוט זיינע האָהערע בעשטיאנונג מויל ערדען פֿערגעססענד, ווירדע איבער דאָ מ'רדיטע דאָ הימליכע מוילגעבען, ווען ניכט אָמט מיט זיינער פֿאָרזאָרגליכען הולד פֿיר אונד דאָ שבת־פֿייער זאָגע־מאָדנעט האָטטע, לור ערקוויקונג אונדערעס קאָרפֿערס אונד לור מוילפֿאָרדערונג מן אונדערן גייסט, זיין מוילגעזאָרעק דעס אָמט ליכען לו ווירדען. דאָ אָלל מוועט דער ערקוויקענדען רוהע טהייל־האָפֿט ווערדען, עלטערן אונד קינד, הערר אונד קנעכט; זעלבסט דאָ טהיער, האָט אָמט מיט זיינער מוילגעבע, מיט מיט דער שבת־רוהע מייגעטאָמסטען. געזעגעט האָט דען שבת אונד מ'הן געהייליגט, אונד מיט זאָגען ווירד ער אונד, ווען וויר מיט מ'הס אונד דורך מ'הן אונד הייליגען, דורך פֿאָרמאָדע געבעטע, דורך פֿערעדענדע בעטראַכטונגען, דורך דען מוילפֿאָרען לו אונדערעס האָרט אונד טאָפֿער!

5. „עהרע פֿאָרמאָדע אונד מוילטער.“

דאָ מ'זעט וויהען אָהערטען אונד: דרייט וועגען האָבען טהייל מן דעס ווענטען: אָמט, פֿאָרמאָדע אונד מוילטער! וויר האָר אונד הייליג אונד מיט דען מוילגען אָמטעס דאָ פֿאָליכט דער קינד־ליכקייט זיין, דען דרייפֿאָר רופֿט ער אונד לור מוילאונד דערזעלבען: דורך דאָ געפֿייל דער קינדעסליכע, דאָ ער מיט אונדער מינערסטעס זיין געפֿאָלמלט, דורך דאָ געזעט דער דאָנקבאָרקייט געגען זי, דאָ אונדער טוטלענגען מויל ערדען זינד אונד דאָ נאָך אָמט דען אָמטען טהייל מן אונדער אָבען האָבען, אונד ענדליך דורך דאָ אָמטליכע געבאָט: „עהרע פֿאָרמאָדע אונד מוילטער, דאָמיט עס דיר וואָהל געהע.“ — אָ זיט וויר דען דרייפֿאָר געהייליגט דאָ זיסע פֿאָליכט! פֿאָרמאָדע אונד מוילטער, וויר טאָגט מיט זיין הערן ענט־געגען מיט זיינע אונד דאָנקבאָרקייט; מיט וויל מ'זעט אונד

מײַרע הערלען ערפֿרייבן, מױלע וויינע קרױפֿטע ווילן מײַך פֿערמיינען,
 מונ דאָ גאָטטליכע געבאָט דער קינדליכען עהרפֿורכט, דאָס מן מױלען
 מיטען מונרער זעלע מיינען וועדערהמול פֿינדעט, לו ערפֿילען.
 6. „דאָס מױלסט ניכט וואָרדען.“

דאָס זעבן מונרעס נאָכטען וואָס מונ מײַן מונפֿערלעטלע
 ליכעס הייליגטהאָן זײַן. דאָך ניכט נור זײַן זעבן מױלען, אָנדערן
 מױך מױלעס דאָס, וואָס זײַן זעבן פֿערטאָנערט מונד בעגליקט, דאָרף
 פֿאָן מונ ניכט פֿערלעטלט מונד געפֿאָהרדעט ווערדען. ניכט מױס
 ווער בעדאָרף עס דעס טווערטעס מונד דעס דאָלעט, מונ דען
 מענטשן מױס הערן לו טרעפֿען. דאָס טיקיטע, פֿערלייטערטע
 וואָרט ווירד מױס לונ גיפֿטיגען פֿעיל, דער מונ עבענטאָ טוערלויך
 מונד טאָדטליך מױס זעבן גרייכט. דער גייסטיגע וואָרט מױס
 ניכט ווירדער פֿערדערענברייגענד, מױס דער טאָדטאָמג מיינער
 וואָדערטען הענד, מונד ניכט וועניגער טערפֿעבאָר מן גאָטטעס
 מויגען.

7. „דאָס מױלסט ניכט דאָס עהע ברעכען.“
 דאָס הייליגסטע גאָט, דער קאָמפֿערטע טאָטן לוייער גאָט
 טען מױס דאָס עהעליכע זעבן מונד טרייט. ווער וואָלטע וײַט
 פֿערפֿעלדער הענד דיעזע קרױנע לערטטאָרען, דיעזען קרױנע לער
 רייטען, מן טרױפֿליכען ליכטיגן דיעזע לומטען בליטהען לער
 טרעטען, דאָס דען עהעליכען גארטען ליכען! פֿאָר דען פֿערטען
 דיעזעס ערענס האָט גאָט מן זיינער הילד גלייך מיינען ברוב
 וײַט פֿאָממענדען טווערטע זײַן גאָטטליכעס געבאָט היגעטטעלעט
 „דאָס מױלסט ניכט דאָס עהע ברעכען!“ דאָס יעדער ליכטיגניגע
 געדאָנקע, יעדעס זינדיגע געפֿיהל ערטערקענד דאָסאָר לוריקעבע
 מונד ליטערנד ענטווייכע.

8. „דאָס מױלסט ניכט טענהלען.“
 וואָס דיר נישטער מיינפֿעלען, דאָס מייגענטהאָן דיינעס נאָכטען
 מן דיר לו רייטען. קאָב ער זיינען בעזיטן דורך פֿלייס מונד טהאָ
 טיגקייט עררונגען, קאָב מיהן גאָטטעס זעגען מױלען, קאָנע זײַן מױ
 גענעס הינלטהאָן רייך געמאָכט, נישטער וואָס דיר בעדינקען, דיינע
 הענד דאָרפֿן לו זעגען. דער דיעבסטמאָל, וועלען נאָמען, וועלע
 געטטאָלט ער מױך מניחאָט: געוואָלט, טרונג, ליסט, ער בלייבט זיך

מיזשער גלייך. מוין וועלכע מירט מיזשער דאס דעם נאָכטען גוט
פון דין לעהסט, עס ווירד דיר נישטער לונג היילע גערייכען, דער
גאָטטעסאָגען פֿליעהט דין. דאס האָסט דיינע האַנד בעפֿלעקט
איט דער געמינעסטען, דער ניעדריגסטען מוֹלער טהאָטען, מונד
גאָט, דער ריינע, דער ליכטע מונד העהרע, ווענדעט זיכענד
זיין מנאָליטן פֿאָן דיר מַב!

9. „דאס זאָלסט ניכט פֿאַלסטעם לייגניס פֿאַלעגען.“
וואס פֿיעל מונדייל מונד פֿרעפֿעלן ברינגען וויר דורך פֿאַלסטעם
לייגניס מין דיא וועלט. ווען וויר מוין ניכט איט מיגענער האַנד
דאָס פֿערברעכען מיבען, פֿאַרדעקן וויר דאָסעלבע דאָך ניכט ווירדער
דורך דיא פֿאַלסטע מויסאָמגע פֿאַר געריכט, מונד פֿיהרען קאָט דורך
מין מינליגעס וואָרט דאָס אָסטער לונג זינג מונד טרימוואָן, וויר
פֿעללייטען דען ריכטער לו מונגערעכטען מורטהייל מונד בעדריקען
דיא מונטוואָר, דיא לו גאָט מונד פֿאַלע ווירדער מונד מיהרע טטיזשע
ערהעבט. וויר גלייכען פֿיעללייכט לו=ווילען, דאָס מונגעכט, דאָס וויר
בעגיסטאָט, זיט גאָר ניכט גראָס, זיט גאָר זעהר לו ענטטוואָרען.
דאָך ווער קאָן יעמאָל דיא טרעגווייטע דער זינדע בעשעסען?
דאָס באָזע וואס באָזעס, דאָס מונגעכט וואס מונגעכט געבאָרען. האַבען
וויר מינאָל דער זינדע דיא האַנד גערייכט, עהע וויר מונד פֿאַר-
זעהען, דעהנט זיט זיך מויס, ווירד ווייטער מונד גראָסער, מונטפֿיננט
מונד זאָ איט מיהרען פֿערדערבלייכען נעטלען, דאָס וויר מיהר נישטער
ענטקאָממען מונד מונד איט טרעקען מיהר פֿערפֿאַלען זעהען.

10. „דאס זאָלסט ניכט געוויסטע טרעגען נאָך
דיינעם נאָכטען גוט.“

ק נייד, דאס קוואַלע מוֹלער אָסטער! וואס וויר מונד מיגען
בעזיטלען, וואס דיא גאָדע גאָטעס מונד בעטעערט, וואָסט דאס
מין מונערן מוֹלען גערינג מונד מונטייליך, נאָר דאָס, וואָס מונער
נאָכטער בעזיטלט, מיבערטייכסט דאס איט גאָלן מונד טאָנהייט,
נאָך דען ריכטעסט דאס מונערע ווינטע, טאָלעסט דאס מונערע
בעגערדען. דאס יאָגסט דען פֿריעדען מויס מונערען הערלען
וואָסט מונער לעבען לור האָלע; מויס דען היזשעל מיינעם לו=
פֿריעדענען געמיטהס טיירלעסט דאס מונד מין דיא טיעפֿען דעם
מונפֿריעדענס מונד דער לערריסענהייט איט מונד זעלבער. דרוק

ווייל מיר מיר היטען פֿער דעם ניידע, פֿער דען געליסטען נאך
מנדערער בעזיטן, מונד נאך דעם וואס גאטט מין זיינער פֿולווייהייט
ניכט פֿיר גוט געפֿונדען, מיר לולוטהייטען.

אָב מונד פֿרייז דיר, פֿולפֿעטער, פֿיר דיעזע גאטטליכען,
בעזעליגנדען, היילברייגנדען לעהרען מונד זיטלונגען. הייל דעם,
דער מיהנען הערן מונד זעלע פֿעלנעט מונד זיט דערין מייגראָבט
זיט דימאָנטער טריפֿט. זיט זינד מונד זיין טהיירעס פֿגעבינדע
דיינער הילד מונד טרייט, זיין גאטט, וויר וואָלען זיט מין מונדערעס
הערלען טראָגען, זיט מין דאס פֿעלסטען מונדערעס הויזעס בעפֿעס-
טיגען, זיט מין מונדערעס מונד טיירע קינדען, דאָמירט זיט
מונד טעטעס פֿער מויגען בלייבען מונד מונדערע ריכטמיר ווערדען
פֿירס לעבען, דאָמירט מין מיהרעסן ליכטע מונדערע מויגען זיך דער
וואָהרהייט פֿעלנען, מין מיהרען עראָמאָגען זיט מונד טאָהלען
לור מויסמייבונג מונדערע פֿעליכטען, מונד מין מיהרען הינווייזונגען
מויל דיר, דאס ערהעבענער, דען טראָסט מונד דאס ערהעבונג
פֿינדען, מונד מין קאָמפֿע זיט דען מיהרען דער ערדע פֿריידיג
מונד מוטהיג לו בעטטעהען.

גיב, קאָמט, דאָס דאס פֿייער דיעזעס פֿעסטעס זיין גאנלעס
לעבען פֿערקלערע, עס לו מיינען גראָסען פֿעסטטאָגע וואָנע —
לו מיינען פֿעסטע דער עראָמאָגען מין דיינע הייליגען לעהרען,
מין דיינע מיהרען פֿעליכען לעהרען וואָרעט. קאָמט.

אם צערשטאָרונגסטאָגע ירושלים, דען ניינטען דעם מאָנאָטע אב. *

„פֿערגעסטען קאָמט' מיר זיינע רעכטע,
דאָס ציין, ניע פֿערגעסט' מיר דיין,
ווען דיינער מיר ניכט זעהר געדאָכטע,
וואָג' מיר געוויבט דאס טערהעלע זיין,
ווען זיינע קאָסטע לוסט מונד ליבע
ירושלים ניכט מיהרע בליעבע.“

(תהלים קל"ז א'—ו')

זיינע טרויריגע עראָמאָגען דורכליעהט הייטע מונדערע זעלע,

(*) דער ניינטע אב, דאָס גראָסטע דער יידישען טרויער-

מוזנער גייסט טרעגט מונז הין אין דיז חלוטע הייזערהייט מונזערעס
 פֿאָלקעס, מן דיז טהערע דער טומדט, דיז ממן דיז קאָניגליכע
 נאָנטע. וויינער ווילט מונזערע זעלע אין דיינען וויערן; ירושלים!
 — ירושלים! וואָז מוזט דיינע פֿרעכט מונד מויעסטאָט, וואָז זינד
 דיינע קאָניגע, מוויס דוד'ס, דעס הייליגען זאָנגערס, טומן ענט-
 טערטעס; וואָז מוזט דיין טעמעל, מיבער דעס דיז גאָרע דעס
 הערן טערעלע? דיין מווערהייליגסטעס, וואָרן דער מווער-
 העכסטע טהערענטע? וואָז זינד דיינע מווערע, וואָרן דעז פֿריי-
 פֿאָלע געהיטע זיינע דמקאָפֿעטער ניעדעלעגטע, מונד דעז ריי-
 געקוואַלטע הערן דורך זינדענאָפֿעטער זיך ענטלעסטונג מונד פֿער-
 זאָנגע פֿערטעפֿעטע? וואָז זינד דיינע פֿריעסטער, דיינע פֿרעפֿעטען,
 דיעזע וואָרטפֿיהרער בייז גאָטט פֿיר דען זינדיגען מונד טוידגען,
 דיעזע בעגייסטערטען מוהנער מונד וואָרנער דער מענטהייט, דיעזע
 בערעדטען פֿערקוינדיגער דעס גאָטטליכען מונד הייליגען?

מוועס מוזט דמחין, מיבערמו טריזער מונד פֿערניכטונג!
 — זיט טוערן מוועסטעס זיך דיעזע טריזער מונד בעוויינע
 דיינען מונטערגאָנג, מונגליקעליגע טומדט! זיט דיינעס פֿאָלע בע-
 טריזע זיך מויד דען פֿאָלע זיינעס פֿאָלקעס. — דמך ניכט זיט
 דיר, פֿאָר דיר טאָן וואָר זיין פֿאָלק געפֿאָלען פֿאָלע דער מוהע
 זיינער גאָטטגעליעבטען נאָלמן אין דען מונדונד דער זינדע מונד
 דעס טריימבראָעס מן מונזערס האָרט מונד טאָפֿער; דיין טטורן
 האָט דען מוהריגען נור בעזעגעלט מונד דער וועלט געפֿאָענע-
 בורט; גאָטעס טערעפֿענדע המנד מין דיר דעז פֿאָרדעז ווי-
 דערן לערטטאָרט, וועלעס ער דעס זינדיגען פֿאָלקע געטפֿאָען
 מונד בערייטעט האָטעט.

טריזע, זיינע זעלע, טריזע, דען דיעזער טאָג זיזט דען
 טריבען ערמינערונגען דעס גראָסען פֿערלעסטעס געווייהעט; מבער
 מיזאייטען דיינער טריזער טראָסטע דך מונד פֿרייזע גלייביגען
 זינעס, גאָטט דען הערן, דען דיעזער טאָג זיזט מויד מין טאָג

פֿעסטע. מן דיעזען טאָגע וואָרדע זיינעט דער ערסטע טעמעל
 דורך נבוכדנצר, דער לוויטע דורך טישום לערטטאָרט מונד דעז
 זינדעלייטע רייך דורך דיז קאָנער גאָלד מויעגעלעט.

דעם טרעם טעם, מיין טאג דער ערשטענדיגער הימליאנג אויף
 געטעם פערזענלעכע ליבער מונד געזען! דען וויר דיר אויטער
 דאן זייטצינגע, פערמירטע קינד וויט דער הענד ליכטיגט, מער
 וויט דען בליקען דעם וויטלידס מונד דעם ערשטענע זיינע
 טהעלען זעהט, זא האטט דא, מיין געטט, דיין פֿאָק וואָהל גע-
 טרעטט, מער נישטענדיג דיין מנגעליכט פֿאָן מיהן מרגע-
 ווענדעט! נאך ירושלים'ס פֿאָלן העבען וויר מונד וויר פֿערמירטע
 טעלע לערטרעט מיין מוילע וואָנדיג, מונטער דיר פֿערטענעטע
 פֿאָקע, מער דא, מיין טרייער הירטע דיינער הערדע, זיעסעט
 מונד נישטע מונטער מונד פֿערמירטע געהען. דיר טייערע דעם
 מונדליכע העבען מונד מוואָנדיג, דאך נור לו בייגען, ניכט לו ברעכען
 מונד לו פֿערטליגען פֿערמירטע מונד מיהרע וואָוה; דיר קאָלע
 דעם האַטעס מונד מונד הער האַט מונדערע גליעדער ערשטערע
 געהעלעט, מער דיינער ליבער זאנענטיין האַט מונד וויעדער ער-
 וואָנדיג. פֿאָלען זינד מייער מונד דאָהינגעגאנגען, מער דאך
 דיר פֿאָלען פֿיהרטע מונד דיינע געזענדיג מונד גרינע טרעקענע
 מיילנד. נאך זינד וויר דיין פֿאָק, נאך זינד וויר דיינע קינדער,
 דיין לאָרן האַט זיך בעמאָנטיגט, מיין נייעס פֿערטערמאָד האַט
 דא מונד געפֿענעט, מונד וויעדער טעהען וויר, מענטען מונטער
 מענטען, בירגער מונטער בירגער, מונד מוילע פֿאָקע זינד מונטער
 בירדער. מונד דען טעהען — מוילע דען וואָלען וויר מונד מוילע-
 בוינע נאך קרעפֿטען מונד פֿערמירטע: דאן מוילערהייטע —
 דאן זיין מונד מונטער הערן; דערין זאָלסט דא וואָהען מונד
 טהעלען, מונד קיין מונדליכעס, מונדליכעס געפֿיהל עס ענטווייען;
 דער מוילער — דאן זיין מונד דיר זיידענדיג מענטהייט; מוילע
 דיעזען געהייליגטען מוילער וואָלען וויר מונטערע טעהען מונד
 מוילער ניעדערלעגען; מונד ווען מונד דיר פֿריעסטער פֿעהלען, זא
 מוילע מונטער גלייביגע האַפֿענדיג מונד מונטער קינדליכעס פֿער-
 טויען מונטער פֿריעסטער מונד פֿירטערענער זיין פֿאָר דיינען
 טהעלע. מוילע.

אן איינעם אלגעמיינען פאסטאגע.

„לזאָן טשיריט דער הער: דיא פֿאַסטאָגע ווערדען
זיך מין פֿריידעכ־ מונד וואָנעטאָגע פֿערוואַנדען. זאָ
מיהר נאָך פֿריידען מונד וואָהרהייט טטרעבעט.
(זכריה ח' י"ט.)

עוואַגער, גאָטט מונערער פֿאָטער! ערטאָפֿאַט פֿאָן פֿאַסטען
מונד קאָסטטייען, וויט וואָנקענדען קניען, וויט בעבענדען (אָפֿען)
טרעטען וויר פֿאָר דיר הין, מואָן דיין ערבמרוטן מונד דייע גאָרע
פֿיר מונד מנלוראָען. טאָמאָך מונד לואָן באָזען געבייגט מוּט דאָ
ווענטאָלע הערן, דיא זינדע פֿייערט מיהרע טרימאָפֿע דמרין,
דער מיבערמוטה מונד דיא האָרטע ברייטען זיך דמרין מוּט; דאָך
מינדען וויר מין פֿאַסטאָגע דען זינלענען געריסען מונד ענט־
ליעהען, (אָהרען) וויר מונער הערן געגן מיהרע (אָקקונגען) מונד
פֿעראַכונגען טטמאָך מונד פֿעסט ווערדען, מונד מיהרען וואָלטיגען
ריילע ווידערטטעהען. מינדען וויר פֿאַסטען מונד מונערן (אָיב
קאָסטטייען, ערקעננען וויר דאָך מונערע ערטאָפֿעאָג דיא הינפֿאָל־
אָגקייט מונד מנלוראָט מונערעט ווענעט, מונד דיא דעמוטה
ליעהעט ווידער ביים מונד מיין. מינדען וויר דיא נאָטהווענדיגסטען
בעדירפֿניסטע מונד פֿעראַהגען, דער ענטבעהרונגען קאָל מונד
טאָערלען מונד פֿיהלמאָר ווערדען, מנלענעט זיך מונער הערן דען
מיטגעפֿיהל פֿיר דען מרוטן מונד דירפֿטיגען נעבען מונד, דער יאָ
קאָט דיא דרינגענדסטען בעדירפֿניסטע נייט בעפֿריידען קאָן.
וואָ דער פֿאַסטאָגע איינע אָלע ווירקונג מין מונד הערפֿמאָר־
רופֿט, דאָ מוּט ער מיין טאָג דער גאָרע מונד דעט וואָהלעג־
פֿעלאַנעט פֿאָר גאָטט. דאָך דער פֿאַסטאָגע, מין דען דער ווענט
זיך קאָסטטייעט מונד דמביי דער זינדע נאָכגעהט, דער מוּט דען
עוואַגען מיין גרייבֿן.

לזאָן טשיריט דער הער: „דאָ מוּט מיין פֿאַסטאָגע,
דמרין מיר ווין געפֿאָלען האָבע: מנלענע דיא קעטען דעט פֿרע־
פֿעלס, (אָיב) דיא באָנדע דעט געבייגטען, דיא בעדריקטען (אָמ
פֿרייט, יעדעס יאָך לעררייסע, דען האָנגריגען בריך דיין באָנד,
דען מברמלֿאָזען ברינגע מין דיין הויז, דען) נאָקטען קליידע, פֿע־

בירג דײך ניכט פֿאָר דיינעם פֿלײטע, אונד עס ווירד דיין ליכט
 אָנברענען, וויא דאס אָפּגעברענגטע, אונד דיין הייז גאָר טענען
 עאפּעקרטשירעסען, עס געהעט דאָן דיינע פֿרעוואַגקייט פֿאָר דיר
 הער, אונד גאָטעס הערליכקייט בעטליעסט דען לוג. דאס רױ-
 פֿעסט, גאָט אָנטוואָרטעט, פֿלעגסט, אונד ער טפּריכט: „היער
 בין איך.“ — אָ דאָס איין פֿאַסטען דיר, איין גאָט, איין אָפּ-
 וואָהגעפֿולגעט איינע, דאָס עס ניכט בלויז ערשטענען אַויל איינען
 לייב ווירקע, אָנדערן אַויל ערהעבענד אונד פֿערעדענד אַויל איינען
 גייסט אונד אַויל איין הערן, דאָס דאס איינע קאָמפּלימענט פֿריינדליך
 פֿאָר איר אָנגעהאָרען אָפּגעסט, אַלס איין זעהנדיגער, אַלס איין לייכען
 איינעם אַוילפֿרידגען ווילענס, נאָך דיינען געבאָטען לויבן אונד
 לויבן, אַויל דאָס איך איר טעסט ערפֿרייע דיינער הילד
 אונד דיינעם אָפּגעפֿולגעט, אַויל דאָס דאס איך, איין גאָט,
 ערהערעסט, וואָן אונד וואָ איך דיר אָנרופֿע, אַויל דאָס דאס בליי-
 בעסט איין האָרט אונד איין העלפֿער, איין ליכט אונד איינע לייכטע
 לויבן לייטען. מױסן.

געבעט אים מאַנאָטע אָלול.

אָ פֿאַסטער, ניסן, אונד וויעדער אַויל,
 אָ וויר ריימיג לויבן דיר לויקקעהרען.
 (אינעם ה' כ"א.)

דינער אָנאָט, דער טאָטטיין דעם פֿערלעבטען יאהרעס,
 אייז פֿאָלן ערנסט אונד האָהער בעדייטונג פֿיר אונד: דען איין
 דינען (אָטלעטען טאָגען דעם טיידענדען יאהרעס אָלול איך אונדערע
 זענען פֿאַרברייטען אַויל דען גראָסען טאָג, וואָ דאס, איין גאָט,
 אייז אונד אייז געריכט געהאָט, דאס, דער אָללערהייגסטע, אייז
 אונד געברענליכען זינדיגען אַענטען, דאס, פֿאָר דעם זאָבסט דאס
 בעוואָהער דעם הימלאָס ניכט גענוג ריין ערטיינען, אונד וויא
 ערסט וויר אייז דעם טאָלען טאָלענדען אַענטענהערלען, דאס
 אָ פֿאַסט פֿאָר דען אָפּקאָגען אונד פֿערפֿיהרונגען דער ערדע געפֿאָנגען
 ווירד, איין דאס דאָרף אונד אונד אַהר דאס זינדע איינליעהט אונד
 מיטער היימער דאָרף ווירד, אונד דאס אָ פֿאַסט באלד בעוואָסט

מונד בחור מוכבד ומוסט פֿאָר דיר זיך פֿערגעהנט מונד דיינע היי-
ליגען געבֿאָטע פֿערלעטלט.

געווייזט מונד געהיליגט זינד מונד דיעזע טאָגע, וואָ וויר
דורך מונדער ביטטען מונד בעטען פֿאָר דיר, מוֹלעבֿמחזער, די
פֿערליהונג מונד פֿערגעבונג מונדערער זינדען מונד ערפֿלעהען, דורך
מונדערע רייע מונד מונדערע טהרמאָנען די מֶקקעל מונד פֿלעקקען
דער טולד פֿאָר מונד וועגוואַסען וואָכטען. וויר וואָלען לו דיר לוריק-
קעהרען וויט וואָהרען אויפֿריכטיגען הערלען, מונד וויט דען
פֿעסטען וואָלען לור בעסטערונג מונדערעם טהונס מונד מונדערעם
וואָנדעלס.

אָ, הייליגע דאָ מונד דיעזע טאָגע דורך דיינען זעגען מונד
דיינע גאָלדע, מוֹלעבֿמחזעהרליגער! דאָס זיט מונד ווערדען טאָגע
דער ריקקעהר מונד דער וועדערקעהר לו דיר, אָ הייזליטער פֿאָטער,
דאָס זיט מונד ווערדען טאָגע דער וואָהרמֶפֿטען בעסטערונג מונד
הייליגונג, וואָ מונדער הערן וויט פֿערינגטער ליבע דער וואָכט דער
טוגענד מונד דער רעליגיאָן זיך אויפֿטהוט, וואָ דער וואָהלטהענדע
גייסט דעם גאָלבענס מונד דער ליבע מונד מיינליעהעט מין די
זעלע, מונד וויר מונד, פֿאָר מיהן דורכֿרונגען, פֿאָר מיהן גע-
סטאָרקט מונד מונדערעבען פֿיהלען לון גוטען מונד ערלען, לון
קאָמפֿל מונד זיעג געגען טוואָדהייט מונד זינדע, דאָס זיט מונד
ווערדען טאָגע דער ערהאָרונג מונד געוואָהרונג מונדערער ביטטען
מונד ווינטע, מונד טאָגע דער פֿערליהונג מונד פֿערגעבונג מוֹל מונד-
זערער פֿערגעהען, הערר, פֿאָר דיר. מֶמאָ.

פֿאָר דעם אינטריטט דעם נייען יאהרעס.

(ערב ראש השנה.)

„אָבע וויינע זעלע דען העררן, מונד וואָס מין
ויר מוזט, זיינען הייליגען נאָמען; אָבע דען העררן,
וויינע זעלע, מונד פֿערגיס ניכט, וואָס ער דיר גוטעם
געטאָהן.“

עס ניגט זיך דער טאג, לויט ענדע געהט דאס טייערענדיג יאהר,
עס טוישט זיך פֿאָר מונט ווימ מיין געזעגטעס בלומט, לויט דעם
ווי ניכטס ווער הינלויפֿען מונד פֿאָר דעם ווי ניכטס ווער
הינלויפֿען קאָנען, דאס מונט ניכטס מלך דאס ערמינענדיג דעם
טאג, וואָס עס פֿיר מונט ענטהאַלטען, מונד דעסמאָן, וואָס ווי
היינטיגע טראַגעדיע, לויטקאָסט, מונד דאס נון מן דעם טראַגעדיע דעם
מאָנערהייטען פֿיר פֿאָר געגען מונט לייגען ווירד.

מין פֿילפֿאָרטיגער געטמאָלט טעמאָלט זיך דאס פֿערלעבטע
יאהר נאָך מיינאָל ווינען גייסטע דאָ. עס ליעהן מן ווי
פֿאָרמייבער דאס טראַגעדיע ערמינענדיג דער פֿריידע, דער פֿאָרמייבער
טאָגע מונד טאָדען, וואָ דאס ליכט דיינער גאָטליכען גאָדע ווי
געלייכטעט, וואָ דאס רייך דיינער זעגונגען זיך ווי געפֿאָרעטעט,
מונד דאס זעבן מין זיינען טאָנעטען זייטען זיך ווי געלייגט; זא
טראַגעטען פֿאָר ווי דאס הייטען, גלייכען טאָדען פֿאָר
געמאָן מונד בעפֿריידיגונג, ווי דענען דיינע מלויגטע ווי דאס
געטמאָלט מונד געזעגטעט דאס, טאָדען פֿאָר גלייכען טראַגעדיע
קייט, פֿאָר דעם זעלען בעוואָסטיינע ווינער האָהן ווענטענע
ווינער מונד בעטמאָלונג, מונד עס פֿילט זיך ווי הערן ווי ריה
רונג מונד מלכעטונג, מונד ווינע ברומט ערהעבט זיך פֿאָר דעם
מונענדיגערן גלייכענדיג דאָנקעס דאָ, מלכעטען, מלכעטען
„אָבע ווינע זעלע דען הערן, מונד וואָס מין ווי מלכעטען, זיינען
היינען נאָמען. אָבע דען הערן, ווינע זעלע, מונד פֿערגיס
ניכט וואָס ער דאָ גוטעס געטהאָן.“

מבער מויך דאס דיסטען בילדער דעם טאָדעלעס, מונד דעם
טריבאָלעס, דאס דיינע האָנד מיינער ווי פֿערהאָנגט, ווערען פֿאָר
ווי זעבנדיג! מלכעט ווערען עס טאָגע פֿאָר קאָל מונד מלכעט,
דאס ווי נידעריקטען; מלכעט ביטטערע טייטונגען, טאָדע פֿרי
פֿאָגען, דאס ווינע זעלע ווי טרויער פֿילטען; מלכעט וואָרס נאָטה
מונד געפֿאָר, דאס ווינען בליק טריבטען מונד מלכעטעטען;
מלכעט טיעפֿער גראַמ מונד טאָדעס לייט, דאס ווי הערן לויטמאָנע
פֿערסטען מונד ווינע קראַפֿטע מלכעטען! מבערן מויך מין
דען דאָנקעלסטען הערסטען טאָדען דעם זעבנעס זעסטעס דאס
דיינע זעבן ווי פֿיהלען, גאָסט דאס דיינען טראַסט ווי מינ

הערן. ווען מ'זיך ערשידעט וואָר אונד ערמאָסטעט פֿאָרן דער דאָר-
נענפֿאָלען באַהן, ערנייעטעסט אונד פֿערייגטעסט דאָס דיז קרמפֿט
איינער גליעדער; ווען מ'זעט איר היילע אונד רעטטונג פֿאָרשפּאַך,
וואָרס דיינע האַנד, דיז איר האַלף לור רעכטען לייט; אונד ווען
מ'זעט איר פֿערייגט, סטאָנדעסט דאָס מ'ווייזענדיג איר לור אייטע,
אונד ווידער ערקלינגען מ'זעט אַיטען איינעס העללענס מין טיעפֿען
אייניגען טאָנען דעס דאָנקעט אונד דעס אָכעס געגען דיר, מ'זעט
פֿאַטער. „אָכע דען הערן, איינע זעלע, אונד פֿערגיס ניכט,
וואָס ער דיר גוטעס געטהאָן!“ —

דיז נאָכט ליעהעט הערליך, עס טיידעט דאָס יאָהר — אַמ
מ'וואָכטאָגער, אַיט מ'האָט מ'זעט ליידען אונד ביטטערקייטען, מ'זעט
אָרגען אונד בעטווענדען אונזערעס זעכענס דאָסין טווינדען, מ'זעט
קראַנקהייט אונד געברענליכקייט פֿערגעהען, מ'זעט לוויסט אונד
מ'זעט לוויטערמאָכט ענדען, מ'זעט האָס אונד מ'זעט ליידענטפֿאַטען
פֿאָרן אונד ווייזען, אונד דיז זינדען אונד פֿערגעהונגען, דיז אונזער
זעכען בעפֿאָלקען, אונד אונד דערנאָכטוואָלען וויר היער פֿאָלן רייע
אונד לערקנירטונג טענהען, וואָגען, מ'זעט פֿאַרשפּאַכט! פֿאָרן דיר פֿער-
געבען אונד פֿערגעסען זיין.

אַיט דען ערסטען פֿערהאָטע דעס נייען יאָהרעס וואָגע
אונד דאָס זעכען מין ערנייערטער, פֿעריינדליכער געטטפֿאָלע ענטגע-
גענטרעטען, אונד אונד אונזערען ליעבען אונד פֿערגעהונגען גליק
אונד וואָהלערגעהען ברינגען; געזונדהייט אונד קראַפֿט אונזערעס
קאָרפּער, ריינהייט אונד הייטערקייט אונזערער זעלע, אונד וואָ-
סען אונד געדיהען אונזערען קינדערן, איינען געזונטען, פֿאַרמאָ-
ברייגענדען ערווערב אונד איינען אונגעטריבטען, אונגעטאָרטען
געזונט, פֿעריעדען אונד לופֿעידענהייט אונזערעס העללען, פֿעריעדען
אונזערן הייזערן אונד פֿאַמיליען, פֿעריעדען אונד זעגען אונזערעס
פֿאַטערלעכע. מ'זעט.

אם מארגען דעם נייען יאהרעס*).

וויא דיא מויגען דער קנעכטע מויל דיא האנד
מיהרעס העררן, וויא דיא מויגען דער האנד מויל
דיא האנד מיהרער געביעטערין, זיך טויען מוזע
זענע מויגען מויל לו גחטט, מונערען העררן.
(תהלים קכ"ג ב')

וויא וויר דאז מוטע ימער מונטער טהקאנען מונד געבעט
געטאקסטען, הערר, פֿאָר דיר, זיך פֿינדען מונד מויר דיא ערסטע
טטונדען דעם יונגען יאהרעס וויעדער מין דיינען הייליגען האללען
פֿערמאנעלט, מונד דיר מונטער ערסטען געפֿיהלען לו וויהען מונד
פֿאָר דיינען פֿערמאנעלטע מונטער הערלען לו זיך פֿאָנען.

וויא פֿיעלעס, זיך גחטט, המבען וויר פֿאָר דיר לו ערביטען
מונד לו ערבעטען לונד נייען ימער! וויא דאז קינד דעם פֿערטער,
נמעהן וויר דיר מונד זיך פֿאָנען דיר הערן מונד זענען, פֿערטערען
וויר דיר מויל מונטער וועה מונד זיך, מונטער דענקען מונד ערפֿאָרען
דען. וואָס פֿערבאָרגען מונד געהיטן מונד ניעדערדריקט, וואָס דיא
זענען זיך טייעט מויל דיא זיפֿען לו זענען, דאז ערלעהט דיר
הייטע דיא גיהענדע טהקאנע מונטערע מויגעס, דאז טהון וויר דיר
הייטע מונטער זיפֿען מונד ביטערען ווינען קונד. — דאָך וואָס
מונד פֿאָר מוילען דיא זענען בעוועגט, מוזט דאז בעוואוסטזיין,
דאז הייטע דער טאג דעם געדאָכטניסעס מוזט, דאז הייטע
פֿאָר דיר הינטריט דאז פֿערלעכטע ימער וויר מויל מונטערען טהון
מונד ווירקען, מונד פֿיר פֿאָר געגען מונד לו זייען. מוזט מונטער
מונד למגען בליקען וויר דאז מויל לוריק, מונד מוזט מונטערען מונד
בעבען פֿרעהען וויר מונד: וואָס וויר דאז פֿערלעכטע ימער פֿאָר
מונד מוילענען? המבען וויר עס לונד גוטען מונד זענענארייען
מגעווענדעט? המבען וויר זינע טאג לו מונטערען עוויגען היילע,
לו מונטערען פֿערדעלונג מונד בעסערונג בעניטלט, פֿאָר המבען

(*) זיך ערסטען ישרי בעגינט מין יידישען קאָלענדער מין
נייעס ימער. דיעזער טאג מוזט דאזער מויל „געדענקטאג“ (יום
הזכרון) דער גאָטליכען וואָהאָהאָטען, דיא מונד מוזט דעם מוילען
ימער מוזט נייע ימער היינאָגעלייטען, דעם מוילענאָטען דאָנקע
מונד דעם ערנסטעסטען בעטראַכטונגען געהייליגט.

וויר זיט איינציג פֿערגיידעט מין דער מייטעלן זיידע, נור דיט
פֿערגאנגליכע פֿרוכט דעם לעבענס לוי ערהאטען, קאדער זינד זיט
מוז פֿערגאנגען וויר דער טרויט, פֿערגאנגעלעגטען וויר דיט
וואָקט, קאדע ווערטא מונד בעדייטונג, קאדע נאָטן מונד פֿערגאנגען? —
דאָס יאָהר מוזט מונדערגעבריינגליך הײַן, מאַכער דאָס ווערק דעם
מענטשען, דאָס ער געטמאָלען, דאָס גוטע וויר דאָס באַזע, דאָס בלייבט
לוריק, מונד טווער מונד טאָלליך לעגט זיך דאָס געדאָכטניס מונד
זעט פֿעלדס מויל מונדערגעזעט, דריקט זיך מונד טאָלעכער טאָט
כאַל מין מונדער הערן מונד בעדעקט מונד ווירט טאָט מונד טאָט!
נור מין פֿערגאנגען מויל דיינע מונדערגליכע גיטע מונד גאָדע
טאָטען וויר הייטע פֿאָר דאָס הײַן, מונד וויר מונדערגען טאָטען
מונד מונדערגען רייט דיט טווערע טויל לוי זיידען, מונדערגען וויר
זיידען. נור דיינע פֿערהעלליגקייט, נור דיינע זיידע, דיט דאָס
ניכט ווילן דאָס דער פֿערגאנגען טאָטערגע, זאָדערן לוריקקערגע מונד
זיך בעסטערע — מוזט ווירן טאָטען מונד מיינע האָלעמונג. מין
דעמוטא מונד לערקנירטונג רואַע מין דיינען הייליגען. נאָטען מין
מונד פֿאָלע: פֿערגאנגען, מונדערגע, פֿערגאנגען מיינע זיידע מונד פֿערג
פֿערגעזעט וויר נאָך דען וואָס דער פֿערהעלליגקייט, דיט זאָ
גאָט מוזט, מונד ניכט נאָך מיינער טויל. (אָס דיינען טירן מונד
דיינע קאָהוט מין דען נייען יאָהרע וויר ביידער זיידער זיך וואָס
טען; ערהאָלטע וויר מיינע זיידען מונד מונדערגעגאנגען, פֿערגלייכע
מוז מין דאָס בוך דעם לעבענס, לוי לעבען, לוי גאָט, לוי וואָס
פֿערגע: ווענדע מאַ פֿאָן מונד יעדעס באַזע געטיק, יעדעס טרוי
ריגע פֿערגאנגעניס. אָס זיט מונד ווילן דיט פֿרוכט דעם לעבענס
פֿיר מונד רייטען. אָס דיינער גאָדע זאָנענטיין מונדערגע פֿאָר ער
זיידען, זעט דיט פֿאָלע דיינעס גאָטטאָלען זעגענס מויל מונד
זער בעגינגען, גיב געלינגען מונדערגען טאָטערגען, הייל מונדערגען וויר
קען, פֿערגאנגען מונדערגען האָלעמונגען, געוואָהרונג מונדערגען וויר
טען. אָס דעם פֿערגענס מונד דער מיינטרעכט בעזעלענדעס
באָד פֿעסט מונד דויערנד זיך מונד מונדערגע הערלען לעגען. אָס
דיין ערגערגען וואָסען זיידער יעדעס זייד מונד וועה, טיקקע היי
לוי מונדען וואָדען מונד זיידען דער זעלע, וויר מונדען געברענגען
מונד קאָנקהייטען דעם קאָפּערס; טיקקע דיינען טאָטען מונד

דיינע הילפע פֿלוצן, דיז דיינעם טרעסטעס מונד דיינער הילפע
בעדירעטיג זינד. גיב, דאס וויר געדולדיג מונד ערגעבען מין פֿלוצ
למגען דעם לעבענס מונד פֿיגען, מונדערלעכט מונד פֿערטרויענס
פֿעלן דער לוקונסט ענטגעגעהערען מונד ריינעס הערלענס פֿער
דיר ווענדען, ביז וויר פֿון ענדע פֿלוצר מונדערער לעבענסהערע
פֿער דיינען הימלעסטהרענע ערטיינען, מונד דיר רעכנונג דער
חיבער פֿעללעגען. פֿאען.

ביים שופר בלאזען.

„הייז דען פֿעקע, דאז דען טוער-קלענג פֿערטטעהעט,
עס ווענדעט, הערר! מין דיינען ליכט, מין דען טערעה
לען דיינעם פֿעגערטע.“
(תהלים פ"ט ז.)

וויז ערבעטט וויר דאז הערן ביים דעם שופר'ס פֿייערליכען
טלוצ, זיינע קלענגע וועדערהעלען מין דען טיעסטען זיטען
זיינעם חינערן, זיינע ערנסטען טלענע רופען וויר לז: ערדענקינד,
ערהענגע דיר, ערהענגע דיר! מין יאהר זיט מן וועדער הינגע
גלעגען, מונד דאז, דאז טטעהעסט נאך מונדער דאז, בעלעקקט
פֿען דען זינדען דער פֿערגענגעהייט, בעטווערט פֿען דיינען מל
טען מירטהיערן מונד פֿעהערן; ריינגע דיר, וועטע דיר מין
דען קלערען וועסטער דער מונדער, טהוע יענע פֿען דיר
דורך געבעט פֿעלן מינברונסט פֿער גאט, דורך טהערנען מונד
דורך ריי, טיטלע פֿען דיר דען מלעטען הענטען, פֿערדערבט
דורך זינדיגע געליסטע מונד טריעבע, בעטריטט דיז טוועלע דעם
נייען יאהרעס מל מין נייעס ווענען, מל מין נייער הענט, גע
ספֿעלען מין בילדע גאטעס, מל מין קינד מן מונדער מונד
לויטערקייט דעם הערלענס. מין דאז פֿעריינגט יאהר טריטט דאז
זעלבער פֿעריינגט מין, פֿעריינגט מין דער קרעפט לז מלעטען גוטען
מונד ערלען; פֿעריינגט מין דען פֿעסטען פֿערזעטן מונד ענטטלעס,
גאט לז דיענען מונד דיינען נאכטען וועהלונטהון; פֿעריינגט
מין דען הייליגענדען געהעלען לז רינגען נאך פֿריעדען, וועהרהייט
מונד גערעכטיגקייט. — עס טעריכט דער הערר: „ווער פֿען פֿע
פֿען מין מלע זינדען, וועדורך מיהר מייך פֿערגעלעכט“

גען העכט, ספעציעט מייד מיין נייטס הערן, מיינען
נייטן זין! ווערן וואָלט מיהר דערהינטערטען, הויז
ישראל'ס.

מאָן הייטיגען טאָגע זיטלעסט דאָ, אָ גאָט! לוי געריכט,
מונד דעם שופר'ס טאָלן פֿערקוידיגט דעם הענטען דען טאָג דעם
געריכטס. גאָט דער מוֹלערהייגסטע געהט מיט געריכט ויט
דעם טוומלען ערדענומהנע, ויט דעם טויבגעבארען, מן דעסטען
טריטטע זיך דיא זינדע קוממערט. „גאָט, דאָ טויט
מאָלע מיינע היינליכקייטען, מוֹלע מיינער זינדען
למלה, מונד מיך וואָס פֿאָר דיר פֿערגעהען!“

מונד וויעדער טאָנט דעם שופר'ס קומע, מונד מינטיטען
זינער טאָנע דורכדרינגט מיך דער טרעסטענדע געדענקע, דאָס
דאָ, אָ גאָט, ניכט נאר מונער ריכטער, אָנדערן מוֹלע
פֿאַטער, ניכט נאר מוֹלעגערעכט, אָנדערן מוֹלעגאָנדיג
מונד מוֹלעבראָדער ביט. דאָס האָט מוֹלע דיעזען פֿורטבארען
טאָג דען טאָג דעם געדעכטניסמעס, מין דינער פֿעטערהאָר פֿיר
מונע געטמלען מונד פֿעסטגעשטלט, נאר מונע לונד הייז מונד לונד
זעגען, מונד מונער געוויסען מוֹס זינען אָנגאָנען טוומער
וואָר לוי רופֿען מוֹס דעם אָנזיין מונד דער לערטטרימונג דעם
מוֹלעמאָלען לעבענס מונד טרייבענס, מונע מוֹלעלוריסטען לונד בע־
לומסטאָן מונערעם בעסטען מיכ'ס מונד מונערען האָהערן בע־
טטימונג מוֹלע ערדען. — מונד מין טרעסטרייכעס אָנזיין פֿאָלע
ויט דיעזען געדענקען מין מיינע זעלע מונד בעטענד מונד האָפֿע־
פֿענד טרעגע מיך מין הערן לוי דיר הינאָן!

מין טהאָנען געדענקע מיך מיינער זינדען, מיך בערייט
טיען מונד ביטער מוֹלע מיינע פֿערגעהען. מיך געלעבט ויז, פֿאָן
הייטע מן, מיך מיינעם בעסטען וואָנדעלס, מיינעם ריינערן לעבענס
לוי בעפֿלייסיגען. מיך געלעבט מיך דיר, אָ גאָט, הייטע מוֹס
נייטע מן; ויט נייטע אָנזיין מיינען מיינען מוֹלע מיך דינע
געבאָטע בעפֿאָלגען, דינען היינליגען ווילען לוי דעם היינליגען וואָנען,
מונד פֿאָר דיר וואָנדען מין דעמוטה מונד מונטערוואָנדיקייט. מוֹלע
ערבמער! וואָנען מיינע טהאָנען מונד מיינע רייט, מיינע מוֹס־
ריכטיגען מונד מיינליכע ענטליסע ווירקמאָע פֿירטפֿערעכער פֿיר

היך מן דיינען טהרמקע זיין, דאס דאס פֿערמאָהנט מונד פֿריינדליך
 מויל היך ניעדערבליקען מונד היך בעפֿרייען מֿאָגעסט פֿען היינער
 טולד, דאס היך געריינגט מונד געליטערט דאס נייע יפהר בעגינגע,
 דמאָיט עס היך מונד דען הייניגען גליק מונד זעגען ברינגע. גיב,
 דאס דעס שופֿר'ס ממהענדע טטימאע דאס גמלע יפהר מין מונד
 זערן מינערן וויעדערקלינגע, מוס מונד מן דיין מלזעהענדעס מווגע
 מונד מן דען טמג דעס געריכטס לו ערמינערן, מויל דאס וויר
 טטעטס דאס גוטע ליבען, דאס רעכטע מיבען, מונד יעדען ריין
 מונד טריעב לור זינדע מיבערוינדען, וויר דאס בעלוינגעסט
 דיינען למרן מונד דיק הילזעסט מין הולד מונד
 ג נ ח ד ע.

„היין דען פֿמקע, דאס דען שופֿר־קלונג פֿערטטעהעט, עס
 וומוזעט, הערר! מין דיינען ליכטע, מין דען טטרמהלען דיינעס
 מנגעזיכטעס.“

בעטראכטונג אים נייאיהרס אונד פֿערזאָה נונגסטאָגע.

„היינע זינדען המבען היך ערגריפֿען,
 היך וומגע ניכט זימ מלובליקען.“
 (תהלים מ' י"ג)

היין גאָטט, וויר פֿורכטבאָר מונד פֿערמבטיימונגסווערטה
 מיזט דימ זינדע! — ריין האָסט דאס דימ זעלע געטמפֿען מונד
 מונד היינגעהויכט, מבער דימ זינדע טלינגט זיך מן מיהר הינויל,
 וויר מיינע באָזע פֿלומלע, דימ דען בויאע זיינע נמהרוג ענט
 ליעהט, מונד ענטווייהט דימ טמכטער דעס הימאעלס, מונד ענט
 טטעלזט מין מיהר דאס ערהמבענע ביור דעס טמפֿעערס; זימ ניס
 טעט זיך מיין מין מונדער הערן מונד פֿערלוקטט מין מיהר דען
 גאָטטליכען טטרמהל, לערטמקרט מין מיהר יעדען קיין לזן גז
 טען. זימ ריכטעט זיך מויל מלס מיינע פֿורכטבאָרע טיידעומונד
 לוויטען דען ענטווייהטען געטמפֿע מונד דער הייליגען הקדער
 המבענען גאָטטהייט, זימ בערויבט מונד דער זיסען טרמסטונגען

דעם גלויבענס מונד דעם ערהעבענדען מונד בעזעליגענדען מוילע
בליקעס לו דיר, היין גקטט; זיא פערניכטעט דאז פֿרקהע בע-
וואסטאין מונד דיא רוחע מונד לופֿריעדענהייט דעם געמיטהעם,
פֿערדונקעלט דען היממעל מין מונד, בעדעקט מונד היט טאָן מונד
טאָך מונד ערפֿלֿוט מונד היט רייע מונד קוואַל.

יח, פֿורכטבאר מונד פֿערמבטיימונגסווערטא מייט דיא זינדע,
דען זיא ענטטעלֿוט מונד לערטטאָרט ניכט נור מונדער מינערעס
וועגן, זיא ענטטעלֿוט מונד לערטטאָרט מוין מונדערע מייסערע
געסטאָלט. לונד דאָנק, דאָס וויר זיא מין מונד מוילגענקאָמען, ריט-
טעלט זיא מין דען פֿעילעכן מונדערע געזונדהייט, לעהרט דעם
לעבענס קראַפֿט מונד בליטהע מוין, מונד פֿערווייטט מוין מונדערע
מאָטילע דען טערמאל מונד מאָלען דער גאָטטעמאָנהייט, דעססען
מיניעגעל מונדערע מונד ריינהייט דעם העללענס דערמאָל
מייגעפֿאָקט האָבען.

ק, מין העסע מונד פֿערמבטייע דיא זינדע מונד ווילן זיא
מבטייטעלֿען פֿאָן וויר היט מונדער קראַפֿט דער זעלע! ערוואַכט
מין וויר מונדע רעגוגען לונד גוטען, מונדע טריעבע מיינעס בעססערען
מייס, לונד קאָמען געגן דיא מאַכט דעם מאָמען מין וויר; וואַכט
מוין היין געוויסען מין מונד דיינער געוואַלט, וואָס ערטאָמען דיינע
מאָנענדע דאָנענדע טאָממע, ווען דיא לויבערוואַרטע דער פֿער-
פֿיהרונג לו וויר דרינגען, מונד מין מין מיינער טאָממע הייט מונד
פֿערבאָנדענע פֿאָן מיהר מיבערליסטעט מונד בעטהאָרט לו ווערדען
מין געפֿאָהר בין! ק מיינע זעלע, געדענקע דיינער העהרען בע-
טאָממע מונד רייסע דיר וואָס פֿאָן דער פֿעדערבליכען געהיינ-
טאָכט היט דער זינדע, מונדערדריקע דיא זינדליכען נייגונגען
מונד געוואָנהייטען מונד פֿיהלע דיר לו גראָס מונד לו ערהאָבען
פֿיר דיא מיינדריקע דעססען, וואָס ניעדריג מייט מונד געהיין;
געדענקע דיינער ערהאָבענען ווירדע מונד טרייט נור מין פֿער-
בינדונג היט דען, וואָס זעלבע ערהאָבען מייט מונד ווירדעפֿאָלן,
קאָפֿע דיר נור פֿיר ריינע וויטערע געדאָנקען, נור גאָטטעפֿאָלונג
געפֿיהלע ניט מין דיר מוין, ענטטאָמע, דיא היט דען געדאָנ-
קען מין גאָטט ניכט מין ווירדערטפֿאָלע טאָממע; נור דען וויר-
טען מונד בעטערעבונגען גיב דיר הין, דיא ניכט פֿערלעטלענד דאָס

געוויסען בעריהרען, דיא ניכט טאָרענד אויף דיינען פֿריעדען
אונד דיין הייטערעס בעוואוסטזיין ווירקען.

מין דיעזען הייליגען טאונדען, דיא דוא, היין גאָטט, לו אונז
רער רייניגונג אונד ענטזיהנונג, לור וויעדערערוועקונג אונזער
טאגער, לור מנקההרונג אונזערעס גייסטעס מן דעז הימאליטע אונד
גאָטטליכע געטמאָנען; מין דיעזען הייליגען טאונדען ווילן מיר מלוע
קראָפֿטע היינעס ווענעס, מלוע געפֿיהע היינעס הערלענס, מלוע
היין ווינעס, מלוע היין וואָלען אונד קאָנען מין דען היינען פֿעסטע
סטעהענדען געדאנקען, מין דען היינען אונערטיטערליכען פֿאָרע
זאָטן פֿערמיינען: מלוע באָנען טריבע אונד זינדיגען געוויסע מין
היר לו טיגען, היינע פֿאָלוקאמאנע בעסערונג אונד בעקעהרונג,
דיא וויעדערגעבורט דער אונטולד אונד ריינהייט היינעס הערלענס
מין היר לו ערווירקען — דאָך, היין גאָטט, וואָס היער מין דיעזען
הייליגען רייזען היך דורכגליהט, וואָ מיר דיינע נאָהע ועהר מלוע
מן מלוען מנדערן מרטען מנהע; וואָס היך הייטע בעגייסטערט,
וואָ מיר היין מָהר פֿערמאָסטען הילטע געגען יעדע מנקההרונג
דער זינע, וואָ מיר מָהר זאָגערסאָסן אונד מנגעטייטען פֿאָן מלוען
בעליעהונגען לו דער מייטען וולט אונד דערען מוילערגונגען, היך
גאָן פֿערזענקע מין דיא מנטיומאנ דיינעס מָהרעהאָבענען ווענעס
אונד מין דיא בעטרמאָטונג היינעס מייגענען מיל'ס; וואָס מיר הייטע
עמפֿינדע: — ווירד עס מיר נאָך לעבענדיג מין היר בלייבען, ווען
מיר דיעזע מלוען פֿערמאָסטען האָבען אונד דעס לעבען אונד
טרייבען דער מוילעמוולט וויעדער הינגעגעבען זיין ווערדע, ווען
מיר געגען דיא זיידענסמאָטען, געגען דיא נאָטא אונד דיא
מאָרגע מנקהמאָנען היסטע, ווען דיא מָהרמאָנע דער פֿערפֿיהרונג
היר ערטמלוען, מָהרע ווען דיא זינדע מין דער בלענדענדען גע-
טמאָט פֿאָן רואה אונד עהרע היר ערטיינען ווירדע?

מָה, מין דעסן בעוואוסטזיין דער טוואָכע אונד דער מנהמאָכט
דעס הענטליכען הערלענס ליטערע אונד בעבע מיר, דאָס היינע
פֿאָרמאָנע ענטזיסטע ניכט וויעדער וואָנענד ווערדען, דאָס מיר
היינען געמאָכטען אונד פֿאָרמאָטלען מלוען מלוען ניכט וויעדער אונז
טרייט ווערדע! גיב, מלועטיגער, דאָס דער הייטיגע טאָג נע אויף
היר זיינען ערהעבענדען מיינפֿאָוס פֿערליערע, דאָס דער גייסט דעס

גוטען, דער זיך הייטע בעזעצלט, נייע פֿאָן זיך ווייכע! גיב, דאָס
דיאָ זינדע, מין וועלכער הייליג זיך מוז ערשיינע, טעטעס האָטליך
מונד פֿערמבטיימונגסווערטע מין זיינען מויגען זיין, מונד וויא פֿער-
פֿיהרערס זיך מוז זיינען זינגען שווייכלע, זיך דענקנדיך נייע מויל-
הערע זיך לוי האָטען מונד לוי פֿליעהען, דאָס זיך טעטעס דאָ
ווערהעמלעט גוטע עהרען, דיאָ טוגענד ערקעננען האָגע מין מיה-
רעך מַדעל, מין מיהרעך עוויגען ערהעבענהייט, זיך זעכען מונד
הערפֿאָרליעהען, ווען מונד וויא זיך זיך פֿינדע, ווען מוז מין דען
היטטען דער מַרמוטה מונד דעס עלענדס, ווען מוז מין געווענדע
דער דירפֿטיגקייט מונד דער ניעדריגקייט! — האָגע עס זיך גע-
זינגען, טעטעס טעמק מונד פֿעסט מונד מונערטייטעלויך לוי
בלייבען מין גוטען, האָגע זיך טעטעס בעססער מונד דיר מַה-
זיכער ווערדען, זיין גאָטט מונד הערר, מונד טעטעס זיט פֿרייען
געוויסען מונד פֿרעהער לויפֿערייכט לוי דיר מוילטוישן לוי קאָננען.
ח מ ע .

וואָהרענד דער בוסטאָגע.

„זיין גאָטט, זיך טאָגע זיך מונד טייע
זיך, זיינע מויגען לוי דיר מוילטוהעבען.“
(עזרא ט' ו')

וועדער זינד זיך זיינגעטרעטען דיאָ ערנסטען, הייליגען
טאָגע, געווינדעט דער רייכע מונד דער בוסע, דער טערענגען
זעלבסטפֿרייזונג מונד זעלבסטערקענונג, דער ריק מונד וועדערקעהר
לוי גאָטט דעך מוילטוהערייגסטען! זיך קעהרע דען, זיינע
זעלע, לופֿט מין דיר זעלבער מין! פֿערוענקע דיינען פֿאָרשענ-
דען בליק מין דיאָ טיעפֿען דיינעס מינערסטען וועזענס, מויל דאָס
דאָ ווערהעמלעט מונד ערקעננעט דיינע פֿעהלער מונד גע-
ברעכען, מונד זיך פֿאָן דיר אָלורייטען זיט דיינער גאָלען קרפֿט
מונד דען וועדער ריין לוי ווערדען פֿאָר גאָטט, דעך מוילטוהעבענען.
מך וויא פֿיעלעס ווירסט דאָ מן דיר פֿינדען, וועס מיהט זיטפֿאָלויג
זיין וועס, וועס דיר זיט טאָן מונד רייכע ווירד ערפֿאָלען, דאָס
דאָ דיר ווירסט טאָגען מונד טייען זיטען, דיינע
מויגען לוי מיהט מוילטוהעבען. דען מך, וויא זיך זיטען

המבע מ'ך פֿערטוועט, ד'ז וו'ט מ'ין דונקלער פֿלעק ד'ז בוך
 וו'ינעס זעבענס ענטטעוולט; וו'ט פֿעלע געד'נקען מונד געפֿיהלע
 געהעגט, ד'ט וו'ט דיסטערע ט'טטען דען מורטפרינגליכען פֿרעל,
 ד'ט קינדליכע ריינהייט דער זעלע מונד דעס הערלענס מיינהיל'ען.
 וו'ט מ'עט המבע מ'ך — מ'ך, מ'ין קינד דעס טטויבעס מונד דעס
 וועהנעס, מ'ך מויעגעלעהנט געגען ד'ט סיקקונגען מונד פֿיגונגען
 דעס עוועגען מונד פֿלויזען; וו'ט מ'עט המבע מ'ך זעבל'ע געהענע
 דעלע געגען ג'טט, וו'ינען מוועבענדען פֿעטער, טריי'ע געגען
 מ'הן, וו'ינען טרייעסטען פֿריינד מונד בעטיטלעך, פֿעררמטה גע
 מיכט געגען דען עוועגען ק'ניג מונד הערן, וו'ט מ'עט המבע מ'ך
 וו'ינע געד'נקען דורך ד'ט טרוגעטטמ'טען דער פֿעראזונג ז'ע
 רייטען ז'מסען פֿען דעסן קוועל דעס היילס מונד דער וועהרהייט.
 דער געד'נקען מ'ן וו'ינע זינדען ז'מסעט טווער מונד טהערל'יך מויל
 ז'ר מונד ד'ז בעומוסט'יין וו'ינער טולד דריקט מ'ך ז' טיעל ניעדער,
 ד'מס נור ד'ז בעומוסט'יין דיינער מונענדליכען הולד מונד ג'תדע
 מ'ך לו טר'מסען, ד'מס נור דער גלויבע מ'ן ד'ין גרענלענז'עס ער
 במ'דען מ'ך מויעליריכען פֿערהאג.

ז'מס וו'ינע רייע, וו'ינע בוספֿערטיגען געזיכונגען פֿער ד'ך
 ק'ממען, מ'ין ג'טט, דער דומ טטעטס נ'הע ביז דענען, ד'ט
 לעברמ'ענען מונד לערקירטען הערלענס זינד. ז'מס דומ, מור
 קוועל מווער קרמ'עט מונד ט'מ'רקע, ד'ט קרמ'עט דעס גוטען מ'ן
 וו'ינע זעלע מיינטמ'מען, ט'טהלע וו'ינען מוטה, ט'מ'רקע וו'ינען
 וו'לען, ד'מס מ'ך ז'ט מווער ווערמ'ע מונד מיניגקייט דען מיכונגען
 דעס ג'טטגעפֿעל'יגען מ'ך הינגעבע, ד'מס מ'ך מ'ן דעמוטה ווענדע
 דיינע וועגע, מ' הער, מ'לדע מונד זעבע מיכע געגען דען טוועלען,
 פֿריידיג מונד מיידיג מווע פֿעליכען מונד מויעגעבען ערליכע,
 ד'ט מ'ן וו'ינען ווירקונגסקרייע זעגען, געדולד מונד נ'מ'יכע המבע
 געגען דען פֿעהלענדען, פֿערגעססענד מונד פֿערגעבענד; דעסן, דער
 מ'ך פֿעלעטלט מונד בעליידיגט המט, ד'ט המנד רייכע. גיעסע
 מ'ן מ'ין העקן, מ' ג'טט, ריינע מונד פֿערעדעלדע טריעבע, ד'מ'ט
 דער הערמ'נהענדע פֿערהאמונגסט'יג מ'ך ר'ין מונד דיינער פֿער
 געבונג ווירדיג פֿינדע מונד מ'ך מ'געטריעבען ווערדע ל'ס גוטען,
 לו וו'ינען זעבען פֿעלן גליק, פֿעלן הייל מונד זעגען, מ'ט קרייזע

מיינער ליבערן מונד טהיירען, דיא דומ זעגנען מונד ערהאלטען
וואָלעסט מין דיינער גנאָדע. מ. ז. ע.

אם טאָגע פֿאַר דעם נייען יאָהרע אָדער דעם פֿערוואָהנונגספֿעסטע, ווען מאָן דיא גראַבער בעזוכט.

„וואָהרהייט וואָלעסט מוים דער ערדע הערויס.“
(תהלים פ"ה י"א.)

היער מוין דען טאָטעטען דער פֿערוועזונג ווילן מיר היין
הערן פֿיר דיא ערהעבענע ווייהע דעם פֿערוואָהנונגספֿעסטעם, דעם
סען הייליגע טאָנדען נון הערמאָריקען, פֿערלובערייטען זאָען. וואָ
מנדערס וואָרע וואָהל מיינע געהייליגטע טאָטעטע לז פֿערמאָנען
בערמאָטונגען; לז מיינער דעמאָסטאָליזען מיבערטיאָ דעם לעבענס,
מאָס דאָ, וואָ דער טאָד מוז זיינע לעהרען גיבט מונד מין זאָ בע-
רעדטער, מיינדרונגליכער טערמאָדע לז מוז רעדטע! היער מן דען
גרענלסטטיינען מוואָס מענטליכען טערעבענס, וואָ דיא קאָלעקטאָרענד-
סטען קאָלעקטאָנען מונד ווינטע דעם מענטליכען הערלענס מונטער
דען וואָדער דעם גרעבעס לז רואה געוועזען זינד, לערנען וויר
דיא דינגע דעם לעבענס מיהרען וואָהרען ווערטהע נאָך טאָטלען
מונד ווירדיגען. היער לערנען וויר, וואָס מייטעל מייט מונד וואָס
דעם טערעבענס ווערטהע, וואָס בלייבענד מייט מונד וואָס
פֿערגאָנגליך, וואָס וויר פֿליעהען מונד וואָס וויר זאָען זאָלען,
און מיינסט מין גערייטע פֿאָר דיר, היין גאָט, לז בעסטעהען. —
מין גערייטע מונד געוויהלע דער וועלט, דאָ ווירד מונטער בליק גע-
פֿאָנגען דורך דיא בלענדווערקע דעם טראַגעס, מונטער קאר בעטהאָרט
פֿאָן דען אָקאָנגען דער פֿערפֿיהרונג מונד דער זיגע; דער וואָהר-
הייט הימאָעלסטטימאָע האָלעט פֿרוכטליך מן מוז פֿערמאָרע. דאָך
היער מן דער זייטע דער ענטאָמאָפֿענען ערהעבט דיא וואָהרהייט
מיהר הויפט, דען דער טאָד לעגט דאָ לייגיס פֿיר זאָ מוב! דער
טאָד, דער דען טאָיער לעררייטע, דען טראַג לערטטאָרט מונד דיא
זיגע ענטאָמאָפֿעט. דאָ ערקענען וויר, וויר פֿערגאָנגליך מוואָס מירדיטע

גרמסע מונד מלוער מירדיטע גלמן, פֿערגלגליך מלוער מירדיטע
גענוס מונד מלוער מירדיטע בעיטן, מונד ניכטס בלייבענד מיט
מלס דיא וואהרהייט מונד דיא טוגענד. —

דיא וואהרהייט מונד דיא טוגענד, זיא מלליין טרעטען היער
מיט מונד מיין, זיא מלליין פֿיהרען מונד דוכך דיא נחלס דעס טאדעס
מין דאז ליכטרייך דעס עוויגען זיינס. מ, דאס מיהרע סטיממען
ניע פֿערגעבענס פֿיר מיר ערטמען מאגען, דאס זיא מין דאז מיין
נערסטע דער זעלע מיר דרינגען, מונד מיר דאז גחלע לעבען היין
דוכך בעגלייטען, ביז מיר זעלבער היער מיינגעהע לור רוחע, נעבען
דענען, דיא מיר פֿארגעגלעגטען.

מונד מיהר פֿערקלערטען זעלען, דערען טערגלויכע הילען
היער רוחען, מיינע גייסט טוע מין פֿריינדליכקייט מויל מיר הערמב,
מיר ביטטע ניכט מוס מיינע פֿירטערמלע מן גאטטעס טהרמן,
מ ניין, פֿערן זיא מלך מין געדאנקע פֿאן מיר, דען ביא גאטט
דען מללעבענדען מיט קיינע פֿירביטטע מונד פֿירטערמלע פֿאן
נאטהען. בעדמלך דען עטווא דאז קינד מיינעס פֿערהיטלערס
זיינען פֿאטער געגענמבער? — ווען מיר מיינע גרמבער בעזלען,
מ וואלען מיר נור דיא ערמינערוג מן מיר מונד מיינע טוגענדען
מין מונד בעלעבען, מויל דאס מיינע פֿארהיטען בייטעל לז מללען
גוטען מונד ערהאנטערע מונד פֿאן דער זינדע מבהמלעטע. דער מיר
זייד מיהר דיא טוטלגייסטער, דיא פֿאך מונד מיינע ערליעהען, דיא
גוטען ענגעל, דיא מונד מויל מיהרען הילדען טרמגען מונד יעדען
סטיין מונד מוס דען וועגע ריינען. מונד דאס זייד זעגען מיר
גאטט, מיהר טהייערען זעלען, מיט זיינען טאנעטען היממעלסזעגען,
מיט דען עוויגען וואנען זיינעס היממעלרייכעס. מ זיא.

אם פֿאראבענד דעם פֿערוואהנונגסטאגעס.

מונד גאטט טשחלך:

„מיר פֿערלייה וואס זיא פֿערברמלען. —

עס. זיא זא ווא דא געטשחלען.“

(נמנר י"ד כ"ט.)

מלערהייגסטער! מונטער טיעפֿען טיער מללען זיך מיינע

ליפען פֿאך דיר לוס געבעטע מין דיעזער ערנסט פֿייערליכען

טוונדע, דאָ דער גרופע טאָג דער זינע בוסע בעגונט.
עס זיילעט דיין גמלעס פֿאָקס הין לור הייליגען טאָטעס, מונד
מויס לערקקירטען הערלען טייגען זאָג מונד געבעט לו דיר
ענטפֿער. וויאָ מן יענען גרופען טאָג דעם געריכטס, וואָ דאָ
דאָהיגעגאָנגענען מיט עוויגען ליכטיקייט מן דיינען הימלישען
טהרמאָטע טענהען, אָ טענהען מויד וויר הייטע פֿער דיינען פֿאָ
געזיכטע; קענען זיגט פֿער דיר דאָ בוך מונדעס הערלענס, מן
דעסען בלומטען דאָ זינעס מיט מוואָהענדען מוואָ, דעסען
מינהאָל דאָ פֿרייעס מיט מוואָהעסענדער גערעכטיקייט.
גאָט, מיין גאָט, דאָ ענגעל דעם הימלס זינד ניכט ריין פֿער
דיר, מונד וויר ערסט וויר, דאָ וויר מוואָ טוואָהענדען, טוואָהע
וואָט פֿער דיר טענהען! פֿערדענען וואָהנט מן מונדען הערלען,
דאָ זינדע פֿייערע מיהרע טרימאָהע דערין, מונד וויר זאָהען
ניכט למגען, מונד מונדע קניע ניכט מן מונדע לונדענענען?
— דאָ ניכט מונד מונד לו ענדריקען דאָ דאָ זינע דער ער
זינענענע מן מונדע טוואָ, ניכט מונד מונד מוואָהענען מן פֿאָרע
מונד גרויען פֿער דיינען למגע, דיינער טרומענענען ריכטער
המנד, המסט דאָ דיענען גרופען, געזעגענען טאָ געטפֿענען;
זאָהען מונד דאָ דאָ מן זיך פֿערלויפֿענענען, דען מוואָ
זאָ זיך מוואָהענענען זינדער וויעדער לוריקלויפֿהרען מן דיין פֿאָטער
הערן, דען מן דער נאָכט דעם פֿערדענענען וואָהענענען, דען
זיכטע דיינער הימלישען גאָהע דען בליק לו קענען. — דאָ
המסט דאָ מונד דיענען טאָ געגענען מונד מיהן זינענענען
לונד מוואָהענענען מיט ימערע, דאָ וויר מן מיהן דאָ זינע
ערנסטע פֿרייענע, דאָ זינע טרענגע מוואָהענע מונדערע זעלבסט
דאָ וויעדער פֿינדען, וואָ מונד זאָ מן רויטע מונד גע
טימלען דעם זענענע, מונדער דען זינדריקען מונד זינענענען
דער וואָט פֿערמאָהען געהט: מונדער בעסערעס זיך — מונדער
פֿאָהענען זין — מונדער קינדליכעס הערן — מונדער גלייגעס
געזיכט! דאָהיט דאָ מיהן דאָ טיידעוואָהענע פֿאָהען, דאָ דאָ
געטפֿענען פֿאָהען טאָהענע טרענגען, דאָ דעם קינדעס געזיכט פֿערן
המלען פֿאָהען דעם פֿאָהענע הערן, דעם קינדעס פֿאָהענענען
פֿיר דעם פֿאָהענע וואָהע, דען בליק דעם קינדעס ענטליעהען
דעם פֿאָהענע זינענענענען.

וויז טווער וויר אויך געזינדיגט, וויז טיען וויר אויך גע-
פֿאלען, וויז ווייט וויר פֿאָן דער רעכטען במהן פֿאָגעקאָממען;
דיינע הולד מונד גאָרדע ערפֿאָלעט מונד דען וועג לור ערהעבונג,
לון וויעדערמיינערייט מין דיז געמיינטפֿעט דער פֿאָרממען מונד
גערעכטען, מונד זיך וויר מין רייט מונד בוסע לו דיז מונד ווענדען,
המבען וויר דיז זעליגע פֿעהרעיסונג: „מין דעס טאָגע זאָלעט מיהר
פֿעהרמאָנעט ווערדען, ריין מונד פֿרייט פֿאָן יעדעס זינדענפֿאלעק
מונד ממקצא; פֿאָר דעס עוויגען, מיינערעס גאָט טע זאָלט
מיהר ריין זיין.“

זיך ממגען דען, מאלפֿעטער, מיינע טהרמאָנען פֿאָר דיך גע-
למגען; ממגעסט דוז מין געבעט, דמז מין הייסער מינברונסט
לו דיז מויעטטייגט, וממגעפֿאלג מויענעהמען, מונד טולד מונד
זינדע פֿאָן מיר נעהמען מין דיינער במרהערליגקייט, דמז מיר
דיינע הולד מווסוועבע וויז מין דען פֿריהערן טמגען מיינער מונד-
סולד, דמז זיך מיינע זעלע פֿרייט מונד פֿרמאָ לו דיז ערהעבע
מין דעס זעליגען בעומוסטזיין דיינער וויעדער ערונגענען לעבע
מונד גאָרדע! ממגעסט דוז מיר טמארקען מין מיינעס טמערבען
לון גוטען מונד דיינען טוטן וממלטען למסען מיבער מיר מונד
מלעס, וממז מיר מנגעהמרט. מ.מ.מ.

אם מאָרגען דעם פֿערזאהנונגסטאָגעס. *

„מיר בעקענע מיינע זינדען דיך,
וויז מין פֿערגעהען ניכט בעממנטען.
מיר טפֿרמך: מיינע מוסעטהמט געטטעה מיר דעס העכערן,
מונד דוז פֿערגעבסט מיר מיינער זינדען למחל.“
(תהלים ל"ז ד.)

דער ממרגען דעס געהייליגטען טמגעס מוזט הערמנגעברקען
מונד וויעדער טטעהען וויר פֿאָר דיך פֿערגעממעלט, מוזן דמז ווערן

(*) דער לעהנטע תשרי מוזט מין פֿעסט מונד בוסטמג,
דער זעלבסטפֿריסונג, דער מיינקעהר מין זיין געמטה, דער פֿער-
מאָהונג מוט גאָט, מוט דער וועלט מונד מוט זיך זעלבער גע-
ווידעט.

דער זיהנע מונד דער בוסע, דאז וויר מן מבענד בעגמנען, פֿערט
לועטלען. דיא טויער דער מנדמֿלט דורכעבען יעדעס הערן, מוז
ליפען רעגן זיך מן מינבריינסטיגען געבעטע מונד ריימיג קומפֿט
דער זינדער מן זיין הערן מונד קעהרט מוז פֿלן זיינען וועגן,
מזן לז דיר לזיק לז קעהרען.

ניעדערגעדריקט אונד געבייגט טטעהע מויד מיד פֿאָר דיר,
פֿולברוההערליגער, דאָז הערן וואונד פֿאָן דעסן טערפֿען טטפֿעצן
דער רייכ, דען בליק געזענקט מין טיעפֿער טפֿן אונד ויט היי-
טען טהערמאָנען לעגע מיד פֿאָר דיר דאָז טווערלעפֿוואָ בעקעננטניס
מב: גאָט, ויין גאָט, מיד המבע געזינדיגט, מיד המבע געפֿעהוט
אונד געפֿערפֿעלט, אונד קאָט געהען, וואָס טועלט מייט אונד
מוגעזעלט מין דיינען מוידען. טרויריג אונד לערקנירטט ווערפֿע
מיד דען בליק לוריק מויד וויינען וואַנדען, אונד מיד, וויט פֿיעלעס
טריטט מיר דאָ מואָס נאָגענדער פֿאָרוואַרן ענטגעגן, וויט פֿיעלעס,
דאָז מיד מין טווערער, הערבער זעלבסטמאָקאָגע מואָס מיינע פֿרעלט
דער פֿערמירונג אונד דער פֿערזינדיגונג וויינעס לעבענס ער-
קענען וואָס! מאָסטפֿעלן פֿאָרע אונד קאָפֿעלע מיד מן ויין הערן
אונד פֿרעגע מיד:

החבט מ'ך ניכט יאָ פֿיען זינדיגטס וויסענטי'ך מונד מ'ב
 זיכט'יך, מ'דער מ'יך מ'הנע וויסענ מ'ונד מ'זיכט בעג'נגען מ'ונד
 מ'ין מ'יר גע'נהעט ?

בין מ'ך ניכט מ'ן דעם הערלענס האָרטע געוואַנדענאָט, האָבע
מ'ך ניכט מ'ין געמיטה עַערטאָמאַסען דען (זעהרען דעם היילעם
מונד דען ערמאָהונגען לונג גוטען, וואָ יאָ מוויס דיינער הייליגען
טרייט מונד מוויס דען, מונדע דיינער דיינער מיר ענטגעגען
טאָנטען?

המבע מ'ך ניכט מ'ס מונפערטטמנד געגען דיינע וועג גע-
ווארעט, מונד המבע מ'ך ניכט מ'ן וויינער קולניכטיגקייט מ'ן
דיינער הולד מונד גנעדע געלוייפלט, וואו יא זיך מ'ר ניכט א
מפען מונד זיכטמרויך דמרגעטטעלט?

וואס איז נישט איינפֿערטיג אונד אונבעקאנטן אין זיינען
רעדען אונד איינפֿערוואַנדלען, ערוואַק איז שטעטס יעדעס וואַרט, עהע
עס איבער זיינע אינפֿעקטן אונד האַבע איז דאָ גאָרע דער

טערמאָנע, וויט דער דאָס דען ווענטען געזעגנעט האָסט, טעטעס
לונג גוטען פֿאָגעווענדעט?

ווער ווין פֿאַפֿענעט מונד געהייזעט זעבען טעטעס ווין
גלייכעס, מונד ווער מיר ניעמאָלס טוועך גענוג, מייסערליך דען לונג
בעקענעט, וועט מיר מירן ווינענען פֿערלייגעטע, מונד וויעדערוס
מנדעטעס לונג פֿערטווייגען מונד לונג פֿעהרייזליכען, וועט מיר פֿעליכט=
געמאָלס האָסטע מויסטערענען מונד פֿאַפֿענענדיג וועלען זאָלען?
האָבע מיר טעטעס דער זיטעמאָקייט וויך בעפֿליסטען מונד
ניעמאָלס דען געבאָטען וויבליכער קייטהייט מונד טעמאָקייט
לונג ווידער געהענדעט?

האָבע מיר ניעמאָלס דורך וויינע ווערטע מונדעס מונד פֿער=
געניס געגעבען, ניעמאָלס וויינע זיפֿען ענטווייהט דורך מויליכטיגע
מונד מווייטליכע רעדענסמאָדען?

האָבע מיר ניע וויט באָנער לונגע וויינען נאָכטען פֿאָגע=
פֿאַלען, מונד טעמאָטע דער זיכע מונד דעס פֿריעדענס דען האָט
געטירט מונד געמאָדעט, האָבע מיר וויך טעטעס פֿריי געמאָכט
פֿאַן טאָדעל מונד פֿערקליינערונגסאָלט?

האָבע מיר ניעמאָלס דורך קאָמפֿטאָלט מונד פֿאָגעבערייט מונד=
הייז מונד מונדפֿריעדען געטטיכטעט מונד דער עהרע וויינעס נאָכ=
טען וויינען פֿאַקקען פֿאָגעהעפֿטעט?

זיעט מיר וויך ניעמאָלס פֿערלייטען, וויינען נאָכטען לונג זיכער=
פֿאַרטאָהילען, מונד פֿעהרזער מיר טעטעס נאָך קאָפֿטען מוילעס,
וועט מירן טאָדען מונד נאָכטאָהייז ברינגען קאָנטע; מונד האָבע
מיר דערמאָדע מירן פֿערקעהר מונד ערווערב, מירן האָנדעל מונד
ווענדעל טעטעס טרייט מונד רעדליכקייט בעמאָכטעט?

האָבע מיר ניע זינדגעט געליסטע מירן הערלען געהעגט,
מונד היזט מיר עס טעטעס פֿערטאָמסען מויל יענען זינדריקקען,
דיז עס בעפֿאַקקען מונד פֿערדערענען קאָנטען?

זיעט מיר וויך ניע פֿערלוקקען לונג מונדערויבטען געניסען,
מונד בין מיר ניע דעס פֿעהרגיגען נאָכגעגאָנגען, וועט מיר דיז פֿעליכט
דמאָקען מבריען?

וואס מיר מויר מיוואער בערייט, וויינע בעקוואליקייטען לו
מפערן, מוזן דען מנפערדערוגען לו ענטשערעכען, דאס וויר מואס
גמטטין, מואס וואטטער מואד מואס הויזערווא מואיגען?

וואס מיר ניט גלייבן און געגן דיא פאפאליטעט דער
רעליגיע, געגן דיא געבאטע געטעס, געגן דיא הייל וויינעס
פאקעס?

החבֿע מיר ניכט טרוג מונד טיקקע מיטן הערלען גענוהערט
מונד דורך טיין מונד פֿרגליסט וויינען נאָכסטען הינטערגאנגען?
החבֿע מיר ניע מיין געדאָנקעלאָזעס בעקעננטגיס פֿאָר דיר,
איין גאָטט, געברעכט, מיט דען ליפּפען בלאָס, אָהנע דאָס איין
הערן דעבייל וואָר, מונד דורך דאָס בעקעננטגיס מיינער
זינדע עבען מיינע זינדע בעגאנגען?

המבע מ'ך נייע מ'ן מיבעראוטה מונד מ'ן טמדרעלמפֿטעט
זעלבסטפֿערטרויען מ'ך מ'ן פֿעראזונגען בעגעבען, מונד ניכט מ'רג=
פֿאָלטיג דיא געלעגנהייט געמיעדען, דיא זאָ ווייכט לו פֿעהלערן
מונד מירטהויערן פֿיהרט?

החבב מ'ך ניעמח'מ'ס די'מ קינד'ליכע עהרפ'ורכ'ט מ'נד ליעבע
פ'ערלעטלט געגען זיינע עלטערן מ'נד פ'יהרער, מ'נד מ'יהרע זעהרען
מ'נד ערמ'חהנוגען ניעמח'מ'ס גערינגסטליג פ'מן זיר געוועזען?
החבב מ'ך ניעמח'מ'ס זיינע געמח'לט געזיסכר'יכ'ט געגען ס'מ'ח=
פ'ערע מ'נד מ'נטערגעבענע?

הַמִּבְע מִיךְ נִשְׁמָטִים דּוֹרֵךְ חַיִּין טַהוֹן מוֹנֵד וְלִסְמָטֵן גַּעֲלֻגְנֵם־
הַיִּיט גַּעֲלֻגְנֵן לֹר עֲטוּוֹרִיחוֹג דִּינֵנִם הַיִּלְיֻגֵּן נִשְׁמָטִים?
הַמִּבְע מִיךְ נִיכֵט דּוֹרֵךְ מוֹנְבֵּן־מִנְעֵנֵם מוֹנֵד טַהֲרִיכֵט מִיִּסֵּם־
רוֹגֵנֵן מִיבֵּר דְּמֵי הַיִּלְיֻגֵּן מוֹנֵד עֲרַחֲבֵנֵם מִיךְ פֶּעֶרְגִּנְגֵּן מוֹנֵד
פֶּעֶרְזִינְדִּיגֵט?

וואס איז נישטאס דאס מאטעריאלס לויט דעם פאקטאן
אין נישטאס דאס מאטעריאלס דעם פאקטאן, וואס
טאטעס עס לויט דעם פאקטאן?

המבצע מיד נייע פֿערמבאיהוט, איך בעלעהרען מוגד מונטער־
ריכטען לויט אומסטען איבער דאס, וואס וויר פֿאליכט מיינט לויט טהון
מוגד לויט אומסטען, מוגד בין דערמאנט דער זינדע פֿערפֿאלען דורך
געלבסטפֿערטוואַרעטע מונאויסמענהייט?

המבע מ'ך מ'ך נ'עמ'ל'ס מ'נד ד'וך נ'כ'ט'ס ל'ר מ'וג'ע'רע'כ'=
ט'יג'ק'י'ט פ'ע'ר'ל'י'י'ט'ע'ן מ'נד ב'ע'ט'ט'ע'כ'ע'ן ל'מ'ס'ט'ע'ן?

המבע מ'ך נ'עמ'ל'ס ל'ר ל'ג'ע ו'י'י'נ'ע ל'ז'ל'ז'כ'ט ג'ע'נ'ק'ז'מ'ע'ן, ל'ר
ה'י'כ'ל'ע'ר'י'י'ט מ'נד ג'ל'י'ס'נ'ע'ר'י'י'ט?

המבע מ'ך נ'עמ'ל'ס ד'ע'ן ט'פ'מ'ט'ט מ'נד ד'ע'ר ל'מ'ס'ט'ע'ר'ונ'ג
ב'י'פ'ט'ז'ן ג'ע'ל'ק'ז'ז'ט, ט'ט'מ'ט'ט ד'ע'ט ג'ע'ה'ק'ה'נ'ט'ע'ן מ'נד ג'ע'ל'מ'ס'ט'ע'ר'ט'ע'ן
מ'ך מ'נ'ל'ונ'ע'ה'מ'ע'ן?

המבע מ'ך נ'ע ד'מ'ז ג'וט'ע ג'ע'ט'ה'מ'ן ד'ע'ט ל'מ'ה'נ'ע'ט ה'מ'ל'ב'ע'ר,
מ'נד ד'ע'ן ה'ל'פ'ט'ב'ע'ד'יר'ע'ט'י'ג'ע'ן ד'י'ט ה'ל'פ'ע ג'ע'ו'מ'ק'ה'ר'ט פ'י'ר ל'י'ט מ'נד
ע'נ'ט'ג'ז'ז'ט?

המבע מ'ך נ'ע מ'י'ט'ע'ל מ'נד ה'ק'כ'א'י'ט'ה'י'ג ד'מ'ז ה'ו'י'פ'ט ע'ר=
ה'מ'ב'ע'ן ו'י'י'נ'ע'ר מ'י'ג'ע'נ'ט'ט'פ'ט'ע'ן ה'מ'ל'ב'ע'ר, מ'נד מ'י'ן מ'י'ט'ע'ל ד'י'נ'ק'ע'ל
פ'ע'ר'ג'ע'ט'ט'ע'ן, ד'מ'ס ד'וז' ע'ט ב'י'ז'ט, ד'ע'ר י'ז'ט ו'י'ר ג'ע'ג'ע'ב'ע'ן מ'י'ן ד'י'י'נ'ע'ר
ה'ול'ד, מ'ה'נ'ע מ'י'ן פ'ע'ר'ד'י'ע'נ'ט'ט?

ב'ל'ק'ט'ע מ'ך נ'ע ו'י'ט ט'ע'ל'ע'ן מ'ו'י'ג'ע'ן מ'ו'י'ן ד'מ'ז ג'ל'י'ק ו'י'י'נ'ע'ר
ו'י'ט'מ'ע'נ'ט'ע'ן, מ'נד ב'ע'נ'י'ד'ע'ט'ע מ'ך נ'ע ד'ע'ן, ו'ע'ל'כ'ע'ן מ'ך פ'ק'ר ו'י'ר
ב'ע'ק'ר'ל'וג'ט ג'ז'י'ב'ט'ע'ן?

המבע מ'ך מ'ך נ'כ'ט פ'ע'ר'ג'מ'נ'ג'ע'ן ד'וך מ'י'ט'ז'ע ה'ק'פ'כ'מ'וג'ע'ן,
מ'נד ו'ו'י'נ'ט'ע פ'ק'ר ד'יר מ'ו'י'ס'ג'ע'ט'ט'פ'ק'כ'ע'ן, ד'י'ט ט'ה'ק'ר'י'כ'ט מ'נד י'י'נ'ד=
ה'מ'פ'ט י'י'נ'ד?

ב'ל'ק'ט'ע מ'ך נ'עמ'ל'ס ט'ט'מ'ל'ן מ'ו'י'ן ד'ע'ן מ'ר'מ'ע'ן מ'נד ג'ע'ר'י'ג=
ג'ע'ט'ט'ע'ל'ז'ט'ע'ן, מ'נד ה'מ'ב'ע מ'ך מ'י'ן ד'ע'ן מ'וג'ל'י'ק'ל'כ'ע'ן מ'נד ד'יר'פ'=
ט'י'ג'ע'ן מ'ו'י'ך ט'ט'ע'ט'ט ד'ע'ן מ'ע'נ'ט'ע'ן מ'י'ן ד'י'י'נ'ע'ן ע'ב'ע'נ'ב'ל'ד'ע ע'ר'ק'מ'נ'ט
מ'נד ג'ע'ו'י'ר'ד'י'ג'ט?

המבע מ'ך מ'ך נ'ע ט'ול'ד'י'ג ג'ע'מ'פ'כ'ט ד'ע'ר מ'נ'מ'מ'ס'ונ'ג מ'נד ד'ע'ר
ה'מ'ר'ט'ע, מ'נד ו'מ'ר ו'י'י'ן ב'ל'י'ק מ'נד ו'מ'ר'ט ט'ט'ע'ט'ט י'מ'נ'כ'ט מ'נד
ה'ל'ד, ו'י'ט ע'ט ד'ע'ן ו'י'י'ב'ע ג'ע'ב'י'ה'ר'ט מ'נד ג'ע'ל'י'ע'מ'ט?

ו'מ'ר מ'ך נ'ע ע'נ'ג'ה'ע'ר'ל'י'ג ב'י'י'ט ו'י'י'נ'ע'ן ה'ל'פ'ע'ל'י'י'ט'ט'וג'ע'ן, ה'מ'ב'ע
מ'ך ו'י'י'נ'ע ט'פ'ע'נ'ד'ע'ן נ'כ'ט ע'נ'ג מ'נד ק'מ'ר'ג'ל'י'ך ל'וג'ע'מ'ע'ט'ט'ע'ן, מ'נד
ג'מ'ב מ'ך ט'ט'ע'ט'ט, ו'מ'ך מ'ך ג'ע'ב'ע'ן ק'מ'נ'ט'ע, ו'י'ט פ'ר'י'ד'י'ג'ק'י'ט מ'נד
פ'ר'i'י'נ'ד'i'k'i'ט מ'י'ן ב'ל'י'ק מ'נד ה'ע'ר'ל'ע'ן?

ב'ע'ט'ט'מ'נד מ'ך נ'ע ה'מ'ר'ט'נ'מ'ק'ק'י'ג מ'ו'י'ן ו'י'י'נ'ע'ן מ'י'נ'מ'ל'ז' ג'ע'=
פ'מ'ס'ט'ע'ן מ'נ'י'כ'ט'ע'ן, ו'ע'ן ג'ל'י'ך ע'ר'פ'מ'ה'ר'ע'נ'ע מ'נד מ'i'י'נ'i'כ'ט'ס פ'ק'ז'ז'ע

מענטשן וויר דאָגעגען מ'הער גרינדע פֿאָגלעכען, סײַעטע מײַך ווײַך
ניע ווײַן מונדעכט לױ בעקענען, מונד קאָננעט מײַך נאָכגעבען מונד
לוריקטרעטען, ווײַך דאָז רעכט מונד ווײַךלײַך מײַך ווײַנער זײַטע
ווײַך, מונד דעם פֿריעדענס ווײַנען?

האָבע מײַך ניעמאלס ווײַך פֿעללייטען אָממען לױ פֿאָלמען בע-
טהײַערונגען, לױ טווירען, פֿערטערעכונגען מונד לױזערונגען, דײַם
מײַך ניכט האָלטען קאָננעט קאָדער ווײַנען?

האָבע מײַך ניעמאלס מונדערהאלטע פֿיינדטשאַפט געקאָרט,
מײַך ניע פֿאָן בלינדען האָט בעהעררעטען אָממען קאָדע פֿרייזונג
מונד מונדערהאלטע?

האָט מײַך ניעמאלס סאָדער מײַגענעטען מונד גײַטען דאָהין
געברעכט, פֿערטערעכט גוט ווײַך מונדערהאלטע, קאָדע פֿאָן מונד רעכט?
האָבע מײַך ניע מײַן דער מונדערהאלטע דעם הערלענס גוטעם
מונד באָדעם, הײַלגעם מונד געמײַנעט ווײַט מײַנענדער פֿערטערעכטען.
מײַך ווײַט טײַעכען טאָדען מונד ביטערען טאָדען ווײַט
מײַך עס בעקענען, גאָר פֿיעל האָבע מײַך געזינדעט מונד ווײַך גע-
גען דײַך פֿערטערעכט, געגען דײַך, ווײַן גאָט, דער דאָז ווײַך טעטעס
מײַן זאָ הולדפֿאָלער פֿאָטער, מײַן זאָ טרײַער בעטיטלער מונד
האָרט ווײַטעט! געגען דײַך האָבע מײַך ווײַך פֿערטערעכטען, קאָדע לױ
בעדענקען, דאָס מײַך דאָך ווײַן טאָן מונד אָממען דײַנע זײַנע
פֿעללייטען, דײַנען מונדערהאלטען מײַנער ווײַך הערלייטען ווײַטעט. —
דאָך, מונדערהאלטע, זאָ זעהר ווײַך מונד פֿערהאלטען, דײַנע הולד מײַט
מײַנער נאָך גראָסער מײַט מונדערהאלטע, דײַנע גאָדע רײַכעט
ווײַטער מײַט מונדערהאלטע. „עס קע הערע לוריק דער זינדער
לױ ווײַך מונד מײַך ווײַל מײַן גאָדע פֿינדען אָממען,
מײַך האָבע קײַן געפֿאָלען דאָרפֿן, דאָס ער טעטערעכט
דער זינדעגטע וועט, זאָדערען דאָס ער מײַטעטע
פֿאָן זײַנען ווײַנדעל מונד זעכע.“ דאָז מײַט דאָ טראָסט-
פֿאָלע פֿערהײַסונג, מײַך דאָ געטיטלט מײַך ווײַן געכעט לױ דײַך
מײַטסיקע. פֿערהײַל מײַך ניכט, מײַך הער! פֿאָך דײַנען מונדערהאלטע,
נישט דײַנען הײַלגען גײַטע ניכט פֿאָן ווײַך, בערגע מײַך פֿערטער
מונדערהאלטען פֿאָלען דײַנער גאָדע, ווענדע מײַך פֿאָן ווײַך יעדעם
באָדע פֿערהאָלעניס, יעדע מונדערהאלטע בעגעגונג, מונד פֿערהאָלע

איר, זיין גאָט, קרמפֿט מונד אויסדויער, טטעטס דען גוטען רע-
גונגען זיינעט הערלענס לז פֿאָגען, מויל דאָס זיך מישער וויר-
דיגער ווערדען וואָגע דיינעט גאָטטוילען ערבאָרענס מונד דיינער
בזעיאָגענדען (זעב. מאַען).

צו מוסף דעם פֿערוואָהנונגסטאָגעס.

„דאָס קאָפּער, דאָס דיר וואָהגעפֿאָלט,
זינט זיין געבראָכענער זין;
זיין געבראָכענעס, זיין לערנאָגענס הערן,
גאָט, פֿערטוואָהסט דאָס נישט.“
(תהלים נ"א י"ט.)

זינט טאָדען מונד וועהאָטע בעגריסט זיין הערן דאָס ער-
זינענאָג יענער טאָגע דער פֿערוואָהנונג, דאָס מונערע פֿאָטער זיין
דיינען גאָטען טעאָפֿעל לז ירושלים געפֿייערט, וואָ פֿאָכט מונד
הערלויבֿקייט גלייך זיינען וועדערטיין דיינער גאָרע מונד זאָ-
נעטאָט זיך זיבער דאָס געהייליגטען רייזע ערגאָס, וואָ דער זאָ-
וויטען טאָדען מונדער פֿייערלויבֿען זאָג מונד קאָנג, זיין פֿריי-
דיגקייט מונד ווייזע דיינען דיענסט פֿעררליכטעטען, מונד דער
האָהעפֿריעסטער, טערמאָהנד זיין זיינער הערלענסריינהייט מונד
זיין זיינער זייסערן פֿאָכט פֿאָר דיר הינטערט, מונד פֿיר זיין
פֿאָק, דאָס זיין הייליגער טייט מונד זיין פֿערוואָהנונג טאָדען לז
בעטען מונד זייערע קאָפּער מויל דיינען מוילער ניעדערלונגען,
מונד וואָ ער זייענען דאָס זעליגע פֿערהייסונג פֿערקידעטע: „זיין
דינען טאָגע ווירד דער הערר זיך פֿערוואָהנען, דאָס זייער ריין
ווערדעט פֿאָן מוילען זייערן זינדען פֿאָר זייערן.“ מונד דאָס פֿאָק,
ערגריפֿען מונד דורכֿבעט פֿאָן דען נאָמען גאָטטעס, דען עהר-
ווערדיגען, דען פֿאָרשטאָרען, ווי דאָס האָהעפֿריעסטערס מונד
זיין זיינער הייליגקייט מונד ריינהייט זייערן אויסשטאָרען, פֿיעל ניע-
דער אויפֿאָס קניע, ביקטע זיך מונד וואָרן זיך אויפֿאָס פֿאָגעניכט
מונד ריען: „געוואָכט זייער זיין נאָמען, זיין ריין מונד זיינע הערר-
ליכקייט זיין עוויגקייט.“ מונד מויל דער טעאָפֿענדענסט לז ענדע
וואָ, דאָ טערמאָהנטע דאָס האָהעפֿריעסטערס מוילען ווי דאָ

זאָנע מיין דער היטטמאָסהאָה, ווירא דירא גאָטטעסענגעל מן דען
 היומאָלסטערקאָן! דען וואָהאָגעפֿאָלג מאָגענאָממען וואָרען אָפֿעֿער
 אונד געבעט, פֿערוואָהנט וואָרסט דאָ, אָ גאָטט, זיין וואָר דאָ
 פֿאָלג וויעדער פֿאָר דיר, דער זינדען פֿאָלג אונד וואָקעל, קאָטה
 ווירא בלוט, האָטטע זיך מיין אונטאָלד ווירא טאָטע פֿערוואָהנטע.
 אונד פֿאָר פֿריידע אונד יובעל יויכלטע דאָ גאָלע פֿאָלג אונד ער
 גאָט זיך מיין פֿאָהע זיעדער, דירא וואָהענער אונד דען טאָרסטען
 טאָהאָטען מן גאָטטעס אָב אונד פֿרייען מירא ווירא פֿרייענאָלד
 אונד האָרפֿענאָלד — זיין נאָמע וואָר מיין פֿעסטגעזאָג.

מאָה פֿייערטען אונזערע פֿאָטער דען פֿערוואָהנטע. דאָ
 אונד מיט ניכטס פֿאָן מן דיעזער הערליכקייט לוריקגעבליענען:
 דירא געוואָהעטע טאָטעטע, דירא געזעגנעטען האָלדען, דירא געהייע
 זיגטען מואָהע, דירא הייליגען פֿרייעסטער, דירא פֿייערליכען (עוואָ)
 טענקאָרע — זינד ניכט וואָהר; ווירא האָבן ניכטס מן אונזערע
 הייסען טאָהאָנען, מן אונזער בלוט, דאָ ווירא מיין פֿאָטעטען אונד
 קאָטטען דיר הייט לוס אָפֿעֿער ברינגען. אונד ווירא ערגריפֿעֿע
 נען, לערקניסטען העלען פֿאָהען ווירא לו דיר. אָ, הערר, ווירא
 האָבן פֿאָר דיר געזינדעט אונד אונד פֿערגאָנען, ווירא אונד אונזער
 הויז — אָ, פֿערגיב אונד הערר, אונזערע טאָלד אונד אונזער פֿעֿער
 געהען, ניסן אונזערע רייזע, ניסן אונזערע טאָהאָנען, ניסן אונזערע פֿאָהע
 אען פֿאָהאָטעלע אונד ענטאָיסטע מן דיר וואָהאָגעפֿאָלג אָפֿעֿער
 מן. — אָמאָ דירא ברובים דיינער גאָהע אונד טרייע, דירא פֿעֿערטע
 טער אונד פֿרייטטער פֿיר אונד מן דיינען טאָהאָנע זיין, דאָס
 יעדער וואָקעל פֿאָן אונד גענאָממען וואָהע, אונד אונזערע טאָלד מיין
 אונטאָלד זיך פֿערוואָהנטע, דאָס ווירא געוואָהנט אונד געוואָהנט אונד
 פֿיהלען, ווירא נייגעבאָרען, ווירא דער פֿרייע טאָה, וואָן נאָכט אונד
 נעבעל ווייזען. — אָמאָ מירא מיין אונזער הערר דירא פֿריידע מיינע
 ליעהען אונד דען יובעל אונד דאָ פֿאָהע בעוואָהנטען דער פֿאָן
 גאָטט ערמאָנגטען פֿערוואָהנטע. אָמאָ פֿאָן ניינען טאָהאָנע אונד קאָה
 טיג מיין אונד וואָהען דירא האָפֿעֿאָנג מירא גאָטט, דירא דאָ ניהער
 טייטטע, אונד דען פֿאָהען גאָטטעסאָהען, דער ווירא קיהאָנג מיין
 דאָס אָהאָהעס היטלע דאָ הערר ערפֿרייעט, דאָס פֿאָן ניינען דאָ
 ווירא הולד אונד פֿריינדליכקייט מירא אונד ניעדערבאָקעסט אונד

מוזנ געוואָהרען וואָגעסט מ'לעסט דאָס, וואָמאָך דאָס הערן זיך זעהנט
מין זיינען מינערסטען טיעפֿען.

מ'יין יאָהר דעם זעגענס מונד דעם געדיייענס, רייך פֿון פֿרוכט
דעם פֿערדעם מונד דעם גערטענס, רייך פֿון בעגליקקענדען, זעגענ־
פֿעלדען ערמייגניסטען, מויל דאָס רוחע, פֿריידע מונד פֿריידע מיטן
לחידע העררטע, מונד געזעגענט מ'לעסט מונדער טהון מונד מונטער־
נעהמען זיין. — למסע וואָהלטמנד מונד וואָהלערגעהען מיינקעה־
רען מין הויז מונד היטטע, דאָס וויר פֿערן פֿען נאָט מונד קוואָ
הער מונד דיינער ווירדען גאָטעסטגעבען ערפֿרייען. למס מ'לעסט קרמ־
קען היילונג, מ'לעסט טרויערנדען טרעסט, מ'לעסט ווירטוען מונד ווירטוען
מ'נעהמער מונד פֿערטערטער פֿינדען, מונד מ'לעסט מונדער זיבען
מונד מ'נעהמערטען ערמאָלטע מונד לו מיינען. למגנען מונד בעגליק־
טען זעבען, דאָס וויר טעסטע ריהריג מונד ריטטיג, פֿריידען
גייסטעס מונד הערלענס דיינען געבאָטען נאָכגעהען מונד דיינער
געהייליגטען זעהרע מ'נעהמערטען מין מונדערטער זיבען מונד
טרויע מ'לעסט מונדער זעבען למג. מ'לעסט.

צוג דעם אָבערפֿריעסטערס נאָך אונד אויס דעם טעמפעל.

ב ע ש ר י ב ו נ ג

פֿאָן דעם איינציגע דעם האָהעפֿריעסטערס אין דאָס הייליגטהום אונד
דעסען אויסצוג אויס דעמועלבען. נאָך איינער שילדערונג איינעם
פֿאָרנעהמען ראָמערס, דער דיעזעלבע שריפטליך הינטערלאָסען אונד
דיא אים שבט יהודה זיך פֿאָרפֿינדעט (*).

זיבען טעג פֿער דען מויסגעליינעטעסטען דעם יאָהרעס,
דען פֿערמאָהנאָסטעג, וואָרדען מין דען הויזע דעם האָהע־
פֿריעסטערס טהרמאָזילע מויסגעטעלע פֿיר דאָס מ'נעהמערט דער

(*) דער ווירדיגע הערר דאָקטאָר זעטטעריס האָט דאָס
פֿערדיענסט, מויל דיעזע טעג טיילענאָג מיטן שבט יהודה מויס־
הערקאָס געמאָלט לו האָבען.

גייסטליכען בעהזרדע מונד דערנן פֿירסטען, פֿיר דען הקהעפֿריע־
 סטער מונד דעססען טענזלפֿערטרעטער מונד פֿיר דען קאָניג. מוויסער־
 דען נאָך זעבליג זילבערנע טייהלע פֿיר דיז זעבליג סענאטמאָרען.
 זאָרען טרעט מוויס מיהערער זיטטע דער קולטעסטע דער
 פֿריעסטער פֿאָר דען הקהעפֿריעסטער הין מונד ריכטעטע פֿאָל־
 גענדע מינהקולטסטווערע מנטשמאָלע מן מיהן: „בעדענקע וואָהן,
 פֿאָר ווען דאז לו ערטיינען מונד וועססען דיענסט דאז לו פֿער־
 ריכטען העסט. ווען וואָהרענד דער ערהעבענען פֿייער דיז הייליגען
 געפֿיהלע דער מנדלעכט דיר פֿערלעסטען, דאָן ווירדעסט דאז נישט
 נור דיין לעבען פֿערזוירקען, זאָנדערן אויך דאָז פֿאָלק מוזן זיינע
 פֿערזאָהמנג ברינגען. דרום זינד אויך דיז מוויגען פֿאָן גמון ישראל
 מויל דיר געריכטעט. פֿריפֿע זאָרגפֿאָלטיג דיינען וואָנדעל, בליקע
 מין דיין הערן, קאָ דאז פֿאָן קיינער זינדע דיר בעלמסטעט פֿיהלסט,
 זאָ קליין קעסט זיינע זינדע דען מענטען דינקט, זאָ גרעס מיט
 זיז מין געטעטע מוויגען. אויך דען וואָנדעל דיינער בידער, דער
 פֿריעסטער, פֿריפֿע וואָהן מונד רייניגע זיז. בעדענקע וואָהן, דאָס
 דאז הינטריטסט פֿאָר דען מוואָהענדען ריכטערבליק דעס קאָניגס
 מוואָר קאָניגע — וויז וואָלעסטעט דאז מן קאָממען מיט דען פֿייער
 (דער זינדע) מין דיינען בונען?

דאָרויף ענטגעגענטע דער מנגערעדעטע, דאָס ער בערייטט
 זיין הערן געפֿריפֿט מונד בוסע געטהען וועגען מוואָס, וואָס מיהן
 זינדיגעס טיען מין זיינען וואָנדעל. אויך זיינע ברידער, דיז פֿריע־
 סטער, האָבע ער בערייטט מין דען מוואָלען דעס הייליגטהומס
 פֿערזאָממעלט מונד זיז ביז דען נאָמען דעססען בעטוואָרען,
 דעססען דיענסט זיז דאָרט פֿערזעהען, דאָס יעגליכער רייזטהיג
 מונד מֿפֿאָלען בעקענע, וואָס ער זעלבער מָדער זיין נאָכסטער גע־
 זינדיגט געגען גאָט, מויל דאָס מיהנען דיז בוסע דאָס מוואָלע־
 ערלעגט ווערדע.

אויך דער קאָניג רעדעטע זאָרען דען הקהעפֿריעסטער וואָהן־
 וואָלענד מן, מונד גאָב מיהן דיז לויזעמונג, מיהן לו עהרען, ווען
 ער מין פֿריעדען, נאָך בעענדיגונג דער הקהען פֿייער, מוויס דען
 הייליגטהומע הייוקעהרען ווירדע.
 היערנאָך וואָרד מֿפֿאָענטליך דורך הערקאָדע קונד געטהען,

דמס דער הקהעפריעסטער זיך מנטיקט, זיינע געהאָלדער מיין היי-
 ליגטהווע לוי בעליעהען, דען טערמאטע מוועט פֿאָרן הערביי, מוין
 דען מרדנאגסמאָסיגן לוג לוי בעגעגנען. לוערסט לָהָגן מווע דעם,
 דעם דעם קאָנגרעסן סטמאטעס ווערען, דען דעם לובקאמאלינגע
 מוין דען הויזע דוד רייזעמאָסיג דעם מיינען נאָך דען מנדערן.
 מוין דעם הערמאָדע ריעפֿען מוין: געבט עהרע דען קאָנגרעסן
 דעם הויזעס דוד! דען פֿאָגטע דער טערמאן לוי מוין דעם הערמאָדע
 ריעפֿען: געבט עהרע דען הויזע לוי! — זעכס מוין דרייסיג טוי-
 זענד ווערען מיהרער, דעם מנציהרער מן מיהרער טשיטלע טרוגען
 היממעלבויע זיידעמאָנטעל. דעם פריעסטער, פֿיער מוין לוימאליג
 טויענד מן דער למח, טרוגען ווייטזידענע געוואָנדער. דען קאָמפֿען
 דעם זאָנגער, דען דעם טאָנקינסטלער, דען דעם טראָפֿעטער, דען
 דעם פֿאָרמאָנער, דען יענע, וועלכע דעם רייכערווערק לובערייטען,
 דען דעם פֿערפֿערטיגער דער הייליגען פֿאָרהאָנגע, דען דעם עהרע-
 וואָלכער, דען דעם מרפֿיערער, דען מין טרופע, געמאָנט קאָר-
 טאָפֿעהאָמס, דען מווע מיכריגען געטאָפֿטעטערוואָלכער דעם היי-
 ליגטהוועס, דען דעם זעבליג סענאטמאָרען, דען הונדערט פריעסטער
 מיט זאָבערנען קאָסטען לון פֿאָמלמאָלען, דען ענדליך דער הקהע-
 פריעסטער, פֿאָן מווען מוועטען דער פריעסטער פֿאָמרווייזע גע-
 פֿאָגט. מן דען טערמאסענעקען ווערען דעם הייפטער דער הקל-
 טולען מויעגטעטעל, דעם פֿאָגענדער ווייזע מוין בעגריטען: מן
 הער, מן הקהעפריעסטער, ליעה מן מין פֿריעדען. ביטטע דען
 טאָפֿעטער, דעם ער מוין דעם זעכען (מססע, מוין זינער תורה עס
 לוי ווייהען.

מאָנקאמאטען מן דער פֿאָרטע דעם טעמפעלבערגעס, ער-
 האָבען זיך מין געבעט פֿיר דעם ערהמאָטונג דעם דוד'טען קאָנגרעס-
 הויזעס, דען פֿיר דעם פריעסטער מין דעם הייליגען טעמפעל. דעם
 מוין, דעם דמרויף מוין הונדערטטויענד קעהלען עמפֿאָרטטיגע,
 ערמאָל זיך וואָלכער, דעם דעם פֿאָגעל מן דען (יעטען לוי טאָדע
 ערבעטען.

דמרויף זיגטע זיך דער הקהעפריעסטער פֿאָר דען פֿאָלקע,
 מוין טיעד וויינער מוין במאָגען געמיטהעס מוין זינער מיטטע,
 דמרויף געלייטעטען מוין לוייט פריעסטערהייטלינגע מן זינע

געמאכטער, מ'ווייזט ער פֿאָן זיינען קאָלעגען, דען פֿריעסטערן, מ'זיך
 טיער נאָהט, מ'זיך פֿאָן מ'ווייזט געטרענט, דיא זעבען טאָגע פֿער-
 לעבטע. מ'ווייזט מ'ווייזט דער זיינלוג.

דער זיינלוג מ'זיך מ'זיך מ'זיך מ'זיך מ'זיך מ'זיך מ'זיך מ'זיך מ'זיך מ'זיך
 דען הקהעפֿריעסטער הער מ'זיך מ'ווייזט פֿאָן ירושלים, ווייט גע-
 קליידעט, ווייט ברענגענדען ווייטקעלען מ'זיך דער מ'זיך, מ'ווייזט
 פֿענסטער ווייטען ווייט טעפֿעלען בעהמנגען מ'זיך מ'זיך מ'זיך מ'זיך
 זעלטען. זעלטען געמאכטע עס דען הקהעפֿריעסטער, דורך דען גר-
 טען פֿאָן מ'זיך מ'זיך מ'זיך מ'זיך מ'זיך מ'זיך מ'זיך מ'זיך מ'זיך מ'זיך
 עררייכען; דען קיינער ווייטען זיך ענטפֿערען, מ'זיך מ'זיך מ'זיך מ'זיך
 דיא מ'זיך דען הקהעפֿריעסטער געקיסט לו המבען.

טאָגס דערזיך פֿיינערטע ער ווייט זיינען פֿערמאנדעטען מ'זיך
 פֿריינדען מ'זיך גרמאטע פֿעסט, ווייזט ער מ'זיך פֿריינדען דיא הקהע
 פֿיינער בענדעט מ'זיך דען זיינלוגען ווייטקעלען פֿערמאנדעטען
 המטעט. דען געב ער זיינען געמאכטע דען מ'זיך מ'זיך מ'זיך מ'זיך
 געמאכטע פֿאָן מ'זיך מ'זיך מ'זיך מ'זיך מ'זיך מ'זיך מ'זיך מ'זיך מ'זיך
 קאָן: מ'זיך, דער הקהעפֿריעסטער. לו, לו, זעהן דען הקהעפֿריע-
 סטערס. לו, לו, המבע מ'זיך דען הקהעפֿריעסטער זיינלוגען דען
 הקהעפֿריעסטערזיך געמאכטע פֿענסטער, מ'זיך דען ימחיר
 זיך מ'זיך מ'זיך דער ווייטקעלען. דער זיך דיעזעס מ'זיך
 ווייזט דיא המטעט בענדען, ער מ'זיך מ'זיך מ'זיך מ'זיך מ'זיך
 טהיילהמטעט ווייזטען, דען הקהען דיעזעס מ'זיך זיינען
 הויזט לו פֿערמאנדעטען.

זעלענגעבעט. (הזכרת נשמות.)

„מ'זיך זיך געמאכטע מ'זיך דער זעלטען זעלטען.“
 (משלי כ' כ"ז.)

עס מ'זיך מ'זיך מ'זיך מ'זיך מ'זיך מ'זיך מ'זיך מ'זיך מ'זיך מ'זיך
 דיעזער טאָגס פֿאָן דען געמאכטען מ'זיך מ'זיך מ'זיך מ'זיך מ'זיך
 הער, דען געבעט פֿיר דיא זעלטען דער טהייערן הינגעטייענדען,
 דיא דער טאָג פֿאָן מ'זיך מ'זיך מ'זיך מ'זיך מ'זיך מ'זיך מ'זיך מ'זיך
 ענטקעממען המט.

הינפֿאָלויג מונד געברעכֿליך מיזט דעם ווענטען לעבען, הינפֿאָלויג מונד וואַנדעלבאָר מוֹלעס, וואַס עס ברינגט מונד טרעגט; קיינעם, דאָרויף ער זיך פֿערלומסטען, דאָרויף ער זיך טיטלען קאָנטע, זיין גליק ניכט, זיינע וויזהייט ניכט, זיין גלומן ניכט, זיינע גרומע ניכט.

מאָן וואָרגען נאָך געהערט, ערהאָדעט,
מאָן זעכנד ער גומן מין דער טיעפֿע טעהעט,
מאָן וואָרגען האָך בעגליקט,
מאָן זעכנד טיעף געדריקט,
מאָן וואָרגען בליהנד קאָטה,
מאָן זעכנד בלייך מונד טאָדט! —

דאָך מיינס מיזט מונדער טרעסט מונד מונדער האָפֿענונג,
דאָס וויר ניכט ענדען, ניכט לו זיין מוֹפֿעהערען מיט דעם טאָדע.
דער זעלע הערליכקייט פֿאָהרט ניכט מין דיאָ גרופֿע הינאָב,
וואָהל פֿערגעהט דאָס מירדיטע לעבען, דאָך מיינ מונדערעס לעבען
בעגינט, מיינ לעבען מין דיינער נאָהע דער זעליגקייט מין דיינער
רעכטען. דער סטויב קעהרט לונט טטויבע, פֿאָן וואַנטען ער גע־
קאָממען, זעכער דער גייסט קעהרט לו דיר לוריק, דער דאָס מיהן
געגעבען, מונד לעבט פֿאָר דיר מונד בלייבט ביים דיר, מונדער
האָרט מונד ערלויבער. דאָס פֿינדעט דיאָ זעלע דאָס לעבן, נאָך
דעם זיג געטטרעכט, דאָס פֿינדעט ראהע דאָס זעהנענדע הערן, מונד
דיאָס טאָפֿענדע זעלע הייל מונד בעפֿריעדיגונג. דאָס מיזט קיין
וועה, קיין יאָמער, קיין טאָטען, קיינע וואָקע, קיין לוויפֿעל מונד
קיינע פֿערלויפֿונג. קיינע באָהייט פֿערפֿאָלגט דאָס דען מונטל
דיגען, קיינע געוואַלטהאָט דריקט דען טוואַלען נידער, דער זיך
ניכט לו וועהרען פֿערהאָג. קיין טאָטען מונדונקעלע דאָס טיילע
פֿערדינעט, מונד קיינע מונדערעכטיגקייט פֿערביטערט דעם
עדלען געהיט. —

דאָס ווילען דיאָ טהייערן, דיאָס מונד פֿאָרמאָס געגאָנגען זינד,
דאָס ווילט דער פֿערקלערטע גייסט — זיינעם געליעכטען פֿאָטערס
— זיינער געליעכטען וואַטער — . . . מין לעבע מונד הערלע
מיניגקייט געדענקען וויר מיהער הייטע פֿאָר דיר, זיין גאָט,
מונד בעטען לו דיר פֿיר דיאָ ראהע מונד פֿיר דען פֿריעדען מיהער

מונטטערבליצען זענען. גיב מיהנען, הערר, מיינען העללען, זיכטען
 מונד הייטערן זיטן מין דיינען היממעלרייכע, דאס יעדע זינדע
 מיהנען זיין פֿערגעבען, מונד יעדע טויר מיהנען זיין ערלומסטען,
 דאס זיין מין דיינער נאָהע וואָגען לעבען, מין עוויגעס מונד זע
 ליגעס לעבען, געלייטערט מונד גערייניגט, פֿערקלערט מונד בעזעליגט
 מין דער מנטוימונג דיינער הערליכקייט מונד מין גומלע דיינער
 גאָטטעסנאָהע. מוהען.

זו מנהאם פֿערוואָהנונגסטאָגע.

ליבע מונד גערעכטיגקייט מיבע מונד
 הקפֿע מיהער מויל דיינען גאָטט.
 (הזע ז' ב.)

מאָנערבאָרער, מאָנע מונטערלומט טייגט מונדער מונדער
 לו דיר מויל, מונד פֿערוואָהנונג מונד פֿערגעבונג לו ערפֿעהען פֿיר
 מונדער זינדען, דאס וויר מויר גומלען הערלען מונד פֿעלער זענע
 בערייטען. — דאָך מונדער רייע, וויר ניכטיג, וויר פֿרוכטאָל מויר
 זיין, ווען זיין ניכט דאס וואָטער פֿרומער ענטוואָרעט מונד ערדער
 טהאָטען ווירד; ווען זיין ניכט מויר וועקער מונד וואָכטער מונדערס
 בעסטערן מיכט זיך הינטערלומט, דאס עס ניכט וויעדער מונדער
 געהע מין דען וואָגענדען טערקען דעס וואָטליכען טרייבענס מונד
 ימגענס.

מ, דאס דאס רייע, דאס מיר ערפֿענדע, מיינע זאָלע וויר
 קונג מויל מיר ניכט פֿערגעהע, דאס מיר טטעטס פֿען דען זינד
 העפֿטען מיט זיינען טרוירגען פֿעלגען פֿען בלייבע, דאס מיר מיט
 מווען מיינען קרפֿעטען דען גוטען נאָכטערעבען מונד מין מווען
 ערדען מונד גאָטטגעפֿעלליגען מין פֿערבילד פֿיר מיר זאָלען מונד
 פֿינדען וואָגע.

מונד וויר פֿעלע ערהאָבענע פֿערבילדער ביעטעט מיר היערלו
 דאס הייליגע טריכט מויר דען לעבען דער טהאָמאָפֿעטער מונדערס
 פֿעלגעט, יענער גראָטען מונד הייליגען וואָנער, דאס פֿער דיר גע
 וואָנערלוט מין נאָך מונדערייכטער הינגעבונג, מונד דערען לעבען
 וויר הייטע פֿער דיר געדענקען לו מונדער פֿערוואָהנונג מונד בע
 גאָנדיגונג פֿער דיינען טהאָנע.

יצחק, דען אָנגסט ערזעהנטען, דען מיינליגען, דאָ קינד זיי-
נעם פֿוטערט, פֿיהרט אברהם מויל גאָטטעס וואָרט פֿאָר
לונד פֿוטערט הײן, קהנע וואָרטען, קהנע קאָמגע מונד קהנע פֿרעגע.
מויל גאָטטעס רונד פֿונטוואָרטעט ער פֿריידיג: פֿוטער היער
בין מײך! — מײך, מײך פֿיהלט עס מײן דען פֿאָרען מיינעט הער-
לענט ביינען געדאָנקען מײן קינד, וויאָ דעס פֿוטערט ברוסט
זיך לונטוואָנטנירען וואָטע, ביינע דען געדאָנקען, מויל מיינער
פֿאָרען מיינען קינדע לונטוואָרען. מײנע ווינטע מונד קהנע פֿאָנגען מיינע
פֿאָטערליכען הערלענט לעגט ער לונטוואָרען מײן מײן דען פֿוטער
ניערער. וואָט בלייבט דען פֿוטען פֿאָטער, דער זיין מיינליג קינד
דען טאָדע מײן דאָ מײנע לעגט? דאָך ער, קהנע טוואָנקען מונד
לונדערן פֿאָנגט ער דער גאָטטליכען טוואָנע מונד לונד פֿאָרע
רעכט ער מיינען אָהן.

מונד יצחק לעבט, מײן דער טאָנטען בלייטע מיינער טאָנען
געוואָהנט מײן דאָ לעבט מיינע פֿאָטערט, דער מײן מויל דען
האָנדען טראָג, מונד מײן דאָ לונטוואָרען מיינער וואָטער, דאָ
מויל דען (מיינעטען וואָנטען מיינע הערלענט לונטע — דענער
גאָלדע יינגלינג, פֿיר דען דאָ ערדע אָ טאָן מונד דאָ לעבט אָ
הערליך זיין וואָטע, ער ווידערטפֿריכט ניכט, ער וואָרט ניכט,
ער מײנט דאָ אָמאָן, דאָ גאָט זיך מײנערזעהען, דאָ געניגט, מײן
מיינען נאָקען וויליג דען פֿאָטערטעסער הינלונטען מונד פֿריידיג
מײן דען טאָד לונטוואָרען.

וואָט מײנט וואָהן גאָטער, וואָט נאָטוואָנטוואָרען, מײן
דענע ערהאָבענע, זיך לעבט פֿאָרגעטענדע הינגעבונג, וואָט
אברהם זיין קאָטטפֿאָרטעס לעבענטגוט, יצחק דאָ לעבט לעבט
גאָט דערבריינגט! — מונד דער גייסט דער לעבט, דער מיינע
אָלע מיינע הינגעבונג בעוואָרעט, ער זיין מײן לעבט מונד טראָבע-
פֿאָנט, מײן מײך פֿאָנגען הערן מונד לעבט. גיב מײך גאָט,
דאָ ער דאָרין מיינליכעט, דאָרין העררענדע וואָרע, מונד מויל
מײן מײן דענקען מונד פֿיהלען, מויל מײן טאָן מונד אָמאָן
מיינען וואָהלטהאָטען מיינעלעבט.

דען מײן דאָ לעבט מײנט טאָרען לונטוואָרען פֿאָרע. —
וואָן מײך דאָ לעבט לונטוואָרען מײן הערלען טראָגע, דאָן געהע מײך

אונפֿערוואַנדט מונד פֿרָהען אַוטהעם דעם הערן וועג, ווען מױך
דער ווידע פֿאָס מיבער טרַמפֿע קױפֿען אַוּס, ווען מױך טײן
אונד דאָרן מױהן בלוטיג ריטלען. אונד פֿריידיג ערפֿילױט מױך דעם
הערן געבאָטט, ווען זיך מױך אַמאָלעס פֿאָן זיך פֿערוואַנדען, וואָס
זיך טווער דינקט, אַמאָלעס פֿאָן זיך פֿאַרדען, וואָס זיינען וועלט
לײַט פֿאַר טײלען אונד מינטערעסען ענטגעגען לױ זיין
סיינט, וואָס זיינען לײַכטען נײַגונגען לױדער זיין אַמאָ! דיך
לײַכע מיט טיפֿער, זיך הילפֿט זיך טרַמפֿען אונד מיבערוואַנדען
אונד וואָ דער הער דאָ אַפֿעל הייט, דאָ רופֿט מױך פֿריידיג:
פֿאַר טיפֿער היער בין מױך.

אונד ווען דיך לײַכע לױ זיינען נעבענאָנטען זיך בעזעלט,
ווען זיך וואַהרפֿאַר זיין מינערעסען ערוואַרטט, וואָ ערהעבט אונד
פֿערדעלט זיך דאָן זיין הערן, זיך וועלכער פֿריידע זיילע מױך,
זיינען נאָכטען וואַהלוטהן; מױך אַלע זיינען קוואַטער לױ זיידען,
זיינע טהאָקען לױ טרַמפֿען, מױך וויינע זיך דען אונגליקליכען אונד
פֿריי זיך זיך דען גליקליכען, מױך היטע זיך אַמאָלעס וואָס מױהן
לױ פֿערוואַנדען אַדער דורך האַרטע רעדען אַדער האַרטע אַנטפֿע-
לונגען מױהן לױ קראַנקען, מױך מיבע געדולד אונד אַמאָלעס געגען
זיינע אַמאָלעס, אונד בין לײַכע אונד פֿריינדיג געגען זיינע
אונטערגעבענען; דען אַמאָלען אונד דירפֿטיגען נעבען זיך פֿער-
טלעסען מױך נעמאָלעס זיינע האַנדע, זיך פֿריידען ברינגען מױך דער
נאָכטענפֿאַרליכע יעדעס אַפֿעל, אונד וואָ זיך רופֿט, אַמאָלעס
וואַרטע מױך טיפֿעס: „היער בין מױך.“

וואָ גליקליג מיט דאָ אַלעס, דאָ אונטער דען מינפֿאַרסען
זיינען אַמאָלען לײַכע דאָהינגעהט. אונטער אַמאָלען ריינען טרַמפֿע
קראַקען זיך אַלע ווינטע אונד געפֿיהלע דעם הערלענס, דאָ ווייכע
דיך זידע, דאָ פֿליעהען דיך אונטעליגען לײַכענפֿאַרטיטען אונד נאָ-
ריינע אונד לױטערע טרייכע פֿילאָן הערן אונד זעלע.

זיינע אַמאָלע לײַכע, אַ גאָט, גיעסע אַז זיין הערן, זיינע
אַמאָלע לײַכע אַמאָלע זיך דאָהינגען, דער דאָ ביזט דער אַמאָלע
אונד אַמאָלען אַמאָלע לײַכע.

מין זיינע מ'רעכט, עס וויעדער לעגט מן זיין הערן, מונד עס וויעדער העגט מין זיבעל מונד ערבמ'רעכט, מ'נאך טהוט דאס, מ'לעבטער, מן מונד מין דיינער גאטטליכען הולד.

מונד זאך פרייען וויר מונד דען מונד זינד פ'רמ'ה'יך פ'מ'ר דיר, מין גאטט, מונד וויר פ'רמ'ה'ען געטרעטעטען הערלען בעטרעטען וויר דאס פ'עסטליכע היטטע, דאס וויר מונד ערבויט מונד געטויקט, דיינען געבאטע לוי עהרען, מונד מויר געלויטערטען הערלען טטייגט מונד געבט לוי דיר עהרען.

מין היטטען פרייען וויר דאס סבות = פ'עסט, גלייך מיינען געמ'דענע'ק, גלייך מונדען פ'מ'טען מין דער וויטטע, דאס וו'הע = רעד מ'הער וו'נדערטעט מין היטטען וו'העטען.

וועלך מיינע טאנע פ'עריקדע מין דען לעבן מונדערעס פ'מ'קעס וו'ר דאס! — גר'ס דאך דיינע וו'מנדער מונד געזעגנט דאך דיינע זיבעל, מין דער פרייען, מ'פ'ענען נאטור לעלטעטען מונדערע פ'מ'טער, מ'בער מוס יא מונד מ'בער יא טוועבטע דיינע הולד מונד טיטלט יא פ'מ'ר יעדען וו'ערנדען פרייד, פ'מ'ר יעדער געפ'מ'הר מונד נאטע; מיינע וו'קענע'לע וו'ר מ'הר טוטן מן טאג, מיינע פרייע'לע מין דער נאט; לוס פרייען וו'בענען קוועל וו'רד מ'הען דער דירע פ'מ'ר, מויר דער וו'קע זענקט זיך דאס טיינע פ'ר יא הערע, מונדערע'רט וו'נדע'לטע מ'הר פ'וס מ'בער דען גליהענדען ב'רען, מונד מ'הר געו'מנד לער'יס ניכט, ביז יא מיינע טרעטען מין דאס גע'קאטע, געפרייענע ל'נד, דאס דאס מ'הען לוס ערבט מונד מייגענטהאס פ'ערהייטען.

מונד העט ניכט זייטדען פ'מ'רט מונד פ'מ'רט דיינע גאטט = זיכע וו'מנדערק'רעט מן מונד זיך מ'פ'ענע'רט? העסט דאס ניכט פ'מ'רט מונד פ'מ'רט דיינער גאטע טירען מונד מ'ב'מ'ך מוירגטעטע'נט, מונד דאס פ'יטטיג דיינער הולד מוירגטע'רייטעט מ'בער דאס הייטער דיינעס פ'מ'קעס, וו'ן פריידעס וו'כט יא לוי פ'ערייכען ד'מ'הע! זייט י'טהר'טווענדען מויר ישראל דאס וו'נדער'ק'ק מויר ערדען, גען וו'קגען מונד גען מ'בענד ל'גען וויר דאס מונד מ'בער'טל וו'רד דער ב'רען מונדער מונד מיינע הייטע מונד גליהענדע וויטטע, יעדער פרייע קוועל וו'רד פ'ר מונד פ'ערט'מ'סען; געברע'ליכע היטטען, נ'ר וו'נקענד מונד מויר'כער וו'רען מונדע וו'הע'נגען, דאס דער

לײטען זונדן אונד דער פֿאָלקער האָט אונד פֿאַרמורט היין קאָט
גענוג איבער זונדערן הויפטע ניעדער אונד לוזטאשנדיסטען. „נור
דיינער גאָרע דאָנקען וויר עס, דאָס וויר ניכט זונדער
גאָרען.“ דיינע פֿאַרהערליגקייט האָט אונד געהאַטען אונד גע-
טראָגען איבער טראָגע אונד פֿאַרהערן, איבער יעדען זונדער
דער אונד לוז פֿאַרטיגטען דאָנקעטע. אונד נון נאָך זאָגער וואָנדער-
טאָט האָט דאָס אונד קאָסטען זאָסטען דאָס זאָגער דער היי-
זאָט! דאָנק דאָ, האָבען וויר זיין פֿאַרמורט געפֿאָרען, זיין
טאָגעס, הערליכעס זאָנד, דאָס אונד פֿאַט זינע קינדער זאָנדערענט;
דאָס וואָנדערנע היטטע דאָס פֿאַרהערנאָס, דאָס געדאָרעטען האָט
זיך זיין דאָס פֿאַסטע בלייבענדע טאָטטע דאָס זינעוואָרטען אונד
זינעבאָרענטען פֿאַרהערנאָס, זיכער אונד זאָגטעטאָרט, וויר ישראל
זינעט זיין דאָס טאָטען זינער פֿאַרזאָגן אונד פֿאַרגעבלייט, דאָס
וויר זאָנדער דאָס פֿאַרדענסלעט דאָס געזעטלעס, וויר פֿאַר זאָנדער
ביידער זיין זאָנדער.

דאָס זיין געפֿירענטען, הער, פֿאַר דאָס וואָנדער, דאָס דאָס
זינעט זאָנדערן פֿאַרזאָגן פֿאַרזאָגטען האָט, אונד פֿאַר דאָס וואָנדער,
דאָס דאָס זאָנד, זינערן קינדערן, נאָך הייטע פֿאַרזאָגטען. דאָס האָט
אונד ניכט פֿאַרזאָסטען אונד ווירטען אונד ניכט פֿאַרזאָסטען. גע-
פֿירענטען אונד געזענטען זיין דאָס הייזער נאָטע. פֿאַרזאָגטען.

אָן דען לעטצטען טאָגען דאָס לויבהייטען- פֿאַסטעס (שמיני עצרת).

„פֿאַרזאָגטען דאָס זיין דאָס פֿאַרזאָגטען.“
(דאָס ט״ז י״ד.)

זיין דאָס הייזערן טאָגען בעזאָגטען וויר דאָס לויבהייטען-
פֿאַסטע אונד זיין הערן פֿאַרזאָגטען זיך לוז דאָס, פֿאַרזאָגטען, זאָס דאָס
לוז דאָנקען פֿאַר יעדע פֿאַרהער פֿאַסטליכע פֿאַרזאָגטען, דאָס דאָס זיך
האָט פֿאַרזאָגטען, פֿאַר יעדען פֿאַרהערן פֿאַסטליכען געזאָס, דאָס
דאָס זיך האָט טאָהילפֿאַרזאָגטען וואָנדערן זאָסטען.

וויר זינד זיין הייטען געזאָסטען, וויר דאָס געזאָסטען, אונד
האָבען זאָגטעטאָרט אונד זיין פֿאַרהערטען זאָנדער פֿאַסטמאָרטען

דערין מיינגענאמען מוזד ויט פֿרוממען פֿעסטליכען געפֿיהלען בייך
פֿריידענבעכער דיינען נאמען געהיליגט מוזד געפֿרייענען. וויר פֿער-
לחטמען מן דיעזע היטטען מוזד ליעהטן מיין מין מוזרע פֿעסטען
וואָהנאָגען ויט מללען מיהרען מנענהאלדקייטען מוזד בעקוואַליר-
קייטען. וואָגעסט דאָס מוזך דאָס מברמך דיינעס פֿריעדענס מיבער
מוזד ברייטען, וואָגעסט דאָס עס מוזד ניע פֿערגעסטען (לחטמען,
דאָס דאָס מללען מוזרעס הויזעס טטיטלע מוזד זייע, מוזערעס
לעבענס טוטן מוזד טירן בייט, דאָס דאָס עס בייט, דער דאָס זעגענט
פֿערד מוזד פֿלור, טענע מוזד קעלטער, דאָס דאָס מוזער ערדע-
לעבען טויקקעסט ויט דען געבען דיינער הולד מוזד דאָס פֿערטען
דיינער הייזעלסוואָהנאָגען מוזד מוילטהוסט, ווען מוזרע לייבעס-
מוזד לעבענסהיטטע היינערדען מיבער מוזד לוזמאנעניקט.

מיינע לויבהיטטע וואָהל מוזד מוזער לעבען, גרינע הקפֿע-
מאגסבולטטער בילדען דאָס דאָך, דאָס וואָנעד מיבערקליידעט פֿון
טאָק מוזד לערדע, דער טיט געדעקט ויט מיינלעדענדען (לחקקענדען
געניסטען. וואָהל בעגעהטן וויר דערין הייטערע פֿעסטע, מוזד
בליקען פֿרעהליך היניס מין דאָס פֿריינדליכע נאָטור, מבער גער
קפֿע טריבט זיך דער הייזעל, מוזד ויטטען מין מוזערן פֿרעה-
ליכען וואָהלען, ויטטען מין מוזערן פֿעסטליכען פֿריידען דורכ-
דרינגען מוזד פֿאָטלויך דאָס קאָלטען טויער דעס ויסגעטיקקעס,
פֿאָלען טווערע טרופֿעלען ביטטערן ליידענס מוזד וועהט מוזל מוזד
ניעדער; דאָך דאָס הייטערע פֿריטע לויבעווינדע מוזערן הקפֿע-
מאגען פֿעהרט דער ריהע נאָרד, ענטבולטטערנד מוזד לערטטק-
רעד, מוזד מן דען וואָנעדען מוזד זייען מוזערעס גליקעס ריט-
טעלט מוזד טיטטעלט דער טטורן, מיינע פֿריידענבאווע נאָך דער
מנדערן פֿאָלעט ענטבולטטערט לו מוזערן פֿיסען ניעדער, מיין
לעבענסטאָק נאָך דעס מנדערן געהט פֿערלוקרען, טיעפֿעס וועה
דורכליעהט מוזרע זעלע, מוזד וויר גלויבען מוזד פֿרייגעגעבען דעס
מוניללע דעס טיקאָלס. דאָס מוזד עס מוזער מיינליגער טרופֿסט,
דאָס מוזער גמללעס לעבען מוזד מיין היטטענלעסט מוזד, דאָס
מוזד וועניגע טאָגע דיערט. בלויז ברייט דאָס ערדענהיטטע מיבער
מוזד לוזמאנען, עס פֿאָלעט מוזרע מירדיטע היללע ניעדער, מוזד
מוזרע זעלע קעהרט לוריק מין דאָס מונפֿערגאָליכען וואָהנאָגען

דעם היינזעלס; לוריק בלייבען מױלע מירריטען פֿריידען, דיז ווייט
אן מונבעפֿריידיגענד זינד, דיז טעטט נאָך זי פֿיעלעס לױ האָפֿֿ
פֿען מונד לױ ווייטען מיכריג אַמסטען, לוריקבלייבען מױלע ערדע
נאָטהען, מױלע ערדעמאָרגען מונד ערדעליידען, וויט מעכער נעהען
וויז מױלע מונדע טהאַטען מונד ווערקע, מױלע לעבעסמאָרגען דיז
וויז היער געמיכט, מױלע מױפֿער, דיז וויז דען גוטען מונד ערדען
געבראָכט, מױלע דיז טהאַטען, דיז דונקלע הערלען מונד נאָפֿֿ
ווייטען. דיז בילדען דען טווק מונד דען גומען מונדער היינזעלען
וואָמונגען, דער נייע פֿערבלייבט מונד נייע פֿערגעשטעט. דאָרט ווי
פֿען מונדע האָפֿֿמאָרגען לױ גאָלענענען פֿרוכט, דאָרט ערליהען
מונדען פֿערדענטען מיהרע קאָמען, דאָרט פֿערקאָמען זיך מױלע
מונדע זיידען מין ענדלעכע פֿריידען.

דיזע מױלעס אַמסטען געדענקען, וויין גאָטע, דאָס עס מונד
לױ לעהרע מונד לױ גערייכע מין מונדער ערדענבאָהן, דאָס
וויז מונד נייע ניעדערדריקען אַמסטען פֿאָן דעם מונדקאָס טווער
מונד, דאָס וויז מונד נייע מיערהעכען מין דעם גאָקעס גאָמל
מונד טהאַטען, דאָס וויז נייע מונד דען טווק דער פֿלייטענען הייטען
היגעבען דיז הערליכקייטען דעם עוויגען זינס, מונד מונדער
וואָנדען טעטטען מין רייכער, הייליגער, דיר געפֿאָלגער זיין מונד
בלייבע. מױלע.

אַם שמחת תורה.

„גאָטעס געזעטלע ערפֿרייען דאָס הערן“ (תהלים י״ט ע').

וויז פֿיייערן הייטע מין האָהעס פֿריידענפֿעסט, דאָס הייליגע
פֿעסט דעם גאָלענס מונד דער גאָטעסלעהרע. וויט פֿריידע מונד
לעבע האָרען וויז דען לעטלען וואָרטען, וואָרטען דיז הייליגע
תורה זיך מן מונד ווענדעט; וויט פֿריידע מונד לעבע בעגריטען
וויז זי, דיז זיך הייטע פֿאָן נייען מונד ערליכעס. זיז מױלע
עס, דיז מונד זיך רייך מן גאָטעספֿריידען, דיז מונד זיך וואָהר
האָפֿֿ גאָלד וואָרט. זיז מױלע דער לעבענסבויען, מן דעסטען
פֿרייטען דער מונטעברליכע גייסט זיך נאָהרע, מונד דיז פֿראָהע
זעלע זיך ערגאָטלע; זיז מױלע דאָס פֿאָהרע, מונד דאָס זיך מױלע

פֿרֿוּממען טומערען מונד מוֹלע גלויבענסטומערען זיך דיז האַנדע
 רייכען לונן הייליגען בונדע; זיז מייז דיז פֿעהנע, לז דער זיז
 טומערען, לז פֿאָלברייגען דעז גוטע מונד הייליגע, לז גאָטעס עהרע
 מונד לז מיהרעס גלויבענס פֿעהערלויכונג; זיז מייז דעז בוננער,
 דעס זיז פֿאָלגען דורך דיז ערדענפֿילגערטפֿאַט; זיז מייז דער
 קיין, מייז דעס וויר טרינקען טיילע כוהע מונד גאָטעספֿריעדען
 פֿיר דעז טומערק בעוועגטע הערן, פֿרעהע האַפֿענונג מונד זיסען
 גלויבען פֿיר דעז בונג פֿערלומטע געזיטה, היזשעלסטערקסט מונד
 לעבענסבאָלונס פֿיר דיז טאָרלענסאומונדע זעלע; זיז מייז דיז
 זאָנע, דיז מונד דעז דונקלע ערדענפֿילען ערהעלזט, זיז מייז דעז
 ליכט, דעז דיז דיסטערע היטטע דעס עלענדט מונד דעס מונגעזעלעס
 פֿערקומרט מונד מין ריינער גאָטעספֿריידע טומעהלען מייזט.

דענק מונד פֿרייז מונד רוהן דיר, מוֹלערהאָלסטער! דעס
 דוז מין זאָלעס קליינקער מונד העסט מנפֿערטרויט. פֿעהערלויכונג
 מונד מנבעטונג דיר, דעס דוז דורך דין ווקרט, דורך דיינע לעהרע
 מונדער לעבען זיך רייך, זיך בעדייטונגספֿאָלן געמייזט. קעהנע זיז
 ווקרע מונדער לעבען נור מין וויסטער, בוננער טרויט, מיינע
 בריקקע קעהנע לעהנע, מין קעהן קעהנע פֿיהרער מוין טיזשער זע.

א, זיז טוינדעלט, ווען מייך בעדענקע, וועט מייך קעהנע זיז
 ווקרע, מונד הייליגער יובעל דורלעיהט מיינע זעלע, ווען מייך
 דענקע, וועט מייך מין מיהר בעזיטלע. גיב, מוֹלערהאָלסטער! דעס
 דין גאָטפֿילעס ווקרט טעטט מין זיז לעבע, מין הערן פֿעהר-
 עדלע מונד טומערק מנפֿע, טומערק מין גלויבען, טומערק מין דער
 לעבע מונד טרייע לז דיר, טומערק מין דורען מונד טומען דיינער
 פֿריפֿונגען מונד טיקקונגען. ווקגע ניע דער זעגען דיינער לעהרע
 פֿאָן מיינען הויזע, פֿאָן מיינען קינדערן מונד פֿאָן מיינען קינדעס-
 קינדערן ווייזען; ווקגע דער העלע טומעהל דיינעס גאָטעספֿרייע-
 דעס מונד דיינער גאָטעספֿריידען מונד טעטט ערליכטען מונד
 פֿערקומרטען. מ נען.

געבעט אים חנוכה*

מונד ג'טט טערמך: „זינד זיך דאך זיין פֿאָק,
קינדער, דיא נילט פֿאָלט זיין ווערדען, מונד זיך
ווערד ער מיהנען לונס העלפֿער.“ (ישעי' ס"ג מ')

זיין ג'טט מונד הערר! פֿריינדליך טראַמערן הייטע זיין מונד
זערן וועהמונגען דיא ליכטער, דיא וויר, פֿאָלט דיא נילט זיך נידער-
זענקטע, מונגעלינדעט העבען, דאָס זיך מונד זיכטען פֿאָלט וועהל-
טהאָטיגע ערמינערונג יענער לייט, ווע דאָס דאָס ליכט דיינער געמאָדע
מונד מוילגעהען ליכטעסט זיין דער נילט דעם בערדאָנגניסעס
מונד דער געפֿעהר.

פֿאָלט דיא גרוימאָדע הערר דעם מונט פֿאָלט זיך געגען דיין
פֿאָק ערהאָב, עס בערדיקטע מונד ויסהענדעלטע; פֿאָלט ער זיין
וועהמונגען מייגעמאָדע עס לווינגען וועלעט, מונערטן ערהאָב-
נען גלויבען לו ענטהאָבן, מונערטן ריינע ג'טטעסערעהונג זיין
מבאָטטעריי לו פֿערווענדען, פֿאָלט ער דען ג'טטעסערעהונג ענט-
ווייהטע, דאָס מוילערהייגסטע טאָדעטע, העסט דאָס מיהנען מויל
מיהרער ויסטע וועלטיגע, גלויכע קאָמפֿער מונד פֿערהעלטער
דעם רעכטע הערפֿאָרגערען, מונד דען ערען וועהנען דער וועק-
קאָמפֿער זיין דער טעילע דער קליינען טאָמער זינג מונד טרימאָל
פֿערהענען. „דאָ קאָמפֿער מונדער פֿאָלטע זיין דיינען
טעשען, רייניגטען דאָס הייליגטהאָט, דאָס דיא
באָרבערען ענטווייהט העסטען, לינדעטען דיא ליכט-
טער זיין הייליגער טאָמטע זיין מונד ווייהעטען דיא
זען טאָג דעם פֿרייזענדען הוישיעה נאָ פֿיר פֿאָלע
לייטען.“

זיין טראַמער דיעזער ליכטער היער טעשעלט זיך מונד יענע
לייט לוריק, ווע דאָס היגעבענדסטע פֿערטרויען, דיא קינדליכטע

(*) חנוכה, דאָס פֿעסט דער טעשעלווייהע, טרייט זיין מונד
דעם 24 כסלו זיין, לונס מונדענקען זיין דען העלדענקאָמפֿער דער
וועקמבאָער, וועדורך ישראל פֿאָלען טווערען יאָלע בעפֿרייטע מונד
דער טעשען פֿאָלען גאָטלענטהאָט גערייניגט מונד מבערהאָלט זיין
געווייהט ווערדע. עס ווערד פֿאָלט טאָג זיין דאָס מונדען פֿאָלען
ליכטערן געפֿייערט. זיין וועקמבאָער פֿינדעט יעדאָך נילט טאָמטע.

זיבעט לוי דיר, דאס עוויג ערהעבענער, וויעדער זייןלעגט זיין דאס
 פערלעגטע, ענטווארטהעלט הערן דיינעם פֿאָלקעס; ווי דיינע גע-
 היליגטע רעליגיעס פֿאָרן ניינט דאס געהעריגער בעזעצטע, מונד זיין
 דורכגלייטע זיין מיהערע הימלישען קרעפֿט מונד ריינהייט, זיין
 מיהערען עוויגען גלויבן מונד מידען.

מאָגען דיעזע קליינען ליכטער, דאס דאס מידענען יענער
 גרעסען עפעלע מונד הערליכערען, מויר זיין מונדענען הערלען
 דאס הייליגסטען געהעליגער דער גרעסטעסערע, דער זיבעט מונד
 דעם פֿערטערענס לוי דיר, מוילפֿערער, מיהער פֿאָרן ניינט ענט-
 זינדען מונד בעזעבען, דאס וויר זיין דען טאָגען דעם מונדליקס
 מונד דעם טריבונלס ניע ענטווארטהעלט מונד פֿערלעגט ווערדען,
 מונד ווען דיינע גרעסטען הערען מונד מיינע טאָגען פֿרייגע מויל-
 ערלעגט, פֿאָרן מונד ערגעבען דיינען ווילען עהרען, געדורג דאס
 מוילערגעלט טאָגען מונד ניעמלעכע פֿערלעגטען ווילען: „פֿיר
 מונד מיינט קליינע היילע ביי מונד גרעסטע“ — דאס זעלטע דאס
 זעלטע מויל מונד טינקעסט דאס הייל, דאס ווילענע זעלטע פֿיר-
 טענענס זיין ליכט מונד טרעטער זיין פֿריידע. מאָגעסט
 דאס מונדע הערלען טאָגען מונד קרעפֿטיג ווילען, דאס וויר מונד
 טענענס זיין מוילעכעסערער היגעבונג מונד הייליגער מוילדער
 פֿיר דיר מונד דין גרעסטעסערע מונד מוילעכע קאָפֿערען מונד
 פֿערעכטער דיינער גרעסטען געבאָטע בעוואָהערען. מוילען.

דאס פֿעסט דער לאַזע (*) (פֿורים).

„דען יהודים ווירד זיכט, זיבען, פֿריידע
 מונד פֿעהערענליכע.“ (אסתר ח' י"ו).

זיבען מונד פֿריידע דורכליעהען הייטע מוילע הערלען דיינעם
 פֿאָלקעס, זיין הקרט מונד טאָג. פֿאָרן געהערען דאס מוילעכעסערע

(*) חס. 14. אדר ווירד דאס פֿעסט דער זאָגע (פֿורים) געהע-
 ערט, לוי ערמאנערוג זיין דאס ווילדערבאָרע רעטונג מונדערער
 פֿאָלקער פֿאָרן דען קאָגען מיינעם באָעוויכטעס, דער מיהען דען
 פֿערטליגסטקריגע לוגעסוואָרען. דאס הערען דיעזער ווילדערבאָרען
 געהעליכע, פֿאָרן גרעסטען זינען פֿעהרטיגערן מוילעכערען, ווילען
 דאס קאָגען אסתר מונד מידען, דער ערסטע זינען קאָגי, דאס זינען
 פֿאָרן דאס זעבען גערעטעטע.

מוזרע זעלע טעטס מן דיעזען פֿעסט- מוזר געדענקטאג מוז-
 זער ערשטטונג מוזר ערלונג מוזר מינער המזר, דיח זק טרעק-
 ליכעס מיבער מוזר פֿערהאנגטע. טיקיטער פֿיירעסזין המטטע דמז
 פֿורטבארטע מיבער מירמז מוזסגעטמזנען. ניכט סקלפֿערייח
 זקללע מוזער זקז זין, דען יח טרמזט יח נמך דיח המזלמזג
 מוזל מיינסטיגע פֿרייהייט מין מיהרען טממס, ניכט מרמזטה מוזר
 נמטה זקללע מוזר נייערדריקקען, דען דער לייטען גמז קעהרט
 יח מללע דיח זקמז מוזן, מוזר רייכטהוזן מוזר מיבערמזלע טריטט
 מין דמז הוז דעס מממזעס — גמז זקללען וויר פֿערניכטעט ווער-
 דען, גמז מוזר דען לעבען געריסען מוזר פֿערטילגט, היט מוזלען
 מוזערן המזלמזגנען מוזר ערווארטונגען! קיינע לוקנלעט מעהר זקללע
 עס געבען פֿיר מירמזען, היט מיינען טטרייכע זקללע דער
 גמלע טממס געפֿולט ווערדען, היט קמזע מוזר ווארלעזן, היט
 מוט מוזר לוויג. דמך, דוז רעטער דער בערמזגטען, דוז בע-
 טיטלער דער פֿערפֿמזגטען, דוז המרטעסט דען הילפֿערזן דיינעס
 פֿמקעס, דען טרייח מיהרעס בעבענדען, געמזסטאגטען הערלענס,
 מוזר זמרטעסט מיהרען רעטונג מוזר ערלונג, ווארדעטעסט
 מיהרען טרוער מין פֿריידע, טמך מין לעבען, עזער מוזר טממך
 מין עהרע מוזר פֿערהערליכונג.

דוז ליכעסטע דעס גמטלמזען המן מונהיילפֿולע פֿמזנע לוז-
 ריקפֿמזלען מוזל זין מייגענעס הויפט. דיח גרובע דיח ער געגמז-
 בען, טהיזט זיך פֿיר מיהן זעלבער מוזל, מוזר דיח גוטווארטע
 דער פֿערטילונג, דיח ער מוזסגעטמזנען מיבער מירמזען, פֿער-
 לעהרטען מיהן זעלבער מוזר זיינען גמלען טממס.

מוזר דוכך ווען המסט דוז דיעס מוזלעס הערביימזעפֿיהרט
 מוזר פֿמזלברמזעט? מין טומלעס ווייב, מך גמטט, המסט דוז מוזר-
 ערוואהוט לוז דיינען במטען, לוז ווערקלייג דער רעטונג דיינעס
 פֿמקעס, דמזיט מוזל וועלט דמרויס ערקעננע מוזר מינע ווערדע,
 ויח גמז דוז מוזר מין דען קליינען ביזט, ויח ממלטיג מוזר מין
 דען טומלען; ויח מין דיינער המזר דמז מוזמלטיגע לוז זי-
 גענדען קרמלעט, דמז געברעליכע לוז ערהמבענען ווירד, דמזיט
 וויר דמרויס לערנען מוזר עס בעהערליגען, דמס, זק גערינג מוזר
 טוממך מין מענט מוזר זין ממז, ער דעממך דוכך דיך בערמזען

מיזט, דאז גוטע לוי איבען מונד לוי פֿאַללברייגען, לויז נאטלען מונד
פֿאַרמאטען זיינעם נאָכטאטען.

גריב, קאָטט, דאָס עס מויד וויר ווייט וויינען טווינען
קאָטטען געווינע, גוטעס מונד נאטלוינעס לוי ווירקען, דאָס ווירן
לעבען נאָט טאָר- מונד פֿאַרלוינען דאָהינגעהע, מונד ווירן נאָט
ווירדיג מונד טהיילענאָט ווערדע דאָס זעגענס דערער, דאָס ווייט
מונד נאָך וויר לעבען. מווען.

געבעט איינעם יונגען מאַדלענס.

„פֿאַרלוינען מיזט דאָס פֿאַרמאטע מונד דאָס יוגענד,
עוויגע טאָנהייט טענקט מונד נאָך דאָס טאָנענד.“
(מזלי ל"א ל')

פֿאַרמאטער, קאָטט דאָס גוטע, מוין טרייען פֿאַרמאטערלען
העגט מונד טאָנעט דאָס פֿאַרמאטער, ווייט טרייער פֿאַרמאטערלען
טאָנעט מונד זיינעם דאָס פֿאַרמאטער!

מויד וויר דאָס לוי דיינען קינדע ערקערען, מויד וויר
לעבעט דאָס, דאָס וויר טאָנעט געוועט מונד ווירטע וויר מיזט
הער לעבען. דאָס פֿאַרמאטער וויינע קינדע וויר גרינען מווען,
דאָס דאָנעקע מויד דאָס פֿאַרמאטער טאָנע וויינע יוגענד, דאָס דאָנעקע
מאָד פֿאַרמאטער מויד בין מונד ווירטע מאָד דאָנע. דאָס גאָטע וויר
גוטע, טהייערע פֿאַרמאטער מוין דאָס זיינע, דאָס זאָנעט מונד לעבענד
מאָד זיינען, דאָס וויר פֿאַרמאטער מונד העלען, וויר פֿאַרמאטער מונד
נאָהרען, מונד ווירן לעבען ווייט זאָנע קאָטטלען פֿאַרמאטער טאָנען.
מין דעוואטע, הערר, נאָהע מאָד דאָס, מאָד דאָס פֿאַרמאטער
דאָס געבעטעס לעגע מאָד פֿאַרמאטער דאָס זיינע קינדלען גע-
פֿאַרמאטער, וויינעם הערלענס דאָנע!

דאָס זעהטע מין ווירן געוואטע, ווירן מין פֿאַרמאטער בוך לעגע
ווירן מינעוועט פֿאַרמאטער דאָס, יעדע רעגונג דאָס ווירן הערן בעוועגט,
יעדער הויד, דאָס דאָך זיינע זאָנען ליטטערט, יעדער געדאָנעקע,
דאָס טאָט מין וויינע זעלע ראהט, מיזט פֿאַרמאטער דאָס זאָנעוועלע.
קאָטט וויינע געפֿאַרמאטער, וויינע געדאָנעקע, ווירן וויינע טהייערען פֿאַרמאטער

בייח דיר, ויין גאָטט, געפֿחלונגן פֿאָרדען, דאָס מיר פֿולעס דאָס לוי
פֿערטוישען פֿערטוישטע, וואָס וואָספֿאָר אַזוי דיינען פֿערטער
אויגן.

זענעק דאָס, פֿולפֿערטער, ויין הערן לוי גוטען הירן, וואָס עס
אויף פֿאָרענגע לוי גערטעהטן דרעהט. וואָס מיר מין וויינער מונער-
פֿאָרענהייט לויטען גוט מונד באָס ניכט לוי מונטערטיידען פֿער-
מאָג, זעהער דיינע ווייזייט וויך דאָס רעכטע פֿאָרדען, דאָס מיר
טעטעס דאָס טאָגער מיר, דין וואָרט מונד געבאָט מין טרייע
מונד זעכע בעפֿאָרע מונד מין מונטויר מונד פֿאָרמאָגקייט פֿאָר
דיר וואָרדע. גיב, דאָס ניכט דאָס מייטעקייט ויין הערן בע-
טהערע, ניכט דאָס פֿאָרגאָנגען דער וואָלט וויינע זינע געפֿאָנגען
נעהענען, דאָס מיר מיהנען ניכט דאָס קאָסטבאָרען טאָגער
קאָפֿערע, דאָס דער מויסמאָנג וויינער פֿאָלירטען געווינדעט זין
אָלעטען, דאָס מיר ניכט מין טהערקייטען זיכטענע געגען דאָס
וויך פֿערפֿעהע, וואָס לויט מונד זיטע ערהייטען, דאָס דאָס ווינדע
דער יוגאָרויט, דאָס מונטויר דאָס הערלענס וויינען קאָסטען טאָק,
וויינע פֿאָרלויטעטע זיערדע בילדע.

זענעק וויך, גאָטט, וויט פֿערטטאָנד מונד מיינליכט, וויט גע-
אָנהייט דאָס קאָרפֿערט מונד גייטעס, וויט מיינען הייטערען,
לויפֿערדענען הערלען. גיב, דאָס מיר וויך נייע געגען דאָס פֿאָליר-
טען דער קינדעסאָנע פֿערפֿעהע, דאָס מיר דורך ניכטע וויינע
טהיינען פֿאָלעטען פֿאָלעטעלע מונד קאָנעק, דאָס עס וויך געזינגע,
מיהנען דורך פֿולעס וואָס מיר טאָג, פֿאָרדע לוי בערייטען. זענע,
אָ גאָטט, דיינען גאָטפֿאָרען זעגען אויף מיהר טהיינעס הויפט,
אָס זיך נייע פֿאָרן קאָנעקייט, קאָנעק מונד פֿאָגסט בעריהרט
וואָרדען, גיב געזינגען מיהרען מיהרען מונד טאָרעכען מונד מיינען
דיינען געוויין מיהרען געוואָרע מונד פֿאָרעכער, גיב מיהנען,
אָ גאָטט, מין גאָלדעס פֿאָטער, דאָס זיך ריכטיג מונד קאָפֿעט-
פֿאָלל מין גייט מונד קאָרפֿער זיך דאָס זעכענס זינגע פֿאָרען,
אָ מיר.

געבעט איינער וואיזע.

„ווען פֿחטער מונד וואַטער וויד פֿערלומטען“
נימאט גאטט וויד מויל.“

(תהלים כ"ז י.)

גאָטט, ווין גאָטט! מוֹלד דיינע געטלעכע רופֿען דיינען נאָמען
אין מינבריינסטיגען געבעטע, מונד ווים ערסט וואס ווין הערן
לוי דיר הינמיילען, וויינע זעלע מין דיר האַנגען אין (זעבע מונד
מינברונסט, דים מיד מיינען מונד פֿערוואַנדט טענהע מויל ערדען,
דערען גאנלע הקפֿעלונג, טרעטט מונד לופֿעריכט נור אין דיר,
ווין הימליכער פֿחטער, וואַהט. דים טהייערן, דענען מיד ווין
זעבען דאָנקע, דערען זעבע וויינע יוגענד געטראַכט מונד געלייטעט
האָטטע לויט גוטען, דים ווין זעבען האָטטען בעוואַהרט וויט מוֹלד
אָרגעלעט מונד לופֿעריכט, וויינע טאָגע האָטטען מוואַגעבען וויט
פֿרעהאווטע מונד פֿריידען: — דום האָטט זיט לוי דיר הימבערופֿען
אין דיינען זיטען הימבען, מונד מיד בין מוֹלד מונד פֿערוואַנדט
געלעבען מויל דיעזער דאָנקען ערדע; היער, וואַ עס זיט פֿעלע
קליפֿען גיבט, דים מיד מין וויינער מוואַגעלעכערהייט ניכט לוי
מוואַגעלען וויסטע, וואַ עס זיט פֿעלע דער בירדען גיבט, דים מיד
אין וויינער קאָהאָלעט ניכט ערטראַגען קאָננטע; זיט פֿעלע דער
קאָהאָלע, דענען וויינע טוואַכערהייט מוואַגעלעכען וויסטע; זיט דום,
האָרט דער בעדראַנגטען, בעטיילער דער וואַנען, דיינע פֿאָטערע
זיכע טרייט מונד זעבע ניכט מינער וויד וואַנען זעבעסט.

ק, מוֹלדעטער, זיט פֿערלומט וויד ניכט מין וויינער פֿערוואַנדט
הייט! ווען מיד דעם רעטהעט מונד דער הילפֿע בעדירפֿטיג בין,
זיט דיינען רעטהע מונד דיינע הילפֿע וויד לוי טהיין ווערדען;
ווען געפֿאָהר וויד מוואַגיבט, ווען אָקקונג מונד פֿערפֿיהרונג וויינען
זינגען טהייעלעט מונד וויד לוי בעטהאָרען דאָהאָרט, דען זיט וואַ וויד,
מוֹלדעטער, דיינע וואַנענדע מונד רעטענדע טהימאט פֿערנעהמען,
דעם זיט וויד וועקע מוואַ וויינען טהימאט; מונד ווען ווין הערן
וויט זעהנאָלעט מונד באַנגען ערפֿילאָט ווירד, דען, ווין גאָטט, זיט
וויד דיינע נאָהע פֿיהלען, טרייפֿלע דען ווירדען טהוואַ דעם טראַכט
טעם אין ווין פֿערלומטע הערן מונד זעהרע וויד גוֹרען, דעם

אײַך נײַ מונד נײַמער פֿערלױססען בײַן מונד מױלן, דאָס דײַנע האַנד
אײַך לײטעט דורך דאָז לעבען, דאָס דאָז אײַך טרעגטן הױפּסט דאָס
לעבענס אײַהען, דאָס דאָז פֿיר אײַך זאָרגעסט, אײַך בעוואַהרעסט,
אײַט דײַנער לעבע אײַך מואַגבסט. גײַב, מױלגײַגער, דאָס אײַן
לעבען סטעטס אײַן דיר וואָהלגעפֿאָלגסט אײַמ. אַמס אײַן אײַך וואָך
ווערדען דאָ טרײַבע לונג גוטען, אַמס אײַן גאַנצעס וועזען פֿאָן
אײַהען ערפֿאָלגט מונד דורכגלייט ווערדען, דאָמײַט קײַנע אײַנדיגע
נײַגונג, קײַן פֿרעפֿאָענדער געדאַנקע דאָרין רױסן מונד באַדען פֿײַנדע
מונד אײַנע טאָגע אײַן רײַנהײַט מונד מונטולד דאָס הערלענס אײַך
דאָהן פֿאָהען. אַמס אײַך סטעטס אײַנגעדענק אײַן, דאָס אײַך נור
דורך אײַנען רעכטלײַכען, פֿאַרמאָגט וואַנדעל אײַנע פֿאַרקאָרטען עױ-
טערן נאָך אײַן גרעכע עהרען קאָן, מונד נור אײַן דאָס וועג דער
גאָטעספֿאָרשט לױ דער זעלדקײַט געמאָנגען ווערדען, אײַך אײַנסט
אײַן דען געפֿאָלדען דער עוואַגקײַט ווערדער אײַט אײַהען לױ פֿאַר-
אײַנען. זעגע, מױלגײַגער, מױלע דײַנעניגען, דאָז אײַך אײַנע פֿאַר-
אַמסענהײַט דורך פֿאַרײַנדלײַכקײַט מונד וואָהלטהן ערלײַכטערן; לעהרע
אײַך דורך בעטײַדענהײַט מונד דעמוטה, דורך וואַנעס, געפֿאָלגסט
בענעהמען אײַך דאָ הערלען אײַנער מואַגעכונג געוואַנען, מונד אַמס
אײַך סטעטס וואָהלגעפֿאָלגט פֿײַנדען אײַן דײַנען מואַגען, אײַן טאָפֿאַר,
מונד אײַן דען מואַגען דער מענטשן. מױלען.

געבעט אײַנער ברויט.

„דער פֿרויען קאָגהײַט ערבוט דאָז הױז אײַהר מױל,
דער לײַכטאָן רײַסט עס אײַט האַנדען נײַדער.“
(משלי י"ד א')

מױלגײַגער לענקער מױלער ערמאָגניסטע, רעגערער מױלער
ווענטלײַכען געטקקע מױל ערדען! לױ דיר טױע אײַך מױל, מױלע טאָגע
אײַנעס לעבענס. דאָך וועהר אַמס יע, אײַן גאָטע, פֿאָלשטע אײַך אײַך
יעטלט לױ דיר, וואָך אײַך מױן דער טוועלע אײַנער פֿיר אײַך נאָך נײַען
עפֿאָלע טענהע, וואָך נײַע געפֿאָהע מונד וואַנטע אײַן אײַן הערן אײַנע
לײַעהען, וואָך אײַך אײַע בעטטײַמאָנגען מונד פֿאָלשטען ערפֿאָלגטען.
אײַך האָבע אײַך אײַנען אַמאָנע מנעלמבט, אײַהען לעבע, טרײַע מונד

היגעבונג פֿירט גאנצע לעבען זאגלעכט, עס מײַסט מונד וויר זעלבער
לוגענדיכערט, מײַסט לו ווערדען מײַנט (זעבענדע געפֿעהרטן מין
פֿרייד מונד לײַד, מײַנט זארגזאמע, מוסדווערנדע געהילפֿין בײַט
בוים זײַנעט הויזעט מונד זײַנעט גליקעס.

וואָגעסט דאס זעגען, ווײַן גאָט, דאָס פֿערלעבנס מונדערער
הערלען, וואָגעסט דאס יענע מיבערמיינטזאמע דער געפֿעהלע,
נייגונגען מונד זעבענסטאנדעטען דערין מײַנליעהען אָפֿטען, דאס
מײַנליג מונד מײַנליג דאס וואָגעסט מײַנליכטיגער הָפֿענעטען מונד
מונמונטערברעכענער מײַנליכטיג מײַנט; וואָגעסט דאס מן מונדערט
הָפֿענעטע יענע וואָהלטהענדע זעבענסטענדע זאנע דער לעבע
מײַנליכטיג אָפֿטען, דאס ווײַט מײַהרען לײַט מונד טערעהל מײַנט
אָפֿטען מונד מײַנליכטיג דעס זעבענס בעלײַכטיג מונד דורכױפֿערט,
דאס הָפֿען דעס גליקעס ווײַט מײַהרען גאנצע פֿערקאָרט מונד
דאס ניעדערונגען דעס וואָגעסטקעס דורך מײַהרען טערעהל ער
הײַטערט, מונד דאס, יע ווײַטער זאס פֿערקאָרט טײַגט מן זע
בענסהויזעל, דעסטן גרעסער קרעכט מונד וואָרעט ערמאָנט,
מון בלוזען מונד פֿריכטיג לו ענטפֿעלען מונד לו רײַען.

וואָגעסט דאס, מײַנליכטיגער, זײַנען גײַט ערלײַכטען, דאס מײַ
וויך ווירדיג פֿערבערײַטע מײַן דאס גרעסען פֿעלײַכטען מונד מײַ
גאָט, דאס זײַנער וואָרעט, דאס מײַ ווײַט פֿײַט מונד מײַ
מײַנט דאס ערלעבנע מונד ערלעבנע, וואָס וויר נאָט טהוט, מון
זײַנען קײַנטיגען בערלע מײַ זארגזאמע, קרענדע, ווײַט וואָ
טענדע הויזערען פֿעלױפֿען לו ענטפֿעלען, דאס מײַ וויר
מײַנט דאס לו מײַגען וואָרעט, וואָס וויר דאס הערן דעס גאָטען
לו פֿעסטען מונד לו בעוואָרען פֿערמאָנט, דאס מײַ זײַנען זין מײַ
לעהע פֿען דען מײַטליכטיג דעס זעבענס, פֿען דען פֿײַטער
מונד דען טאָד, דעס מן מײַנליכטיג דאס וואָרעלעכען מין מײַ
דען הָפֿען, מונד דערין מײַנליעהען אָפֿטען דען פֿערמאָנט, פֿרייד
לײַט דער הײַנליכטיג, דאס מײַ מײַנליעהען דען מײַנט מײַ
לורמאָנט, מונדערלעכען, מיבערברענדען זין דער יוגענד, מונד
פֿרייד מין וויר מײַנליעהען דען גײַט דער אָפֿטען מונד דער
געדולד, דען גײַט דער פֿערמאָנטליכטיג מונד דעס ענטפֿעלען
קאָמונטע.

דיינען טוטלע, מלוגריגער, בעפעלע מיך ויך, מויל דיינע
קראפט מונד דיינען בייטמאנד הקפצע מיך, דיינע גאנדע מונד
דיינע הויל מונד מיך מונגעבען. מ'טען.

געבעט דער ברויט אים האלצייטסאגע.

„מיך ווילן נאך מיינמאן פערטער מונד
וויטער קיסטען, דאן פליגע מיך דיר.“
(מלכים ב' י"ט כ')

מלוגריגער, מיינע גראטע, פלוגענרייכע טונדע נאכט
פיר מיך הערען, דאס טונדע, מין דער מיך דען עהעליכען בונד
מיט דען מונדע טויטע, דען דיינע פלוגעהאג מיך לון גע-
פלוגערען מויל מיינען לעבענסוועגע בעטיימאט האט. טייער ער-
גריפען פון דער הקעהן בעדייטונג דיעזער טונדע, זי ענטטיי-
דענד פיר מין גאנלעס דמיון, נאכט מיך מיך דיר, מלוגריגער
ליגער, מונד פון דיר, דער דאס הערע ביזט דער געגענומערט ווי
דער לוקאטע, זענען מונד בייטמאנד לו ערפליעהן.

וויס דאס לוקאטע פיר מיך מין מיהרען טאקטע בירגט,
ווער קענטע, ווער וואלטע דאס ערגערען? ווער מיהרען טוייער
לייטען? דאך, קיב פריידע קדער לייט מיינער הערען, קיב מין
לעבענספלייד ליכט קדער דונקעל מין ווירד, דיר, מין גאטע, בע-
פעלע מיך מיינע וועגע, דיינער פלוגערייטע פערטערע מיך מין
געטיק מין, מונד לעגע ניכט מונד פירכטע ניכט, „דען דאס ווירט
מלוגעס וואהן מונד ווייזע מלוגען. מין דיינער רעכטען
מייזט הויל מונד ליכטע.“ דאך, מין גאטע, מיט דיעזען
טריטע הייטע מיינערעהטע מיך קעטע יאטע, קעטע טווערע פליי-
טען, מין נייטע בלוגטע בעגיינט מין מיינען לעבענסבאנע, מין
נייער קרייז פון קלייגענהייטען ערפליעהט זיך פאר ויר. לייכט
מיזט עס מין דער פלוגערייכען האנד ליכטערען ענטערן דורכט
לעבען געהען, מבער מנדערט מיזט עס, מלוג גאטען מונד הייז-
פרייזע זעלבסטמאנדיג דען וועג זיך פלוגלייכען, מלוגען מלוגע-
דערוועגן דיעזעס זעלגען דאסעלבערעסעס ווירדיג לו ענטפערען.
מיך טויטע מיך מויל עוויג מין מין ווענען, דאס מיך פון מלוגעס

מין מלועס זיין זאָל, זיינע לופערעדענהייט זיינע האָכסטע מוסע-
מבע, זיין גליק זיין טהייערסטעס גוט, זיינע לעבע זיין טאָנאסטעס
לעזל, דמזיט מיך זיין טראָסט מין טריבען סטונדען זימ, זיין
האָכסטעס גליק מין גוטען טאָגען, זיינע פֿריינדן מונד געהילפֿן
ביים מלוען זיהען מונד בעטווערניסען זיינעס טאָנרעס, מונד
זיהען מין מלוען (מגען) דעם ערמייגניסרייכען לעבענס זיינע פֿון
נאָטור לומד למרעט, מבער דורך טרייע מונד מיניגע ערגעבענ-
הייט געטאָהלטע טטיגלע, דאָס מין מונרער עהע זיך בעמאָהערע,
וואָס געטריעבען טעהט: „מיך בין זיינעס פֿריינדעס, מונד זיין
פֿריינד מיט זיין!“

פֿלױס־טײַגער, טײַלן מױד מײנױג פֿיהלע מיך דען מױס־מױג
מױד דױם הײנאָקײט פֿון דײַזער פֿאָלײטען; מױדע ווערע מיך
מױך טעטעס דױם קרױט, דױם ווײַהײט מױד דען מױסע בעזײטלען,
זױ מױן מױהער גמלען מױסדעהמױג מױד מױן יעדער לױגע דעס
לױבעס לױ מױען? —

מ, דום זיין גאָט, דער דום זיך פֿאַן קינדהייט אָן אַן
 זענען מונד פֿאַטערזאָלד געזיטעט, דער דום טעטעס לויט גע-
 טענענען, במאָד דורך דום זאָנעטע טעטעס זינגער פֿאַטערן מונד
 זעהער, במאָד דורך דום זאָנעטע הערלעכע טעטעס אָן זיך,
 במאָד דורך דום נאָך זאָנעטע טעטעס דער ערמינגטע, דורך
 פֿאַנע זיך פֿאַן זינגערזאָלד מונד דעמאָס אָן. פֿאַנע זיך פֿאַנע-
 נער נאָט, גיב דינע הילד פֿאַן געזיטענע זיך אָן דאָס זינג
 זענען, דעסאָן טעטעס זיך הייטע בעטערטע; זיטע זיך זיט
 זינגער וויזיהייט, טעטע זיך טעטעס רעטערטע מונד וואָנענער
 לויט זיטע, וואָ רעטע מונד וואָנענער זיך נאָטע טהון; אָס זיך
 טעטעס בעזענע זיין פֿאַן דעס גייטע דער זאָנעטע, דער
 געדולד מונד דעס פֿאַנענע; ערהאַלטע זיך דאָס הערן זינגעס
 גאָטען אָן זענען מונד פֿאַטע, מונד אָס זיך זינגעס טעטעס
 ערזינגען זיך טהון מונד געוואָנע דער טעטע מונד מונעטע,
 „דאָס זיך נאָט פֿאַנענע זאָס דאָס ער קאָלען זינגער
 זענען, דאָס פֿאַנענע זינגער לֶאָרעטאָרעט.“
 זענען מונענען בונד, דאָס ער מונד וואָנע זיין פֿאַטער,
 דערהאַטער, זינגערזאָלד פֿאַס גאָלע זענען; דאָס זיך טעטעס

מין זעליגער מיבערחייט וואונג דען רעגונגן לונג גוטען פֿאָלגן
אונד דיא הָהערע בעטטיאונג דעס לעבענס לו עררייכען טערע-
בען. גיב, דאָס אונזער הויז ווערדע וואָ דאָס הויז אונזערער ערל-
מיטער שרה, רבקה, רחל אונד לאה, ערפֿילט וואָס לעבע אונד
גאָטפֿערטרייבן, געזעגנט פֿאָן מוֹלדן, דיא דאָרין מיינ אונד
אויסגעהען.

דאָך, וואָס גאָט, וואָס מיר פֿיר דאָס גויק וואָס איינער אייגענען
לוקאָנעט לו דיר פֿלעהע, וואָס אָלעס מיר ניכט דיא מין וואָס גע-
בעט איינפֿלעסען, דיא מיר טהיירער זינד, מוֹלד וואָס אייגענעס
מיר — וואָס פֿלעהען, דיא וואָס איינער קינדהייט, דיא וואָס
איינער יוגענד, דיא בילדער וואָס העללענס, דיא טוטלייטער
איינעס לעבענס. וואָס מיר, דיא טערפֿע מואָס לו מיר, אונד דיא
פֿילע פֿאָן לעבע, גיט אונד אַלעס פֿאָרען לו בעלייכען, וואָס
דער פֿאָרע אונד וואָס מיר מיבערהייטען. וואָס אָלעס מיר
פֿיר מוֹלד דעס דען דאָס מיהנען מולטערמאָס מיר טערפֿע
זיין. דאָס פֿלעהע מיר לו דיר, וואָס פֿאָרע מיר הויזען, פֿער-
גילט דאָס וואָס דיינער מוֹלדעבע מיהרע פֿאָרעליכע טרייב אונד לעבע
מוֹלד דיא זעגונגן מוֹלד מיהר הויפט, דיא וואָס הערן פֿיר זיט ער-
זעהנט. אָלעס יעדע זאָרגע מיהנען פֿערן, יעדען קוואַלער מיהנען
פֿערט זיין, אונד מיהר הערן עבען זיט הייטער אונד פֿריידענפֿאָל
בלייבען, מוֹלד עס לִקְרִיב אונד לעבעפֿאָל מואָס. מוֹלד.

געבעט איינער מוטער אַם האַלציטסטאָגע איהרער טאָכטער.

„געזעגנט זייסט דאָ דען עוואָנגעל, וואָס טאָכטער“.
(רות ד' י"א).

עוואָנגעל, וואָס גאָט! דאָס האָסט מיר דיינער גאָרע איינען
טאָך דער פֿריידע פֿיר וואָס הערליכעיהרט, דען עהרענ- אונד
האָללייטע איינער טאָכטער, מבער מיר קאָן מיר ניכט דער
פֿריידע היגעבען, אָהנע וואָס וואָס מוֹלדעליכען האָלפֿעמאָגען, וואָס
אונד ביטטען פֿאָר דיר אויסלעסערענען! וואָס מִשֶּׁבַע האָב מיר מיר

דער זעהנזכט דעם וויטערלייכען הערלענס דען הייטיגען טאג
הערבייגעווינטט, וואָ וויינע טאָטער הערמאנגעוואַכסען, הערמאנגע-
באָרעט לור ביעדערן זונגערן מין דיא מיגענטליכע ספּהאָרע דעם
ווייבעס, מין דען הייליגען עהעטטמאָד מינגעהען ווירד, מונן מלס
זעלסטטמאָנדיגע הויפּערן, מלס איבענדע מונד געליכטע גאָטטין
לו טאָפּען מונד לו וואַלטען. דאָנק דיר, מלסמאָדער, טטעה מיר
מאָן ליכע, דאָס מאָסט מיר מין דייער הונד דיעזען ערווינטטען
טאָג ערלעבן אַמאָסען. מונד דענאָך זינד עס ניכט דיא רעגוגען
דער פּריידע מלויין, דיא ווין הערן האָהער טאָגען מלען, עס
מיט מויר מנגסט מונד בעמאָרגנס, דיא מיר בעוועגען מונד הייסע
גליהענדע ווינטע מונד געבעטע טטיגען מוים דער טיעכע וויינעס
געמיטהעס לו דיר עמאָר.

וויינע טאָטער פּערמאָסט הייטע דאָס עלטערליכע הויז, וואָ
פּערטערייע מונד וואַטערלעאָרטליכקייט וואָ מין גוטער גייסט
זימ בעוואַהרטע מונד בעוואַכטע, וואָ זימ נור דיא וואַרען וואַרטע
דער נאָכליכט האָרטע, דיא זאָכטען בעריהרונגען דער איינע
פּיהלעט, דיא באַרד קאָטהענד מונד בעלעהרענד, באַרד מיהרע איי-
זעסטען ווינטע ערטפּאָהענד זיך מיהר קונד גאָב, מיהר מין פּעסטער
טאָמב וואַר מויר דען מונעבענהייטען דעם לעבענס מונד מין וואָ-
דער טטערן מויר מלען מיהרען וועגען.?

וויין גאָסט, ווירד זימ מלעס דיעס מויר מין דען הויזע
מונד מין דען הערלען מיהרעס גאָסטען וויעדערלייכען?
מלסמאָדער, אַמאָס דיא אייבע, דיעזע וואַנדערטהאָטערן, דיא
וויט מיהרען לויבער דיא רויהען פּאָרדע עבעט, דיא מונגערלעכע
באָרען טטעפּען מין באַהענדע מויען מוואַמאָנדעלט, דיא דען טאָר-
לען דעם לעבענס מיהרען טמאָלעל ניהוט, מונד דיא פּריידען דער
ערדע לו הימאליטען פּערקאָרט, אַמאָס דיעזע הימאליטע, מלעס
איבערוועגענדע אייבע טטעטס מין מיהרען מונד מין מיהרעס
גאָסטען הערלען וואָהענען, מונד דאָס זיסע באַרד דער לאָרטלייכקייט
מונד דער טרייע זימ מויר מיהרע פּערמאָסטען.

אַמאָס, מלסמאָכטטיגער, דאָס הויז דאָס זימ גרינדען ווערדען, מויר
דען טמאָרקען פּאָרדען מונד טטיטלען דייער הונד מונד גאָרדע,
מונד מויר דען עוועגען מונערטטיטעליכען גרונדטייין דער טאָגענד

מונד דער גקטעספֿורכט רוהען, דאָס עס טעטס מוטטרחלס
מונד דורכ־לייטעט זיין פֿאָן דעם הייטערן ליכטע דעם פֿרעהינגס
מונד דער לופֿרעדענהייט, דאָס זיין ביידע געזעגנעט זיין מין מלוען
מונד זיט מלוען, וואָס דאָס הענטענהערן בעגליקט מונד בעזעליגט.
גיב מיהנען, מלוגיטיגער, זיינע רייכע נאָכקאָממענשאַפֿט, דאָס
זייהר געטלעכט זיך ווייט פֿערלוייגט מיין אָמנדע, דאָס זייהרע קינד
דער נעבען מיהנען מויל־וואָסען ווייט „בליהענדע מלובייהע“, געז
טהיקט זיט מלוען טוגענדען דעם הערלענס מונד דעם גייסטעס,
דער מוטטער לוסט, דעם פֿאָטערס פֿריידע. מ. ז. ע.

געבעט איינער מוטטער אַם האָלצייטס־אָגע איהרעם זאָהנעם.

„ווער מיין ווייב געפֿונדען, האָט גוטעס געפֿונדען
מונד לופֿרעדענהייט ערלונגט פֿאָן עוויגען.“
(משלי י"ח כ"ג)

גאָט, מיין גאָט, מויל דער טיעפֿע זיינעם זיטטערליכען
הערלענס רופֿע מיך דרך מין, מין טאָגע דער פֿריידע. פֿאָלן דאָס
מונד פֿרייז טייגט מיין געבעט לו דיר ערפֿער פֿיר מלון דאָס וואָהל
טהאָטען, דאָס דאָס זיך געטענדעט, פֿיר מלון דאָס גאָבען דער
הולד מונד זייער, זיט דענען דאָס זיינען זעבענסוועג געטהיקט.
דאָס האָט מין דיינער ווייזעהייט עס מוילגעטשדאָלען, דאָס
דער מין פֿערלונגטע פֿאָטער מונד מוטטער מונד זיך ענטלעכע
זיינען ווייבע, פֿיר זיין זעבע מונד זיט זייהר וואָנדלע דען וועג
ענטלונג, דען דאָס לור ערדענפֿילגערטשאַפֿט מיהן בעטטימאָט האָט.
דאָס דיר, מלוגיטיגער, דער טאָג זיט דאָס, דען מיין מוטטער
הערן זיך אָנגע ערזעהנטע, דער בעדייטונגספֿאָלע טאָג, מין דעם
מיין זאָהן דען בונד דער עהע זיט דעם ווייבע זיינעם הערלענס
טאָטעס, דאָס ער לור זעבענסגעהרטין זיך ערקארען. דאָס דיר,
הערר, פֿאָר מלוען, דאָס דאָס מיהן זיך ערהאָלטען, דאָס דאָס מיהן
טעטעס מוואָגעבען מונד מוואָטעבט האָט זיט דען פֿייטיגען
דיינער הולד מונד זייער, מונד מיהן ניכט מוואָטערגעהן זעעסעס

מין דען טויזענד געפֿהרען, דיא דמז לעבען בירגט. וואָגעסט דוא
פֿערנער וויט מיהאן זיין מויל מווען זיינען וועגען, מיהאן בייטעט
הען מין מווען זיינען מונטערנעהוועגען. זעגע דוא, דער דוא מוועט
זעגעט מונד מווער זעבע מורקוועל ביזט, דען בונד דער זעבע,
דען ער הייטע פֿאָר דיינען הייליגען מונגעזיכטע מייגעהט, דמס
ער מין מיהאן דען זעגען פֿינדע, דען ער פֿאָן מיהאן הקפֿאָט,
מיינע גמטטין, דיא מיהאן טעטעט גוטעט טהוע מונד ניעמחלס
וועה בערייטע, מיינע געפֿהרטין, דיא בייא מיהאן מויסההררע
מין מווען טיקונגען מונד פֿיגונגען דעט זעבעט, דמס טעטעט
מיינטרמכט מונד לוצריעדענהייט לוויטען מיהנען וואָהנע מונד קיינע
וואָקע דען היממעל מיהרעט עהעזיכען גליקקעט טריבע.

מוואָטער, נור מיינעט בעטע מיר נאָך לו דיא מין דיענער
פֿריידיגען טטונדע. גיב, דער דוא דעט זענטען הערן מין דיינער
הונד הקולטט מונד עט וויא וואָסערטטראָנע זייטעט, דמס,
ווען מויר קינד דמז עזערנעהוי פֿעלומסט, דאָך דיא קינדעט
זעבע ניהער זיין הערן פֿעלומסטע. גיב, דמס עט מין טעטעט
טרייב מונד מינגיקייט מונד ענטגעגען טאָגע, דמס דיא היגעבונג
פֿיר דיא געפֿהרטין זיינער לוקאפֿאָט מין מיהאן ניכט זיינע גע
פֿיהלע פֿיר דיעניגען ערקאולטען וואָלע, דיא מיהאן געבאָרען מונד
ערלעגען; דמס ער פֿערנער מונדע לוסט מונד פֿריידע בלייבע, מונד
טעטעט דיא זעבע מונד דיא עהרפֿאָרשט מין דער זעלע
בעוואָהרע, פֿיר דיא דוא מין לונגעט זעבען מויל ער דען
פֿערהייטען, מונד דיינען פֿאָלען גאָטעסמאָהן מיינטע מין
יענייטע. מווען.

געבעט איינער פֿרויא דיא זיך מוטטער פֿיהלע.

„מונד גאָט טערמך: מיר וויל פֿיעל זיין וואָסען דיא
טהערלען דיינער טוואָגערטמאָט; וויט טהערלען וואָסט
דוא קינדער געבאָרען.“ (בראשית ג' ט"ז)

מוואָטטיגער, פֿאָן דען דמ קאָממט דמז לעבען, דיא זע
בענטטמאָרקע מונד דיא זעבעטפֿריידע, דוא האָסט מיר בעדמאָט
וויט דען זיסען פֿריידען דער וואָטערהאָפֿטונג, מונטער מיינען

הערלען פֿיהלע מיך דען קיין מיינעם נייען לעבענס, דאָס דורך מיך
דאָס זיכט דער וועלט ערבוֹיקקען אָלן, מיין מונד מיינעם געטטען
קינד, מיין נייער באָרן מונדער עהעליכען פֿריידען, מיין נייעם
באָנד מונדער עהעליכען לעבע! פֿאַטער, דאָנק דיר, דאָס דאָס
מיך, דייער מאָגד, דאָס מוטטערעגענס האָסט געוירדיגט.

דאָס האָסט מין דייער מלואייהייט דאָס פֿערהאָנגניספֿאַלע
וואָרט געטפֿאַלען: מיך ווילן פֿיעל זיין אָפּטען דאָס מאַערלען מונד
דאָס ליידען דייער סוואַגערטפֿאַט, מונדער וועהען מונד מאַערלען
אָלסט דאָס דיין קינד לוז וועלט ברינגען. דירפֿען וויר מורען מונד
קאָמען, דאָס דאָס מין דייער מלואיטע עס מלואָ מיכער מונד פֿער-
האָגט האָסט! ווייזע מונד גיטג זינד יאָ מלואָ דייער בעטטיהאָונג
גען. מאַכטע אָפּט אָפּטעס דאָס דאָס קינדליין מונדער מונדערען
הערלען רעהען, ביז עס לוז לעבען רייכט; מונד מונד היערדורכ
פֿריסט לוז געוואָהען לוז פֿאַרבערייטונג מויל דאָס גראָסען, סוואַרען
מוטטערפֿאַלען, מונד לוז ערלונגונג דערינגען קענטניסע מונד
מיינליכטען, דאָס מונד נאָך דאָס מאַכען. ליידען מונד מאַערלען
האָסט דאָס דאָס פֿערבונדען, דען יעדער מאַכען, יעדעס מאַכען-
האָגען דאָס וויר פֿיהלען, אָלן מונד לורעלען, דאָס וויר מוטטער ווער-
דען מונד מונד דאָס ערמינערונג פֿאַר דאָס זעלע פֿיהרען, וועלכער
האָגען מוילגאָבע מונד בעטטיהאָונג וויר ענטגעגען געהען! מונד
וואָרט אָלסטען וויר מויל ניכט גערן דאָס פֿאַלטיגען ליידען דאָס, מונד
מונד פֿריידיג מיינע אָפּטענפֿאַלע בירדע ערטראָגען; וואָרט אָלסטען
וויר ניכט גערן פֿערליכטען מויל אָפּטען בעקווענליכקייטען מונד
געניסען, מונד מאַכעס אָפּטען מויל מונד נעהען פֿיר דאָס זיסען
ערקוויקענדען מוטטערמאָנען, פֿיר דען בעגליקענדען קינדערע-
גען, דער מונד לוז מיינען פֿאַרטרעגערען בוין מין דער געמיינדע
גאָטעס מאַכט, דער מונד פֿאַרטרעגערען אָפּטען מין מונדערן קינדערן,
דער מונד אָפּט רייך מונד גליקליך מאַכט דורך דען קאָסטבאָרען טאָטן
דער קינדעסלעכע מונד קינדעסטרעיע.

מונד מיינעס נור בעטע מיך לוז דיר, מיין גאָט, דער דאָס
מיך ביז היערהער אָפּט מויל מונד באַרהערגליג האָסט געלייטעט,
מונד מיך מין יעדער נאָטה מונד געפֿאָהר דייער היילע האָסט
טהיילהאָט ווערען אָפּטען. מאַגעסט דאָס מויל מין דיעזער פֿער-

הַמְּגִיטָה לִיט דײַט גאַנצנעמאָד נײַט פֿען וויר מְבִלִּיעֵהֶן.
 וואָגעסט דאָ וויר קרעפֿט מונד מוֹסדוֹיער פֿעלײַהען, מײַן געדולד
 מונד הײַטערקײַט דאָ (ײַדען) מונד בעטווערדען ווײַנעס געגענוואָר=
 טײַגען לױטמאָדעס לױ ערטערמאָנען, מונד פֿרײַדײַג מונד וואַטהײַג דאָ
 קאַפֿער לױ ברינגען, דאָ זיך דערמאָנען קניפֿען, וואָגעסט דאָ וויר
 נאָהע זײַן ווײַט דײַנעסן בײַטמאָדע, ווען דאָ טווערע ענטשײַדענדע
 טאָנרע, דאָ טאָנרע דער ענטשײַדונג וויר נאָהעט.

וואָגעסט דאָ, מוֹלֶפֶטער, דאָ לֶמֶרע פֿרױט מײַן וויר גע=
 דײַהען מונד רײַען (מססען, לױ מײַנעסן געזאָדען, פֿעהערפֿרײַען
 קינדע, מונד עס זעגען ווײַט מײַנעסן קרעפֿטײַגען קאַרפֿער מונד
 מײַנעסן טאַנען פֿרעמאָנען זעלע. גיב וויר מוֹיך טמאָדהפֿעלײַגקײַט,
 פֿאַרײַט מונד וואָסגאָנע, מונד מוֹלעס לױ מונטערמססען, וואָס דעסן
 יונגען קײַנע מײַן וויר נאָפֿטײַהײַג מונד טאָדלײַך זײַן קאָנעט, דאָס
 מײַך דעססען מײַנגעדענק, ווײַך וואָהרען וואָגע פֿאַר יעדעסן פֿער=
 דערבליען מײַנפֿאָסע, מונד ווײַך נײַהער היגעבע דען (ײַדענע=
 טמאָטען מונד דען בעוואָלטיגענדען מוֹפֿערעגאָנען דעס געמײַטהעס:
 דער מַגסע, דעסן לֶמֶר, דעסן קוואַטער מונד גרעסן מונד וואָס זאָסעס
 דאָ כּוּהע דער זעלע טריבט מונד ערשײַטערט. וואָגעסט דאָ
 ווײַך ערהאַרען, גאָטט, ווײַן האָרט, מוֹיך דען מײַך האָפֿע מונד
 פֿערטרויע. מײַן.)

פֿאַר דער ענטשײַדונג.

„בעפֿאַר זאָ קרײַסעט, האָט זאָ געבאַרען, בעפֿאַר
 זאָ וועהען בעקאָמט, האָט זאָ ענטשײַדען.“
 (זעײַ ס״ו זײַ)

„פֿירטע דײַך נײַט, מײַך טטעהע דיר בײַמ.“
 (זעײַ מ״א י״ד.)

דאָ טאָרלענסרײַע, טווערע טאָנרע דער ענטשײַדונג מײַט
 נון פֿיר ווײַך הערמאָנעטהט, מונד מײַנאָטען דער וועהען מונד
 מַגסען, דאָ ווײַן הערן דאָללעיהען, רינגעט זיך דאָ מײַנגסע,
 גױהענדסטע געבעט מוֹס דער טיעפֿע ווײַנער זעלע, מוֹלֶפֶטער,
 לױ דיר עמפֿאַר. בײַמ יעדעסן טאָנען, בײַמ יעדעסן וועה, דאָ ווײַך

דורללוקט, ערסטערבען וויר דיו ווארטע אויף דען ליפען, נור
דיין נאמע, ווין גאט, בלייבט לעבענדיג דערין, נור דיינען נאמען
נעמען זיך פארט מונד פארט, מונד דער מיינע דא: גאט, ווין
גאט, דאז מיינט ווין טייל, ווין טאט, ווין טראכט, ווין
הייל מונד מיינע וועהר; דאז ווירדערט מיינע מאגסט מונד מיינע
פארט; דערין ליגט מיינע האלפונג מונד מיינע קראפט. מ'האט
ווין טראכטנדיגס מיינע, דאז מ'האט פארטנדיג לוי דא, פארטער, ער
העבע, דיין ערבראען מיינע וויר הערבראען!

אז מ'האט דיינע גאנצע מיינע וויר ווארטע, דאס מיינע טאטלען
וויר נישט בעווארטען, דאס מ'האט וויר ווארטע מונד קראפטען
ערטראגע. מ'האט דיינע פארטנדיג וויר מיינע דיינען פארט
האנגענדיג ווין ליטפונקט מאגעפארטנדיג מונד מיינע פארט! אז
וויר, ווארטנדיג, נישט מאגע ליידען, אז מ'האט וויר ביינדיג געמאכען
לוי פריידענדיג לייער מיינע מאגסטען מונד וועהר, מונד וויר
מיינע געוואנדען, לעבענסקראפטען קינדעס גענעזען. געדענקע
וויר נישט, ווין גאט, דאז מ'האט מונד פארטנדיג מיינע לייער
בענס, פארטנדיג מונד פארטנדיג וויר, וואס מ'האט פארט דא געפארט.
מאן דיינע בראהענדיגקייט מונד גאנצע ווארטע, מאן דער פארט
טען פארט ווארטע, דער מ'האט דאז לעבען געבען ווארטע, ערהאלטע
וויר פאן לעבען, מונד טאטע וויר ביינדיג, וויר מ'האט דאז האלפונג
מונד פארטנדיג. מ'האט.

נאך דער ענטבינדונג.

„מ'האט קינד מיינע מונד געבאטען ווארטען,
(ישעי' ט' ה').“ מ'האט מיינע געגעבען.

ווארטנדיג! דאז טאטנדיג, דער מ'האט וויר פארטנדיג
אז מ'האט פאנגען מונד פאנגען ענטגעגען געוועהן, דאז טאטנדיג,
מ'האט דער וויר פארטנדיג מונד טאטנדיג, וויר פארטנדיג מונד גע-
פארטנדיג וויר לויטמאגענדיג, דאז טאטנדיג, דאז ענטבינדונג האבע
מ'האט וויר דיינע גאטליכען הילפונג מיינע גאנצע
האט וויר געהאלטען מונד געטראגען, דיין ביימאטנדיג וויר גע-
טאטנדיג מונד געקראפטען. עס מיינט פארטנדיג, מ'האט לעבען, מונד
אן מיינע זייטע ווארטע דאז טאטנדיג, טאטלען ווארטע געטענק,

דמז: איבער גוטע קינד! מוואקסטיגער! נור איינע מונד טוואך ינד
 דימז לויטע וויינער ליפפען, מערער מוסן זיך שטערקער שפרייט דימז
 שטימווע וויינעס הערלענס לוי דיר! פֿעטער, דמק דיר, גליהענדער
 דמק, פֿיר דיינע גאָרדיגע פֿיהרונג, פֿיר מוואַס גוטע מונד פֿרעהע,
 דמז: מיך מוואַס דיינער הערד עוואַפֿענגען! מיינע שטימע, הייליגע
 גאָטטעספֿריידע דורכליעהט מיין מינערעס; עס פֿילעט זיך מיין
 הערן מיט פֿרעהער לופֿערייכט מוואַל דיר, מיין גאָטט, דער דומ
 מיך זיך גאָרענפֿעלן מיבער דימז קליפפען מונד מונעבענהייטען דעס
 לעבענס געפֿיהרט; דיר פֿערטרויע מיך מיין לעבען מונד וויינע לוי
 קונפֿט, דיר בעפֿעהלע מיך דמז לעבען מונד דימז לוקונפֿט וויינעס
 קינדעס! נאָס נור דיינע איבער ניווער פֿען וויינען; גיב זיך
 ווייזהייט מונד קרמפֿט, מוסן וויינע וואַטערפֿיליטען מין מיהרער
 פֿילע מונד נאָך דיינען וואַלען לוי מיבען, דמס מיך וויינען קינדע
 מוואַס דמז לוקאָווען וואַסען קאָנע, וואַס לוי וויינער גייסטיגען
 מונד קאָרעפֿעליכען ענטוואַקעלונג ערפֿערדעליך מיט, דמס מיך
 עס מיט פֿערטטאָנדיגען זין מוואַל דימז וועגע דעס רעכטעס מונד
 דער וואַהרהייט איינע, עס זעהרע, דימז טאָגער ערקענען מונד
 לעבען, מונד דיר, הערר! פֿערעהרען מונד מאַכעטען, זיין לעבען
 נאָג. מ ו ע נ .

געבעט איינער מוטטער ווען איהר קינד צור בעשניידונג געטראָגען ווירד.

„מין דיינען בלוטע זאָלסט דומ לעבען.“
 (יחזקאל ט"ז ו').

דמק מונד פֿרייז דיר, מוואַקסטיגער! דומ האַסט מיך מין דיי-
 נער גאָרע בעדמפֿט מונד זיך מיין וואַנליכעס קינד געשענקט,
 דמז: הייטע מוואַגענאָווען ווירד מין דען הייליגען בונד מונעכעס
 גאָרענס. מיט פֿריידיגען הערלען וויינע מיך עס דיר, מונד מיט
 פֿריידע מונד הייליגער ריהרונג געבע מיך עס הין, דמס דער בע-
 זעליגענדע בונד, דען דומ מיט מונעכרן פֿרעוואַען ערלפֿעטער גע-
 טאָסען, מין וויינען אייבע בעלייכעט, מיט וויינען בלוטע בעזיע-
 געלט ווערדע. וואַגע דיר דיעס מיין וואַהגעפֿאָליגעס אַפֿעז זיין,

מחגע דעם בלוט, דעם הייטע זיינען לערנטן קערפער ענטפליסט,
 מונד יעדער טוערלעכסלוט, דער דעבייז זיינען יונגען הערלען
 זיך ענטרינגט, מלס מין געווייהטעס געבעט לו דיר עאפערטטיי-
 גען, דעם דיינע גמדרע מיהן מוטטוועבע זיין גמללעס לעבען זענען,
 דעם ער וועהגעפילונען פֿינדע ביים דיר, זיין גאטט! מונד גונסט
 ביים דען מענטשן, דעם מללעס וועט ער מונטערנימט, געלינגע,
 וועט ער בעגינגט, מיהן לוס זעגען גערייכע. פֿער מללעס מענער
 מונד מיבער מללעס קרעפטיגע מיהן, מללעס געלינגע! מן גייסט
 מונד קערפער, דעם ער טערק זיט מין גלייכען, סטערק מין
 דער טוגענער מונד פֿרעמדיקייט, דעם ער פֿריידיג קעפערע דעם
 לעבענס געניסע מונד בעקוועמליקייטען, מונד דעם העהען מונד
 גאטטליכען ווילונען פֿריידיג מוילגעבע זיינעס הערלעכס
 ווינטע מונד בעגערדען, מונד דיינע ווינטע מונד געבאטע,
 מללעכערמער! לו ערלייזען, מונד וויט הייטע זיין בלוט פֿערגאס-
 סען ווירד מויל דען מללעכער דעם גלייכעס, ער מויל טעפער
 פֿריידיג זיין טהיערסטעס הינגעבען בערייט זיט פֿיר דעם ער-
 מינערוג דעם ערען מונד הייליגען, פֿיר דען רוקן מונד דעם הייל
 זיינעס פֿעלקעס מונד גלייכעס, פֿיר דעם וועהן מונד הייל מונטעס
 פֿעטערלעכעס, מונד לור עהרע מונד פֿערהערלעכע דיינעס גע-
 בעכעדייטען נאמעס. מללען. §

געבעט, ווען דעם ווייבליכען קינדע דער נאמע ערטהיילט ווירד.

מין גוטער נאמע מיט בעסער דען קאסטליך מל.
 (קלח ו' א').

געלעבט זייסט דום, הער, דער דום מונד דיינע גמדרע
 מויל זיט מללעכע ווייזע קונדיסט! דום לעגט געפילע מין
 דעם ווייבעס הער, זיט זיט מונד קאסטליך, דעם ניכטס זיט מויל-
 לועוועגען מין סטערע מיט, זיט הייליג מונד ערהעבען, דעם זיט
 היערדורכ געפערעלט מונד געהעבען זיך פֿיהלט מין מיהרען מייגענען,
 וויט מין דער מענטשן מוילען. מוטטערליכע מונד מוטטער-
 ווירדע! וויט קעט ווערען זיט לור קוועלע פֿעלעכער טוגענדען,

פֿערדקאָנגען דען לײַט אין מױס דען הערלען, מונד פֿערטאָלעסען
עס דען רײלען מונד אָקקאָנגען דער זינדע.

מײַך אָבע מונד פֿרײַזע דײַך, זײַן גאָטט, מײַך זײַך האָסט
דאָ זײַט דײַזען קאָסטאָלען געפֿיהלען בעגאָקט! דאָ האָסט זײַך
מײַנע טאָטער געגעבען, דײַך מײַך זײַט מײַנגאָקײט מונד מײַנברונסט
מײַך הערלען טראָגען ווערדע, דערען פֿאָלגע מונד ערלײַהונג זײַסט
זײַנער קאָהט מנפֿערטאָלע זײַן ווײַד, מונד מײַן דערען לײַטעס
וועזען מײַך זײַנע מײַגענע קינדעײַט מונד יוגענד זײַט פֿרײַדען
וועדערמאָלען זעהען ווערדע.

זײַטע ערשטאָקט זײַט לונג ערשטענאָל דען זעגען דער רע=
אײַקאָן, זאָגע היכפֿאָרט דײַן זעגען, אָ גאָטט, מײַך מײַך רױהען.
זײַטע ערשטאָקט זײַט מײַנען נאָמען פֿאָר דײַנען זײַלען פֿאָגע=
זײַט, זאָגע זײַט מײַן סטעטט דורך מײַנען פֿאָרזאָגען, רײַנען וואָ=
דען לױ מײַנען ווײַדען מונד ערשטענאָלען זאָגען. זאָגע,
מײַנגאָקײט, דײַזער נאָמען פֿאָר דײַך מנגעטריעבען ווערדען, מײַן
דען גנדרענבאָך לונג זעבען מונד לונג גאָקע; זאָגע זײַט גאָק
ווערדען דען בײַדע מונדערען פֿאָרזאָגען זײַטער שרע, רבקה,
חלל מונד לאָה, געטאָקט, געזעגעט מונד פֿערשערלײַט זײַט מײַנען
טאָגערדען דעס זעבענס מונד דעס גאָלבענס, זײַד מונד וואָה=
טאָקט, גאָלבען פֿאָקט, זײַטאָקט, טרײַט מונד ערגעבען, מײַנע
פֿאָרזאָגע טאָטער, מײַנע גײַסט מונד הערלעגעווינענער יונג=
פֿאָרזאָגע, מײַנע בײַדערע גאָטט מונד הױפֿערזאָגע, דאָס דער זעגען
דעס הױפֿערזאָגע מײַך מײַך רױהע, מונד דאָס וואָהגעפֿאָלען דער
זענען. זאָגען.

געבעט אײַנער וואָלנערין, דײַא צום ערשטען=
מאָל וועדער דאָ גאָטעסעוויז בעזאָלט.

„וואָ דען פֿאָגען זײַן הױז,

דער טאָלעב מײַך נעסט;

מײַך זײַט מײַך דײַנע מײַטאָקע;

זײַן גאָטט מונד הערלען“ (תהלים פֿי״ד ו׳).

געזעגעט זײַט מײַך דײַט טאָגער, וואָ מײַך וועדער בעטערעט

דימ הייליגע טאָטע דעם הערן! וואָ מיר גאָט, וויינען האָרט
אונד רעטער, ווין הערן ערלויבטן קאָן, מין דער ווייטע וויינער
פֿערעהער! פֿיעלע טאָגע זינד פֿערלויבטען, זייטדען מיר לונג
לעטלענאָל היער ווילטע, טאָגע, מן דענען מיר טיעל אונד מינג
דעם הערן גאָרע ערלויבטן האָב, וואָ זיין טאָטן מיר זיכט
במלך אַוואַטעטע, וואָ זיין ערלויבטן מיר דורך דימ געפֿעהר
לונג היין געפֿיהרט, אונד דורך פֿערמינערגעהערדע טאָטלען מיר
דויערדען געוין געברעכט!

מאָגטיגער, היער, וואָ זי פֿיעלע הערלען מין געווינטפֿעט
זיך ערהעבען לו דיינעם נאָמעס מונכעטאָג אונד פֿעהערלונג,
עפֿעפֿעגער מיר וויינען דאָס אונד פֿריי! וואָגען דיר וויינע מינ
בריסטיגען געפֿיהרט, ווין הערלעפֿעט דאָס אונד נאָגעטעט מין
דינער טאָטע זיך וואָהנגעפֿעלג זיין, וואָ יענעם פֿעפֿער, דאָ
נאָך אַוואַטעט הייליגען גאָבענס זיטע ישראָל פֿערמאָט ווייטער
דיר מיינט געברעכט. מויל דען מוואַרע וויינעם הערלעס וויל
מיר דיר מוואַרע זייטלען, זינדען געזיטע אונד וויינע פֿעפֿערן,
אונד היער מין דיינען הייליגען טאָטען, מין דינער קאָטלען
טאָטע, וואָ וויינע זעלע זיך פֿעלן מיט פֿען מנדעלע אונד ריה
רונג, וויל מיר דיר, דאָ היין אונד לעבענסטענער, מוואַרע וויינע
לעבענסטאָגע מנעלעקען, וויל דיר אונד מיר זעלער מנעלעקען,
מוואַרע וויינע קרעפֿטע אונד פֿעהרגקייטען לו פֿערמינען, מוואַרע וויינע
פֿעלעטען מוואַרע, מוואַרע גאָטען, מוואַרע אונד מירמאָליטן
לו ערלויבטן, אונד מיהען הערן אונד גייט לו ווידען אונד לו
וויינען זיין לעבען לונג.

מאָגטיגער, ניס גאָדענרייך זיין געלעבנס מן, אונד פֿער
ליינע מיר דאָס דיינען זענען, דאָס מיר עס טאָטעלעט אונד
מוואַרע פֿעלעברעג, דאָס דימ ערלויבט וויינער פֿעלעטען מיר
טאָטעס מנענעקען אונד הערלעפֿערידענער בלייב, אונד דימ
מוואַרע דעם גאָטען מיר טאָטעס טהיירער אונד פֿעלעגליכער
זיין, מוואַרע פֿעלעטען אונד ריילע דער וואַלט. פֿעלליינע מיר
ווייזייט אונד קרעפֿט, וויינע קינדער לו ערליינען לו גאָטען אונד
ערלען ענעסען, לו רעלליינען אונד ניטלליינען טאָטעס בריגען, לו
פֿעלעטען, מייפֿעלען מנעלעקען אַוואַטעס גאָבענס. זענע וויינען

גחטטען, דאָס ער אָמגע לעבע אין אונזערער היטטע, אונד דאָס
 זיין לעבען אונד זיהען פֿיר אונזערע קינדער, מױס מױהר ערנאָהרער,
 ערליכער אונד בעטיילער טטעטס מיינען ריינליכען געוין ברינגע,
 אונד אונד מױהנען ניעממאָס עטוואָס מױכענע. זעגע אונזער
 קינדער, דאָס זיט וואָסען אונד געדויען, אָן גייסט אונד קאָרפּער,
 אונד דאָס זיט ווערען דיט פֿריידע אונד דער טטאָן אונזערעס
 הערלעכס אונד דיט אַיבאָינגע גחטטעס אונד דער זענטען. אַמען.

אין קינדערלאָזער עהע.

„גחטט, געדענקע אונזער.“
 (תהלים קט"ו י"ג.)

מאָמאָנטענדער! מאָנעס, וואָס אין דיינען גחטטען רייכע לעבט
 אונד וועבט, האָסט דוט דערמאָרט געטמאָלען, דאָס עס זיך פֿאָרט
 פֿאָמלע פֿאָן געטלעכט לז געטלעכט, מיינע דאָס מנדערע לייגענד.
 מאָנעס טטענע דאָס מיט פֿאָרעהען בעוואוסטאָן זינער ערפֿאָלען
 בעטיילונג! דיט וואָסער דריקט פֿריידע מױהר קינד מױהר הערן,
 אונזער טהרמאָן אָמלענד, פֿערגיסט זיט מאָס מױהר ליד, אונד
 טטמאָר אונד וואָסען רינגט זיט זיט דען לעבען פֿיר קינדעסליכע
 אונד קינדעספֿריידע. — דאָס ווירדע טהיער, אַיבאָקאָנד זינע
 יונגען, ווירד למהרן, אונד העגט אונד טרמאָט, אונד וואָרט אונד
 נאָרט דיט יונגע ברוט, אונד פֿערטהיידגט זיט זיט זינען בלוט.
 — אונד זעלבסט דיט פֿאָמלע טיטעלט וואָסען מאָלען אין דען
 ליכטען מױהר הויפט, אונד טטרייעט מױהרען זאָמען וויט אַוואָר,
 דמאָט זיט טויענדעפֿאָליג, פֿאָן ניינען פֿעריינגט, דען כּאָדען
 ענטקייטע. דאָס מױך — מױך וויט ניכטס פֿאָן דיעזען פֿריידען,
 מױך קענע זיט נאָר פֿאָן זעהען, ניכט פֿאָן מייגענען פֿיהלען אונד
 עאפֿענדען; מױך, מאָלענער, האָסט דוט ניכט ווירדע בעאָנדען
 דער וואָסערמאָנע, זיט האָסט דוט דאָס גאָל פֿערוואָגט, מױך קינד
 לז בעיטלען, דיעס זיסע בנאָד, דאָס פֿאָרטע אונד וואָסערהען
 אין מיינטרמאָט אונד לעבע מיינגט, דאָס זיט זינען מטהען
 טאָן דיט לויטערמאָט לויטען מױהנען אָמט, אונד דען פֿריידען
 אין מױהר הויז מיינקעהרען מאָלט, אונד ווען דאָס מאָלער קאָמאָט,

דמין קלומטע, בליטהעלומטע, מונד מיהר הערן, לו פערטרוואפען
דקמהעט, דמן מוילט מיהר קינד מיין בליטהענפאלעט ריין, מין
דעססען ווארמען לעבען, מין דעססען פריטער לעבע זיט פמן
נייען זיך פעררייגען.

וויא הנה, דין קינדעלומטע, מיהר טווערעט ליד, מיהר וויי-
טען מונד מיהר הקפפן פמר דיר מויסאגשטיטעט מין מינבריי-
טטיגען געבעט; זי טעהע מויד מיד פמר דיר, ויין גמטט, מין
דער פילע וויינעט קוואערט מונד וויינעט גרומעט, מונד וויא מיהר
ביטערעט וועה, פמר דיר, מולפער געלומטע מוילט, מונד דוא
דיא מונדעלעכערע לור פקמהען, בעליקטען וויטער העסט גע-
מילט, זי וואגע מויד מיד געוואהרונג מונד ערהערונג ביא דיר
פירדען! זי למס מויד וויינען לעבענסבוין מוילגעהען לור זיסען
בליטהע, ויין לעבעט הוי זיך פילען ויט קינדערפרידען, ויין
עהעליעט לעבען זיך טויעקען ויט קינדערעגען.

דמך, ווען דוא מין דיינער מונדערפארטילען מוואויהייט עט
בעטומסען, וויינע עהע קינדעלומטע לו למסען, דמן, פמערטער,
פאעהע מיד דיר הייט מונד מינברייטטיג מן, מוין קמפלט מונד
מוטה, וויינע וויינע דיינען ערהערענען ווילען לו מונדערפאר-
נען; דמס מיד מין דעמוטה מונד ערהערענען דיינע פילונג מונד
סיקונג פערעהרע, מונד ויר טעטעט בעוואוסט בלייבע, דמס דוא
ניכט נור דורך דמן וואס דוא מויל געוואהרעט, זינדערן מויד דורך
דמן וואס דוא מויל פערמאגט, מונדער הייל בעגרידעט. למס
ויר טעטעט מייגעדענק בלייבען, דמס, ווען דוא מויד וויטער-
פריידען ויר פערמאגט, עס נמך גמר ומניגלעכע פריידען גיבט,
דיא דוא ויר מין דיינער מויליטע טמן געוואהרט העסט מונד נמך
טמגליך נייא געוואהרעט; למס ויר טעטעט מייגעדענק זיין, דמס,
מב מויד דין וויטערפארטילען וויינען לעבען מבעהען, עס דמאס
דמך קיין לועקלעטע מונד פערמאנעט זיין, זינדערן פילע מ-
דערע, ניכט וינדער הייליגע, ניכט וינדער בעגליקענדע פארטילען
מונד בעטומאונגען מן ויין דמאס זיך קניפען: דיא פארטילען
מיינער לעבענדען גמטטין, דיא פארטילען מיינער זינדערען וויא-
פארמ, דיא פארטילע וויטער לו זיין דעס דירעטיגען, דעס בע-
דמאגטען, וויטער לו זיין דעס פערמאסענען וויינענדיקע,

דמייט מיך וויך מיט פֿלוצער וויינער קרמֿעט דיעזער ערהאָבענען
מויֿפֿגמבע ווידמע מונד דערין וויינען טרמֿסט מונד וויינע פֿריידע
זכֿע מונד פֿינדע. פֿלוצק זימ דיין גמֿטטליכער ווילע. (מזלי'א')

געבעט איינער מוטטער אום דאז וואָהלגע- ראַטהען איהרער קינדער.

„מיין וויינער זאָהן מיט דימ פֿריידע
זיינעס פֿמֿטערס, מיין טהאָרליכער זאָהן
דער קוואַנער זיינער מוטטער.“ (מזלי'א')

פֿלוציגער! קינדער זינד געטענקע דיינער גמֿ-
דע, זינד דער טוגענד (זאָהן). מיין געוועבטעס קינד, זאָיסער,
זענענספֿלוצער נאָמע, וויר געהעט דעם הערן דער מוטטער מויל
מין זעליגן ערשפֿינדונגען ביים דיעזעס וואָרטעס קאָממ! וואָהלגע-
רמֿטהענע קינדער זינד דימ בלווען, דימ מונער זענען לונג גמֿרטען
ערען זאָלען; זינד דימ זיסעסטען, מויל מונערען זענענסבווע
גערייכטען פֿריכטע, דימ הערליכסטען דענקאָלער, דימ וויר מויל
ערען לוריקאָסטען, ווען וויר פֿאָן דעם פֿעכערלעך ווערדען, מונד
מיהר פֿרמֿממעס געבעט טהוט מונד נאָך מיין גרמֿבע וואָהן.

וואָהלגערמֿטהענע קינדער זינד געטענקע דיי-
נער הילד, ווירן גמֿטט, מבער וועהע, ווען זימ מונד זיסרמֿטהען!
דער מוטטער זענען געהט ווייט מויל מין דימ פֿלוצעג מונד ער-
ליעהנג איהרער קינדער, מויל מיהנען רהעט מיהר הערן מונד זין
ביים פֿלוצען וואָס זימ טהוט מונד טמֿפֿעט; פֿיר דערען געדיהען
זימ מיהר קיין אָפֿשער לו גמֿטס, קיינע זיהע לו טווער, מונד ווען
זימ מיהר זיסרמֿטהען, זאָ זימ מיהר גמֿלעט זענען מיין פֿער-
פֿעהלעטעס מונד לערסטמֿרטעס, מונד פֿלוצ פֿריינדליכקייט, פֿלוצעס
זיכט דעם זענענס געהעט מיהר מונטער מין דער דיסטערן וואָקע
דעם קוואַנערס מיבער מיהרע פֿערמייטעלען ווטטערהאָפֿמאָנגען;
דען דעם פֿמֿטערס פֿריידע זימט מיין וויינעס קינד
מבער מיין זיסרמֿטהענעס זימט דער מוטטער טיעפֿסטער טהערן.
גמֿטט, ווירן גמֿטט, פֿאָר זיינען זאָלען טהערלע זאָגע
דיינע הילד וויך בעוואָהרען! לו דען טהערלעך בעוואָסטזין

וויינעם אונגליקעס וויסטע זיך נאך דער הערללערייטענדע געדונקע
געזעלען, דאס מיך פֿיעללייט דיז פֿאָליטען אונד אויפֿגעבען מיי-
נער ווטטער ניכט ערפֿעסט אונד ערפֿילט העבע!

מָשֶׁט וועלן ליגען מין דער נאָטור, מין דער קאָרפֿעללייט
מָדער גייסטלייט בעטפֿענעדייט דעס קינדעס, דיז פֿעהלער אונד
געברעכען, דיז וויר בעקומען, דאָך מיינע ווייזע זאָגנאָמע פֿאָלגע
אונד ערליעהונג קאָן גאָר מָשֶׁט דיז זייערע פֿאָלמלע קאָמפֿליגען,
לונג געאנדען טערקען טאָמס הערמלליעהען; מָדער דאָך לייט
זיין מָדער פֿערקעהרטהייט, דאָך טאָמללייט מָדער מֶזֶל
וויסטענדייט געטיעהט עס גאָר מָשֶׁט, דאָס וויר, מָטטמטט
געברעכען לו היילען, נייע טאָפֿען אונד הערליכעטאָמערען, אונד
דער מָדער קינדער וויט מייגענער הענד מֶזֶל פֿעדערבען
פֿיהרען, וויט מייגענער הענד דיינען זעגען, מָ גאָטט, אונד לונג
פֿאָלד אונדמאָדעלן!

פֿאָלמפֿלייטער, לו דיינעם טהרמאָעס טאָפֿען דראָגט עס
זיך הער, בייז דיר, דער דאָס מיך דעס ווטטערמאָעס געויר-
דיגט, ווילן מיך בייטמער, מָטא אונד מיינלייט לונג מֶזֶלמאָג
אונד ערפֿילונג וויינער ווטטערפֿאָליטען וויר ערפֿעהען, דאָס זיז
זיך אונד וויינען קינדערן לונג היילע גערייכען מָגנען. גיב, דאָס
מיך אונגעבאָלענדעט פֿאָן ווטטערלייכע, וויט העלען, טאָפֿען
באָן מָלע פֿעהלער וויינער קינדער וועהרנעהעט אונד ערקענע,
אונד לונג רעכטען לייט דאָס רעכטע אונד ווירקליכע וויטעל פֿינדע
לו מיהער היילונג אונד בעסטערונג, דאָס מיך דאָס וועהרנעהעט
אונד פֿעדערבאָלע מן מיהען טאָג אונד מֶזֶלמאָעס, אונד דאָס
גאָט בלייבער אונד ווירקליכע מָפֿע. גיב, דאָס מיך וויט זייער
אונד טאָרענגע מין ריכטיגען מָפֿעס פֿערמיינט, זיז לייטע מויל
דען וועג דער טאָגער אונד זיז בילדע אונד גאָסליעהע לונג פֿריידע
וויינעס הערלענט, לונג פֿעהרערלייט דיינעם נאָמעס אונד לונג
נוטן אונד פֿאָמאָען דער וועטהייט. מָדער דאָס וועט קיינע וועט-
לייט וויידייט אונד קיינע וועטלייט מָפֿע מיהען לו געבען פֿער-
מאָ, דאָס פֿערהייע דאָס מיהען, פֿאָלייטער: דיז געאנדעדייט אונד
קאָפֿע דעס גייסטעס אונד דעס קאָרפֿערס, דיז מָמאָטא אונד

זייענדיקייט דער זעלנע, זיין זאגנעם, טהאטענרייכעם זעבן מונד
זיינע פילנע פילן זעבנעסגליק מונד זעבנעסריידען. זאגן.

געבעט איינער מוטטער ביא דער קאנפיר= מאציאן איהרער קינדער.

„זאגן דיעזעס קינד האבע זיך געבעטעט,
מונד גאטט האט זיינע ביטטע זיך געוואהרט.
זאגן זייער ווירטע זיך עס זיינען גאטטע,
זאגן זאגנע ער זייען דא טאגטע טענקט, זאגן
עס פיר גאטט געווייהעט בלייבען.“
(שמואל א' א' כ"ז כ"ח)

גאטט, זיך דענקט דא, דאס דאס דיעזען טאג זיך האט
ערזעבן זאגנען! זיין טאג דאס דענקעם געגען דא, זיין פאטט=
טאג מונד זיין פריידענטאג זיזט ער זיך!
דאס, זאגנדיגער, האטט זיך געווארדיגט, זיין קינד לו ער=
זייען מונד לו זייען זיט מוטטערליכע מונד זאגנדיקייט; עס
לו פארגעגען זיט זאגנע, וואס זייען נאט טאט מונד עס זאגן
דא גראטע בעדייטונגספילן זאגנע דאס זייען טאגטע פאג=
לובערייטען, וואס עס זאגנענאמען ווירד זיין דא געוויינטעט דא
גלייביגען, לונג זיטגליעדע דיינעם פאקעס, לונג גענאסען דיינעם
בונדעס מונד לונג טהיילנאמען זאגנע דא ערפילונג מונד בעמבמאטונג
דיינער זייען געבאטע מונד געזעטלע! פאטער, דאס דא, דאס,
זאגן מונד פריי: פיר דיינע הילד מונד גיטע.

זאגן, זיין גאטט, מונד פארגען דיינע הילד מונד גאנצע זיין
קינד מוטטערזען, זאגן דאס דאס זאגנע, דיעזע בעזאגנענע הימלעס=
טאגטער, דאס ער זיך זייען פאגנאטע, זאגנענאמען זיין גאנצע
זאגנען ערפילונג, דאס זייען זעלנע דאס זאגנע זאגנע זאגנע
זיט דאס זאגנע דאס וואהרייט, דאס זיין הערן דאס זאגנע
גלייב פיר זאגנע ערדע מונד גראטע, מונד זיין גייסט טאגטע מונד
מוטהיג ווערדע לונג קאמפן מונד לונג זאגנע דא געמאכטע
מונד פארגאנגען דאס זעבנעם, געגען דאס זאגנע דאס זאגנע, געגען
דאס געוואלט דאס זאגנענאמען מונד דאס פארגאנגען. זאגן דא

ליעבע לז דיר, היין טאָפּפּער, עס דורכדרינגען מונד בעגייסטערן
זיין לעבען אָמג, דאָס עס מן דיר האָנגע וויט גאָלדען הערלעך
מונד וויט גאָלדער זעלע מונד וויט גאָלדען פֿערמאָגען.

נישט זיין גאָלדעס מיננערעס היין, דאָס עס דיר ווערדע זיין
געווייהטער ריינער טעמפל. גיב, דאָס דאָס טאָפּפּער קינד ער=
וואָסע מונד הערמאָניע לז מיינען וואָסטיגען ווערקלייג מונד
העבען, לזן היינע זיינעס פֿאָקעס מונד אָנדעס, לז פֿעהערר=
ליכט זיינעס גאָלדעס, מונד לז בעפֿאָרדערונג פֿאָלעס גוטען מונד
געוויינליכען מויל ערדען.

ערהערע, פֿאָלפֿטער, דאָס מיננערעסטיגע געבעט זיינעס
וואָסערהערלענס. גיב געדיהען זיינען לייע, וואָסטהאָן זיינער
קראַפֿט, ריינע זיינען פֿערטטמערדע, פֿאָלעס מין מונד מן מיהן
אָמ מוילפֿאָרט מונד פֿאָרוואָרטס סטערבען מונד זיך מין פֿאָלע
ענטפֿאָלען, מן דאָס ריינהייט זיינער זיטען, דאָס מונטאָל זיינער
זעלע, דען פֿריערדען זיינעס הערלענס, דאָס קינדליכקייט זיינעס
געוויטהעס וואָגעסט דאָס ערהפֿאָלען מונד בעוואָהרען מין מיהער
מורטפֿרינגליכקייט, וואָס זאָ יעטלט מין דיעזער סטאָדע זיין יאָגעס
וועזען ערפֿאָלען, מונד וואָגע עס דאָך זיין גאָלדעס לעבען דיר
בלייבען היין סאָפֿאָליין, דען דאָס ניכטס וואָנגען אָמס=
סעסט, דאָס דאָס פֿיהרעסט מויל גרינער מויע, מן
פֿריסטע אָבענדע קוועלען. וואָס געט, וואָגעסט
דאָס נאָך אָנגע דאָס גליק געוואָהרען, מינער היין קינד לז וואָסען,
מונד זיך זיינער לז פֿרייען, מין בעגליקטער מונד בעפֿריעדגטער
וואָסערהערלעכע. מויען.

געבעט איינער מוטטער, דערען קינד אין דער פֿרעמדע איזט.

„דער עוואָגע בעהיטע דיר פֿאָר פֿאָלען באָזען,
ער בעהיטע דייע זעלע.“

(תהלים קכ"א ז')

מין דער פֿרעמדע, פֿערן פֿאָלען עלטערנאָזע, פֿערן פֿאָלען
פֿאָלערהערלעך, פֿאָלען וואָסערהייט מונד אָרגעפֿאָלען, לעבען זיין

קינד, מונד מיר, דערען זיטעסטע פֿריידע עס וואָרע, מיבער זיינע
געזונדהייט לױ וואָלען, יעדען זיינער טריטטע לױ היטען, עס ווירט
ניע פֿערהיגענדער זיענע מונד טרייע לױ מוואגעבען — מיר בין
פֿערן פֿאָן מיהן; עס רייכט ניכט לױ מיהן ווירן בליק, מונד ניכט
זיינע הונד, מונד מיר פֿערמאָג ניכטס לױ טהון, פֿאָס לױ דיר, ווירן
גאָטט, לױ בעטען פֿיר זיין וואָהל מונד הייל. מָ הָרע זיינעס
הערלענס הייטעס פֿאָהען, ניט ווירן קינד מין דיינען פֿאָוואָלטיגען
טוטן, זייטע עס ווירט דיינער גנודענהונד מיבער יעדען טיין
מונד דאָרן מויל זיינען וועגע, בעגליקע עס ווירט יענער פֿאָוואָה
מונד זיענליכקייט, ווירט יענען ווירען מונד בעטיידענען בענעהען,
דורך דיר וויר דיר הערלען דער מענטען געווינען, מונד דאָרן
דיר פֿריינדיגקייט מונד דיר וואָהל וואָלען פֿיר מונד הערפֿאָרלויבערן,
אָ דיר דיר קאָלטע פֿרעמדע לױס הייטען העערדע מונד וויר.

ערהאָלטע עס מן קאָרפֿער מונד גייט געזונד מונד זענען
קראַפֿטיג, ווענדע זיב פֿאָן מיהן יעדעס מונגעמאָך מונד מיבען,
פֿאָלעס טאָדליכע מונד פֿערדערבליכע; האָלטע פֿערן פֿאָן מיהן
דען וואָלטיגען ריין דער זינדע מונד הייל מיהן מיבערווירדען דיר
פֿערהאָלנגען, דיר פֿאָן מוירען קאָוואָן, וויר דיר זיידענטפֿאָטען,
דיר מירן מינערן גאָהרען, דיר זיט נימער לױ העררמפֿאָט מיבער
מיהן געוואָנגען; דיר זינע זענען ריין מונד זיטער בליבע, מין
קינדליכער מונטולד מונד פֿראָוואָגקייט מן דען ערלען מונד גאָטט
זינען האָנגע, מונד זיין מוירע מונד פֿאָוואָטן טטעס זיין ריינער
טפֿיעגען זיינעס וואָקעלן וואָן הערלענס זיין. פֿערהייע מיהן,
הייליטער פֿאָטער, קראַפֿט מונד פֿערטמנד, פֿאָייט מונד מיפֿער,
מוס זיינען בערן, זינע מוירפֿאָבען מונד פֿאָווענעהייטען לױ ער
פֿאָסטען מונד ווירט לױט מונד זיענע לױ ערפֿאָלען, דיר זיט מיהן
לױס הייל מונד זעגען גערייכען, מונד עס מויל דיר האָהען דעס
זענען מונד דעס גליקעס פֿיהרען. הייל מיהן פֿאָלע בעטווער
ניסע מונד ענטבעהריסטע מיבערווירדען, מונד געוואָהרע מיהן
פֿאָלעס, וואָס זיין יעטליגעס מונד זיינסטיגעס וואָהל לױ בעגרינדען
פֿערמאָג.

ערהאָרע, פֿאָלפֿאָטער, ווירן הייטעס, מינבריינסטיגעס געבעט,
מונד פֿיהרע לױס לייט וויר וויעדער ווירן קינד לוריק, פֿאָלע זענען

לומט מונד לעבענסקרמפֿט, לונ סטחון מונד לור פֿריידע וויינעס
הערלענס, לונ פֿרוממען זעגען דער הענטען מונד לו דיינען וועהן
געפֿולען, ווין גאטט מונד הערר. מ'זען.

געבעט איינער מיטער, דערען זאָהן אין מיליטאַרדיענסטען שטעהעט.

גירטע דאָ טווערט מן דיינע היִסטע מונד ווין מין העלד,
וויט עהרע מונד רוהט געקומען;
ליעהע הין מונד ווין גליקליך פֿיר רעכט מונד וועהרהייט.
(תהלים מ"ה ד' — ה').

מ'וועללענדיגער, הערר דער העערסטער, דער דאָ וועללענדיג
וועללעסט מין היממעל מונד מויל ערדען, לו דיר ערהעבט זיך
וויין געבעט מוים טיעפען וויטעליכען הערלען. ווענדע דין
מנטליטן ווי לו מונד ערהערע וויך מין דיינער גאנצע.
דען רופֿע דער פֿעליכט פֿעלגער, מיט ווין זאָהן מיינע
טרעטען מין דאָ רייען דער קאָמפֿער פֿיר דאָ פֿעטערלעך,
מוס מיינלעטעהען פֿיר רעכט מונד ערדען, מוס מבלע וועהרען
טיקע מונד ברוהייט, ווע זאָ דען טהיערן פֿעטערלעך מונד
זיינען בעוועהנען דרומען. וועללע מיט דעס מין טאנער, עהרע
פֿעללער בערוך, מונד מין דענקע דיר, מ'וועללע, דאָ דאָ ווי
מין קינד געטענקט וויט געאנערן, קרומפֿעגן גליעדערן, פֿעלדיג
דאָ וועללען לו טרומען מין הייליגען דענסט דעס פֿעטערלעך
דעס; מ'בער עס בעכט מונד ליטטערט ווין וועטערהערן, ווען
מין בעדענקע, וויא פֿיעל דער געפֿעהרען מונד פֿעראנאנען מיהן
מוועגעבען. יונג מונד מונערפֿעהרען, פֿערן פֿען דען ערוועהנען
מונד מונערוויינען זיינער עלטערן, וויא זייכט קאָן דאָ נידע ווין
יוגענדליכעס הערן דער פֿערמאָקונג זיך הינגעבען, זיינען פֿעליכטען
מוגעטרייט ווערען מונד דער זינדע פֿערפֿעלען; דערמאן פֿעלעהע
מין לו דיר, מ'וועללע, ניסן מיהן מין דיינען וועללעגן טאָן,
מוועגב מיהן וויט דיינער מ'וועט מ'בערענענען דאָ. סטערקע
מונד קרומפֿעגן יעדעס ערע געפֿעהל, יעדע רעגונג לונ גוטען מין
מיהן, יעדע ערמינערונג מן דאָ עלטערלעך ערוועהנען, דאָ

מין זיינער זעלע מויפֿטויכט, דאָס ער דיאָ לעהרען דער טוגענד
 מונד דער גאָטטעספֿורכט ניווער מויסער פֿאָכט אָמסע, דאָס זיינע
 זעלע זיך ניכט דען גלויבען זיינער פֿאָטער ענטפֿערונדע, דאָס
 זיין הערן זיך ניכט פֿעהרערטע מונטער דען הערטען דיענסט
 דער וואָפֿען, מונד דיאָ פֿערדערבליכען אָקטיווען דער זינדע
 ניווער מיהן בעוואָלטיגען וואָגען. געוואָהרע מיהן, מלוגיטיגער,
 מייניכט מונד קאָפֿט, ריסטיגקייט מונד מויסדויער, זיינע טווערען
 פֿאָליכטען פינקטליך לו ערפֿאלען; דאָס ער קיינער מיבערטערטונג,
 קיינעס פֿעהלס זיך טולדיג וואָכע, מונד ניע מונד דורך ניכטס מיררע
 מונד וואָנקענד לו וואָכען זיין מין דען מונבערגענלעטען געהאָרמאָן,
 מין דער מויפֿטפֿערנדען טרייע מונד היגעבונג געגען זיינען פֿיר
 טען מונד הערן, לו דעסאָפֿען פֿעהלע ער געטוואָרען. מונד וואָן
 דיאָ הייסע טוגנדע טאָגט, דיאָ מיהן הינזיכט מויל דאָ טאָכט
 פֿעלד, וואָ דער טאָד ערנטע האָלט, דאָ מלוגיטיגער, מוואָהלע מיהן
 מיט דיינער גאָדע, אָמס דיינע הולד מיהן טולד מונד הערניט זיין,
 דאָ טאָהלע זיינען מרן, גיעסע וואָט מין זיין הערן מונד אָמסע
 דיאָ ערמיננערונג מן דיאָ מלוגען העלדען מוואָהלע זיינע ברוסט
 בעזעלען, דאָס ער פֿריידיג מונד בעגייסטערט דען קאָהשפֿע ענט
 געגען געהע, מונד דורך זיינען וואָט מונד זיינע טאָפֿערקייט דיאָ
 עהרע זיינעס פֿאָלקעס, אָ וואָ זיינע טרייע געגען פֿירסט מונד
 פֿאָטערלונד בעוואָהרע.

ערהאָרע, מלוגיטיגער, זיין געבעט פֿיר מיהן, אָמס זיינען
 מיטטערליכען זעגען מיהן מוואָהלעבען מלוג מין טיטלענדעס פֿאָ
 ניער, מויל דאָס ער נאָך פֿאָלענדעטען דיענסטע וויעדער לוריק
 קעהרע, הייל מן קאָרפֿער מונד גייסט, געטוואָקט מיט דען ליכען
 דער מנערקענונג ערפֿאלטער פֿאָליכט, לור פֿריידע זיינעס הער
 לענס, לון רוהן מונד פֿרייז דיינעס נאָמענס. מווען.

געבעט איינער אונגליקליכען עהעגאטטין.

„מיר ערזידע פֿאָר זייַלען, נעטלע דיז געזלע נחֿט
 זיין בעטט זיט טהרֿקען,
 עס דונקלט פֿאָר גרֿאָס זיין זויגע, זאָטערט פֿאָר
 זיטער קרֿאָקאָג.“ (תּלֿיס ו' ז' — מ').

פֿאָר דעם קוואַטערס זאָסט געבויגט, טטעהע מיר פֿאָר דיר,
 זיין גאָטט, דיר זיין טווערלעכֿילאָטעס הערן לִו תּעֿלֿענען, פֿאָר
 דיר זאָסלזאָטטען זיין ביטטערעס זייד מונד ווע! מֶך, דער גרֿאָס
 דער מיר דריקט, ער דאָרף זיך ניכֿט זאָלן דיז ליבזען טרעטען
 מווסער פֿאָר דיר, זיין גאָטט; זיין קוואַטער זיזט ניכֿט דערמערט,
 דאָס מיר זיהן דורך זיטטהיילונג זיך ערלייכטערן קאָנטע; פֿעלזאָהער
 פֿערבערגען זאָס מונד ווילן מיר זיהן פֿאָר דען מווגען דער וועלט,
 נאָר דאָס מווגע גאָטטעס זאָג זיטליידספֿאָלן דאָרף ניידערטוען!
 גאָטטין בין מיר; זיט דען זאָנטע, דען דיינע זאָלזאָהייט
 זיך בעטטיזאָטע, האָבע מיר פֿאָר דיינען זאָגעזיכֿטע דיז היילונגען
 טווערע דער ליבע מונד טרייע געוועלסטע, דאָך זיין עהעליכֿעס
 לעבען, וואָ דער גאָטטען הערלען נאָר פֿיר זיינערער טאָגען, זיהרע
 ווינטע נאָר פֿריינדליך זיך בעגעגען, וואָ פֿריעדע מונד ליבע וואָהנט
 מונד טהרֿקנט, דיעס זיזט זיין גליק, וואָלן, תּ גאָטט! דאָס נאָר
 דיינע מווסערזאָלען ערקאָרען האָטט, זיך מֶך, וואָרד עס ניכֿט
 לִו טהייל. — מין זיינען הויז ווילט ניכֿט דיז ליבע, וואָהנט
 ניכֿט דיז פֿריינדליכקייט מונד דאָס וועלכֿעזיטיגע ענטגעגענקאָמֿע
 זען: נאָר דער דיסטערע גייסט דעס לזאָטטעס מונד דער לזויז־
 טרעכֿט, נאָר דיז זיטטיזאָנט מונד דאָס זיטפֿערטמאָדנעס זיט
 זיינען טרוירגען געבורטען וואָנדעלט מונד וואָלטעט דערין.
 תּ, זיין גאָטט! וואָס זיזט זיין לעבען זאָהע ליבע, זאָהע
 דיעזע פֿעליכֿגעטרייע גאָטטגעזענטע ליבע, דיז דער גאָטטען
 זאָהען עכעט מונד זיט קאָזען טוויקט, דיז זיינע וועלט פֿאָלן זע־
 ליגער פֿריידען מין זיהר הויז פֿיהרט! דיעזע ליבע, דיז עוויג
 זאָנט מונד זייד דיז געגענזייטיגען פֿעהלער זיט זיהרען זאָג־
 טעל בעדעקט, דיז געגענזייטיגען פֿערדיענסטע ערהעבט מונד זיט
 קרֿאָקען מוואָליכֿט, דיז מין תּפֿערבריינגען זיהרע פֿריידע פֿינדעט

מונד זיין טראגען מונד געדולדען מן קרמפֿט מונד פֿייער וואָססט :
 — וואָ יאָ פֿעהלט, דאָ גיבטס נאָר זינדיגע טריעבע, ליידענטפֿע—
 טען דיאָ דאָ הערן פֿערלעהרען, קדער עס טרוועפֿט דיאָ געהיטע
 מונטער דען טמערען, מייזגען הויכע דער גלייכגילטיגקייט לואטע
 ווען. וועה זיך, דאָס איז מונטער מיינען. וואָלען (אָמאָע זייעלען
 וואָס! מונטער ביטערען וויינען טטיגען מיינע קומען לו דיר מויל,
 זיין גאָט, ערבראָט דאָך דיינער וואָגד, פֿעטער, פֿערגיב זיך,
 ווען מויל פֿיעלזייט דאָך מייגענע טויל זיין ליד פֿערמלחטט, זיין
 טרוירגעס געטיק זיך זעלבסט הערליכעטוואָרען האָבע. פֿאָר דאָ—
 נען הייזגען אָנגעזיכטע געמאָכע מויל זיכט, הינפֿאָרט מיבער זיך
 לו וואָלען, מיבער זיין פֿיהלען מונד דענקען, מיבער זיין טהאָן מונד
 אָמאָסען. מין דען טטרעבען נאָך עהעליכער לופֿיערענהייט ווילן
 זיך וויליג יעדעס אָפֿעכער בריגען מונד יעדעס פֿערגיגען ענט—
 זאָגען, וואָ יאָ עס ערהייטט; מויל ווילן טטילן מונד געדולדיג זיין
 נען הויזע, מיינען בערוכע, מיינען פֿאָליכטען אָבזיעגען, מונד ווילדע
 מונד אָפֿעטוואָס ענטגעגענטלען דען ביטערען טמדען, דען
 געריילטען פֿערלעטלענדען וואָרטע, מונד אָ זיין הערן מונד דאָ
 מיינעס געטטען בעלזאָגען.

אָ פֿעטער זיין הימלען, זענע מיינע פֿערזאָטלע, דאָס איז
 יאָ זיט קרמפֿט מונד מוידויער לו טהאָט בריגע, דאָס איז
 ניכט מין אָהנאָלטיגען רינגען ערמאָטטע מונד מיינע אָפֿעמאָנע
 זינקען אָמאָסע, דאָס איז, זיין ליעל טטעטס פֿאָר מויען האָבענד,
 וואָהיג מויען ענטגעגענטרייטע, מונד מין גלייכער ערפֿאָלג זיין
 טטרעבען (אָהנע). אָ, דאָס מוילאָלטיגע, דער דאָס דיאָ הערלען
 אָנקעסט וואָס אָמאָסערטראָטע, ווענדע מונדע הערלען מיינענדער
 לו, דאָס מונדע געפֿיהלע מין (זעבע מונד מיינעקייט זיך בעגעגען
 מונד מין מיינענדער פֿאָיעסען. דער דאָס דיאָ פֿערבראָרגענטען
 זיטען מונדעס מיינערן קענטט, אָמאָסע דערין דיאָ הערלענטאָטע
 ערקליגען, דיאָ מין מיינענדער גלייכענד זיך פֿערמיינען לו בע—
 זעליגענדען האָרטאָניע, דאָס יעדע וואָסעלזיגקייט פֿאָן מוואָ ווייכע,
 דאָס דער פֿריעדע וויעדער זיין הימלעסדאָך מיבער מונדע הויז
 ברייטע, מונד געגענזייטיגעס פֿערטרויען מונד וועלעלזיטיגע אָפֿע—
 טונג מואָס אָפֿעטיגע טטילען עס מוואָרענקען, מונד יובעלד ווילן

מִיךְ דִּיר דִּמְנַקֶּען מוֹנֵד דִּיינען נאָמען פֿרייען פֿיר מוֹנֵד פֿיר.
 מ ו נ ד .

געבעט איינער פֿרויא, דערען מאָן אויף ריי- זען איזט.

„דיינעס מאַנעס וואָהל זאָל דוין בעגעהר זיין,
 מוֹנֵד ער זאָל מין דיר העררטען.“
 (בראשית ג' ט"ו.)

זיין גאָטט מוֹנֵד פֿאַטער! דוּם האַטט דעס ווייבעס געטיק
 ענג מוֹנֵד פֿעסט מן דעם מיהרען גאָטטען געקניפֿט, מוֹנֵד עס
 געפֿאָלן דיר וואָהל, ווען מיהרעס גאָטטען גליק מיהר הייסעסטער
 וואָנט איזט, מוֹנֵד זיינע וואָהלפֿאַהרט מיהר מינערסטעס טערע-
 בען. זאָ וואָגעסט דוּם מוֹיך וואָהלגעפֿאָלגסט מוֹיפֿענהעטען זיין
 טיעף מינבריינסטיגעס געבעט, דעם מִיך לֹא דיר ערשפֿאַרריכטע, פֿיר
 דען טהייערן, מן דעסאָען לעבען דוּם דעם זיינעג געקניפֿט האַטט
 דוּך דעם הייליגע בוגד עהעליכער זיבעע מוֹנֵד לִמְרַטְלִיכְקייט.
 מוֹיט מַדְמִיכְטִיגען הערלען פֿלעהע מִיך לֹא דיר, זיין גאָטט,
 מוֹיט דיינען מוֹלדאָמִיגען טוֹטן פֿיר דען פֿערנען גאָטטען. ווען
 מיהן מוֹנטער זיינען מייגענען דפֿלע טאָן, וואָ פֿריעדע מוֹנֵד
 פֿריינדליכקייט העררטען, מוֹנֵד זיבעע מוֹנֵד טרייע מיהן מוֹטווע-
 בען, דיינע גאָטטליכע מֶהוּט זאָ נאָטה טהוט; ווּיט זעהר בעדמאָך
 ער ניכט דיינעס טיראָעס מוֹנֵד טוטלעס, ווען ער פֿערן פֿאָן זיינען
 הייליכען העערדע איזט, מוֹיסגעזעטלט דען געפֿאַהרען דער רייזע,
 וואָ יאָסט מוֹנֵד מייגענוטן מיהן מוֹהגעבען מוֹנֵד קיין זיבענד הערן
 מיהן דער גאָטטין לִמְרַטְלִיכְקייט זאָרגמאָקייט ערזעטלט. דערפֿון פֿלעהע
 מִיך יעטלט נאָך גליהענדער מוֹנֵד מינבריינסטיגער מוֹט זאָנט מוֹיט
 דיינע הוֹלד מוֹנֵד גאָרע פֿיר מיהן. טאָרעקע מוֹנֵד קאָפֿטיגע מיהן,
 מוֹלפֿאַטער, דאָס ער מוֹטהיג דיאָ פֿאַהרניסטע דעס וועגעס בע-
 זעגע, מוֹנֵד דען מיהען מוֹנֵד בעסווערניסטען זיינעס ערווערבעס
 ניכט מוֹנטערליעגע. גיב מיהן ווייזהייט מוֹנֵד מייניכט, מוֹטה מוֹנֵד
 מוֹיסדויער מין מוֹלען זיינען מוֹנטערנעהוונגען; בעוואָהרע מיהן
 פֿאַר יעדען באָזען מוֹנֵד מוֹנֵד לֹא פֿאַלן, פֿאַר דען טהערן פֿער-

אייטעלעכער האָפֿענונגען, פֿאָר דעם קוואַלער געטייטער ערוואַרטונג
גען. לעגע דיינען האַמלעסאָגען מוילן מוילעס, וואָס ער בעגינט
אונד אונטערנימט, אונד זענדע מיהן דיינע ווילדען גוטען ענגעל,
דאָס זיט מיהן געלייטען אונד מוואַגעבען, דאָס זיט מיהן טראַגען
איבער יעדען שטיין דעם מַנטקאָסעס, אונד מיהן היטען פֿאָר היט
טעראַיסט אונד בעטרוג, פֿאָר טיקקע אונד געוואַלט. פֿיהרע מיהן
ויר וויעדער לוריק פֿאָלן געאנדעייט אונד אונגעטריבטער הייטער
קייט, פֿאָלן דעם בעפֿריעדענדען בעוואַסטאָינס, גליקליך דען לונק
זיינער ריזע עררייכט לוי האַבען.

מאָגעסט דו מויר, מוואַגיאַגער, איבער וויר אונד ווירן הויז
דיינע פֿאַטערהאָלד וואַלטען (מאָסטען), דמאָיט פֿאַהליקייט אונד
פֿריעדע מיהן מוילן דער טוואַלע עמפֿאָנגען, אונד דו פֿריידגען
געפֿיהלע דעם וויעדערזעהענס דורך ניכטס געטריבט ווערדען. (מאָסטען.)

געבעט פֿיר דען קראַנקען גאָטטען.

וואָ גאָטט, בעוואַהר אונד בעלעבע מיהן,
טיילע מיהן מוילן זיינען טאָעלענסאָמער,
ווענדע זיין בעטט מונט מין זיינער קראַנקעייט.
(תהלים מ"א ד.)

מאָפֿעטער! לונט טהאַקע דיינער באַוואַהערליקייט פֿאָלעט
מיר וויר מין טריבער טאָעלענסטונדע. בייז דיר, דער דו פֿאָלן
יעהער וואַרסט זיין רעטער אונד זיין העלפֿער, זאָע מיר טראַסט
אונד רעטונג מין זיינער נאָט!

דו האַסט, מוואַקאָטיגער! זיינען גאָטטען, דען פֿאַטער
זיינער קינדער, דו קראַנע זיינעס לעבענס, ווירט טאָען אונד
קראַנקעייט הייגעוואַלט. זיין טהיירעס לעבען זעהע מיר בעדראַקט,
אונד ווירט מאַסט אונד באַנגען „טויט מיר, פֿאָלן וואַכען
זיינע היילע קאָוואַט.“ ניכט פֿאָלן זענסען ערוואַרטע מיר
זיט. זענסענהילע זיט טוואַך אונד מאַקאָטיג, אונד לערסטאָיט
טערט ווירט זיין טוואַכעס קאָהר געגען דיינען מוואַקאָטיגען ווילען
זענסענען זיט בלינד, זאָ ניכט זיין ליכטטראַהל פֿאָלן מאַכען מיהן
עלייכטעט. נור מין דיינער האַנד (זעגט דו קראַפֿט אונד דו

פֿולגעוואלט, מין דיינער הענד דער קעזך דעם היילם; מיר דאס ביזט
 מיין טרייער פֿרעלט, וועהרעפֿעט מונד פֿען ערבראטן. דער
 הערדע מיך, עוואגער! מויל דיינע היילע, לו דיר טויעט מיין מויע
 מויל מיין זעהרעטיגען העפֿען, לו דיר טעריכט וויינע בעבענדע
 איפע, רופֿט מיין הערן מין זיינען טוואטן טוערלעגסטאנען, מונד
 מיין געלעס וועטן וקוט זיך פֿער דיר מויל מין גליהענדע ווינטע
 מונד געבעטע. מך, פֿולערבראטער! ערהערט זיך מונד וקוט זיך
 וועדער ליכטען דין פֿריינדליך פֿאגעליכט, ערעטטע זיך דען
 געטטען, טענקע מיהן וועדער דאס פֿילע דער געווארדייט, גיב
 מיהן וועדער דאס קרעפֿט, פֿיר זיין הויז, פֿיר זיינען בערן, פֿיר
 זיינע פֿעליכטען לו זענען מונד לו ווערען; ערהערטע מיהן פֿיר
 מונערע מראטן מונטאדיגען קינדער, מוט דערען ערהערער, ער
 לייעהר מונד בעטיילער מויל ערדען דאס מיהן בערעפֿען העסט.
 ערהערטע זיך, ק געטט! דען טרייען זענענאגעפֿעהרטען, וויינען
 לופֿערלוקסטיגען פֿריינד מויל ערדען! ער מוזט דאס זאנע, דאס
 ליכט וויינער טאגע, מונד ווען דיעזעס זיך ערליכט, דאן מוזט
 נאכט מונד פֿינטערניס מיין וקוט. ער מוזט דער פֿעליכער וויינעס
 הויזעס, ווען דיעזער וועקט, דאן ערעבעט מונד זינקט מיין פֿולעס
 לופֿטאטען. מן זיינער הענד געהע מיך מונטעללעגט דורך דאס דאנקען
 וועגע דעם מונטעללעס, טרעגע מיך קרעפֿט מונד וועהרעפֿען, וועס
 דאס ק הער! זיך מויערלעגסט, מעכער מך, קהעט מיהן בין מיך
 זיינע רענקע קהעט טיטלע, מיין וועסט מונד טייערלוקעס טייל
 מויל קעפֿענער טייערער זע.

געטט זיך זיך גאנצדיג, געדענקע זיך ניכט וויינע זינדען
 מונד מיין פֿעהל, „טערעפֿע זיך ניכט מיין דיינעסן לוקע-
 נע, ליכטיגע זיך ניכט מיין דיינעסן גרינוע.“ געדענקע
 וויינער מין דיינער מונטעללעטען פֿארהערליגקייט, מונד ניס
 פֿריינדליך מונד פֿערהאקט וויינע פֿרעוואטן פֿעהרעטלע מונד גע-
 וועניסע דער בעסערונג מויל, וויינע ערעטליכען ענטוויסע,
 מיין מויערעטיגעס פֿעהרעהען, דען מוילקליכען מונד דירע-
 טיגען מין זענען מונד פֿריינדליכקייט בייחלוטעהען; לו וועדען
 דען פֿעהר דעם רעכטס מונד דער פֿרעוואגקייט, מונד דאס פֿעהר-
 זאנענען לור זינדע לו פֿעהען. — וועגעסט דאס דיעס מוט מיין

פֿאָלן טיעפֿען טווערען לײַדס העבע מיך וויינע האָנדע לױ דיר עהפֿאָר!
 דאָס מױן, ווײַן טאָפֿענער, דער דאָס דאָס ווענטענהערן געטפֿאָען
 אונד זיינע לױטעסעטען זױטען טאָנען האָרט, דאָס מױן ווייט,
 וועלכע געפֿיהלע מײַן ווטטערהערן בעוועגען, וועלך מײַן העער פֿאָר
 טאָרלען פֿיר זיך מײַן דעסן געדאָנקען לײַגעט: ווײַן קינד מיט קראַנק,
 ווײַן קינד מײַן געפֿיהר.

לױ דעסן טהראָנע דיינער גאָנדע פֿאָרשטע מיך מיך מײַן וויינער
 נאָט, מױלערהערהערהער, אונטער דיינען טירן ווױלן מיך מיך
 בערגען פֿאָר דער געוועלט וויינעס קוואַטערס אונד וויינער מױטעס.
 מױ הער, נײַן מיך גאָרדיג מױל, לױט מיך טױען דיינע לײַגעט אונד
 דײַן ערפֿאָרען, גיב וויינע זעלע נײַט פֿרייז דער מױטעס אונד
 ווײַן הערן דעסן גרױטע. ערהאַלטע ווײַן קינד, לױט עס גע-
 אונדען אונד געדייהען. מיט טױזענד פֿאָרשען האָנגט וויינע זעלע
 מױ דער זיינען, עס מיט ווײַן בלוט, ווײַן פֿאָרשען, ווײַן זעבען; מיט
 לײַגעט אונד טאָרלען האָבע מיך עס אונטער וויינעס הערלען גע-
 טראַגען, מיט לײַגעט אונד טאָרלען עס געפֿאָרען אונד ערלױגען,
 עס געפֿאָרעט אונד געהעגט, מיט מױטעס אונד לײַגעט יעדע טאָנע
 זיינעס זעבענס בעוועלט, אונד מײַן הייטער מױטעס אונד לײַגעט
 פֿאָרשען הייטע וויינע טהראָנען, טרייעט ווײַן הערן לױ דיר עהפֿאָר:
 ערפֿאָרע דײַך, מױלעטער, ערפֿאָרע דײַך, טעקע ווײַן וויעדער
 ווײַן קינד, דיעזע לױטע קױט פֿאָרשען טאָגעסלײַט בערהערטע בלוט;
 לױט מיך וויעדער זעהען זײַן פֿריינדלײַכעס (מױלען), וויעדער זעהען
 זײַן קינדלײַך פֿאָרשעט טיעל, אונד מױלע טאָגע וויינעס זעבענס ווױלן
 מיך דיר דאָנקען, אונד מױלע וויינע קראַפֿטע ווױלן מיך פֿערמיינען,
 אונד ווײַן קינד לױ ערלױגען לױ דיינעס וואָהגעפֿאָרען, דאָס זײַן
 זעבען ווערדע ווײַן דיר געווייהטעס, דאָס דײַן הייליגער נאָמע אונד
 מױטעסלײַך זיינגעגראַפֿען טעהע מײַן זיינעס הערלען, אונד עס
 זערע דײַך פֿערעהערען אונד מױטעס זײַן זעבען זאָג! מױלעטער,
 פֿערזױלן מיך נײַט, טראַפֿן מיך נײַט אונד וויינער זינדען ווױלען,
 לײַטיגע מיך נײַט מײַן דיינעס לױטע. פֿערגיב גאָרדיג ווײַן וויינע
 טאָר אונד דער אונטאָר וויינעס קינדעס ווױלען, ערהאַלטע ווײַן
 זײַן טאָגעס זעבען, דיעזעס זאָר וויינע, פֿאָרשען זעבען, דאָס
 דורך זיינען העלען טײַן ווײַן הערן אונד ווײַן הױז פֿערקאָרט אונד

הייליגט, מונד ויט ריינען זעליגען פֿריידען ערפֿילט. ערהערע,
פֿולגיטיגער, ווין הייסעס מינבריינסטיגעס פֿלעהען. פֿולערברחער,
זענדע ויר דיינע הילפֿע, וואס מיר מוילן דירן העפֿענע מונד פֿער-
טרויע. פֿאען.

געבעט איינער מוטטער, דערען ערוואַכֿ- סענעס קינד קראַנק איז.

„געקניקטעס קאָהר ווירד ער ניכט לערברעכען,
וועטטען דאָכט ניכט מויסלפֿוטען.“

(ישעי' מ"ב ג.)

טווערער קוואַטער אָפֿטטעט מוילן וויינען הערלען, ק גאָטט,
ווין קינד, דאָ פֿעלגעליעבטע, טהייערע, דאָ מיר ויט טווערן
מונד פֿריידע, ויט וואָהן מונד זאָרגען מוילן מונד גראָס געלפֿגען,
עס זעגט דאָרנידער, קראַנק מונד זעך, ווינע קראַפֿט געבראָכען
מונד ווין טהייערעס הויפט פֿאָן געפֿעהר מוואַדקאָהט.

ערהערטע ויר, פֿולגיטיגער, דאָ קאָסטבאָרסטע געטענק, דאָ
דאָ ויר געגעבען, טענקע ויר נאָכמאָל דאָ קינד, וואָרט דיינע
גאָדע ויר בעגליקט האָט, מונד דאָ ויר האָהער פֿאָס פֿאָלע טאָטלע
מונד גיטער דער ערדע גילט, ווענדע פֿאָן וואָהן מיר דאָ מוואַהייל,
וועהרע דען מיבעל, דאָס עס וויינער זיך ניכט בעהאָלפֿטיגע, עס
ניכט מין דער בליטהע וויינער זעהרע דאָהין קראַפֿע, מונד ווין
יונגעס לעבען מינאָטטען וויינער אָפֿעבאָהן פֿאָטניידע.

זעה, גאָטט, וויינע פֿאָגסט, וויינע קניעע וואָנקען מונד ווין
הערן בריכט פֿאָר וועה מונד ליד. ניכט דורך קאָגעטאָנע מונד
וואָרטע פֿערהאָג מיר וויינען יאָוואַר מויסלודריקען, וואָטערטווערן
האָט ניכט וואָרטע, וואָטערטווערן האָט נאָר טהערקאָנען, מונד טהערקאָנען
הייס מונד גליהענד ענטטערקאָנען וויינען אָווען! ק, דאָס זאָל
דיר מויסלטייגען אָפֿעבאָהן, ביימ דיר מיינאָג פֿאָנדען מונד דיינע
האָט זאָל וויעדער ניעדערטרייפֿען זעסע פֿאָס קיהענדען טהוואָ,
פֿאָס היינענדען פֿאָלפֿאָן מוילן וויינעס קינדעס הויפט.

ק, ווין גאָטט, ווען דאָ וויינער וואָטער פֿאָלפֿאָנען זעגענס-
טערך זיך וואָהגעפֿאָלג מויסלנאָטט, דאָס ער זעהרען קינדע

קָמַט הייז ברינגט פֿיר דעם גאנצע לעבען; זאָלט נישט מויד מיינער
וואָסער פֿרעוואַסע מינבריינסטיגעס פֿלעהען ביים דיר, אָ גאָטט,
וואָס מוילגעקאָוואַסען ווערען מונד דיינע הילפֿע, דיינע רעטטונג,
דיינע גאָרע מויל מיהר קינד הערמבראָען! מוילמאָרהערליגער!
דאָ ביזט ווילן טאָט מונד וויינע טאָטלע, מויל דיינע גאָרע
האָפֿע מיך מונד מויל דיינע גרענלענאָסע גיט! ווען דאָך פֿעהן
מונד טאָט מיך קאָדער ווילן קינד דיעט מונגעמאָך מיבער מונד הערליכע
געוואָסען, אָ לאָס דיין ערמאָרטען וואָלטען, לאָס דיינע הילד פֿעהר
אָהערנאָד זיך לוי מונד ווענדען, לאָס זיינע לידען מונד וויינען טאָטען
דיר לוי זיהנע זיין, מונד דיינע פֿערגעבונג מונד דיין הייז מונד
בריינגען. מ. א. א.

געבעט פֿיר עלטערן.

„עהרע פֿאָטער מונד וואָסער, מויל דאָס דאָס
לאָנגע לעבעט.“ (שמות כ')

וויין גאָטט מונד הערר! דאָס ביזט דאָס וואָסען דער האָפֿע
טאָטען, ריינסטען מונד הייליגסטען לעבע מונד טויעסט מויל יעדע
פֿרעוואַסע לעבע וואָסגעהאָלג הייליג ניעדער. דאָך וואָסעס געהאָלד דער
לעבע מויל ערדען מיזט וואָס ריינער מונד הייליגער, לאָס קינדעס
לעבע! דאָס זעלבסט האָסט זיך געווייהעט, האָסט זיך מונד מונד
הערן מונד מיזט הערן געלעגט, מונד מונד געבאָטען, לוי עהרען
מונד לוי עהרליכסטען פֿאָטער מונד וואָסער, „מויל דאָס וויר
לאָנגע לעבען מויל ערדען.“ מונד פֿיר זיך, דיעזע עבענע
בילדער דיינער גרענלענאָסען הייליגסטען לעבע מויל ערדען, ריינגעט
זיך מין דיעזער טאָדע דאָס קינדליכסטע געבעט מויס דען טיע
פֿען וויינעס הערלענס לוי דיר עהרער.

ערהאָלטע זיך, גאָטט, וויינע עלטערן, ערהאָלטע זיך זיך,
דאָס טאָלענגעל וויינעס דאָס זינס, דאָס בעגרינדער וויינעס גליקעס,
דאָס גראָסטען וואָסגעהאָלטער וויינעס לעבענס, דענען מיך אָ פֿיע
לעס טאָדע, אָ פֿיעלעס פֿערהאָנקע! זיך האָבען זיך געהעגט מונד
געפֿאָלעגט, געהאָרט מונד געלייטעט, האָבען פֿיר זיך געוואָלט
מונד געזאָרגט, געטאָרעבט מונד געוואָנען, האָבען זיך מיהרען

הערלבוטע וויך חוץ, מונד גרמס געלעגן מונד וויך געוועהרט,
 דרך, מ' גמטט, ערקענען מונד וויין הערן פֿון פֿערטרויען מונד
 זעבע ל' דיר ל' ערהעבען. מ'ן מיהער הפֿנד בין מ'ך דורך דיו
 פֿריינדליכע יאגענדלייט, וויא דורך מיינען גערטען דער וואָנע, פֿון
 ווייזען טוועלענדען פֿערדען, פֿון דוֹטיגער בלווען מונד בליטהען,
 געוואַנדעלט, מונד יעדער דערן, יעדער טיין דעם מונטמאָסעס
 ווערד דורך מיהער זעבע מונד זאָרגמאָקייט מוס וויינען וועג
 גערייט. בייא מיהען פֿונד מ'ך טעטעס דען בעסטען טרמטט,
 דיו לִמְרִיט־טעט טהיינאָהע מ'ן מווען ערמייגניסען וויינעס
 זעבעס! חבֿער פֿערגעבעס זאָע מ'ך נאָך וואָרטען, מוס פֿער דיר
 דיו מוסלוטפֿערען, וואָס ויר זאָ הייס, זאָ מיניג מונד מינבריי-
 טייג דיו הערן בעוועגט. דער דיו, וויין גמטט, טוועט מ'ן דעם
 געוויטהעס מינערסטע טייערע, ל' דיר טעריכט דיו פֿערמאָרגע-
 טעט, געהייטעט רעגוג, ל' דיר, דיו הערלענסקונדיגער, טעריכט
 יעטלט וויינע זעלע מ'ן מיהער גליהענדסטען, זעהנאָטטפֿוןטען
 טערמ־ע, מונד דיעזע טערמ־ע ווירד ל' דיר דרינגען, ווען מ'ך
 וויין מונד קיינע וואָרטע פֿירערט, מוס זיו ל' דיר עווער ל' זע-
 דען. מ'ך, מ'גמטט דיו וויינען וויינען פֿריינדליכע ערהערונג מונד
 געוואָהרונג מנגעדיהען וואָסען, וואָגמטט דיו זעגען דיו געלעב-
 טען עלטערן וויט דיינען בעסטען, טאָנעטען, רייכסטען גמבען,
 וויס מיינען וואָגען, פֿריינד- מונד פֿריידענפֿוןען זעבען מונד זיו
 בעגליקען וויט מווער וואָס, וויט מווער וואָנע דעם דמיינס, וואָ-
 גמטט דיו מיהר מווער מ'ן פֿרעהעס, קוואַער- מונד טווערלונגעס
 זיין וואָסען, מונד מוון דיו הייסען ווייטע, מוון דיו בעגליקענדען
 הָפֿענאָגען, דיו מיהר זעבענד עלטערהערן ערפֿילונען, וואָגמטט
 דיו, וויין הוואַליטער פֿערטער, דורך מונד, מיהער קינדער, מיהענע
 מינע זעבען טרעטען וואָסען. מ'ן זען.

געבעט פֿיר פֿלעגעלעטערן.

„דענען, וועלכע לורעכטוויינען, ווירד עס וואָהערעגעהען.

מונד חוץ זיו קאָממט דער זעגען דעם גוטען.“

(משלי כ"ב כ"ה.)

גמטט, דיו מורקוועל מווער גיטע מונד מווער במרהער-

ליגקייט, מין דעסמען האנד דער אָהן פֿיר מלועט עדלע מונד וואָהן
 טהאָטיגע מויל ערדען רוהעט, דער דומ דען רייכען טמטן דער
 זעגנוגען דען טהאָטען דער זענטליכקייט מונד לעבע מוילעבע
 וואָהרסט, לו דיר קאָממע מיך מין דער פֿילע וויינעס דמקערגליה
 טען הערלענס, מוס דיר פֿיר דמז הייל מונד וואָהן וויינער פֿילע
 געטלעכען מלולאָעהען, פֿיר דינע ערלען מונד גיטיגען, דימ ויר
 אָ פֿילע פֿריינדליכקייט מונד לעבע ווידמען, אָ פֿילע דער מַפֿעער
 פֿיר ויר ברינגען. זימ העבען ויר ניכט געבאָרען מונד געלייגט,
 ויר ניכט מונטער מיהרען הערלען געטרמגען, מיך בין ניכט מיהר
 פֿלייט מונד בלוט, מונד דענקאָך מיבען זימ פֿמטער מונד ווטטער
 פֿיליכטען געגען ויר, נאָהרען מונד פֿילעגען, ערליעהען מונד ליי
 טען ויר מן לו מלועטן גוטען. ק, פֿערגילט מיהען, מלוגיטיגער,
 ויט דער גמלען פֿילע דיינעס הימליטען פֿמטערהערלענס. ניס
 זימ מונטער דיינען טוטן, ווימ זימ ויר, דימ פֿערלמסענע, טיטלען,
 מוואַטעבע זימ ויט דען פֿיטטיגען דיינער הוור, ווימ מיהרע לעבע
 מונד פֿריינדליכקייט ויר מוואַגיבט, מונד למסע מיין למגעס מונד
 גליקלעס לעבען מיהען לו טהייל ווערדען, מיס פֿמלוגענס מלוער
 פֿריידען מונד הערליכקייטען דעס דמזינס.

ניס, מלולמטער, פֿריינדליך מויל מיין קינדליך געבעט פֿיר
 זימ, לייטערע וויינע געפֿיהלע, ערלייכטע וויינען פֿערטטמנד, דמס
 מיך דורך מלל מיין פֿיהלען, דענקען מונד המנדען וויינע דמקבמר
 קייט געגען זימ בעוואָהרע מונד מן דען טמג לעגע, דמס מיך דורך
 מיינען פֿרמאָמען בעטיידענען וואָנדען מיהרעס וואָהןמלוענס סטעטס
 ווירדיגער ווערדע, מונד דמס עס דורך פֿלייט מונד טטרעבוואַקייט,
 דורך עהרערביעטונג מין וואָרט מונד טהאָט ויר געלייגען וואָגע,
 מיהען וויינע לעבע מונד פֿערעהרוג לו ערקענען לו געבען, מונד
 מלל מיהרע הקפֿלמוגען מונד ערוואַרטונגען פֿמן ויר לו בעפֿריע
 דיגען. מ זען.

געבעט בייא ערקראנקונג דעם פֿאַטערס.

„דוּם זאָלסט דיענען דעם עוואָגען, דיינעם גאָטטע,
דאָן ווירד ער זיינען זעגען מויל דיינע נאָהרונג זעגען,
מונד יעדע קרענקהייט פֿאָן דיינעם מיננערן ענטפֿערנען.“
(שמות כ"ג כ"ה.)

וועהר מין טהרמאָנען מלס מין וואָרטען ערגעסט זיך היינט
זיין געבעט פֿאָר דיר, מלוערבמאָרער, מין טהרמאָנען הייס מונד
ברענגער, ערלייגט פֿאָן מנגסט מונד וועה! וואָס מיינט מויל בע-
טריבענער פֿיר מין קינדליכעס הערן, מלס דען געלעבטען פֿאָ-
טער קרענק מונד טהערלפֿאָן לו וויסען; וואָס מיינט ערטיטערט
דער מלס דער געדאָנק מויל נור מן דו ענטפֿערנטעסטע וואָג-
ליכקייט, מיהן, דו זילע מונד דו קרענק מונדערט הויזעס, דען
טרייען פֿריינד, ערמאָהער מונד בערמאָהער פֿערלערען לו קאָג-
נען! מונד וויס מיר מויל דיר פֿערטרויע, זיין גאָטט מונד
הער — דען ער זיך זענען מונד ערקענען געוועהרט — מונד
וויס זעהר מיר מויל זיינע האָפֿטאָנג מונד לופֿערזיכט מויל דיינע
במאָהערליגקייט זעטלע, זאָ מיינט עס דאָך מין למגען מונד במאָ-
גען, דאָס מיר פֿאָר דיר היינאָקע, מונן פֿאָן דיר דאָ זענען, דו
געאנדהייט זיינעס געלעבטען פֿאָטערס לו ערלעווען. עס מיינט
יח דיין וואָרט מן מונד: „מיהר זאָלעט זיין מנטליטן זאָ-
פֿען. נון זאָב מיר זעהנזאָבטס פֿאָן, מָהערר, דיין
מנטליטן, פֿערבראָג עס ניכט פֿאָר מיר.“ ערהערע זיין
קינדליכעס מינבריינסטיגעס פֿלעווען, וואָס ניכט פֿערגעבענס פֿאָר
דיר פֿלעסען זיינע טהרמאָנען, ערבמאָרע דיר זיינעס גוטען פֿאָ-
טערס, ערקוויקע מיהן זיט דעם ווירדען טהוים דיינער גאָדע,
טרייע זע דיינען זינדערנדען, היינערדען במלחמאָן ערבמאָנגסטפֿאָן
מויל מיהן ניכער, מונד וואָס דו טהרמאָנען דיינער הויר מונד
זענען מויל מיהן פֿאָלען, דאָס ער מין מיהער בעלעבענערדען וואָרט
זיך מוילפֿריכטע מין פֿערייגטער זענענסקרמאָט מונד זענענספֿרייטע,
פֿערגיב מיהן, מויליטיגער, וואָ ער מירגער געפֿעהלט פֿאָר דיר,
מונד געדענקע מל דאָס גוטען, דאָ ער געהאָן, דער ווערקע דער
וירדע מונד דאָס וואָהלוואָלענס, דו ער געמיכט, דער פֿאָטער-

ליכען זייערע מונד טרייב, דיז ער מיטן הערלען טרעגט מונד העגט,
 מונד לופט זיז מלס וואלדטיג פֿירטשרלעכע מן דיינען טהרענע דיי-
 נען בייטומנד מונד דיינע היילע פֿיר מיהן הערעברושען.
 וואָגע ווין טיעפֿאניגעס, הייסעס פֿלעהען לו דיר געלונגען,
 וואָגעסט דוז דיר גנאדענלעך לו ווינען געבעטע ניעדערייגען,
 דאָס מונד ערטיינע דיז טאנדע דער רעטטונג, דיז טאנדע
 דעס היילס מונד מונדעלעכע טהרענען זיך פֿערוואנדען מין
 טהרענען דעס דאָנקעס, מין טהרענען דער פֿריידע מונד דעס
 יובעלס פֿאָר דיר, דוז הייל מונד זעגענטשענדע. מ א ען.

געבעט בייא ערקראנקונג דער מוטטער.

„וויין גאָט, מיר ביטטע,
 מיר ביטטע, היילע זיז דאָך.“
 (במזמור י"ב י"ג.)

וואָערבראָדער, זעה, מוילגעלוקט מין טיעפֿעס, ביטטערעס
 וועה, פֿערגעהענר מין מנגסט מונד טווערן טעעהע מיר היער פֿאָר
 דיר! וויינע וואָטער, וויינע געליעבטע וואָטער מיט קרמק! יעדע
 קאָגע, יעדער טווערלעכסטע, דער פֿאָר מיהרען ליפֿען קאָוואָט,
 יעדער מיהרער זיילער דורכלוקט מיר מיט נאָמעלעכעס וועה. מיר
 זיז, דיז טרייב, זייערענדע, דיז פֿיר מיר זאָ פֿיעל געטרעגען מונד
 געדולדעט, געפֿאָרעט, זיז בעדערן מיינער גרעסען, וואָלדטיגען
 היילע, מונד מיר — וואָס קאָן מיר מין וויינער מונדלעכט פֿיר
 זיז טהון! מיר קאָן נאָט, מלס פֿאָר דיר, וויין גאָט, מיר ניעדער-
 ווערען, וויינע האָנדע לו דיר ענפֿאָריגען מונד מונטער הייסען
 גליהענדען טהרענען דין ערבאָרען מיבער מונד הערעברושען!
 מיר פֿאָטער מיטן הימלען, זענדע מונד דיינע רעטטענדע, וואָלדעס-
 פֿאָטענדע היילע, ערהאָלטע מיר וויינע געליעבטע וואָטער, וויינע
 פֿריינדן מונד בערטהערין, פֿערווייזע מיהר קרעפֿט, מיהר זייד
 לו בעזעגען, פֿערווייזע מיהר פֿאָר ניען געזונדעייט מונד זעבענס-
 טאָרקע, געדענקע מיהר וואָלדעס זאָרעלעכעס, וואָלדעס טרייב מונד
 זייערע, דערען מיהר וואָטערהערן טעטעס פֿאָר וואָר, מונד לופט
 זיז דיינער טרייב מונד זייערע טהיילעלעכע ווערען. דוז ביזט דער
 הערר מונד הייסטער דעס זעבענס מונד דעס טאָדעס, מין וואָרעט,

מיין בליק פֿון דיר קאָן וואַנדעלן מונער הויז דעם טווערלעם מיין
מיין הויז דער פֿריידע, מונער קאָג- מונד יאָווערטמאָנע מיין יובעל-
מונד דאָנקגעזאָגנע, מונד דאָ, מוואָגטאָגער, דער דאָ וואָהאָגעפֿאָלען
דאָרפֿן פֿינדעסט, דאָס זיך פֿרייע מוואָס געטפֿעפֿענע, דאָס ער-
געהען מיבער מונד דיעס זעגענטפֿאָלע וואָרט, דאָס פֿאָלען מוואָ
מונד דיעזען היילפֿאָלען, בעלעבענדען בליק, טפֿריך עס מוואָ, דאָס
מינע מוטער זעבע, דאָס זיך געזאָדע, מונד מיט יובעל מונד דאָנק
וואָלן מיך דיר פֿרייען מונד דיר מיין גאָלעס זעבען ווייהען מיין
פֿאָווער זעבע. מוואָ.

געבעט איינער וויטטווע, דיא אונמינדיגע קינדער האָט.

„בייך דיר פֿינדעט ערבמאָנען דער פֿערוואַנדעט.“
(האָע י"ד ד')

„מוואָ דען מוואָן בליקען מיך,
„מוואָ דען, דער געבראָכענען געוואָהעט מיט.
(זעט' ס'ו צ')

דאָס מיין געבעט לו דיר מוואָטטיגען, מוואָפֿאָטער, דער דאָ
וואָלעסט בייך דען דעוואָהגען מונד לערקנרעטען הערלען, דער
דאָ בעלעבסט דען מוואָ דער געבייגען מונד ערהעבסט דאָ זעלע
דער טוואָלען. לו דיר עוואָר ערהעבען זיך מינע בליקען, „וואָ
דעם קינדעס מוואָ לו זיינען פֿאָטער, וואָ דאָ
בליקע דער מוואָ מוואָ מוואָ הערען רואָען.“

זעהע הער, פֿעראַמאָט מונד פֿערוואַסטען טעהע מיך
מיין זעבען, מיין גאָטע, מינעס הויפטעס קאָנע, מינעס הויפט
טטיילע, מינער קינדער הוואָפֿאָנע מיט ניכט ווער; דאָס האָט
מיהן מיין דיינער מונערפֿאָרטליכען וואָטונג פֿון הינען געוואָהען,
מונד מינערעווען מיין מיין בעסטערעס זיין. מוואָ זיין זאָלן מיך נון
זאָגען פֿיר מינעס זעבעס מונד מינעס הויפט בעדמאָרן, מוואָ זיין
זאָגען פֿיר דאָ ערליעהונג מונד ערנאָהונג מינער קינדער, זאָלן
מיהען נון פֿיהרער מונד זייטער, טאָט מונד טטיילע זיין, מיך,
מיין טוואָלעס, מונערפֿאָהרענעס ווייב, זעלע דער פֿיהרונג מונד
זייטונג, דעם ראָטהעס מונד בייטמאָדעס זאָ זעהר בעדיכטיג!

דום, װ גמטט, ביזט דער פֿמטער דער וואַזען, דער פֿער-
טערטער דער וויטטווען, דער טוטן מווער טוועכען מונד בעדלונג-
טען, דיר רופֿע מיך מן מוים דער טיעפֿע ווינעס בעקווערטען
הערלענס. טטעהע ויר ביים מין ווינער במרהערלוגקייט, ומס
ויר ניכט פֿערקווערן מין ווינער פֿערלומטענהייט, ומס ויר ניכט
ערלעגען מונטער דער ומס ווינער זמרגען מונד קווערניססע;
ומס געלינגען ומס מיך מונטערנעהע מונד זעגע דיינען זעגען מויר
דמז, ומס מיך ערווערבע, דען דיין זעגען ומכט דמז קליינע גרמס,
דמז ווערנע ערגעביג, דמז גערינגעגאגע לו מיינער קוועלע גרמסען
היילס. נור גמטטעס זעגען ומכט רייר.

ערלייכטע ויר, מוויטיגער, מונד טטערקע ויר מין דען
טווערען ווערקע דער ערלעהנג ווינער קינדער, דמס מיך מיהנען
דימ מווייכט מונד דימ קרמפֿט דעס פֿמטערס ערוועטלע, דמס מיך
זימ טטעטס זייטע דען וועג דער טוגענד מונד דער פֿרומהייט
מונד זימ הערמכירע לו גוטען, רעכטמפֿענען זענטען, לו גע-
מכטעטען מונד ניטלויכען וויטגועדערן מיהרעס פֿמקעס מונד פֿמ-
טערלומנדעס.

ומס ויר, מווערנעהערלוגער, וועהוועלען מונד פֿריינדליכקייט
פֿינדען מין דען מוירען דער זענטען, דמס מיך טרייען רמטה מונד
רעליכען בייטמנד פֿינדע, ווק מיך מיהרע מין ווינער פֿער-
לומטענהייט בעדלונג.

ערלייכטע דום דען פֿערטמנד דערער, דימ ויר וויט מיהרען
רמטהע בייטטעהען, מונד טטערקע דום דען מוטה דערער, דימ
לור פֿערטרעטונג דער וויטטווע זיך ערהעבען, ומס זימ פֿריידיגען
למקח פֿינדען מין דען בעומוסטאין, מויר טוטן דער טוועכען מונד
הילפֿלען לו זיין, מונד גיב מיהנען דיינען גמטלעכען זעגען פֿיר
מלעס, ומס זימ פֿיר ויר טהון.

מויר דיר, הערר, דער דום ערהערמט דימ ביטטע דער דע
מוטהמפֿלען, מויר דיר הקפֿע מיך, מויר דיר פֿערטרויע מיך,
מין דיינער המנד זעגט ווירן טיקמל, מיך זעטלע ווינע לזערהייט
מין דיינע פֿעהריסונג. מויר פֿמטער דער וואַזען, מויר
פֿערטרעטער דער וויטטווען מיזט גמטט מין ווינער
הייליגען הקהע. מוען.

געבעט איינער מוטטער, דערען קינדער זיא ערנאָהרען.

„מיר גיעסט וויינען גייסט מויל דיינען זאמען
אונד וויינען זעגען מויל דיינע טערמאלינגע.“
(ישעי' ז' מ')

מיר אָבע אונד פרייזע דיר, ווין גאָטט אונד הערר, דער
דוח אָ הוּד־פֿאַרן מיכער וויר וואָלטעסט. דוח האָטט וויר בעגאָנען
דיגט וויר דען האָטעסטען לעבענסגוט, וויר בעגאָבט וויר גוטען
אונד טרייען קינדערן, דוח וויר מוואָגעבען וויר לעבע אונד הערלע
ליכטייט, וויר מיהרע לִמְדוּלִיכ־טע אָמֶגֶטוּט אונד לִפְתָּרִקוּמֶהענע
הייט ווידמען, אונד מין דען טאָגען וויינעס פֿאַטערס, דוח ניכט
זעהר געמיינגעט זינד לור טהאָטיגקייט אונד לוכן ערווערבע, וויר
דוח האָנדע אָמס ווערדען, דוח פֿיסע ניכט זעהר פֿאַרט וואָלען
אונד דוח רוהע אָ וואָהל אונד אָ נאָטה טהוט, האָבען זיח עס
מיכערנאָממען, פֿיר וויר לו טוֹפֿעֿען אונד לו ערווערבען, וואָס מיר
בערמאָלן, אונד דורך מיהרען פֿאַייט אונד מיהרע בעטריעבאָמקייט
מיינען רוהגען אָמֶגֶטוּטען מִכֶּנֶד וויינער לעבענסמאָגע וויר לו בע-
רייטען. מיר ווין גאָטט, ווען מויר יעדען וואָטערהערלען פֿאַרמאָנע
געבעטע פֿיר מיהרער קינדער וואָהל עוואָרטטיגען, וויר אָוואָטע
ניכט ערסט ווין ביטטען אונד בעטען מוכן דוח וואָהלערגעהען
מיינער קינדער, דוח אָ טרייט אונד ערגעבען זינד, הייט אונד
מיכערניכטיג זיין! מיר וואָגע דער טווענדפֿאַלע זעגען, דען ווין
דאָנק אונד לעבערפֿאַלעס הערן פֿאַר דיר, מוואָלטער, מיכער
זיח ערגיעסט, דוח מווערטפֿאַלע פֿאַלע דיינער גאָנדע מיכער
זיח הערמברוכען. זעגען, מוואָטיגער! מיהר קינדליכעס טערעבען,
זעגען מיהרען פֿאַייט אונד בערן, מיהרען ערווערב אונד פֿערקעהר,
אָמס וואָהלגעלינגען מוואָס וואָס זיח בעגינגען, אונד טטעהע מיהנען
בייח מירן קאָמפֿעֿע זעגען דוח מנאָעל־טאָגען אונד מנאָינדאָגען
דעס לעבענס אונד זעגען דוח פֿערזאָלגען אונד פֿערמאָקקעגען לור
זינדע. טענקע מיהנען מירן אָמגעט אונד גליקליכעס דמיינן, מוואָ-
טערמאָלט פֿאַרן דיינער הוּד אונד דיינען וואָהלגעפֿאַלען; האָלטע
פֿאַרן מיהנען קרמאָקייט אונד מוואָמאָר, אונד געוואָהרע מיהנען

דיא פֿחֿלֿע זעבענסאָמט מונד זעבענסקרחֿעט לוס זאָהנע זאָ פֿרָחֿעז=
זער, זאָ טרייער קינדעסזייענע, וועלכער דאָ דיינען איבערשטוענע=
זייען גאָטעסזעגען הָמֿסט פֿערהייטען; זעליגקייט מיט יענזייטס
מונד זאָנגעט גליקליכעס זעבען מויל ערדען.

זיך זייער, מוֹלֿעמער! זאָס גאָרע פֿינדען זיין דיינען מויל=
גען, דאָס מיך זיעמלס דורך קרמקחייט מונד געברעזליקייט
זיהנען לזר זאָסט פֿחֿלֿע, ניע דורך זיינען זיכריסען מונד מונל=
פֿריעדענען זין, דורך געזיילטהייט מונד עזפֿינדליקייט זיהנען
זיהרע פֿזליכט ערטוערע. גיב, דאָס מיך פֿיעלזעהר טעטעס מיט
סטאָנדע זיין, דורך הייטערקייט מונד ריסטיגקייט לו זיהרען נוטלען,
לזר ערהייטערונג מונד פֿערטאָנערונג זיהרעס זעבענס ביימלזערע=
גען, מונד דורך ערפֿתֿהרענען זין מונד ווייזען קאָטה זיהרע וואָה=
פֿתֿהרט לו פֿתֿרדען. ערהערע מונד געוואָהרע, מוֹלֿגיטיגער! זיין
פֿלֿעהען מונד ערהאָלטע וויר דיעזעס טאָנעסטע גליק זיינער וואָט=
טער, דען טרייען זין מונד דיא פֿרָחֿעזע, זאָרגזאָהע זעבען זיינער
קינדער. מוֹזען.

געבעט אום לעבענסאונטערהאלט.

„בעפֿיעהל דען עוויגען דיינע וועגע,
זאָ ווערדען דיינע ענטוואַרע וואָהל געזינגען.“
(משלי ע"ז ג')

„מיט טווייטע דיינעס חנגעזיכטעס זאָלסט
דאָ דין ברקד געווינען.“ זאָ וואָרד מונד דין גאָטליכעס
געהייס, מונד געטאָפֿטיג מונד רעגאָסן וואָס מוֹלֿעס דאָרפֿן לוס ער=
ווערב מונד געווי! דאָך, מוֹלֿעמער, ווען וויר נאָך זאָ ריהריג מונד
סטערבזאָס זינד, ווען וויר זיט זיהע מונד פֿזליס מונד פֿאָסטערענע
גונג דיא פֿורכען זיעהען מויל דען פֿעלדע מונדערער בעטריעב=
זאָקייט, מונדערידעט פֿאָס פֿאָלגע סטעהען, מונד דיא זאָסט
טרייען, דאָס זייער וואָלעסט מונד פֿערסליעסען דען הימלען זיט
זיינען בעפֿרֿוכטענדען טהויר מונד רעגען, מונד דאָס וואָלעסט מונד
ענטליעהען דען וואָרען בעלעבענדען זאָנענסטראַהל: דאָן ווירדע
פֿערגעבענס דער טווייט מונדערע סטירנע נעטלען, פֿערגעבענס וואָרע
מונדער סטרעבען מונד רינגען.

נוך דיין זעגן, וואָלף־טיגער, גיבט מונרער טהאָטיגקייט
 מיינען הייליגמען ערשטן, מונד מונד דיעזען דיינען גאָטליכע
 זעגן פֿאַרעם מין הייסער מינברונסט פֿאַר דיר: דאָס מונרער
 האָנדע ווערן געלינגע מונד מונרער ווירקען מונד טאָפֿען מין הייל-
 ברינגענדעס זיין. זעגט מונרער הויז, דאָס עס ערלויבט מין פֿאַר-
 מונד וואָהלאַהבנדיקייט, זעגט מונרער פֿאַרעם מונד ענטוואַרע, דאָס
 מין רייכער ערשטן מונרער טרערען אָהנע; פֿאַרלייבט מונד גע-
 אנדעייט מונד ריסטיגקייט דעם גייסטעס מונד דעם קאָרפֿערס,
 פֿריטען מונד מונד מונד, מונדערדערסטענע פֿרייטאָסט
 מונד זעבט, דאָס וויר מין פֿריידיגקייט מונד זייטיגקייט מונרער
 מונדערען אָהנע מונד דאָס מונרער מונרער בערעטע מונד גע-
 טאָפֿעט ערטרעגן מונד מיהנען פֿאַרמאָגנען געניגן קאָנען.
 אָהן מונד, וואָלף־טיגער, פֿרייט פֿאַרן קוואַטער מונד מונדערן מין
 רעליגיאָזע מונדערען מונד בעטמאָנע מונרער ברודערען מונדערען
 מונד ניעמאָס מונדערען לופֿטערליכע מונד מונדערען מונדערען מין
 פֿאַרלערען, דער דאָס מונדערען מין דיינע האַנד מין מונדערען מונד
 מונדערען מונדערען, וואָס דאָס זעבט, מונד דער מונדערען מונדערען
 פֿאַרעם דיינער הויז מונד גאָנצע. מ. ז. ז.

געבעט אים וואָהלשאַנדע.

„וויין מייט דאָס זיבער
 מונד מייט דאָס גאָלד!
 טעריכט דער הערר.“

(מגי' ב' מ.)

געאָבט ביזט דאָס, גאָט, דער דאָס מונדערען געטמאָנע
 מונד זיין ערשטן מונדערען מונדערען מונדערען, מונד
 מונדערען רייכען טעמלע דיינער גאָנצע מונדערען געטמאָנע
 בעטהייגסט, דאָס מין דאָס מונדערען מונדערען מונדערען.
 געפֿרינען ביזט דאָס, מין גאָט, דער דאָס מונדערען מין
 נער זעגנען געווינדעט מונד מין מין וואָהלאַטמאָנע געטמאָנע
 האָסט. מונד דען טיעפֿען מיינער זעלע דאָנקע מין דיר דאָס, מין
 מונדערען, מין הערן מונד מונד, מין מונדערען קאָפֿען מיינעם
 ווענעם. דאָס נישט דער דאָנק, דער נאָך מין וואָרטען מונדערען

ערגיטסט, מיט מיין דיר וואָהלאַגעפֿולגער, אָנדערן מונער וואָס
האַטסט דו נאָך פֿער היסטען וויר מוין דען מוטער דער
ווענטהייט נידערלעגן, דען זעגן דען דאס מונ פֿעלדענען,
היסטען וויר לו מיינען זעגן וואָס פֿיר דען מוטער מונד דירפֿע
טיגן נעבן מונ; מיט דען קאָפֿטען דיר וויר דורך דיינע גאָט
טעטאָפֿען עוואַלעגן העבן, היסטען וויר מונערן הייליגן
מאָהלאַטעגן ברודער מוילאָרעטען טערעבן, היסטען וויר לו
טראָקען אָפֿן דיר טהאָקען דעס פֿענדעס מונד דעס מונגעהאָט
וויר היסטען לור העבונג מונד פֿאָרדערוג געוויינטליגער, הייליג
הער מנטטאָלען היטוירקען, מונד ווערקע דיר לור עהרע מונע
דעס גאָטעס מונד מונערעס גאָרענס, לור עהרע מונערעס פֿאָר
קעס מונד לור הייל מונערעס פֿעטערלונדעס פֿיהרען, נאָך קאָפֿע
טען מונד פֿערוואַקען מונערטטיטלען.

דאָס פֿאָלע מיר לו דיר, מוילעטער, פֿעלדענע וויר מיינע
זיכט מונד ערקעננטעס, דעווייט מיר דיינע זעגונגען מונד גאָבן
אָ פֿערווענדע, וויר מיר זי פֿערווענדען זאָל, מונד אָס מיר ניט
פֿערגעסטען, דאָס זי מיר נור לו מיינען ווייזן געברויך פֿאָן דיר
פֿעלדענען זינד, מונד דאָס מיר מיינסט דעריבער פֿאָן דיר ווערדע
לור רעכענטפֿעט געלעגן ווערדען. אָס מיר נישטאָס יענען מיינע
פֿאָסטען דעס וואָהלאַטענדעס פֿעלדענען, דיר דאָס הערן פֿערהאָר
טען געגן פֿערהאָר (זיידען), דיר מונד זיך קאָפֿט מיט טאָפֿן מונד
זיבערוואַה ערפֿולען, דאָס וויר מונד פֿיר דיר מאָהערען מונד בעס
סערען האָלען דען ווירדען רייכען מונד בעגריטערען געגענמיינער,
דאָס וויר דאָס פֿערהאָטעס, דאָס מירן געוואַנדע דער דירפֿעגקייט
ערטיינט, גערינג טאָלען מונד היסטען, מונד קאָפֿט פֿערגעסטען,
מיר מין דען מוטערן מונד גערינגען דאָס עבענבירד גאָטעס לו
עהרען. —

גיב, מוילעטער, דאָס מיר מיר ניט דער מונטהאָטיגקייט
מונד דער פֿערוויילונג הינגעבן, דאָס מיר טעטעס קאָפֿע
מונד געריטעט געגן דאָס וועלכעפֿאָלע זעבן בויבע. פֿעלדענע
מאָהלאַטענליגער! מיר מונד דען מיינען געוואַנדע דעס קאָר
פֿערס מונד דעס גייטעס, מונד מין פֿערהאָר מונד היטעקייט
מונד דיינער גאָטעסגאָבן ערפֿרייט לו קאָנען. אָס, מויליגער,

דיינען טוען מונד דיינע גמךדע מונט טעטס מוואטוועבען מונד ענט-
ליעה מונט ניוואער דיינע ליבע מונד דיינע פריינדליכקייט. פאטען.

געבעט איינער אונבעמיטטעלטען.

„גאטט וואלט מירן מונד וואלט רייך,
ער ערנידעריגט מונד ערהאפעט וועדער,
ער ריכטעט מירן דעם טויב דען מראשן מויל“.
(שמואל א' ב' ו')

וויין גאטט! מויל פערטיעדענערטיגען וועגען פיהרסט דו
מונד דורכס לעבען, מבער וואך וויר מויל וואנדעלן, דיינע ליבע מיינט
מונד מיינע טעטע בעגלייטערן מויל מוילן מוואערן וועגען.
ווען מוואערע במהן דורך געעכעטע מונד געוועגעטע גע-
פילדע זיך הייליגהט, דמהין געהט מבער מיפשיגע, בליהענדע
פילורען, וואך דו ערעהנטע גאלדפירכט דעם לעבענס מונד מבער-
מיל ענטגעגענווינקט, דו טעמלען זיך מונד גער זיכטבמלויך דו
טראטהאפענדען ערטיימוגען דיינער הילד מונד גמךדע דער, וויין
גאטט; — דאך ווען מוואער וואך דורך מיר, דיררע טעפעשען
פיהרט, ווען קורג מונד טעמלויך דו ברךד מונד לוגעמסטען
מיינט, דער בערען מונד פליעהט, דו מראטה מונד דרמאנטע גע-
מיר הערע וואך מונד טויט מונד דו מווענטבעהרליכטע גע-
וואהרען; מויל דו מיינט עס דער גייסט דיינער ליבע, דער מבער
מונד וואלטעט. מונד מבערליך ער זיך דען ניכט עבען זא מוואגע-
טיילויך מונד מוואעהרלייט בעטהאמליגט, דעם קינדליך פירמ-
ווען הערלען ווירד מויל דען דיינע הייליגע ערטיימוג קונד, ווימ
זימ פאר מיהן הערגעהט דורך דו וויטע דעם לעבענס מונד זימ
מיהן ערליכטעט. דו פראממע געהיט ערקענט מין יעדער
טיקקונג דו המיר דעם הערן מונד ניוואט דיעוואבע מויל דו,
וואך עס דמירדוך זיידעט, מואט וואהלטהמט מין, זעלבסט דו, וואך עס
ניכט לו בעגרייכען פערמאג, וואלען נוטלען מיהן דעם זיידען
ברייגען קען.

דמירן ווילן מיר מוואג מונד ערגעבען מיינען וועג דמהינגע-
הען, מיר ער גלייך דער וועג דער מראטה, דער ענטבעהרניסטע
מונד דעם מוואעלט מיינט, דען דו, וויין גאטט, המסט מיר יא

מויל מיהן הינגעווישען. דאס, דער דאס דעסן רייכען וויל דעסן מר-
 טען זיין וואס דעסן לוגעטהייט, דאס ווייסט מוילן, וואס דעסן
 הענטען מין וואהרהייט פֿרעוואט מונד נילט, מונד וועלכע וואס
 מונד וועלכע טאמער, דער הנהע קדער דער נידערע, דער דונקלע
 קדער דער גלעלענדע, מונדערן קרעפטען מונד פֿעהיגקייטען מן
 מנגעוועסענסטען מונד ענטפערענדסטען מויל. וואס עס בייט
 איר געטמערען, מיר הקטטע מין דער בעפֿעהענהייט מונד
 בעטמקט הייט דעס הענטליכען זינגעס איר פֿרייזך מיינען
 מנדערן וועג געוואהט, דיט טוואערנדע וואקענדע ביהן דעס
 רייכטהום מונד דעס מיכערלעסעס פֿעהרגעלעגן. מבער וויס
 מיר דען, מן מיר דמרויל מיר זיכער געוואנדעלט וואס, וויס מיר
 עס, מן וויל הערן ניכט ערלעגן וואס דען מיינליכסטען דעס
 רייכטהום, ניכט וואס הערט געוואנדען געגן מיינעס נאכסטען
 מונגליק, מונדעפֿעהגליך געגן דיט טוילען, הייזליכען געניסע,
 בעטהערט מונד געבלינדעט פֿען טמיל, הינגעגעבען דער מייטעל-
 קייט מונד דעס מייגענדיקען, בעטמיקט פֿען ליכטען מונד פֿען
 געטעסעפֿעהרגעסענהייט; וואהרענד דיט מראטה איר ווייליד
 מונד ערבמערען געגן מיינען נעבענענטען מין דיט זעלע געסט,
 מיר מן דעוואט מונד געדור געוואהט, מין הערן גמין דען היי-
 זיגן פֿריידען דער הייזליכקייט פֿעהנעט, דיט קלינסטע גמבע
 געטעסע מיר מוס מיינע וואהטהעט בעגריסען לעהרט, מיר דורך
 טהמטיגקייט פֿער ערטלעפֿענע היטעט, מונד מוידענער מונד
 פֿוילס איר לון מייגענטהוקן גיבט.

וואס דעס דיט מראטה פֿעהט מיהרע ביטערען, הערען
 טוואנדען, וואס טוואנדען מונד טוואנדען דיט וואס דעס מונדעפֿעה-
 מונד דעס ערענדס זיך מויל מונד לעגט; מין וואסען טוואנדען וואס,
 מן געטט, מיינען בייטמער, מיינע הינע איר נעהע זיין מונד מיינע
 העפֿענע מונד מין פֿערטרויען מויל דיר נישט וואסען. מונד
 וואסען וואסען מיר מויל לעגן מונד בעגן, בייט דאס ניכט מין
 געטט דעס ערבמערען מונד מין געטט דער מוואלעט! מין
 וואסען, מין וואס, מין הויר פֿען דיר מונד דען טריבסטע טיקמל
 ווירד ליכט מונד העל. דאס ריכטעסט מויל דעס געבייג-
 טען הויפט, ערהעבסט דען מראען מונד דירעטיגען

מונד זעטלעסט מ'הן הין לוי דען ערעלן מיטן זינדע.
דאס זענדעסט דיא היילע, ווען וויר מויר ניכט זעהען וויא מונד
פֿון ווענען זי קומט קען; פֿאָטלויך, מונדערוואַרטעט, מונדע-
פֿהנט קומט דיא טונדע דער רעטונג מונד דעם הייל, ווען
מיינליעהט יובעל מונד זעליגקייט מין מונדער הערן, מונד מויר דער
טהרמאנעפֿולען זינט מיינע רייכע פֿריידענענטע פֿיר מונד עא-
פֿאָרמאָסט.

דערמאן זינט געפֿריענען, הערן, ווען דאס מונד געוואָהרסט,
מונד געפֿריענען, ווען דאס מונד פֿערוואַרט. ניכט קאָנסטיגען מונד
זאָגען ווילן מיר זיך, מוילע זיינע זאָגען ווערע מיר
מיר דען הערן, דען דאס זעבסט זיך מונד זאָגסט פֿיר
זיך, דאס ווירסט זיך נעמלעכע פֿעהלען זאָגען, ווען מיר ווירקליך
קאָטה טהוט, מונד מיר מויר לוי רעכטען לייט מוילע יענע געבן
מונד גיטער געוואָהרען, דיא זינט זיינען וועהרען היילע פֿערוואַרט-
ביר זינד.

מונד זיינעס ניר בעטע מיר לוי דיר, זיין גאָסט, זאָס זיך
מין זיינער מראוטה ניע דער פֿערוואַרט לוי זינדע ערזיגען, מונד
ניע דער טונדע מונד דער טאָך זיינעס מונדערוואַרטען, פֿערוואַרט-
זיכען זעבנעס פֿערוואַרטען, זאָגען דורך רעזיגקייט מונד רעכט-
זיכקייט, דורך טהטיגקייט מונד פֿאָרס דיין וועהרען זאָגען מונד
דיא זעבנע מונד דיא פֿערוואַרט זיינער נעבנענענטען געוואַנען. זאָס.

געבעט איינער דיענענדען.

„נאָהרסט דאס פֿון דיינער האָנדע מרבייט דיר,
זיין דיר, עס ווירד דיר וועהר ערגעהן.“
(תהלים קכ"מ ב')

מאָנאָטעיזם! ניכט לויט זימסטיגמאנע האָסט דאס דען זענע-
סען מויל ערדען געזעלט, זאָגען דאס ער מרבייטמאן מונד
בעטריבמאן זיין ברקד מיט טויטע זיינעס מונדערוואַרטען זיך ער-
רינגע. מבער וועהר נאָך מויל פֿעלע מונדערע בין מיר בערוואַרטען לויט
פֿאָרס מונד לוי מונדעטערענטען טהטיגקייט, דען דיר, זאָס גאָסט,
האָט עס ניכט געפֿולען, זיך דען דען באָרן דעם רייכטהאָט לוי ער-
טויטעס, ווערויס זאָס סאָפֿעט זאָס קאָט זאָס ברויכט, מונד זאָס זינט

ויכטער וויהע זיינע בעדירפֿניסעס בעפֿרערדיגט. מֶרסן בין מיר מונד
 טטיטלֶוּמֶן, מֶוֹלעס וואָס מיר בעדמֶרן, וואָס מיר וויר ערסט וויט
 מייגענער הונד ערווערבֿען. דאָך דאָ ביזט יאָ דער מֶוֹלגֿיטיגע, דאָ
 פֿערלֶוּמסעסעס קיינעס דיינער געטלֶוּפֿע, דאָ גיבסט דען טהיערע
 מויל דען פֿעלדע זיינע נאָהרוג, דען יונגען רמבֿען, וואָס מיר
 זייט טרייען, מונד דאָ ווירסט מויר מיר ניכט פֿערלֶוּמסעס, ווירסט
 מויר זיינע טטיטלֶוּמֶן הֶרען, ווען מיר דיר מֶנרע. דמֶרסן ווילן
 מיר נישט פֿערלֶוּמגן, ווילן מיינער הֶרען מויר דיר טויט, מונד
 וויט פֿערקענען וואָס זיינען מוירגאָבֿען מונד פֿעליכטען נאָקאָו
 זען. וואָס, מֶוֹלגֿיטיגע! מיר נאָ טעטעס ערפֿילט זיין פֿאָן פֿריטער
 מֶרבייטסוואָס מונד זענען; וואָס וויט יעדען מֶרסען מין וויר זייט
 ערוואָנען דען פֿערקענען וואָס מונד דען פֿעסטען ווילען, זיין
 זענען מיינער טעטעס, דיר וואָהגעפֿעלען טהעטיגקייט לויט
 זען. פֿערלֶוּמג וויר, מֶוֹלפֿעטער! היערלוי דאָ ערהעטעט קעמֶט
 מונד ריטטיגקייט דעט קערפֿערס מונד דעט גייסטעס, דמֶוירט מיר
 מין דער ערפֿילונג זיינער מוירגאָבֿע ניכט ערוואָנעט מונד ערווירט.
 פֿערלֶוּמג וויר זיינען פֿערקענען, בעטיידענען זין מונד מין דמֶוירט
 טהעגעס הערן, דאָס מיר זיינען עלטערן פֿערטוואָהרענד מין גאָ
 טעט, עהרפֿולכטעספֿעלעס קינד זייט, מונד טעטעס עהרעכריכעטיג,
 ערגענען מונד טרייט מיר געגען דיעינענען בעליגע, מונטער דענען
 מיר טעטע מונד מויר דערען הונד מיר זיינען זענען מונטער
 הילט עהרפֿעלעג. וואָס מיר דמֶדורך מין מיהרען מוירען זענען מונד
 וואָהגעפֿעלען פֿינדען, מונד ביזט מוילען זענען דיעינענע לויטגאָ
 מונד פֿעלעג, דאָס יעדער, מויר דער מֶרסעס מונד גערינגסטע,
 זיך דורך זיינען גאָטגעפֿעלען, בעטיידענען מונד טמֶדעלֶוּמֶן
 וואָס דען עררינגען קאָן, מונד דאָס גערמֶדע דער רייכע פֿעט דורך
 מין הֶרעטוואָהגעט מונד קאָנקענדעס ווענען פֿערלֶוּמג. מֶרסען
 פֿאָר מוילען, מֶוֹלפֿעטער! פֿערמֶג וויר דיינע זענען ניכט; וואָס
 מויר מוילען וואָס מיר בעגינגע, דיינען זענען וואָס. טעטע וויר
 ביזט, דאָס מיר נעמאָס זיינער פֿערמֶג לונגן טאָלעטען מונטער
 זענען וואָס, וויר מֶקקענד מויר דאָס געלעגנעדייט זיך וויר דמֶלו
 דמֶרביטע, מונד זייט מיר וויט דיינען רמֶטע מויר דען וועג
 דעט רעכטעס מונד דער מונטולד, דער מוילין לויט עהרע פֿיהרט
 מונד לונגן היילע. מוירען.

געבעט אום געדולד אונד קראַפֿטיגונג אין שווערען ליידען.

„ווער בילדעט זיכט, ווער וועבעט פֿינסטערניס?
ווער טומעלעט דאָז גליק, ווער טיקקעט קימערניס?
(יזעי' מ"ה ז!)

גאָט, זיין הערר! דיר זאָלט זיין נאָכטאָגס מוויג זיין דען
ווייטען רייזען דער טאָפֿעלונג, דיר זאָלט זיינע זעלע, זונן פֿאַר
דיר מוילטווייטען מיהר ליד; לו דיר טטיגט מוין זיינער ליכטען
קומעטען! לידען מונד דרומגעמאָלע העכען זיך איבער זיין הויפט
ערגאָסען, מונד זיין הערן מיט ביטערען גרומעס פֿאַן. גער
פֿאַר זינדעג זיך זיין זיינען טומעלע פֿאַר דיר, פֿאַר וועלכע
זיך רעכטען זיט דעם געטיקעט הערן מונד זייטער, וועלכע
קומען געגען דען פֿאַרשטאָנדען, מונד טומעלעך במגענד פֿאַרמע
זיך זיך: העכע זיך זיך ביטערעס פֿערטוידעט, הוט גאָט דער
פֿאַרברענדעט זיין מוילטען פֿאַן זיך פֿאַרשטענדעט זיין מונעלעך
זיךהילען לומע, דאָס זיינע טהערען פֿאַרגעבעס פֿאַר מיהן
פֿאַרשען, מונד זיין ביטען מונד בעטען זיכט זיין פֿאַר ערריכט?
טווער זיגט מוין זיך דעם מונגליקס זאָט, מונד זיין זיך מוין
דומעגען רינגע, זיך בערעגע עס זיכט. זיך, מוין מונגליקע ערסט
זענען וויר דאָס זענטליכע פֿאַרשטאָנדעט מונד הילפֿאָרטיקע קענען,
זיין מונגליקע ערקענען וויר ערסט, דאָס נאָר דאָס מונדע טטיילע
זיט מונד מונדע קרעכט, מונד ווער זיינע זענען, וועלכע זיינע
מונדגעקאָלעט וועלכעמאָט דאָס מונד פֿאַרלעהען הוט דורך דיינע
קאָטליכע זעהרע. זיט מונד מונד זיינע טומערקע, טרייט פֿאַר
רעין דורכט זענען מונד זיינע זינדע, מונדעוויילע מונד מונד
טאָפֿעלע טומעלען זיין דעם זענען מונדעוויילע מונד בע-
טריבניסען. זיין דאָס זענענדע מונדע זיך הימעטלט זיין דאָס
זינגע מיהרעס זיינענדען זינגע מונד זיך זאָגע, זיין ווילען,
קאָמענדען טאָנען טרילע זינדע זינדען פֿאַרזינגע, זיין ענדליך
דאָס זיינען דעם קינדעס זיינען זיטען זאָגען פֿאַרשטאָנדעט —
זענען זעטלט מונדע רעזיגן זיין דאָס טומעלענאָמען דעם זיין
זענען זענטענקינדעס זיך זיין מונד זענט זינגען זיך זאָגע מיהרע

זאנפֿטען טראָסטונגען מינז הערן, ביז ענדליך דיז ליידען מיהס
מויס דעס הערלען געטוואונדען זינד. זיז אַהערט מונז, דאָס דאָס
עס ביזט, דער דאָס מוז מין איבער העגט מונד טראָגט, דאָס דאָס
עס ביזט, פֿאָן דעס מוועט מויסגעהט, וועס מונז מין גיטערן מונד
פֿריידען לו טהייל ווירד, מונד דער מוילין מונדערעס אַבענס גליק
מונד זענען מוזט. זיז לייגט מונז, דאָס דאָס גערמאָדע מיכער דיז
יעניגען דייע פֿריפֿונגען פֿעהרענגסט, דיז דאָס איבער מונד ווערט
האָלטסט, דאָס דאָס מיט דייער איבער מיהנען טעטעס נאָהע ביזט,
דייע העלפֿענדע קראַפֿט מיהנען זענדעסט, וועס זיז דייע הילפֿע
ניכט ענטבעהרען קאָנען, מונד מיהרע טרויער מין יובעל, מיהרען
טהערן מין פֿריידע ווענדעלט. —

ווער עס ניכט גערמאָדע אַברהם, דער גלייביגע מונד עללייכֿ
טעטע עללפֿהטער, דער ערסטע, דער דער וועלט דייענען נאָמען
געלעהרט, דען דאָס מיט זאָ פֿיעלען טווערען פֿריפֿונגען האָסט
היינעגאָלט, מונד מיהן דען זאָהן זיינער זעלע מונז פֿעפֿער האָסט
יעדערלעגען אַמסען מוילן דען מוילער! — מונד יעקב, דער זאנפֿטע
מונד פֿראָמווע פֿאָטרימך, פֿאָסן פֿאָטערוילען הענדלדע הימיסגע
טאָסטען, ווענדערטע ער הין, ניכטס מונז דען נאָקטען טאָט מין
דער האָר, מווען געפֿעהרען מיינעס ווענדערלעבענס פֿרייגעגעבען.
דאָך מיטטען מין דען וויסטען מונד מיינאָדען ווערטט דאָס זיין
טאָט, מונז זיין טאָפֿענד היפט, מונז זיינע טאָווערסטאָטטע איז
סעסט דאָס דייע ענגעל זיך אַמגען. — דוד, דער מין נאָך דייענען
הערלען, דער הייליגע, גאָטטבעייסטערטע אַנגער, מוילן ער קאָס
טעטע דען הערבען בעלער דעס מיסגעטיקקעס, מונד טאָנע טיעפֿען
טהערלעס דורכֿקלינגען זיין זאָגרייכעס אַבען.

דאָס פֿאָלגט מוילן מין זיינען מיסגעטיקקע מיך לו דיר,
זיין גאָט, מונד האָלטע מיך מין דיר מין גלייביגקייט מונד פֿעהר
טרויען. פֿאָר דיר טיטטע מיך זיין הערן מויס, פֿאָר דיר וויינע
מיך זיינע טהערנען; ניכט טהערנען דעס מונדווענס מונד דעס
טראָטלעס, זאָנדערן טהערנען, וויז זיז דאָס קינד מוילן דער וועטער
טאָט פֿערגעסט, ווען עס פֿאָר מיהר מוילטהוט דיז טרויערנדע
זעלע; טהערנען, דיז דאָס הערן עללייכֿטערן, דיז ביטטערן עז

פֿײַנדונגען הינוועגוואָסען מונד דאָז געמיטה פֿײַנען דער האַפֿטונג
מונד דער לױפֿערייַט.

מין דער פֿרױהען, גלױבענסטערקען לױפֿערייַט ווױל מיר
וויין הערן פֿײַנען, דאָס דאָס, אָ גאָט, מיר וויר דיינען בייטמער
מונד דיינע הילפֿע זענען מונד ווינע זייען ענדען אַמסען ווירט
לור רעכטען לייט, דען דאָס האָט הויר מונד ליכע פֿיר מױנע
דיינע קינדער. מונד אָב וויר מיר דיינען לױפֿען פֿערטוידעט, מונד
דיין וויספֿאַלען דאָך מונדער טהון הערפֿאַרגערווען האָטען, אָ
מױט דאָך דיין ערבֿמירען גאָט מונד דיינע גאָרע מױנע ענדע.
דיין לױפֿען ווױהערט לור מיינען מיר געבליק, דיינע
גאָרע מיינען זענען אַמסען.

גױט, אָ גאָט, דאָס מיר ניע ערױדע מונד ערױטע
מין ווינען פֿאַרמירטלע, דאָס מיר ניע ווינען טווערלע מיר היינע
געבענד דאָס האָנדע זינקען אַמסע מונד ווינע פֿאַרמירטען פֿערמירט-
זינע; דאָס מיר ניע מין געריילטהייט מונד מונדערלד זעבליק; מונד
מונדפֿאַרמירטען געגען ווינע מונדערלד זינע, מונד ניע מונדערלד זינע
מונד מונדערלד זינע געגען דאָס גערינגסטע דער ווױהער-
טהאָטען, דאָס דיינע גאָרע מיר געוואָרע. וואָסען דאָס, וויין
גאָט, מיר בױל ווירדיג פֿינדען, מיר דאָס פֿאַרמירטען דער פֿריידע
מונד דעם גאָקעס לור פֿײַנען, מיר מױפֿגעהען לור אַמסען דאָס
טונדע דער רעטונג, דאָס טונדע דעם היינט, ווױ מיינען מױנע
ווינט — מונדערט טהאָטען דעם קוואַטער, טהאָטען דער
פֿריידע מונד דעם דאָקעס. מױנען.

געבעט אין שווערער קראַנקהייט.

„דאָס פֿיהרעסט דען זענטען ביז לור פֿער-
ניכטונג, מונד טפֿיריכט דאָס: קעהרע לוריק
מיט זענען.“ (תהלים ל' ג.)

פֿאַן ווינער טווערלעפֿאַלען אַמערסטמירטע ערהעבט זיך וויין
מױנע לור דיר, גאָט, וויין גאָט, דער דאָס אַמאָסט מונד פֿער-
בינדעסט, פֿערמונדעסט מונד ווירדער היינט! דאָס האָט מיר
מיט טווערער קראַנקהייט היינעגאָט, ווינע גאָרע זינד ער-

המטעם מונד דעם פֿיעבערס גלוטה דורכטלייכט ווין געביין; דאָך
מינאמטען וויינער ליידען מונד טאמערלעך ביזט דאס, אָ גאָטט, וויינע
האָפֿעמאָג מונד וויינע לופֿעריכט, ווין טאמב מונד וויינע טטיטלע.
„דען פֿערטמאָטעטט מויד זייב מונד זעלע וויר, אָ
ביזט דאס דאָך טטעטט וויינעס הערלענס טרמטט,
ווין טהייל. דיא זינד פֿערלומערען, דיא פֿאָן דיר זיך
ענטפֿערנען, פֿערלומערען, דיא מוסן פֿאנדערער גונסט
זיך בעהיהען.“ ניכט מויל הענטענהילע זעטלע מיד ווין פֿער
טרויען, דעם הענטען וויסטענטפֿעט מונד ווייזיהייט מיט נאך ווין
מירלויכט, דאָ מוסן פֿינטערן טומנקט. ווען דאס מיהאן ניכט
מיט דיינען ליכטע ליכטעס, מיהאן ניכט מוילטהוסט דען וועג
דער רעטונג, ווען דאס מיהאן ניכט ערוואָהוסט לוסן ווערקלייג דיי
נער גאָדע, לוסן באָטען דיינעס הייל, דאָן מיט מייטעל מונד
פֿערגעבענס מויל זיין מיהען! דאָך ווין ווינק פֿאָן דיר, דאס מורקוועלן
פֿוועס זעבענס, געניגט, וויר דיא פֿערלומערען זעבענסקרמפֿעט לוריק
לוגעבען, מיד וויעדער לוריקלומיהרען מין דאָ ווערעט בליהענדע
רייך דעם זעבענס, מין דאָ מיד מיט טויענד לערטען מונד הייליגען
פֿאָדען געקריפֿעט ביל.

אָ וואָגעסט דאס וויר בייטטעהען, ווין גאָטט, מיט דיינער
גאָדע. אָמס מיד וויעדער געאנד מונד ריסטיג ווערדען מן זייב
מונד זעלע, אָמס מיד וויעדער לוריקקעהרען לו וויינען געוואָהנטען
ווירקען מונד טמפֿעלען, לו דעסן זעבען קרייזע וויינער פֿאָגעהאָריגען,
לוסן נאָטן מונד פֿאָרמאָטען וויינער נעבענענטען. מווען.

1. פֿארטזעטונג.

„גאָטט, זיין וויר גאָדע, דען מיד וועלכע היין;
זענדע דאס וויר הייליג מונד גענעאנג.
דען עס מיט עראמטטעט ווין מינערסטעס געביין.“
(תהלים ו' ז.)

גאָטט, מויל דונקעלן וועגען פֿיהרסט דאס מונד לו מונערסן
היילע, דאס פֿיהרעסט מונד דאָך ליידען, דאמייט וויר ווייזערן זינעס
ווערדען, דאמייט וויר מוואָקעהרען פֿאָסן יאָדעגן וואָנדעל. ווין גאָטט,

וויט טיעפֿען טוערן, וויט ברענגענדער רייע וואס מ'זיך עס בע-
קענען: גמ'ר מ'פֿט בין מ'זיך פֿען דיינען וועגען מ'געוויסען, המ'בע
מ'פֿט דורך זינדען וויינע לעבענסטונגע ענטווייט, זיח מ'פֿט פֿער-
ו'קרען פֿיר וויינע בעשטימטונג מ'זיך ערדען מ'זיך פֿיר וויין עוויגעס
הייז. גערעכט ביזט דאס, וויין גמ'ט, מ'זיך דיינער טערמ'ע, מ'זיך
מ'זיך, וואס דאס מ'זיך פֿערמ'גסט. דאך, וויין גמ'ט, ניכט
מ'זיך טערמ'גען רעכטע, מ'זיך דיינער מ'זיך ערלויגקייט ריכטע מ'זיך;
פֿלעהענד פֿלעטע מ'זיך וויינע המ'דע, טהרמ'ענד בליקט וויין מ'זיך
ל'זיך מ'זיך, בעבענד מ'פֿען זיך וויינע ליפֿען, מ'זיך דיינע גמ'דע
מ'זיך דיינע פֿערגעבונג פֿיר מ'זיך מ'לורען. וואס מ'זיך ניכט מ'זיך
פֿלעטע דען טמ'ד; דער דאס געמ'ען המ'ט מ'זיך לעבען, ערהמ'טע
מ'זיך מ'זיך לעבען, דמ'ט מ'זיך מ'זיך מ'זיך קחן וואס מ'זיך פֿערמ'בייט,
דמ'ט מ'זיך פֿלעטענדע וויינע מ'זיך מ'זיך, דמ'ט מ'זיך לעבע דען
וואסמ'ט מ'זיך דער פֿערמ'גקייט. מ'זיך.

2. פֿארטעטונג.

„וויין גמ'ט, מ'זיך געלייכעט זינד מ'זיך דיינען
ב'זע דאס טמ'ד, דאס מ'זיך ווערדען מ'זיך, מ'זיך מ'זיך
קיינער דער לעבען וואס“; מ'זיך מ'זיך עס דיינען מ'זיך
פֿערמ'לען רמ'טמ'טע געמ'ען, מ'זיך מ'זיך מ'לורען מ'זיך דענען
לעבען, מ'זיך פֿלעהע מ'זיך דאס, מ'זיך מ'זיך, לעהרע מ'זיך דעמ'טה
פֿלען מ'זיך ערגעבען דיינען וואס עהרען, דאס מ'זיך מ'זיך, הייטערן
מ'זיך דענען וועלט פֿערמ'טע, דאס מ'זיך מ'זיך גמ'ר הערע
פֿרימ'טמ'טע מ'זיך, מ'זיך מ'זיך ענען לעבען מ'זיך פֿערלע-
בערייטען פֿיר דאס ערהמ'ען הימ'ליטע יענאייט. וואס מ'זיך,
פֿלעטע, ערמ'טמ'קען, מ'זיך ערהעבונג פֿינדען מ'זיך דען טמ'ט
רייזען בעמ'טמ'ט, דאס דער טמ'ד מ'זיך געהמ'טער מ'זיך
דיינער מ'זיך מ'זיך מ'זיך דיינער מ'זיך מ'זיך ערלויגקייט מ'זיך, דער דען
געברעכ'לען, טמ'לעמ'ען, היינעקענדען זייב ל'זיך פֿריע-
מ'זיך טמ'ע פֿיהרט; דאס ענען מ'זיך טמ'קעלען מ'זיך פֿריי-
זעגענדער קמ'ט זיך מ'זיך מ'זיך מ'זיך מ'זיך מ'זיך.

וואָ מיהרער העהרע פֿריירען וואָרטען מיט קרייזע מונערע פֿער-
קאָרטען פֿריירע, דיאָ מונע פֿערמאָגעמאָגען.

דיאָ זעבען מונד טהייערן, דיאָ מיך דאָן היער לוריקאָמסע,
כעפֿעהאָט מיך דיינער מוואָלעבע מונד מוואָנערע, זייאָ דאָ מיהנען
פֿירער טוטן מונד האָרט, פֿאָטער מונד פֿרייר, פֿיהרער מונד
זייטער מוואָלען מיהרען וועגען. פֿיהרע זיאָ זאָנעט מונד זינד
דורכט זעבען מוואָלע דעס פֿאָרד דער טוגענד מונד דעס רעכטעס,
דער עוואָקייט לו, מין דער מיך זיאָ ערוואָרטען ווערע.

מאָגעסט דאָן זיך, מוואָרבראָר, פֿאָרגעבען מוואָלע זיינע
זינדען, מאָגעסט דאָן זיך מין גאָרען בייאָ דיר מוואָנעהאָטן, דאָס
זיינע זעלע פֿערוואָהנט, גערייגט מונד געוואָרעט לוכ רעהע זיינע
געהע. מ.ה.ע.

נאָך דער גענעזונג פֿאָן שווערער קראַנקהייט.

„עס ליכטיגט זיך דער הער,
דאָך דעסן טאָדע גיבט ער זיך ניכט פֿריי.“
(תהלים קי"ח י"ח.)

מוואָרטענדער, גאָרענעמאָר! וואָ דאָנקע מיך דיר פֿיר
דאָן הייז, דאָן דאָן זיך האָסט לו טהיז ווערען זאָסטן! פֿאָן
טווערער קראַנקהייט הייזגעזאָט, פֿאָן טווערן מונד קוואָל געהער
טערט, זאָג מיך קראַפֿטאָל דאָרענדער, מוואָוועבט פֿאָן טאָדעס-
געפֿאָהרען. דאָך מין דער ענגע רייעל מיך לו דיר, מונד
דאָן האָלסט זיך מוואָלע. פֿאָן דען דיסטערן טאָדעספֿאָהרען
פֿיהרטעסט דאָן מיך לוריק מינע בליהערע רייד דעס זעבענס.
טאָטעט דער טאָדעסטמאָטען זעסעסט דאָן זיך פֿאָן זיינע דעס
טאָגעס פֿריינדליך זיכט בעגריסען. ניכט געטרענט האָסט דאָן
זיך פֿאָן זיינען פֿריירען, זיינען מנגעהאָריגען, פֿאָן דענען, דיאָ
זיינען העללען זעב מונד טהייער זינד; מין דיינער גאָרע האָסט
דאָן מונד זיינענדער ווערענדעגעבען מונד פֿערייגט. זיט וועלכער
וואָנע פֿיהלע מיך זיינע קראַפֿטע טאָגליך זעהר זיך העבען, מונד
געזאָנדהייט זיך דורכטמאָרען! פֿרייז מונד דאָנק דיר, מוואָר-
האָסטער, יעדער פֿרייטע טאָג זיינעס העללענס זיאָ דיר מין

דמקל מונד זאָן געבעט, יעדע טונדע וויינעס דמיינס זיין דיר געווייזט זיין לעבע מונד דמקבמקרייט.

לזן לווייטען וואָלע, מוואָגטיגער, האָסט דאָ וויר דאָ לעבען געגעבען, מונד ווען מיר מויר נישט, וויר דאָ ערסטע וואָלע, פֿאַלן קינדעסמאָטאָר מונד קינדעסריינהייט עס בעגרייט: זאָ האָפֿע מיר דאָך דורך וויינע ליידען זאָ וואָנעס געוואָלט לזן האָבען, מונד פֿאַלן זאָ וואָנעס טהאָרהייט געריינגט מונד געלייטערט דאָ נייע דמיינען לזן בעגרייטען.

וויר קאָסטבאר מיט דאָ לעבען! ביז יעטלט האָבע מיר וויינע טאָגע קאָסט מין טרעפֿענאָווערטהען ליידענע פֿערגיידעט, קאָנע נאָך מונד פֿאַרמאָנען; האָבע זיין קאָסט פֿערטמאָדעלט מין וואָסמאָנג מונד מין מייטען לערסטריימונגען, מין דער בעטפֿאַל טיגאָ ווייט דינגען, גאָלדאָ פֿערטד דען וואָהרען לזען דעס לעבענעס. — פֿאַלן נאָך ווילן מיר בעסטער מויר וויינע ליידען פֿאַלען! קיין טאָג וואָל וויר פֿערמאָרען געהען, יעדער וואָל וויר רייכע ליידען געוין פֿיר וויינען בערן מויר ערדען, פֿיר וויינער געווען הייז, פֿיר וויינעס הערלעכע פֿערפֿאַלןקאָמאָנגען בריינגען, מונד יעדען פֿענע ווילן מיר וויינען מינערן רייכער פֿאַרמאָנען, קאָ ער ווייט וויינען טאָגעווערקע לזעריידען זיין.

ביז יעטלט האָבע מיר וויינע טאָגע קאָסט מין טרייבן מונד פֿערטמאָדעל ווייט הינגעברענגט: קאָסט האָט מין קליינער מונדפֿאַלן טאָן מיר נידערגעדריקט, מונד דאָ גערינגסטע וואָסמאָנגען וויינער האָפֿעמאָנגען מיר ווייט מונדמאָטאָר מונד טאָרען ערפֿאַלן. פֿאַלן נאָך מין היינע ווייט דיעזען דיסטערן זינגען. גאָסט האָט מיר נישט פֿאַלן זינגען מיט לעבען געווען, מונד עס מין טרויער מונד מין פֿער לעהרענדען וואָסמאָטאָר הינלוברינגען. האָפֿענען ווילן מיר וויין הערן יעדען פֿאַרינדליכען מיידערקע, פֿאַריינען ווילן מיר דעס גוטען, דאָ דער הער מיר בעטעערט, ווען עס מויר נאָך זאָ קליין מונד זאָ גערינגטיג מיט; פֿאַריינען ווילן מיר דעס גליקעס וויינעס נאָכטאָטען, מיר פֿאַריינען, ווען עס מיר געלינגט, מיהט וואָהלווטהאָן.

דאָ טרויערע מונד וואָסמאָטאָרע מין וויינען פֿערהאָלטניסמען ווילן מיר ווייט קאָסט מונד מוידענער בעקאָמאָנען, ווייט מוטה מונד געדולד עס מיר לזן ערלייטערן מונד לזן פֿערבעסטערן זאָלען,

דאָך וואָס ווילן קומען פֿערגעבענס מיט, דאָס ווערען מיר ווילן
 זאָגען אויף דעם הערן, אויף מיהן, דער פֿיר מיר זאָגען מונד מיר
 טראַגען הילפֿט, וואָס מיר לויט טווער, דער ווילן טיטלע מיט,
 ווען מיר וואַנקע, דער עוויג מיט ווילן לופֿטעלע מונד ווילן הילן
 מיהן בעפֿעהען מיר ווילן וועג מונד ער פֿיהרען זיכער מיר.
 ווען מילעס מיר פֿערלופֿט, ווען קיינער העלפֿען וואָס מונד קאָן,
 ביז דאָס, אָן גאָט, דער נאָטערהעלע העלפֿער מונד רעטער,
 אויף דינע הילפֿע העלפֿער מיר עוויגליך. אָמין.

געבעט איינער קראַנקעלנדען פֿערזאָן.

„איינען גאָט מיינער מיר קענטסט דאָס נאָכט,
 מונד ווילן העלפֿער מיינער מיר מיט נאָכט דאָס.“
 (הושע י"ג ד')

וויין גאָט מונד טאָפֿער, נאָכגעגעבן מונד געברענגען
 פֿאָן ווילן אָנגעהערענען (ווייזן), טאָפֿער מיר פֿאָר דאָס, ביים
 דאָס טאָן מונד קראַנקעלע מונד הילפֿע אָנער. אָן, דאָס טאָפֿער
 וויערעקעהערענע וועה רויבט ווילן העלפֿען יעדע וואָס מונד
 פֿריידע דאָס דאָס, מונד אָס דאָס ביטערע, טאָפֿערלעך
 ערפֿינדונגען וואָס ווערען. דאָס געברענגען ווילן קראַנקע
 געווינען גאָר אָס ווילן טראַנקען ווילן אָס אויף ווילן זענען;
 מיר ווערען אָס ריילבאָר מונד אָנגעהערענע, ווערען אָס ווילן
 געגען ווילן אָנגעהערענע, מונדדאָס געגען דינע טראַנקען מונד
 פֿאָנגען, ווילן טאָפֿער; מיר פֿערגעסען, דאָס מילעס, וואָס מונד
 לוקאָט, מיר דאָס טאָפֿערלעך ווילן מיינער דינען ווילן
 מונד ווילן ווילן מיט, נאָכט בעטערען לויט ווילן.

דאָס, אָן גאָט, מיר דינער אָנגעהערענען פֿאָנגעהערענע אָס
 טאָפֿער מיר געוויס נאָכט לוקאָט (ווייזן)! ערפֿינדען ערפֿינדען דאָס
 מיר ווילן (ווייזן) וואָס טאָפֿער ווילן פֿאָנגעהערענען ווילן מונד
 פֿערגענען, ערפֿינדען עס מיר וואָס ווילן לויט ווילן בעטערע
 דאָס, וואָס ערפֿינדען מונד ערפֿינדען לויט ווילן ערפֿינדען לויט ווילן
 ווילן מונד געברענגען, מונד דאָס דאָס ווילן ווילן ווילן
 פֿאָן דאָס ווילן ווילן געניסען, פֿאָן דאָס ווילן ווילן מונד

טייטונגען דעם לעבענס, מונד עס פֿיר פֿרֿוּהע געדאנקען מונד בעטערעכונגען ערשטֿאָנדיך לויט וואָס: אָדער דאס זענדעסט וויר ווירן לויט וואָס ווירע פֿעראַנדלונג, וואָס ווירע פֿרֿוּהע ווירע הינגע־בונג מונד ווירע פֿערטרויענס מויל דיר, מונד וויר געזענעדייט לויט געבען, וויר זעלבער לויט ערשטֿאָנען, מונד דאס טאָרע ווירע געפֿיהלע מונד גרונדֿאָטלע קענען לויט לערנען.

ווען עס ווירע טאָרע ווירע — וואָס עס וויר יא נאָך וויר דעוואַטע טאָרע, מין קינדֿלעך געדולד מונד מונטערווירפֿיגקייט, מונד מין פֿרֿוּהע ערגעכונג דען מוילעטען דיינער גאָטֿלע ווירע ווירע ענטגעגען קאָנען?

מונד ווען עס ווירע פֿרֿוּהע ווירע, וואָס עס וויר דען נאָך ווירע קאָנען ווירע ווירע זעלע פֿערהינגען, נאָך וואָס ווירע, וואָס טאָרע ווירע הערלענס וואָס, מונד פֿאָר דיר, וויר גאָט, וויר לויט בעוואָקענען מין גלויבען מונד מין פֿערטרויען מונד מויר דער פֿרֿוּהע, דערען דאס וויר ווירדֿגאט, פֿעסט מונד וואָס וויר הערפֿאָרלענען?

וואָס טאָרע וויר ביי, וויר גאָט, דאס וויר הער טאָרע ווירדע מונד געטאָהלט דורך דען גלויבען מונד דאס פֿערטרויען, דאס עס וויר רוח מונד הייטערע ערגעכונג טאָרע מונד קאָנען לען דער קאָנעדייט הינגעווע, מונדען עס לויט ווירע ווירע, דיינער גאָרע פֿאָרעט, מויל דין ערמאָנען וואָס.

וואָס ערמאָנען, הער, וויר וויר טאָרע מונד ווירע וואָס! וואָס וואָס וואָס וויר וויר פֿערהינגען, וויר הינגעבען ווירע בעקוואַנענס מונד בעטריבניס! — דאס, דעסטען פֿאָרעוואָרד מונד זעבע וואָס דיינע דיינע קינדער מוואַלעסט, דאס טאָרע וויר וויר וויר וויר וויר וויר פֿאָרעוואָרד; דער דאס נאָך נאָך מונד נעבען דען ערקוואַקענען וואָנענטערמאָל דער ערדע זענדעסט, דאס ווירט מויר מין וויר, פֿאָר טאָרע מונד קאָנעדייט מוואַלעסטעס לעבען דען ווירען פֿאָרעוואָרד דער גענעאָנען. דער דאס נאָך יעדען ווירע דען ווירען פֿאָרעוואָרד ווירען וואָסעסט, מונד דען ערסטֿאָרעטען באָרען ווירען לויט בעלעבען מונד לויט ערעוואָקען, — דאס ווירט מויר ווירע הינגעוואַקענען קאָנעטע, ווירע ערסטֿאָרעטען לעבענסוואָסעטע דורך דען פֿאָרען וויר דער געוואַרע

הייט ניין פֿערייגטן, לויט זייען זעבן, לויט זייען ווירקטן מונד
 טמפֿעלען מיטן קרייזע וויינער זעבן מונד טהייטן.
 װ זיך וואָגעט דאָ עס וויר געטעהטן אָמסען, וואָגע דער
 ערקוויקענדע טהויט דיינער גאָדע אויף זיך הערמבטרייפֿען, דין
 ערבמרטן זיך אָן וויר בעוואָהרען, דיינע זעבן זיך עררעטטען
 מונד ערהערטן. װ זיך.

אויף איינעם קורפלאטע.

I.

„טמפֿעלע וואָסער וויט פֿריידען אָן דען
 קוועלען דער היילונג,
 דאָך בייטן עוואָגען מיט דאָ היילע.“
 (זעט י"ב ג.)

גראָס זינד דיינע ווערקע, הערר! דאָ גאָנצע
 ערדע מיט פֿעלן פֿעלן דיינער גיטע. דאָ האָסט פֿיר יע-
 דען טהערן וויינען זינדערדען במאָמען, פֿיר יעדע וואָנדע מיין
 היילענדעס קרויט געטמפֿעלען. במאָד פֿינדען וויר דען זעגן מיטן
 טערדעלדען קוועל, דער מיט הערטען פֿעלן מונע ענטגעגענרינט;
 במאָד וואָסט ער פֿיר מונע אויף בלוואָגען פֿאָרען עוואָגען, במאָד
 בליהט ער מונע אויף דער בערגע האָהען, במאָד ווירד ער
 מיט טיעפֿען טמפֿעלע געגראָבען. — דאָך בעטרמאָקט מיט דער
 הענטליכע פֿערטמאָד, זיינע מיטליכע זיך טוואָד, מונד גאָר קאָסט
 אַכט ער פֿערגעבענס, וואָס מיהן וואָהן מונד נאָטה טהוט; עס
 בליהט לויט זיינען פֿיסטן מונד ער קענט עס זיכט, עס גרינעט
 מינער זיינען הויפטע מונד ער וויס זיכט דאָ פֿעלן.

װ, וויין גאָסט, וואָסטע זיך היער דען במאָמען פֿינדען
 פֿיר זיינע וואָנדע. וואָסטע דיינע גיטע זיך אָן וויר בעוואָהרען,
 דאָס דער געוואָדהייט קאָסטבמערע טמפֿען זיך היער לויט טהיין
 ווערדע, מונד זיך בעפֿרייט פֿעלן וויינען זיידען הייטקעהרע לויט
 דען וויינען, מונד מיט פֿראָהליכען הערלען, מיט הייטערער זעלע
 מונד מוואָען וויינען קראָפֿטען ווירקען מונד טמפֿעלען לויט קאָנגען, לויט
 פֿריידע מונד לויט היין וויינער מאָגעהאָרגען, לויט זעגן וויינער

מיטשענטשן, מונד לז דיינער עהרע מונד דיינען וואלגעפֿולן, זיין גאטט מונד הער. מען.

II.

מאָגטיגער גאָט! זיך פֿילעס האָבע זיך לז ערביטשן
פֿון דיינער הימלישען גאָדע; דאָך זיינס מיט עס, וואָס פֿאָר-
ליגליך זיך מוזיך זיינע ליפֿשען דאָמאָט, זיינע ביטטע, דיח זיך
פֿאָר מאלען לז טהאָנע דיינער מאלענדיגט עהפֿארטיקע — דיח
זיינע ביטטע מוז ווערענערלונגונג מונד ריקקעהר זיינער גע-
אנדעייט! זיך האָבע זיינע הימלישע, זיינען הימלישען הערער,
דען קרייז זיינער ליבען, זיינען גאָטשען, זיינע קינדער — זיינע
געוואָלטיגטע טהאָטיגקייט פֿערלומטשען, מוז היער זיך טאָממע דיי-
נער וואָנדרערוויקענדען נאָטור הייז מונד גענעאנג לז פֿירען פֿיר
זיין וועה. זיך וואָס זיינע האָפֿענאנג ניכט לז טאָנען ווערען, וואָס
זיך ניכט פֿערגעבליך זיין דיח פֿאָרטשען דיינער גאָדע פֿאָרען. זענע
זיך דען ענגעל דער גענעאנג, וואָס דאָ געטריבען טטעהט: „דיח
גאָטט פֿאָרען, דיח ערהאָרט ער, מונד טיקקעט זיין
וואָרט, דאָס זיך גענעזען,“ דאָס זיך ווערער מינאָל דאָס
זעליגע געפֿיהל דער געאנדעייט קאָטטע, דאָס זיך ענטבעהרטע
גליק דעם וואָלבעפֿירענעס; דאָס זיך זיט פֿאָלנער, מונגעטריבטער
זעלע זיך ווערער ערפֿרייען קאָנטע זיין דען פֿאָרליך דיינער
הערליכען טאָפֿאָנג, מונד זיט זייען ליבען, זיט זייער ליבען,
זיט פֿריטער קאָפֿט מונד פֿריטשען מוטא זיך ווערער דען פֿאָלע-
טען זיינעם בערושעס ווערען קאָנטע.

ערהאָלטע זיך, זיין גאָטט, מונד זייטע זיך, דאָס זיך טטעטט
זיך ליבען, וואָס עס לז העבונג מונד פֿאָרערונג זיינער געאנדעייט
דענליך מיט. טטעהע זיך זיין מונד טטאָרקע זיך, דאָס זיך
טטאָנדעפֿט גענוג זיין, מאלען לז ענטאָנען, וואָס דען ווערקע
זיינער גענעאנג נאָטאָלייז זיין קאָנטע, דאָס ניכט זייערע זיין
אָקקענדער גענוט, זיינע טאָדליכע בעגערדע אָדער זיינע מוילע-
רעגונג דעם געמיטהעס ווערער דאָס לערטטאָרע וואָס זיך זיט
זיך פֿילען זייען מונד ווערען ערונגען. הייזע מונד, גאָטט,

מונד וויר זינד געהיילט, היילן מונד, מונד עס מיזט
מונד געהילפֿען, דען דאס ביזט מונדער רוחס, מונדער
הקפֿענונג מונד מונדער סטייטלע מונדערדער. מען.

געבעט אים האָהערן אלטער.

„פֿערווייזן זיך ניכט לור לייט דעס מלֿטערס,
ווען דיא קרפֿטע זיך פֿערוואַסען, פֿערוואַסען,
דאס זיך ניכט.“ (תהלים ע"א ע"ב.)

„מונדער לעבען וואָהרט זעבענליג יאָהרע,
מונד ווענל'ס הקד קוואַט, מלֿטליג,
מונד מיהר טמילן מיזט — זייע מונד קוואַטער.“
(תהלים ל' י')

גאָט, זיין גאָט, וואָס מיזט דאָס לעבען! זיין טרויט, זיין
טמטען, דער פֿערמינערליעהט, זיינע וואָקע, דיא לערנינגט,
זיין סאָל, דער פֿערפֿליעגט! — זיינע וואָנגע רייע פֿון יאָהרען
האָט זיך דינע גאָדע לעבען וואָסען; מבער יעטלט, וואָ זיך
דמיון לורקבליקע, וואָ פֿליכטיג מונד קורן ערטיינען זיך זיך.
מונד וואָ גאָט מנדערס ערטיינט מונד מינערדישע דאָס לעבען
ביי דעם ריקבליקע זיין דיא פֿערגאָנגענהייט, מלֿס עס זיין דער
געגענוואָרט זיך מונד דמרגעסטעלעט. וואָ גאָט מנדערס בעמורטהייט
לען וויר יעטלט דיא געפֿיהלע, דיא מונד בעזעלעט, דיא ווינטע, דיא
מונד דורכגליהעט, דיא זאָרגען, דיא מונד געקאָנגעטיגט, דיא בע-
טערעבונגען, דיא מונד ערפֿילעט, דיא פֿריידען, דיא מונד ענטליקט,
דאָס גליק, נאָדעס וויר געטערעכט מונד גערוגען האָבען; וואָ
ניכטיג, וואָ זייטעל, וואָ בעדייטונגסאָלע ערטיינט מונד מלֿסע דיעס
יעטלט, וואָ עס זיין פֿערגאָנגענעס מונד ענטסוואָנדענעס מיזט,
וואָ דער טנעע דעס מלֿטערס מונדער גאָטען מבעקיהאָט, וואָ דיא
ערקעננטניס זיינער וואָנגען ערפֿעהרונג מונדער מורטהייל גערייכט
האָט, — מונד דאָס גאָלע לעבען טיינט מונד זיין טרויט, זיין
טמטען, דער פֿערמינערליעהט, זיינע וואָקע, דיא לערנינגט,
זיין סאָל, דער פֿערפֿליעגט!

מבער וואָ זיינערזייט דער בליק זיין דיא פֿערגאָנגענהייט
מונד טרויט טמטעט מונד פֿערדיסטערט, מינדעסן זיך מונד דיא

פֿליכטיגקייט מונד ניכטיגקייט דעם דזיינס לייגט, זיך ערהעבט
 מונד ערפֿרייעט מונד וויעדערוסן מנדערווייטס דיעזער ריקבליק. דען
 דורך דען טריבען וואָלקענטלייזער דער פֿערגעמאנעווייט זעהען וויר
 דאָ: טטערנענליכט דיינער גאָטטעסהלד מונד זיבעט מוסן זיך גאָמאָ
 לענדער הערפֿאָרלייכטען, וויר זיך ערהעבן זיבעט מענטענענער
 טאָמנד מונד מינייכט מויל ערדען וואָלטען, מונד דיך ערמיניססע
 זענקען מונד זייטען, ניכט נאָך דעם ערדענאָהנס קורלייכטיגען
 ווינטען, זאָנדערן נאָך דיינער עוויגען וויזיהייט. יעטלט זעהען וויר
 ערסט, וויר דאָ פֿאַטמאָס מונדע האָפֿעמאָגען האָטט מונדעפֿאָלט,
 מונדע געבעטע האָטט מונדעקאָרט געלמסען, מיר לוי מונדערן
 היילע מונד זעגען; וויר דאָ פֿאַטמאָס דאָ, וואָס וויר מיין הייסען
 זעהען מונד מונדע האָפֿעמאָס גוט מונד הערבייגעווינטע, מונד
 האָטט פֿערוואָגט, מונד וויעדערוסן דאָ, וואָס וויר מונדע גרעם
 טעם זיבעל גערן האָטטען פֿאָן מונד פֿערן געהאָלטען, זיבעט
 מונד האָטט הערביי קאָממען למסען, מונד דאָדורך גערעדע מונד
 זיך גליק מונד וואָהן בעגרינדעט האָטט. יעטלט ערסט ערקענען
 וויר עס! וואָ וויר לוי פֿאָלען גאָיבעטען, זינד וויר געטטיגען, מונד
 פֿאָן דען וויר גאָיבעטען, עס ווערדע מונד ערשט מונד מין דיך
 האָהע ברינגען, דאָ האָטטע מונד דען מונדענע לוגעפֿיהרט. קיין
 טאָג מונדעס זעבענס וואָר זעדיג דיינעם טוטלעס, קיינע טוטלע
 זעער פֿאָן דיינער הולד. מיט טויזענד פֿריידען האָטט דאָ מונד
 דאָ הערן ערקויקט, מין פֿאָלען למגען וואָרט דאָ מונד נאָהע, מין
 פֿאָלען פֿערהאָלטענען מונד לוי זייטע. וואָ וויר עס מין וועניגסטען
 ערוואָרטעטען, קאָן דיינע היילע מונד ענטגעגען, זינד דיינע גאָבען
 מונד לוגעטטקאָמט. וויר זאָלעט ניכט מיין זאָלעט ריקבליק מונד
 מיט הייליגער גאָטטעפֿריידע ערפֿאָלען, וויר זאָלעט מונד ניכט
 מיט זאָלעטען זעליגען געפֿיהלען דאָ בעוואָוסטיין ערהעבן, מיין
 נען זיך גיטיגען פֿאַטער מיין היילע לוי האָבען, זיך געליעבט, בעם
 דאָט, פֿערוואָרט מונד געטרעגען לוי ווערדען פֿאָן מינער פֿאָלעטע
 טיגען, פֿאָלעבענדען האָנד, זיך געפֿיהרט מונד געלייטעט לוי ווער
 דען פֿאָן מינער מונדעפֿאָרלייכען וויזיהייט מונד גיטע! דאָרוסן
 דאָנקע מיך דיר מונד פֿרייזע דיר, הערר, פֿיר פֿאָלעס, וואָס דאָ
 זיך מויל זיינען זעבענסוועגע האָטט לוקאָממען למסען, פֿיר דאָ

הייטערע, וויא פֿיר דאָז טריבונליגע, דען מוועט געבסט דאָז וויר
לונג הייז! — וועגעסט דאָז עס וויר פֿערגעבען, ווען מיר מיר
לויפֿע וויינעס דעיינס, בעוואָלטיגט פֿאָרן דעמגע דער ערמינגיסטע,
בעטהערט מונד בעפֿענגען פֿאָרן טיינערען מיכעל, מן דיינער לעבע
מונד גיטע געלויפֿעלט מונד וויינען וואָס מונד ווירן פֿערטרויען
מין וויר העבע זינקען למסען.

גיב, מוואָפֿטער, דאָס מיר ניט וועהר דאָז פֿריידיגע פֿער-
טרויען מין דיר פֿעלערע, דאָס וויר ניט ווירן וואָס מונד וויינע
לופֿערייט פֿעלומסע, ווען מיר דאָז טוואָפֿע דעס קערפֿערט מונד
דאָז געברעליקייט דעס מווערט מוירן וויר העריינטירטען: מוואָ-
טען. טאָרעק וויר, דאָס מיר זאָל מונגע מיר לעבע, מירן טאָרעק
זיין, מוואָ וויינע פֿעלירטען מונד מוואָגענהייטען געניגענד לו ער-
פֿילטען, דאָס מיר מין וויינען מוואָטען טאָגען וויינער מוואָגעבונג ניט
לור למסע פֿעלע; דורך זינען ריילבערען מונד וויררעטען זין מוה-
נען ניט לונג מונטעס מונד לונג מונגערייט ווערע, מונד דורך
זינען למגעוועריגע קרענקעווייט ניט מוהרע געדורכ ערמפֿע-
גיב, דאָס מיר דורך הענטענפֿריינדליכע טאָטען וויינע לעטלעטען
לעבענסטריטע בעליינע, מונד וויר הייטערען בעוואָלטיגטען דעס
גרעסטען קול ענטגעגענהערע, דער וויר היינבערפֿעלדערע לור דיר
זינע עוועגע ליכטרייך דעס יענטיט. מווען.

געבעט אויף דער רייע.

„דער עוועגע בעהיטעט דיינען מוואָגענג
(מחלים קנ"א מ'.)

געטט, זיין הער, דיר בעפֿעהלע מיר וויינע וועגע. וואָ מיר
ווענדעלע, וואָ מיר בין, בין מיר מין דיינען טוטן מונד טירען; מיר
מין דעס טרויען קרייזע דער וויינען, מווער מין דער מוואָהייט-
פֿען פֿערהערע, — מיר למגע מונד בענגע ניט, דען מיר פֿערטרויע
מוירן דיר!

דער דאָז פֿעלגליין טיטלעסט מוירן זינען ווענדערפֿעל-
מונד עס פֿיהרעסט מיכער מוואָגעקענטע ווערע מונד וועלטטהייט
לונג ערועהנטען לעל, וועגעסט דאָז מיר, דאָז מיר קינדליך

פֿלעגט דער מונד מויגט לוי דיך ערהעבע, הוירפֿען מין דיינע
גנאדענפֿעלען קעגן נעהמען! וואָס דיינע ליבע ווירט וועג
עבען, וויך בעוועהרען פֿער בעהייט מונד הינטערליסט, וויך
גנאדיג פֿעהרען מין ווינער רייע ליעל, וויך הוירפֿען ביימטעהען
לוי ערריינגט ווינעס לועקעס, לוי ערפֿילונג מונד פֿערווירקלונג
ווינער פֿאָנע מונד ענטווערפֿע.

דאָך, מוואָגטיגער, ניכט פֿיר וויך מוואָג ערהעבע מיך ווינע
הערע לוי דיך, מין מינכרינסטיגען געבעטע פֿערטרויע מיך דיי-
נער געטליכען פֿירמארגע מויך ווין הויז מונד מווע ווינע ליבען
מונד מנגעהערען, דאָ מיך לויקעלמסען. וואָסעס דאָ ווי
בעוועהרען מונד בעטיטלען מין דיינער פֿעטערליכען הויר, פֿען מיה-
נען מוועהרען נאָט מונד געפֿעהר, טרעקען מונד בעטריבען,
דאָס מונער וויערעהרען מין פֿערייגעס מונד גוילקלעס ווי-
מ ו ו ו .

נאָך איינער איבערשטאַנדענען געפֿאהר.

„דאָס האָט עררעטעט ווינע זעלע פֿען טאָדע,
וויין מויגט בעפֿרייט פֿען טהרמאָנען,
ווינען פֿאָס פֿען פֿעלע.“
(תהלים קע"ז מ')

„מין דער ענגע ריעל מיך לוי דיך, מן הערר, מונד דאָ
העלפֿסט וויך מוין.“ מנגסט מונד למגען דורכעבעטע ווינע זעלע,
דען געפֿעהר מוואָסוועבטע וויך מונד דאָ נאָט וואָס גרמס. דאָס
דאָ, וויין גמט, דאָ געפֿעהר מיט פֿערמיער, מיך מטהאט ווי-
דער פֿערייט; וויין הערר, בעענגט פֿען פֿורכט מונד טרעקען, ער-
ווייטערט וויך וויערער, מונד מוויס בערוהיגטע זעלע טייגט וויין
געבעט לוי דיך עוועהר, דער דאָ דאָ פֿעטיגע דיינער הויר מינער
וויך מוואָסעברייטעט, מונד וויט דיינער מוואָס וויך בעטיטלסט
האָט מין דער טאָדע דער נאָט מונד דער בעדרכנגיט.

גמט, וויין גמט, וואָס וואָרען וויך מונד וואָס ווירדע מוויס
מוני ווערדען, ווען דאָ פֿעטערמאָגע ניכט מינער מוני וואָסען, דיינע
פֿעטעהרער מוני ניכט טיטלען ווירדע מין געפֿעהר מונד נאָט!
וויך גרמס, וויך מוועהרליך ערהעבען ביט דאָ מין דיינער גיטע

מאד ליבע פֿיר מונט, דיין מונט וואָלט מיבער מונט, דאס העגסט
 מאד טראָגסט מונט און דייןען פֿאַטערהערלעך, אָהנע דיר פֿאַלֿט
 קיין האַמער פֿאַן מונערן הויפט! ניכט מיטער זעהן וויר דאס
 געפֿאָהר, דאס מונט מונטעכט, ניכט מיטער קענען וויר דאס
 מיבעל, דאס מונט דאָהער, דאָך דאס ענגעל אָטעס אָמערן רינגס
 מוכן זיינע פֿערהער, מוכן זיך לוי ערעטעטן, מאד ווען וויר
 טאָן דען עלענדע לוי ערלינגען גליבען, ווען פֿאַן מונען זייטען דאס
 פֿערניכטונג מונט מונטעכט, ווען וויר לוי מיניכט געלנגען, דאָס
 מונט מונטע וואָלט מאד קראַפֿט זיינע ניכטיגע מיט, מונט ניכט
 לוי טיטלען מאד לוי רעטען פֿערהאָג: דאָן זענדעסט דאס דיין
 אָטעטליך וואָרט מאד עס פֿאָהערעט דאס געפֿאָהר, וואס מיין טאָט
 טאָן דאָהערליכעט מאד טוינדעט, מאד עס פֿערהאָנדעלט זיך דאס
 פֿיכטערייט מיין ליכט, דאס מאַגסט מיין יובעל מאד פֿריידע.

„טאָן אָבער נאָך טהאָנען מאד טרויערקאָנג,

טאָן אָמערן טאָן פֿריידע מאד יובעלונג.“

(תהלים ל' ו')

דאָס, זיין אָטעט, וואָס מיך טעטעט דאס פֿערטרויען, מיך דאס
 ווייזען מיט הערן מאד זעלע, מאד נע פֿערגעסטען, דאָס וואס
 דאָהערעט מאד בעדאָנגט מיך מונערע אָהנע זיך, „דיינע
 האַנד נאָך וואָס לוי קארן מיט, מוכן לוי העלפֿען,“ דאָס
 דאס נאָך דייןער מונערפֿאָהרליכען ווייזעט מאד געפֿאָהרליכעט
 אָמערעט מונטעליכט, מאד דאָס עס נאָר מיין מינילגעט וואָהערעס
 מיבעל פֿיר דען זענטען גיבט, ווען ער נאָמליך דאָך זיינע זינדען
 זיינעס מיניגענען פֿאָהערען זעלבסט בעוואָסטע זיינעס מאד
 דייןעס אָטעטליכען וואָהערען זעלבסטען פֿערהאָנדעט ווירד.
 אָ דאָס מיך נעמלעט אָ מונגליקליך ווערען, דאָס דייןע האַנד נע-
 מלעט פֿאַן זיך ווייזען אָהנע.

מונטער דייןען טראַט, פֿאָטער, בין מיך געטיטלט, מונטער

דייןען טאָדע געבאָרגען מיטערדאָס. היילן מונט, אָטעט, מאד

עס מיט מונט געהאָלפֿען, דען דאס ביזט מונער

דאָס. אָהנע.

וואָהרענד איינער זעעפֿאַהרט.

„דיאָ מין דען טיפֿען געהען מויעס ווער,
 מין דען וואָלטיגען געוואָסערן מיהרע געווערבע טרייבען;
 דיאָ טויען דיאָ ווערקע גאָטטעס מונד זיינע
 וואונדער מין דען טיעפֿען.“ (תהלים ק"ז, כ"ג—כ"ד.)
 עוויגער, וואָלטיגער טאָפֿער דער וועלט! וויט בעוואונדער
 דערויג מונד מנבעטונג פֿערליערט זיך ווין בליק מין דיעזע מונער
 וועסליכקייט, דיאָ זיך פֿאָר וויר מוירדעהנט! מונטער דיעזען וואָ
 גענדען געוואָסערן, מין דיעזער טויערליכען טיעפֿע בעוועגט זיך
 מיינע וועלט פֿאָן וועזען, וואָהנט מיינע מונערגרינדליכע מנלעהן פֿאָן
 וואונדערן; מונד מללע דיעזע וועזען, מונד מללע דיעזע וואונדער,
 דיאָ דאָ מונטען מיהרע הייזערס העבען, נעמען דאָ, קאָ גאָט,
 מיהרען פֿאָטער מונד ווייטער; זיך פֿרייען דיינען נאָמען מונד
 וואָפֿען דיינען וואָס מונד דיינע גראָסע לונד הייזער הייזער, דער
 דערמיינער זיך הייליגהייט מין זיינער ווערעטאָט וויט זיינען וויר
 מירען פֿאָן טערענען מונד וועלטען, דערען גאָלד מונד ליכטגעבילדע
 מין דעם ווערעס גאָטטער פֿאָלכע זיך טויענדלעך מנטרעהלען
 מונד ווירדערטפֿיעגען.

וויין גאָט, וויאָ פֿיהלע מיר זיך קליין, זיך מונדעדייטער
 מין דיעזער מונערהעסליכען טאָפֿונג! פֿאָן דעוואַס מונד למגען
 פֿאָגע מיר זיך: וואָס בין מיר מין דיעזען גענלענלעך מללע,
 מונטער דיעזער מנלעהן פֿאָן וועלטען מונד געטאָפֿען? וואָס
 מיינט דער ווענט, קאָ גאָט, דאָס דאָ זיינער געדענ
 קעסט, מויל מיהן דיינען בליק הערניעדערענעסעס?
 מונד דענאָך האָט דאָ מיהן מיינער מללעס ערהעבען, האָט מיהן

„וויאָ וואָס מונד עהר' מונד הערליכקייט געטויקט;

וואָ דיינע ווערקע ער בעהעררט, בעזעגט,

דיאָ גאָלדע טאָפֿונג מיהן לו פֿיסען ליגט.

געוילד מונד טאָפֿן מונד רינד — מיהן מונטערווירפֿיג זינד,

דער פֿאָגען קאָטעס הער — דיאָ פֿיסע מין דען ווער;

זעלבסט מיינער ווערעס וואָגען — ערבויע ער זיך דער בריקע באָגען.“

יך לונד הערן דער גאָלדע טאָפֿונג האָט דאָ מיהן מיינגעוועלט;
 זעלבסט דען וואָלטיגען, מונגעהייער בערגענדען ווערע געביעטעט

ער, מונד וואָלט זיך מוים זיינען פֿאַוטהען מיינען פֿאַר, דער מיהן
טרעגט מונד זיין האָב מונד גוט.

דאָך פֿאַר דיעזע וויסערטעפֿט דעס ווענטען, זיך בערוהעט
מין דיינער גאָרע, זיין גאָט, מונד מין דיינער פֿאַרזעכע. דיינע
האַנד, דיין טרעגט מיהן מונד האָלט מיהן, אָב ער דאָהינליעהט
איבער בערג מונד טהאָל, אָב איבער דעס ווערעט וואָגען מונד
וועלען; דין זיכט ערליכטעט מיהן, דיינע וואָלט טאָרקט מיהן,
מין דיינען גאָרען פֿינדעט ער דיין ווייזהייט מונד דיין קרעפֿט
לוי זעגען איבער געפֿאָהר מונד נאָטה, איבער טאָרן מונד וואָגען.
דאָך מין ווינק פֿאַר דיר, מונד עס ערעכט מונד וואָנקט דיין ערדע,
מונד וויט מיהן דער ערדענאָהן, עס ערהעכט זיך געגען מיהן
דיין האָהען מונד דיין טיעפֿען, מונד ער מונד זיין גאָלעס ריך
מיט דאָהין! —

אָ וואָגע דיינע גאָרע ניווער פֿאַרן ווייזען, מונד ווי
בייאַטעטען מוין דיעזער געפֿאָהרפֿאָלען פֿאַהרט. מונד וויט דאָ
דיין פֿאַרע נאָט מוין דען ריקקען וואָלטיגער געוואָסער דאָהין
געלייטעט, אָ וואָגעסט דאָ מוין דיעזעס טיין, דאָ ווי מונד וויינע
געפֿאָהרטען טרעגט, וויט דיינען פֿאַרזעכען טאָלע מוואָגעכען,
עס זאָלעט דאָהינלייטען וואָסען איבער טיילע, דאָהיג געוואָסער,
דאָס עס געהאָכען מונד געטרעגן פֿאַרן דען פֿאַרזען מיינעס ווילדען
מונד גינסטיגן ווידעט מוין זיכער מונד מוואָגעפֿאָהרעט לוי גע-
ווינטען ליכט פֿאַהרט. מוין.

געבעט וואָהרענד איינעם שטורמעס אויף דער זע.

„גאָטט וואָלט דיין טיירעס לוי זיינען באַטען.“
(תהלים ק"ד ד')

גאָטט, זיין האָרט מונד זיין טאָן, זעה, מאַכט דורכגעכט
ווי! דאָס מונד האָלט טאָנט עס הערליך מוין דען טיעפֿען דעס
ווערעט, זיינע ווילדען פֿאַוטהען טיירעסן האָרט ערשטער, מונד דאָ,
דיעזעס טאָלע טאָנקערע ברעטטערהויז ווילד לוי טיעפֿען

דער זיך טהירטענדען וועלען מונד ווקגען. דאך פֿלסמע מוטה, זיין הערן פֿערלעגע ניכט; מיניטטען דער געפֿעהרען מונד דער סרעקניסטע, דאס זיך מווערקהען, בין זיך ניכט מלזיין, מיט גקטט דער מלגעמוטטיגע, מלערבמרהענדע ביי מ זיך. מויל דען ברזענדען ווקגען מונד פֿלוטהען וועבט מונד טוועבט זיין גייסט, דורך דער ווקגען ווילדעס טאבען טאנט דאס טטימאד דעס הערן. „טטימאד גקטטעס ליעהעט היין איבער דאס וואס טער, טטימאד גקטטעס איבער דאס וואס טיגען וואס טער.“ לז דא, מלמלטיגע, דער דאס געביטעסט דען לירענדען פֿלוטהען, דער דאס בעפֿעהוט דען ווילדען זיך בלעהענדען טוויגען דעס טטורעס, לז דא פֿלעהע זיך מונד בעטע זיך מווס טיעפֿער, מנגסטערגרעפֿענער זעלע: היין מונד, פֿלטהער, מונד טטעהע מונד ביי מ, גיב מונד ניכט פֿריי דען פֿערדערבען, ואס מונד ניכט לז בייטע ווערדען דען מונד, דער מונד לז פֿערטליגען דרקהט. ברייטע דאס פֿיטטיגע דער מלמלטי מיבער מונדער הויפט, מונד פֿיהרע מונד גמלדענפֿלז מיבער דאס מונדליטוואנגערען, פֿורלטימערען טיעפֿען הימוגע, לזן זיכען פֿערט, לזן רעטטונגסמופֿער מונד געליעבטע, ערעהנטע ומד, מונד מלזע טמגע זיינעס לעבענס וויל מויל דא דמקען, מונד ומלדען טטעטע דען וועג דער פֿרממאג קייט מונד דער גקטעספֿורלטי, דען וועג דער ווילדע מונד דער לייער. זאק מלגעסט דאס זיך ערהערען מין דיינער הויל מונד במרהערליגקייט. מלען.

נאך צוריקגעלעגטער זעערייזע.

„זיין מיט דאס זעכער, ער האט עס געמלפֿען, מונד דאס טרמקענע ומד, דאס המבען זיינע האנדע געפֿעהרט.“ (תהלים ז"ה ה.)

זיין גקטט! זאב מונד פֿריי דא. וועדער טטעהע זיך מויל פֿעסטען במדען, וועדער דעהנט זיך מונדער זיינען פֿיסען דא פֿריינדליכע ערדע ויט מלזען מיהרען ומלענדען טמנהייטען מווס. מווס דער טיעפֿע זיינער זעלע דמקע זיך דא, מלזע טיגע, דער דאס זיך זאק הוילרייך בעטיטלט מויל דער געפֿעהרע

פֿחֿוֹלען ווערפֿתהרט, וואָ נור זיין טוואַכעס טוואַנקענדעס ברעטט
 זיך פֿחֿן דעם זעכצנדע טרעננטע, זיין דעססען גרויענפֿחֿוֹלער
 טיעפֿע טאָד מונד פֿערדערבען (ווערן). דאָ, אָ גאָט, ביזט דער
 וועלטען הער, „זיבער דען וואַססערן טוועבט דיין גייסט,“ דייע
 גנאָדע וואָר זיט זיך. דאָך קליפֿשען מונד טאָרמאָנגען, דאָך
 וועלן מונד וואָגען האַסט דאָ זיך מונגעפֿתהרדעט הינדאָך גע-
 פֿיהרט. דאָ האַסט דימ טוואַנגען דעם טאָרעס געבאָדען, פֿחֿר
 דעססען ענטפֿעססעלטער וואַטה דימ טיעפֿען דעם ווערעם ער-
 בעבען, מונד דער ווענט זיט פֿון זייער קאָסט מונד ווייזייט זיך
 אָהנאָמאָליג דאָסטהעט. וואָגעסט דאָ, זיין גאָט, פֿערנער זיט
 זיך זיין, מונד זיך פֿיהרען מונד זייטען זיבער דימ קליפֿשען מונד
 טאָרמאָנגען דעם לעבענס הינאָנג. וואָגעסט דאָ זיך טיילען מונד
 וואָהרען פֿחֿר דען וואָגען דעם זיטגעטקעס. וואָגעסט דאָ זיך
 היטען פֿחֿר דען מאָריפֿען דער באַהייט מונד דער פֿערפֿחֿאָנג,
 ווען זימ מונד זיך טאָבען, וואָ פֿחֿר דען פֿערדערבליכען טאָרען
 דער לידענטפֿעטען, וואָ זימ זיין זיך זעבער טאָבען מונד ברויען.
 גאָט זינד דימ מונגעלעטונגען דעם לעבענס; זיין מונד מונד אַז
 מונד לויטט מונד לויכט דימ פֿערזאָנג לונד פֿעהלעריטט מונד לונד
 זינדע: דאָך זיט זייער היפֿע, אָ גאָט, בעזעגען וואָ יעדע
 פֿערזאָנג, וואָדערטעהען וואָ יעדער פֿערלוקקונג, דיין זיט דימ
 וואָלט מונד דימ קאָפֿט, זיך געביהרט דאָ מונד פֿריי מונד
 הערליכקייט פֿחֿן עוואַקייט לונד עוואַקייט. אָ זיך.

וואָהרענד דער דירדע אונד רעגענאָטה.

„דער עוואַנגע וואָרד פֿעלען זינען קאָסטבאָרען טאָטן
 מונד דען היטעל מוילטען, דייעסן באָדען דען רעגען
 לונד געבען לונד רעכטען לייט.“

(דנריס כ"ח, י"ג.)

מאָמאָליגער, דאָ זיטעסט זיין דעם ערדע דיין גאָטאָד
 וואָרט ערגעהען, דאָס זימ הערפֿתהרביגע מוועללייט טאָרעסען:
 באַווען מונד בליטהען, קרייטער מונד פֿעלעטע. מונד דימ ערדע

פֿאָלגומן דיינען געהייס, מָפֿענעט מיהרען טאָמס מונד זענדעט
מט ליכט מוֹלע קייזע, דימ מין מיהר רוהען. דאָך זעהע, היין
גאָטט, דימ גוטהען דעם היממעלס פֿערלעהרען וואָס דימ ענדע
הערפֿערבריינגט, מונד לעקקען גיעריג מן דען זאָפֿטען מונד קרמפֿע
טען דעם באַדענט, דער מין ברענגענדען דורסטע ערלעכלט. נאָך
דיינען רעגען טאָפֿטעט ער מונד זיינע טפֿראַסלינגע.

מונד מוֹך דער מענט, וויט זעהנאָכט בליקט ער מין דימ
האָהע, מונד פֿאָלגט דען לוגע דער וואָקען; מבער דיינע לירנענדע
המנד, מוֹלומאָטענדער, פֿיהרט זימ ספֿוראָן מן מונד פֿאָרמאָבער,
מונד האָלט מין ריעגעל מונד במנדען מוֹלע טאָיען מונד קוועלען
דעם היממעלס.

פֿאָטער, מין מיניגען, מינבריינטטיגען געבעטע פֿאָהען
וויז לו דיר מונד דיינען היממעלסזעגען. ענטליעהע, מָ גאָטט, מונד
ניכט אָנגער דיעזע וואָלומענדע פֿאָטה, מָהנע דימ מוֹלע דיינע
געטאָפֿע וואָסען פֿערטאָפֿטען מונד לו גרונדע געהען. געבייטע
דען וואָקען, דאָס מיהנען ענטטראַממע דער וואָדע, ערקוויקענדע,
פֿאָלבריינגענדע רעגען, דאָס מונטער דען ערפֿריטענדען טפֿראַס
דימ פֿאָרען פֿאָן נייען ערליהען, דימ זאָמטען זיך העבען מונד
פֿאָלען, דאָס מוֹלעט ערלעלענדע זיך אָבע, דאָס פֿערקוואַטערט
זיך בעלעבע; דאָס דימ נאָטור, מיהרער בעטטימאָנג געטרייח,
וועדער מיינע פֿאָלעט מונד פֿריידענליכע, מיינע פֿריידליכע, פֿאָלע
לעטפענדענדע וואָטער דיינער געטאָפֿע ווענדע, דאָס וועדער
פֿריידיג מונד ענטליקט מונטער בליק מוֹך מיהר האָפֿטע; מין מיהר
רען זעגען מונד מיהרען רייכטהאָט וועדער דאָס וואָטען דיינער
האָר מונד פֿאָטעלעבע וואָהרנעהמע, מונד וויז מין מיהרער וואָנג
דערפֿאָלען טאָנהייט מונד בליטהע דען טפֿראַס מונד וועדערטיין
דיינער עוואָגען הערליכקייט ערטוען מונד פֿערעהרען. מָ זען.

אם שטערבע (יאהרצייטס) טאגע דעם פֿא- טערם אָדער דער מוטטער.

„ברענגע אָמפֿענען ווילד מונד ריין,
העלל מונד פֿריינדליך ווימ דיין טיין
וואָר דער ווטטער לעבען;
רעסלאָמ: מויעוואָרטס טערעכטע זימ,
מבער מֶך, מויד סוואַנקענד, ווימ
דיינעם ליכטעם בעבען.“ (בישענשהאל.)

ווען דער געדאָנקע מן דיר, דומ זעליגער גייסט — וויינעם
געליעבטען פֿאָטערס — וויינער געליעבטען ווטטער — גאָר קֶפֿט
וויין הערן בעסמֶפֿטיגט, אָך דורכ־ליעהט דימ ערמיננערונג מן דיר
הייטע, מן דעם ימהרעסמֶטגע דיינעם סיידענס מוים דיעזען לע-
בען, מוין אָך וועהר וויין גמלעס וועזען ויט ריהרונג מונד טיע-
פֿער וועהמוטה. דיעזער טאָג פֿיהרט ויך לוריק מין דימ לייט, וואָ
דומ געלעבט מונד געוואָלטעט העסט היעניערען, וואָ דיינע ליעבע
איבער ויך געוואָכט ויט מוואָר לֶמֶרטליכקייט מונד אָרגאַמל, וואָ
איך מן דיינעם הערלען טראַסט געוואָרען איס היסגעטיק מונד
טהיילנמעהע מונד ויטגעפֿיהל מן וויינען פֿריידען. ויר מיזט עס,
מאָס זעהע איך דיר פֿאָר ויר, ויט דען בליקען פֿאָלל לֶמֶרטליכקייט, מונד דיינער
טטימוזע טאָן דורכ־ליטטערט וויינע זעעלע, מאָס קב ער עבען ערסט
פֿערקאָנגען וואָרע.

גאָטט העט דיר פֿאָן היינען גערופֿען מונד ויר מיזט ניכטס
געבליעבען פֿאָן דיינעם געליעבטען וועזען מאָס דיין טהייערעם גע-
דאָכטניס מונד דימ פֿאָממען ערמעהנוגען מונד לעהרען, דימ דומ
איס לעבען ויר ערטהיילט העסט. פֿאָרס מונד קינדליך ווילן איך
זימ איס הערלען בעוואָהרען מונד מן מיהנען האָנגען; איך ווילן זימ
טאָטלען מאָס דאָס טהייערסטע ויר פֿאָן דיר געבליעבענע פֿער-
מאָכטניס, מונד זימ בעקמֶפֿכטען מונד היטען, דאָס זימ איס לע-
בען ויר ניעממאָס פֿערוואָרען געהען. דאָס מנדענקען מן דיר מונד
וויין גאָטגעפֿאָלליגער לעבענסוואַנדעל, דאָס מיזט דאָס הייליגע באַנד,
דאָס ויך, דימ איך היער מויל ערדען לעבע, ויט דיר מין דיינעם

היהוה'סרייב' פֿערבונדען הָאָט, אונד יעדע גוטע טהאָט דיז דאָס
 מוים דיינער הָאָהע ויך היער פֿאַלֿהרען זעהסט, זייז דיר מיין
 זיבעסבאָנד אונד פֿאַנד פֿאַן דיינעס קינדעס פֿרֿוּהען וואונט אונד
 וואָלן, דיר לוי געפֿאַלן אונד דיר לוי עהרען נאָך מיין יענטיט.
 אונד דאָס, פֿאַלֿטיגער, דער דאָס פֿאַטער, הערר אונד זיי-
 סטער ביזט פֿאַלֿער ווענען מיין היהוה'ס פֿאַלֿען אונד מוין ערדען
 מונטען, ניין דאָס געפֿאַלע זיינער קינדליכען טרויער וואָהגעפֿאַלן
 מוין אונד ערהערע זיין געבעט: ניין דען טהייערן פֿערקאָרטען
 — דאָס טהייער פֿערקאָרטע — גאָדענפֿאַלן מוין פֿון דיינען ליב-
 טען היהוה'סטהרען, מיין קרייזע דיינער הייליגען ענגעל, מונ-
 טהיילחפֿאַט לוי ווערדען יענער מונחיסטפֿערעליכען, נייע געטויטען,
 נור געהאָנטען זעליגקייט דעס יענטיט.

זיך פֿאַלֿער, זיין גאָט, טטעהע לוי זייטע זיט דיינער זיבעע,
 דיינען קאָטע אונד דיינער הייליגע. זעגע דיינען גאָטליכען טראָסט
 זיך מיין הערן אונד זעהרע ויך זיין זעבען זאָג וואָנדעלן דען וועג
 דער גאָטעספֿאַרלויט אונד דער טאָגער, דאָס מיך טטעטס ווירדיג
 זייז דיינעס וואָהגעפֿאַלענעס אונד דער זיבעע דער טהייערן פֿער-
 קאָרטען, דאָס מיין דיינער נאָהע וואָלן. פֿאַלֿען.

אַם גראָבע דעם פֿאַטערס.

גאָט, מוין דיעזער טרויערסטאָטע, וואָס דאָס זיך דיטען
 זיבעררעסטע זיינעס הייזגעגאָנגענען פֿאַטערס רואַהן, וואָס זיך
 זיינען פֿאַגעדענקען זיינע קינדליכען טהאָנען אונד געפֿאַלע וויר-
 טען. נון מיך זיין, דען טהייערן, פֿערלאָרען האָבע פֿיר דיעזעס
 זעבען, ערקעננע מיך ערסט רעכט, וועלכען טאָטן פֿאַן זיבעע מיך
 מיין זיין בעזעסטען. ער, דער טרייע פֿיהרער זיינער יוגער,
 זיין זייטער, זיין וואָנדער אונד בערפֿטהער האָט זיט ווייזער זאָג-
 פֿאַלֿט פֿיר דאָס געדיהען זיינעס גייסטעס, וויז זיינעס זיבעס
 געזאָרגט, ער האָט זיינען פֿערסטאָנד ערלייכטעט, זיין הערן זיט
 דער זיבעע לוי גוטען ערפֿאַלן; ער האָט פֿיר זיך געסטערעכט
 אונד גערונגען, זיך געזייעט אונד געקוואָלט אונד זיט וואָס אונד
 פֿריידע דען קאָטען דעם זעבענס מוין זיך גענאָהען מונ-

זיינען קינדע דיח פֿריידען דעם לעבענס לוי פֿערמחפֿען!
 אַ ווין גוטער פֿחטער, מינדען מיך דיינער געדענקע, סטראַמען
 זיינע טהרמאנען מונד ווין הערן מיבערפֿליעסט פֿאָן לעבע מונד
 סהערן. דאָך וואָס קאָן דיר זיינע לעבע נון ניטלען! זיח קאָן דיר
 נומעזער קיינע מירדיסען פֿריידען מונד קיין מירדיסעס
 גליק בערייטען, דיר, דער נון סאָן פֿערן מיזט פֿאָן מוואָן ער
 דענווינסען, ערדענבעדיר פֿניסען מונד ערדענ
 זאָרגען!

דאָך גוטעס טהון, וואָהלטאָמטען מיבען, זיך דאָז הערן פֿער
 ערען, דאָז זינד היממעלס פֿריידען, דיח דאָז קינד דען פֿער
 קאָרטען פֿחטער בערייטען קאָן; מונד דיעזע פֿריידען ווילן מיך
 דיר לוי בערייטען זאָלען, מינדען מיך מיין דיינען נאָמען מונד מיין
 דיינען גייסטע דאָז גוטע מיבע מונד פֿאָלפֿיהרע; דאָז זיח דאָז
 אָפֿפֿער, דאָז מיך מויל דען מוואָר זיינער קינדליכען לעבע נייע
 דערלעגען ווילן, מונד וואָגע גאָטעס עס גאָרדיג מוואָלליכען מיין זייע
 נען בוכע, דיר לויט מונד לויט זעליגקייט מיין דיינער היי
 וואָהלטאָמטען.

אַ גאָטע דעם היממעלס מונד דער ערדע, וויל ער מיין פֿאָ
 טערליכע לעבע זיינע זעגנונגען זיין הינטערלעסטען האָט,
 זאָ זעגען מיך היממעלעך מיין קינדליכע לעבע זיין מאָגע
 דענקען הייער פֿאָר דיר, מונד בעטע לוי דיר פֿיר זיין זעלענהייט.
 אַ וואָגעסט מויל דאָז זיינער געדענקען מיין לעבע מונד ערבמאָמען,
 וואָגעסט דאָז מיהאָן געדענקען יעדע גוטע טהאָט, יעדעס פֿאָרמאָמע
 ווערק, דאָז ער מיין לעבען געמיכט האָט, מונד גאָרדענפֿאָל מיהאָן
 פֿערגעבען, וואָס ער מיין זעמליכער טוואָהייט מויל ערדען גע
 פֿעהלט מונד געזינדיגט. מונד וואָס ער געליטען מיין לעבען וויל
 מיין טאָדע, וואָס ער געטרומען מונד געדולדעט היינעדיגען, דאָז
 גערייכע מיהאָן לוי זיהע מונד פֿערזאָהנונג פֿאָר דיר, זיין גאָטע,
 דאָס ער טהיילהאָט ווערדע דעם עוואָגען פֿריידענס מונד היילעס,
 דער עוואָגען גליקעליגקייט מיין דיינער גאָטעסמאָגע. מוואָן.

אם גראבע דער מוטטער.

היער מן דיעזעסן טטילאפן היגעל, וואָ דאָ, געליכטע וואָט= טער, טאָפּסט דען טאָדעסטאָל, דער איר ענטריסטען איינע טרייעסטע הערלענספריינדן, איינע ערליעהערין מונד פֿעלגעריין, היער ווילן מיר בעטען לו גאָטט פֿיר דיין הייל, היער ווילן מיר איר מין פֿאָרמאָדער ערמיננערונג דיין טהייערעס בינד מונד דיין אידעס, ענגעלגלייכעס וואָלטען מוילן ערדען פֿערגעגענוואָרטענען, דאָמאָט עס נאָמער מין איינעסן הערלען ערלעטע — היער ווילן מיר דיר מונד איר זעלבער מנגעלעכען, דיינען לעהרען מונד איטטעלליכען ערמאָהונגען טרייט לו לעבען מונד טעטעס דען וועג דער טאָגער לו וואָנדעלן.

וואָהל ווייט מיר, דאָס דאָס, וואָס פֿאָרן דיר מונטער דיעזעסן היגעל רואעט, נאָ טאָרע מונד פֿאָטע מיט, דאָס דיין וואָהרהאָפֿט טעס מונד ווירקליכעס וועטען זיך מוילגעטוואָונגען האָט פֿאָט פֿער= קאָרטער גייסט מין דאָס הייליגען רעגירענען דער ענגעל, מונד דאָס דיין וואָטעבראָיק מיכערמאָל עבענטאָ וואָס היער מוילן דיין קינד נייע= דערטויעט; מונד דאָס מיט איר, ווען מיר דיעזע טאָטעטע בע= טרעטע, פֿאָס קאָ מיר דיר נאָן נאָהער וואָרע, ווען מיר דיעזע ערדע דאָס דיר דעקקעט, מוואָפֿאָסטע, פֿאָס מוואָפֿאָסטע מיר איינען טהייל פֿאָרן דיר, מונד ווען מיר איינע טהיילענען היער פֿערגעסען, פֿאָס וויינע מיר מיר מן דיינעסן טרייען הערלען מוואָס!

אין גאָטט, מוילן דיעזער פֿאָטע דאָס איר זאָ הייליג מיט, ווילן מיר אין געבעט פֿיר דער טהייערען וואָטטער זעלענרוהע לו דיר ערהעבען. ניט זאָ, דאָס זאָ רייך מן זייערע וואָר, דערען הערן מין וואָרמער וואָטטער זייערע טאָג, פֿריינדליך מוילן מין דיין האָהערעס רייך דער זייערע. מיהר, דאָס מין איטטעלליכער לערטליכקייט ניכט דאָס פֿאָפֿער לעהוטע, ניכט דאָס מיהרע וואָג, ניכט דאָס ליידען מואָס, דאָס זאָ פֿריידיג מוילן זיך נאָהס פֿיר מיהר= רער קינדער וואָרן מונד הייל: — מיהר לעהלע דאָס וויעדער ניכט מונד וואָגע ניכט, וואָס זאָ פֿאָס טאָוועגעבאָרענע היעניעדען האָט געפֿעהלט מונד געניידעט פֿאָר דיר, מונד וואָס זאָ דער פֿריידען מונד דעס זעגענס פֿאָלע מיכער מיהרעס קינדעס הויפט היעניעדען

לו ערפֿחֿססען, ווער זיך ערקהנען, דיין וואלטען לו ריכטען מונד
 לו דיר לו זאגען: וואס טהוסט דו דו! וואס דו טהוסט, מיט
 וואָהלגעטהען, מונד זיך בעטע דיר זיך טויבע זון מונד פֿער-
 עהרע זין דעוואטה דיינען מונערפֿאָרטליכען רמטהאָט. דאָך קאָן
 זיך געבייטען זיינען הערלען, דאָס עס ניכט עוואָפֿינדע דאָס
 זיסגעטיק? קאָן זיך זאגען לונג טווערן: „פֿאָיעה זיך?“ לו זיינער
 טרויערנדען זעלע: „זיין הייטער“?

מונד וויא וואלטע זיינע זעלע ניכט טרויערן, דאָ מיהרע
 טוועטערזעלע פֿאָן מיהר געטייערען, וויא וואלטען זיינע מונגען
 זיך ניכט וויא טהרמאָנען פֿאָלען, דאָ זיינער טאָגען גאָללענדסטעס
 געטטירן ערלֿאָטען מיט, דאָ זיינעס הויזעס פֿאָלער מונד טטיטלע
 געבראָכען; זיינעס זעבעס בליטהע מונד טווק הינגעוואָקט מונד
 זיינעס הערלענס טהייערסטעס דען וואָדער פֿרייגעגעבען מיט! —
 דאָך ניין, זיין מירדיטער טהייל באָס, דער קאָרפֿער נור,
 דיא טויבהילע וואָדער לוריקגעגעבען דען טויבע, פֿאָן וואָנען
 ער מיט גענוואָנען, דאָך זיין ערעס זיך, זיין מונטערבליכער
 טהייל, זיין גייסט זעבט פֿאָרט וויא זאָן זיינען דענקען מונד פֿאָלען,
 וויא זאָן זיינער טרייע מונד זעבע. —

„עס קעהרט דער טויב לוריק לור ערדע, פֿאָן
 וואָנען ער מיט גענוואָנען, מונד דער גייסט טטייגעט
 עוואָפֿער לו גאָטט, דער מיהן געגעבען.“ מונד טטעהט
 עס געטרייעבען זיין דיינען הייליגען טריכטען. — דאָרמאָן וויא זיך
 זיך האָלען. דער געדאָנקע זיין טרמסט זיין זיינער טרויער,
 מונד בלאָמאָן פֿיר דיא וואָדער זיינעס הערלענס, דאָס דער טאָד
 ניכט גאָן דאָ בינדנעס מונדער הערלען קאָן מוילגעוואָנעט האָבען,
 מונד וויא זיינע זעבע מיהן פֿאָלגט מיט יעמייטס, וואָדער מויל ער
 זעגענער מונד זעבענער נייערבראָקען מויל זיך מונד זיינע קידער,
 דיא ער פֿאָרוואָרט הינטערלֿאָטען האָט; וויא זיך בעטענער זיין
 נאָסעס מונדע לו דיר, זיין גאָטט, ערהעבע, מונד דיא היממלס-
 זעליגקייט פֿיר מיהן לו ערפֿאָלען, וואָדער ער היממלער דייין
 ערבאָרען מונד דיינע גאָדע מונדען פֿיר מונדער הייל היע-
 ניערען, מונד זאָן וואָדער מונדע זעלען זיך בעגעגענען זאָן דיינעס
 טהרמאָנעס טווען!

היין לעבען זיבער, דאז נון זיינעם מירדיסען טוטלעם ענט-
 בוקסט מיט, היינע קינדער, דיז מיהרעם פֿעטערס מונד פֿער-
 פֿעלעגערס, מיהרעם פֿיהרערס מונד פֿערטרעטערס בערוינט זיך,
 פֿערטרויע מיך דיר, מאלגייטגער פֿעטער מיך היממעל, דער דאז
 מיין פֿעטער דער וואַיזען, מיין זעלדאמלעכער דער ווייטע-
 ווען ביזט מין דיינער הייליגען הילף. אָס דיינע לעבע-
 וויך מוועלעהען, דיינע מוועלעכט וויך קרעפֿטיגען, דיינע מוועלעהייט
 וויך ערלייכטען, דאס מיך טערק מונד מוטהיג דורכס לעבען טרייטע,
 דאס מיך דיז פֿעלעכטען מונד מוועלעהען, דיז מין דאסעלעכטען
 מוועלעהען מוין וויך פֿעלעכטען, וויט מוועלעהען גייסטע מונד ווייבליכען
 געמייטע פֿערמיינט לו ערלייכען פֿערטעלעכע, מוין מיינען הויזע
 וויט פֿערטעלעכע מונד קרעפֿט פֿערלעכטעלעכען מונד מווען זיינען
 בעדיינעטען לו געניגען. מווען.

געבעט איינער מוטטער אַם גראַבע איהרעם קינדעם.

„בוקט וועג פֿען וויך, מיך וואס ביטטערליך
 וויינען.“ (זעיה כ"ב ד')

„גאָט, וויז דאז מאלגעוואַלטיג מין דיינער
 מוועלעכט, פֿערטעלעכען דיינען געריכטע!“ דאז טערעקסט
 דיינע המנד מוויס מונד עס פֿערלייט דער זאָנע גאָטה. דאז
 טעריכט — מונד עס ערבעכט דיז ערדע מין מיהרען טיעפֿען;
 דאז אָסעסעט וועהען דיינען הויך — מונד עס ברייט לונדממען
 דיז ריעזיגע לעדער! מונד דיז גרינענדע פֿאָר, ערסט מוועלעהען
 טערעסען מונד מוועלעהען, וויך לור דיררען טערעסען מיינע
 מוועלעכט! מונד דער מענטש, מוין פֿעלעכטען יוגענד, פֿעלעכטען גרינענדען
 הקפֿענונג, זיך סלינגענד מונד רענקענד מוויס גליקליכע לעבען —
 דאז זענדעסט מוויס דען ערנסטען בוקטען דעס טערעס, מונד זעהען,
 דיז מענטענבאווע וועלכט, דערקרט מונד לערעלעכטען מין סטויב!
 מונטער דיעזען היגעל רעהעט מיינע הערלעכענבאווע, היין
 פֿלייס מונד בלוט, היין מיינערסטעס לעבען, היין קינד. — פֿער-

געבענעס ווערע עס, וועלכע מיך וועהרען היינען טוערלע הער-
פֿעלדברעכען, היינען טהערען הינלוטטרענען.

דאס, ק' גאט, דער דאס דעס ווענטען מינערעס געטפֿעלען
מאנד געבילדעט, דאס ווייט וועהל, וועס היינער וועטער מיהר קינד
מיט, דאס ווייט, וועס דאס וועטערען מיט וועלען לעבענספֿעלען
מאנד פֿיבערן מיהר קינד מועטלינגט מאנד מועטליעסט, מאנד ווען
דער טאט דאס קאטע הענד לעגט מן דאס קינד, עס מיהר פֿעלען
דער זייטע רייסט, דאס רייסט ער מאנד דאס געלע הערן דער
וועטער בלוטערד וועהר.

דערפֿאר לירע נישט, ק' הער, היינען טוערלע, העבע ער-
פֿעלדברעכען מיט היינען זינד מאנד געטע דיינען גאטפֿעלען טרעסט
ווער מיט הערן, גיב ווער קרעפֿט לו טרעגען, מאנד לו ענטווערען
דעם, וועס דאס ווער ענטליעהעסט. „דאס העסט געגעבען,
דאס העסט געקענטען, דיין נאמע זינד געקענט!“

געוועסן מיט וועלכע וועס דאס טהעסט, וועהלגעטען; דיינער
וועלכע הייט פֿערבארגענען גאט, וועס קענטע דעס ווענטען בע-
פֿעלדברעכען זיין מיהר ערגענדען וועלען! דאנקען מאנד מוערפֿעלען
מיט דיין וועלכע, דאס וועס דאס ווער מיבער מונט פֿערהענגסט,
עס מיט לו מוערען היילע. דאס ביזט יא מוער פֿעלען מאנד
ווער דיינע קינדער, דאס מוער קעניג מאנד ווער דיין פֿעלען, דאס
מוער הייטע מאנד ווער דיינע הערע — וועס וועלכע דאס
עטוועס פֿערדערעס מיבער מונט בעטליעמען, וועס דאס היילפֿעלע.
יא וועס ווער דען, ווען גאט, מין דיינער לעבע מאנד טרייט
היינען טרעסט פֿינדען. וועס ווער דאס דאס ווערען זיין פֿעלען דען ער-
העבענדען, בעטליעגענדען לעהרען מאנד ווערען דיינער געהיי-
ליגען רעליגיע. סטערקע ווער מין דעם זעלען גאליען, דאס
דאס ווען פֿערקאטעס קינד לעבעפֿעלען מאנד פֿינדען מין דיינע
היינען וועהלגען העסט היינעגענטען, מוס זינד ריינע זעלע
לו ענטליעהען דער זינדע מאנד דען פֿערמירונגען דיעזעס לעבענס,
עס לו בערגען פֿער ערדענטען מאנד טרייט.

ק' וועס, וועלכע, ווען קינד וועס זינדען ענגעל מוען ווער
הערמאניען, דאס זיין פֿערקאטעס בילד ווער טעטעס פֿער-
טועבע, וועס זינדע סטימע ווער ווערען, ווען מיך מין געפֿעהר

בין פֿאָר דיר לוי פֿעהלען; אַמס זיין מויעג וויר טערמעהלען, ווען מיר
עטוואָס פֿערדיענסטליכעס געמיכט, מונד אַמס וויר מיינסט פֿאָן
מיהן עטפֿאָנגען, ווען דאָס וויר מיינסט הייבט ערפֿען ווירטט מין
דיין הייטעלרייך. מווען.

אויף דעם גראַבע איינעם פֿערוואַנדטען.

„דער מענטש מיינט דעם הויכע גלייך,
זיינע טאָגע דעם טאָטטען, דער פֿאָרמיכטערוואַלט.“
טהיירע (ר) הייגעסיעדענע (ר), דאָס ווירטט וויר ווערט
מונד אַיב מין אַיב, מונד מיר קאָממע מוין דיינע רעהעסטאָטטע,
מון דיינער פֿערקאָרטען זעלע מיר יענטיטט נאָך זיינע גע-
פֿיהלע דער אַיבע לוי למוֹלען, מונד היער לוי גאָטט פֿיר דיינען
עוויגען פֿריעדען לוי בעטען. וואָגע דער מוֹלגיטיגע זיינע פֿאָרמעהען
ווינטע פֿיר דיר ערהאָרען, וואָגע דיינען געביינען זאָנעטע רעהע,
מונד דיינען גייסטע דעם הייטעלס זעליגקייטען מונד פֿריידענפֿילע
ווערען!

הער, מין דיעזער סטילען בעהוואַנג דעם טאָדעס, זאָלטע
דער מענטש זיך קאָפּט ערגעהען, מון טעטטע דער נייטגיטיט
מאָלעס מירדיטען זיך בעוואַסט, מונד זיינער האָהערן בעסטיהוואַנג
מוין ערדען מיינגעדענק לוי בלייבען. — וואָס מיינט דאָס גאָלע
ערדעלעבען! מיינע טפֿאָנגע לייט מונד וויר טעהען אַס גרעכע.
מונזער אַיבענסוועג, קאָב ער וויר דען בויטהען דער פֿריילע מונד
דעם גענוסעס זיך בעקאָנלעט, מונד דאָס גליק מונד דער רייכ-
טהאָן וויר מונד האַנד מין האַנד וואַנדעלט, קאָדער קאָב ער מונד
מין בלוועלמאָנזער סטיינעג מיינט, פֿאָן מונגליק מונדונקעלט, פֿאָן
דירפֿטיגקייט פֿערקאָדעט: וואָהין פֿיהרט ער מנדערס מאָס מן דיח
פֿאָרטען דעם טאָדעס! מונד דיעזע קאָפֿענען זיך פֿיר מונד, קאָב
וויר מין דער בויטהע יוגענדליכער טאָנע, קאָדער פֿאָן מונזער גע-
קיקט דאָס טעהען. דאָס רייך דעם טאָדעס ניהוט מונד מוין,
מונד וויר ווערען לוי וואָדער מונד מאָס; מונד דאָס, וואָהיט וויר
אָן קאָפּט מין טהאָריכטען דינקעל גרעס געטהאָן, מין סטאָן מונד
האָמאָטה געשרונקט, מונד דאָרמיבער אָן קאָפּט דאָס ערלע מונד

בעסערע פֿערגעססען מונד פֿערמֿעטעט האָבען — זינקט מין טרימער מונד פֿערפֿען.

דאָך נור דים היילע זינקט לונדזשען, פֿבער דאָז מייגענט= ליכע וועזען בלייבט מונפֿערגמגליך; דים וואָרטע היטטע בריכט, פֿבער דער גייסט טטיגט מויל מין זיינע עוויגען וואָהמגען דעם יענזייטס! וואָהל מיהא, ווען ער זיינער בעסטימטונג געטרייט זיינע ערדענפֿילגערטחפֿט פֿעלדברפֿט האָט; ווען ער מין פֿולען קאָמפֿעטען מונד מיהען דעם לעבענס נייע זיין עוויגעס הייל מויסער מֿעט גע= אָמססען; ווען ער געריינגט מונד פֿערקלֿערט, בעגלייטעט פֿען ווערקען דער לעבע מונד גערעכטיגקייט, לור עוויגען הערליכקייט מיינגעהט! —

לערנע דומ, זיין הערן, היער דאָז לעבען ווירדגען, לערנע געברויכען דים טאָגע דעם גליקעס, ווי דים טאָגע דעם מייגע= טיקעס לונד הייל מונד לור בילדונג דיינעס מונטטערבליכען גייסטעס, דמזיט מיך מיהע בערדערן מונד רייע פֿען לעטלטען זיינער טאָגע דמזייל לוריקבליקען קאָן, מונד זיינע זעלע מין פֿריערען מונד זעליגקייט לו זיינען פֿערפֿעהרען מיינגעהע. דיעס זייט דין ווילע, הער, זיין גאָט, דמלו גיב מיר דיינען זעגען מונד דיינע קרפֿעט. מ. ז. ז.

אם לויבהיטענפעסט ביים קרייזגאנג מיט דעם לולב אונד אתרוג.

„מיך וואָסע זיינע האָנדע מין ריינהייט מונד מוואַרינגע דיינען פֿאָטער, ק עוויגער.“
(תהלים כ"ו ו').

הערר דעם וועלטפֿולס! רייך געמאיקט זיט דיינען גאָבען מונד זעגנונגען האָסט דומ דים נאָטור. דאָז טהמל זיט זיינען מייסגען גרין, דער בערג זיט זיינען קרמין פֿען וואָלדערן, דאָז געפֿילדע זיט זיינער אָפֿענדען פֿרוכט מוזט מין ערלייגנים דיינער גאָנדע, לונד זעגען דיינער זענטענקינדער, לור נאָהרונג מיהרעס לייבעס, לור סטילונג מיהרער בעדיכפֿניסע, לור ערגאָטלונג מיהרעס מויגעס,

לון בלומפן מיהרער וואונדערן; מונד קיין בלומפן מיט זיך קליין,
 קיין גרמאנאלן זיך ניעדריג מין דעם ווייטען רייכע דער נאטור,
 דאס עס ניכט וואהטהענדע הייליגהע קרמפטיע פֿיר מונד ענט-
 היילט. די מיינפֿלעכע טוידע מונד דער פֿרמגענדע בויט,
 דאז דופטענדע רייז מונד די גאדענע פֿרוכט, מואעס רופט מונד
 לו: „אָבע, זיך ערדעמאָהן, דען מואפֿלטיגן הערן, דער זיך
 וואונדערפֿולעס האט געמפֿלען; אָבע, הענטענקינד, דיינען הייט-
 איסען פֿלעטער, דער זיך מואגייט דיר פֿערמאָרגט!“ — מונד היט
 אָב מונד פֿרייז מונד דאָנק ערגרייפֿען וויר דיעזען פֿעסטטטרויס,
 דער פֿיערלייז ערלייגניסע דער נאטור, דיעזעס קליינע מביילד
 דער רייכען מואניגפֿולטיגקייט דער ערדע, דיעזען פֿערקנידער דיינער
 מואפֿלעכע מונד גיטע, זיך גאטט, מונד העבען מונד ווענדען מיהן
 נאך מואלען וועלט מונד הייטעלעסגעגענדען; דען מביערמאָל, מין מואלען
 ענדען מונד עקקען דער וועלט, וואָכסט מונד טעריעסט מונד דיין
 זעגען עמפֿאָר, מונד אָבזינגענד מואקרייזען וויר דאָזיג דיינען מואטער.

דאָך, הערר, ניכט נאר מואנער מונד זאָל דיר דאָנקען, ניכט
 נאר מואנערע איפֿשען דיר אָבזינגען; זאָנדערן דורך טהאָטען דער
 פֿרמאָהניגקייט מונד דער איבער וואָלען וויר דיר פֿערעהרען מונד
 מנכעטען. וויר דאָז איבענד מונד בעטענקסט, וואָלען וויר וויר
 מונד איבערייך דער מראען נעבען מונד געדענקען; וויר דאָז פֿריינד-
 זיך מונד פֿעסטטמגע דעס זעגענס מונד דער פֿריידע טענדעסט,
 וואָלען וויר דורך ערקוויקענדע גאבען דעס דירפֿטיגן הערן ער-
 פֿרייען מונד פֿעסטליך טייהען. דיעס זייז מואנער דאָנק, דאָז
 מואנער פֿעסטמפֿלעך, דאָז דאָז הילדפֿול פֿאָן מונד מנכעהען מוא-
 געסט. מואען.

געבעט אַם ראש השנה אונד יום כפור
פֿאַר עלינו.

גמטט, דרך זעה מ'ד מיבערמ'ן,
וומהין מ'ד ויין מ'רגע טויט,
פ'מן דען בערגען, מ'וס דען טהמ'ן
ט'ונעט מ'יר דער זיסע לויט:
"מינעס גמטטעס ווייזע המוד
"המט דימ היממעל מ'יסגעשפ'מנט,
"טון דען ענגעל מ'וד דען וומורק,
"פ'ריה'נגסה'וד מ'וד ווינטערסטורק."
(סאלאמא.)

דאס האָבער, ערשטענער! מין דעוואַטע מונד ערשטלעכט
בייגע מיך מיך פֿאַר דיר, דעסטען הערשטפֿעט דורך פֿאַר ליטען,
דורך פֿאַר וועלטען געהט. וויין הערן, פֿאַר דענק מונד ליבע ער-
גליטה, ברינגט דיר זיין אָפֿט מונד פֿרייאַלער דער! וויאזוי גרעס מונד
הער בויט דאס! דאס פֿאַר ענטשטמנד מויל דיינען ווינק. דיינע
הער ליבעט דאס גרונדפֿעסטע דער ערדע, שפּאַנטע דערמיבער
מויס דען שטערנדורכטען, שטערנדורכטען הייזעלסטעפֿעך,
דיינע הער בילדעטע, דין הויך בעלעכטע וואָס דאָ שטעהט מונד
זיך רעגט; דיינע ליבע מייליג מונד פֿאַרן מיט עס, דאס פֿאַר
העגט מונד טרעגט, טיילט מונד טרעט! דאס מייליג מונד
פֿאַרן מיט הייזעל מונד מויל ערדען, — מיט עס דיינע וואָס
פֿאַרן, דאס מין דענקערדען וואָס דעס ווערעס פֿאַרעהען פֿאַר-
דערט, מונד דען זענענען זאָסן דורך דאס וויסטע פֿאַר-
דאס שטערנענעער זיינע פֿאַרדילעט במהן ליטעט, מונד לור ערדע
סיקעט דען וואָס האָט גען זענענעטער. דאס מייליג מונד
פֿאַרן, מיט ערדער מונד מיבער פֿאַר. וואָס מיך בין מונד
וואָסן מיך בליקעט, פֿאַרדע מיך דיר, דאס מייליגער, עוואָס הער-
ליכער, דאס טוטן מונד האָרט דעס פֿאַר!

דאס בייגט זיך פֿאַר דיר מוילן ווילן קניע, בעטט מיך דיר
מיין טאטע פֿון; טוירט לו דיר ווילן מוגע מוילן מיין יעדער נאָטה,
וויאָ מיין יעדער פֿריידע וויינעס (געבענס); טרעגע מיך לו דיר היינט
מוילן מוילע וויינעס מוילע מוילע העלענעס.

זעגנע, גחטט, מוזנ דאָז טאָגליכע ברקד, דאָס וויר עס מין
 עהרען מונד אָהנע קוואַטער געווינען, מונד זיין גענוס מוזנ זעגען
 מונד געדריהען ברינגע, דאָזיט וויר מין פֿילאָע דער געזונדהייט מונד
 קרעפֿט מוזנ דעס לעבענס מונד זיינער גיטער פֿרייען, פֿרעהען
 מוטהעס מונד הייטערן גייסטעס דיין אָב, דאָ טפענדער אָלעס
 גוטען, מנסטיממען, מונד אָלען מונדערען פֿעליכטען מוזנ מונגע-
 הינדערט הינגעבען קאָננען.

ברוך אתה יי אלהינו מלך
 העולם אשר קדשנו במצותיו
 וצונו להפריש הלה.
 געלובט זייעסט דאָ, הער
 מונדער גחטט, קאָניג דער וועלט,
 דער דאָ מוזנ דורך דיינע זאטלונג
 גען געהיליגט, מונד דיאָ אָבטיידונג
 דער הלה מוזנ געבאָטען העסט.

ה ג ב ה.

נעדיכט ביים עמפאָרהעבען דער אויפגעשטעללטען תורה, נאך דער
 פֿארלעזונג אויס דערוועלבען. (*)

דיעס מיזט דיאָ תורה, דינעס דאָז וואָרט,
 דאָז גחטט מוזנ העט געגעבען,
 דאָס וויר'ס בעוואָהרען פֿערט מונד פֿערט
 מונד טרעגענ'ס דורך דאָז לעבען.

ווייז' מויל, פֿעלוק יודא, העך זיאָ מויל,
 דאָ דערפֿסט מיט סטאָן זיאָ לייגען,
 זיאָ מיזט געקויפֿט מונד העהען קויל,
 מונד העהען קויל דיין מייגען.

דאָ גאָסט יאָ הין פֿיר דיעזעס גוט,
 וואָס נור דער הענט בעזיטלעט;
 גליק, העבע, פֿרייהייט, עהרע, באָט
 העסט דאָ דערמאָן פֿערטפֿריטלעט.

(*) סאָן דאָקאָמאָר ריעסער.

דיעם מיזט דאָזיג הייזליטע פֿאַניער,
 מונן דאָזיג וויר וואָהיג טטריטטען,
 מונד טויזענד טאָדע האָבען וויר
 מונן דייעם פֿאַניער געליטטען.

גאָטט, מונדער קאָניג, גאָטט דער האַלץ!
 דאָזיג גאָטט עס מונדערן מאָנען,
 פֿאַרלאָרען האָבען וויר דיאָזיג טאָלץ,
 דאָך היער זינד מונדער פֿאַהנען.

דיאָזיג קאָהנעס זאָנען מונן זיג הער,
 מן הענגע ניכט לויף לאָהנען;
 דאָך זייעם דער רעסט זיך נישטערמעהר
 לויף פֿייגען מאָנען קאָהנען.

עס קאָהנען פֿאַרדערבען רינגס הערפֿאַר,
 וויר טאָממען דאָך דיאָזיג פֿאַהנען,
 האָך היעלטען וויר דיאָזיג פֿאַהנען עמפֿאַר,
 מוים לאָממען טאָממען גאָהנען.

וואָהל האָנענער וואָהל, מין זיג געהאָלט,
 דען פֿאַהנען מיבערגעבען,
 וואָהל האָנענער זייעם מוין דיעזען טאָלד
 דאָרפֿאַהרט זיין טאָפֿעל'רעס לעבען.

דער פֿיינד טאָט פֿאַהנען, פֿיינער, גיפֿט
 מין ניע געטאָלעטען טטריטטען,
 וויר רעטטעטען דיאָזיג גאָטטעס טריפֿט,
 זאָמסט מוואָהל וואָהל לויף בייטע.

דאָזיג העבען וויר זיג פֿאַרידיג מוין,
 וויר דירפֿען קיין זיג לייגען,
 זיג מיזט געקויפֿט מונן האָהנען קוין,
 מונן האָהנען קוין מונן מייגען.

דימ קאמפער רזה'ן, דאך ווירדען זי
 יע וויעדער מוזו עררייכען,
 זימ זאָלענ'ס פֿינדען, דאָס וויר ני
 פֿאָן מונערן פֿעהנען וויריכען.

איינע לעגענדע.

אויס דעם מנורת המאור, צור ערבוואונג, אס יום כפור, צור צייט
 דעם מוסף-געבעטעס. פֿאָן ל. ליבער.

מיבער יודא וואָר געקומען איינע לייט דער נאָטה מונד טאָד,
 סאָמאָקזיס הייל'גער טעמפל טיעל מין טוטט מונד חסע זאָג,
 רייך מן טרימערן, זעער מן הענטען, זאָג יערוזאָלען לערטטערט,
 דאָך דימ גלויבענסטרייע העמטע ניכט מיט פֿאָלקע מוילעגעהערט.

דאָ בעמאָן דער היידענקייער איינעם טעמעס היט ווירדען ספֿאָט;
 „וויל דאָך זעהען, קאָ זימ העלען פֿעסט מן מיהערען מלען גאָט;
 ברינגט וויר הער דימ פֿאָמאָע וואָטער, דימ, וויר יינגסט וואָן
 וויר געזאָגט:

לעבט היט מיהערען זעבען זאָהנען, גלייביג, פֿאָמאָע מונד מונפֿערלעגט!

מונד דימ פֿאָמאָע וואָטער פֿיהרען זימ, גלייך איינער זינדערין,
 מיט געלייטע מיהערען זאָהנע פֿאָר דען טהערן דעם קייערס היט,
 מונד ער טעריכט לוס מל'סטען זאָהנע: „זעהסט דומ יענע ערל=
 געטמאָט?

דאָ: מיט איינעם גאָטעס בילדניס, בייגע דאָך פֿאָר מיהטן מל'סבמאָד!

דאָך עס גיבט לור מל'טוואָרע יענער: „מונ'רע הייל'גע טריכט געבייט:
 מיך דער הער, מיך בין דיין גאָט, דער מוס מצרים דאָך בעפֿרייט,
 קיינען מנדערן גאָטערן זאָלסט דומ וויהען מיט געבעטע דאָך,
 קיינען גאָטלענבילד דאָך בייגען, דען דיין גאָט מל'זיין בין מיך!¹)

מל'ט טערעכענר וואָרד דער יינגלינג וועגעפֿיהרט לו קומל מונד טאָד,
 מונד דער העררעכער ד'רויל דען לווייטען: „מפֿאָרע דיעזען
 גאָטט!“ געבאָט;

¹ (שמות כ' ז' — ה'.

דָּחַךְ דַּעַר סַחַרְמָךְ: „ווער מנדערן גאָטטערן דיענעט מ'ס דעם העררן מ'זיין,

זאָלן פֿערטיגט וועט זיינער זינדע פֿאָן דעם ערדענרונדע זיין.“¹)

טאָדטען אַזעס מוֹיך מִיָּהן דַּעַר קִיזער מונד בעפֿאָהן וועט קאָטטען הָאָהן:

„קניע לֹאן געבעטע ניעדער, נון דומ דריטער פֿאַרמאָנער זאָהן!“

„מ'ס געזעטן,“ ערווערערט דיענער, „סטעהט — וועט דומ מוֹיך לִמְרַנִּיג ביזט:

„האָרע מִיזרעל, דַּעַר עוואָגע, מונדער גאָטט, דַּעַר מִינל'גע מִיזט!“²)

וועניג מוֹיגענבאָיקקע סאַטטער פֿיעל ער דורך דעם הענקערס טווערט,

מונד פֿאָן פֿיערטען ברודער יענער נון דען גאָטלענדיענסט בעגעהרט,

דָּחַךְ עס סַחַרְמָךְ דַּעַר יינגל'יג גלייביג: „עהער נור דעם העררן געביהרט,

מִיָּהן נור בעט' מ'ך מ'ן, דַּעַר גאָדִּיג מוֹיז דַּעַר קנעכטסאַטט מונד

געפֿיהרט.“³)

מ'זיך סַחַרְמָךְ ער, פֿעסט מוואַסלונגען פֿאָן דעם נאָכסטען ברודערס

מ'ס,

מונד זאָ וועטען ביי דע פֿריידיג באלד דעם וואַרטערטאָדעס האַרן.

יעטלט גענאָט דעם זעכסטען זאָהנע מוֹיך דַּעַר קִיזער גרויג ווילד:

„לִמְרַנִּיג ניכט מונד ווילן דִּיך ניעדער היער פֿאָר ווענעס גאָטטעס בילד!“

רוהיג דָּחַךְ ענטגעגעט יענער: „אָבען זאָלן מ'ך מִיזערדמ'ך

מִינען גאָטט פֿאָן גאָלדער זעלע, מִיָּהן דען העררן נור טרייט

מונד וואַהר.“⁴)

קורס פֿערהאָלטען זיינע וואַרטע, דאָ מוֹיך טטרמאָטע הין זיין בלוט,

מ'ס מִיין ניעס פֿאַפֿער בלינדער, גאָטל'ער טירמאָנענוואַטה.

מונד דען אַטלעטען זאָהן דַּעַר וואַטטער ריעל דַּעַר קִיזער לֹא זיך הין,

מִיָּהן, דען יינגסטען, מִינען קנאָבען, דַּעַר וועט קינדל'יך ריינעס זין

מִין דעם העררערס פֿינסטל'עס מוֹיגע בליקטע פֿאָהנע פֿאָרמאָט מונד

סייט,

יוגענד־פֿריסע מִין דעם מִנאָליטן, מִין דעם הערלען אָעב' מונד טרייט.

¹) שמת כ"ב י"ט. ²) דברים ו' י"ד. ³) דברים ד' ל"ט.

⁴) דברים ה' ו'.

„(יעבער קנאכע!)“ טערמך דער קיזער היט פֿערטטעלזער פֿריינד־
ליכקייט,

„דום געוויס ביזט פֿאָר דעם בילדניס דיר לויט נייגען וואָהן בערייט!“
„מין דער טריפֿט,“ זאָ ריען דער קנאכע, „טטעהט: ערקענט
זונד גלויבט דימ (זעהר):

גאָטט מיט הימלסל מונד מויל ערדען מיזט דער הערר מונד קיי־
(נער זעהר.“¹)

מונד דער קיזער ביטטעט המסטגי: „זעה, פֿאָר פֿינגער ווערפֿ־
מיך היער

דיעזען גאָלדען רינג לויט בודען, נישט מיהן מויל מונד ברינג מיהן מיר,
דאָס, ווען דום נאָך מיהן דיר ביקקעסט, דאָ פֿאָר זייט איבערלייגט,
האָטטעסט מין געבאָט ערפֿילזעט, דיר פֿאָר וויינען גאָטט געבייגט!“

דאָ בעגינט דאָ קינד לויט וויינען מונד לויט העררער דרויל עס טפֿריפֿט:
„וויאָ? דום טייסט דיר פֿאָר דען זענסען מונד מיך זאָלזע דאָך
מיך ניכט

פֿירפֿטען זעלבסט פֿאָר גאָטט, דעם קאָיג מאלער קאָלגע, דער
דימ וועלט

מיינסט ערסון זאָמט מאלען וועזען, דעססען מאלפֿאָרט זיט ערהאָלט?

לאָרענטבראָנט בעפֿיעהלט דער קיזער: „טאָגט מיהן מין דען
פֿאָלז געטווינד!“

דאָך דימ ווטטער קיסט נאָך מיינמאל ברינסטיג מיהר געליעבטעס
קינד,

לִמָּס נאָך מיינמאל מיהן, דען קנאכען, מין דען ווטטערמאָדען רואָן,
מונד פֿאָר מיהרען ליפֿען טאָנען, טאָלערפֿילזט דימ וואָרטע לויט:

„(יעבע קינדער, ווען מיהר דראָבען פֿאָטער אברהם געטויט,
זאָגעט מיהן, ער האָבע מיינען מאלמאָר פֿיר דען זאָהן געבויט;
דאָך מיך האָטטע דער מאלמאָרע זייערען מויפֿגעריכטעט הייט,
האָטטע מיינע זייערען זאָהנע דרויל דעם אָפֿערטאָד גע־
ווייהט.“

¹ (דנריס ד' ל"ט.

„סווער געפרייט פֿאָן היינעם גאָטטע, האָב' איך דאָך דאָזיג טיעפֿע
וועג

זיינער פריפֿונג פֿעסט בעטטאָנדען, פרייז מונד לֶאָב מיהן מין
דער האָה'!

מונד דיא ווטטער טוועג, דאָ ריסמען גרויזען זיג דאָזי קינד
מיהר פֿאָרט,

מונד באָד מונטערלאָגען ביידע, קינד מונד ווטטער טאָדען מאָרד.

דיסטערן גריממעס זאָס דער וויטה'ריך, פֿאָס זיין הענקער עס
פֿאָלאָברחֿט,

וואָר דאָך מונבעזעגט געבליעבען עכטער גלויבענסטרייע מאָסט.

דאָ ערטאָנטע זיינע טטיממע מוים דעם היממעל' האָה' הערמב:
„מיהרער מוזט דאָזי עוויגע לעבען נאָך דער דונקלען ערדע גראָב!“

דאָנק פֿיר דיא גענעוונג*.)

I.

גאָטט, פֿאָטער דער נאָטור!

דאָס מורקוועלן דעם לעבענס!

מאָל דאָך האָב' איך געבויט

מונד האָפֿפֿטע ניכט פֿערגעבענס.

מין קראַנקהייט מונד געפֿאָהר

הילפֿט דיינע פֿאָטערהאַנד;

זיג סטילט דער טאָדלען פֿיין,

זיג העממע דעם פֿיעבערס בראַנד.

2.

פֿאָס איך דער קראַנקהייט וואַטה

מאָפֿ'ס יממעלאָגער בראַכטע,

פֿאָס איך דיא טאָגע לֶאָה'ט

דיא נאָכטע לֶאָנג דורכֿוואַכטע,

(*) מוים יאָהֿנאָהנס שירי ישורון.

חלם פֿחםט היין מויג' ערלוקס —
 מונד מונד מונד וואנג' ערבלוך ;
 דע פֿלעהט' מיר, העכר ! לו דיר,
 מונד דום ערהקרטעסט מיר.

3.

דום טטרקאטעסט רוח' מינו הערן,
 מונד קרמפֿט מין היינע גליעדער.
 היין מויגע זיעהט דיט וועלט
 מונד דיינע זאננע וויעדער ;
 היין קהר פֿערכימט דיין לֶקב
 מין גארטען, וואָלד מונד פֿלור ;
 היין מונד טטימט לוס געזונג
 דער פֿייערנדען נאָטור.

4.

גאָטט ! עוויג זאָל דער דאָנק
 פֿאָן היינען ליפֿשען טאָלען.
 הייל' מיר, נאָך דיינען וואָרט
 דורכ'ס פֿילגעראַעבען וואָלען !
 מונד בין מיר היינסט פֿאָן ליעל :
 זאָ ליטע דיינע הַמֶּד
 דען מיר ענטפֿאָה'נען גייסט
 מינ'ז בעסערע פֿאָטערלונד.

אײן וואָרט

אן דיא

עדלען מיטטער אונד פֿרויען אין איזראַעל.

עהע דיעזע בלוֹטטער דער פֿרעססע מיבערגעבען ווערדען,
קאָן דיא פֿערפֿאַססערין דערזעלבען עס ניכט אונטערלחמסען, נאָך
מיין וואָרט דאָרטן לוי קניפֿען מיבער מיינען געגענסטאנד, דער
אויפֿ'ס טיעפֿסטע מין דיא טפֿייען דער הענטליכען געזיטונג
אונד דעם הענטליכען געטיקעם מייגרייכט: דיעס מייט מיבער
דיא ערליעהונג אונזערער טאָטער.

יע בעטיידענער דיא טטעלונג מייט, דיא דיא פֿרויאַ מין
דער געזעלשאַפֿטליכען פֿערפֿאַססונג מיינמיט, אונד זי בעדייטונגס־
פֿאַלער מייט דאָגעגען מיהערע טטעלונג מין דען רייזען מיהערע
הייזליכקייט, אונד דעסטאָ מיינלאָסמיהערער אונד ווייטרייכענדער
מיהר וויקונגסקייט מין מיהערע דאָשעלמיגמבע מלס גמטטין
אונד מוטער.

דען דיא גמטטין מייט עס, דיא דען לעבען דעם הענעם
ערסט דען וואָהרען ווערטה אונד דיא עכטע ווייהע פֿערשפֿאַכט.
דען פֿלייס דעם גמטטען זאָל זי דורך מיהר וויטהליכעם וואָלטען
ערסט לויט וואָהרען זעגען ברינגען, דאָ הויז, דאָ ער בויט, זאָל
זי מייט עמאָנער קונסטרייכער האַנד לערען אונד מויסטטיקען,
עס דורך פֿריינדליכקייט, מילדע אונד וואָהלטהאָטיגקייט לוי מיינער
זעגענסרייכען אונד געזעגענטען טטעטע מלען. זי זאָל עס
פֿערשטעהען, מייט זמאָסטען וואָרטען מלען גמל אונד מוטהאָטע פֿאָן
זיינער טטירנע לוי טייען, אונד זיינע פֿריידענסטונדען לוי ערהאָהען
אונד לוי פֿערזיסען; דורך פֿערשטאָנדיגע רעדע דען רחשען אויפֿ־
לואָדערנדען לואָרן דעם הענעם לוי בעוואָלטיגען אונד זיינען מלעט
אונדזיגמלען, מלעט אונדזערהאָהליכען זין לוי טהאָטען דער מילדע

מאנד פֿערזאָהליכ־קייט לױ ניגען. זיז זאָלן מױסן מױנע טרױע גע-
פֿאָהרטיגן מיטן קאָמפּאָזיציע דעס אָבענס זיין; מױנע פֿרױנדלעכע טרױס-
טערין מױן דען טרױבען טאָגען דעס מאָנאָקס; מױבערמאָלן מאַנד
מױזשערדער דער פֿירזאָרגלעכע ענגעל זײנעס דמױנס.

מאנד ווערן מױן בעדייטונגספֿאָלער ווירקונגסקרייז ערפֿאָלעכע
זיך ערסט פֿאָר מױסן מױסער מױגענשפֿאָלע מױס וואָס ער
מױן דער טהאָט, מאַנבערעכענער מױז דױט טרױגווייטע דער ווייב-
אָלען אָיסטאָגען מױס וואָס ער מױסער מאַנד ערלעיערין מױסער קינדער.
מױס דען פֿיער פֿאָהלען מױסער הייזל־קייט דעהנעט זיך מױן
דיעזער בעלעיהאָג מױס ווירקונגסקרייז מױבער גאָלע גענערמל־הנען
מאנד געטלעכטער מױס. — דמױ קינד מױן דען ערסטען ימױסער
זײנעס דמױנס, וואָס זיין קױנעס הערן, ווייך וואָס וואָס, זיך בילדען
מאנד וואָרען אָמאָט, פֿאָר ווערן ערפֿאָלעכע עס מאַנערס דױט ערסטען
מױנדריקע מױס פֿאָר דער ל־מאָרלעכע וואָסער, דױט עס טעטעס
מאָגלעכט, דױט עס פֿאָלעגט מאַנד וואָרטעט, דערען מױסספֿאָר מױסן
מױן מ־מאָקעל, דערען בליק מױסן מױסן הייזעל מױט. מױסר אָיער,
מױסר וואָרט, מױסער מױסענאָג מאַנד מױסר ביימאָסעל דרינגט דורך
מױס פֿאָרען דער יונגען זעלע, מאַנד בילדעט דמױט דױט קוואַלע
דעס גוטען, דער טאָגענד מאַנד דער רעליגיאָן, דױט מױסן הייל
ברױגעט פֿירט גאָלע אָבען, מאַנד דורך מױסער סטראָמונגען נאָך
פֿערנערן געטלעכטערן לױט זעגען גערייכט. דער פֿאָלעכער מױס
קױנע אָלע וואָרט מױבער דעס קינדעס הערן, דען זיין בערן
האָט מױסן מױסן פֿאָר פֿאָר פֿאָר; דױט מױסער דעס ערוערעס
מאנד פֿערקעהרס האָלטען לױט מױס זײנע גערמאָקען געפֿאָלען, מױס
פֿעהלט מױסן מױסע יענע אָמאָלעוואָט, ווייזעלייט מאַנד מױסער, דױט
מאָר דען ווייבאָלען געמױסע מױגען מױט, מאַנד מאַנער דערען
אָמאָלען הױך דמױ ל־מאָרטע רױט זיך וואָרעל געדייט.

דמױ מאָר מױסן ערועס הערן מאַנד מױסן געבילדעטער גױסט
פֿערמאָג דיגען היילגען דמױסעלעכערן דער פֿרױט פֿאָלעכער
לױט ערפֿאָלען, מאַנד עס בערמאָל מױנער גמױ אָמאָלען מױסענאָג
מאנד ערלעיעהאָג, דמױט מאַנערע טאָלעכער מױנסט מױס פֿרױעס-
טערנען מױן דען מױסערע מױסערע הױזעס אָר בעגליקט מאַנד בע-
גליקענד וואָלטען וואָגען.

מיינע דערמארגע ערליעהונג מיט מיינע מויסגאבע, דערען
 אומג פֿיעלע קענטיססע, פֿיעל קאוגהייט, יח אומא פֿיעל וויזיהייט
 ערפֿערדערט נעבסט מיינען ריכטיגען טאקט מונד מונדערהייטער
 מויסדינער. דען ווי דער אומא מין דיא פֿורכען דער היטטער-
 אינען ערדע ומאניגפֿעלע אומטען מונד קיינע לעגט, מונד מיהר
 דערמאנט דיא פֿערטיעדענטען פֿריכטע ענטאקט, מונד מאלע
 מיהרע פֿיעלפֿעלען קרפֿטע לו מונערען נאטן מונד פֿרומען
 ווירקאמט ומפֿט: אן וואס דער ערליעהער מין דען יונגען בקדען,
 דעססען פֿעלגע מיהרען מנפֿערטרויעט מיט, ומאניגפֿעלען אומען
 סטרייען, מונד מאלע מין מיהרען טאומערנדען קרפֿטע לונג גע-
 דייען ברינגען. וואהרענד ווי דיא המנד מין קאנטרייכער פֿיה-
 כונג דער נאדעל מונד מין אומטאגער הויזאומטעריסער מונד פֿרומ-
 טיטער בעטריעבומאקייט מיבען, היססען ווי מויך מויך דיא פֿרייע
 ענטאומאקאונג דעס גייסטעס ווירקען. דאך וואהרענד ווי דען לויגען
 דער מינרוסטריע מונערע מויסערקאמאקייט ווידען, מונד דען
 גייסט דאך בילדונג טאקען מונד היט קענטיססען מאלער פֿרט
 בערייכערן, דירפֿען ווי מויך דאך ניכט פֿערגעססען, וואס דער
 מייגענטליכע גרונדטיין מאלער געזיטונג מיט, מונד קאנע דאך
 מאלע קענטיססע מונד מאלע בילדונג דעס גייסטעס נאך דער מונד
 פֿערנטטעהערנדען, ווינטערליכען אומגע גלייכען, דיא וואהל איכט מונד
 גאמאן, מבער קיינע וואהרע טענערנדע, מיהרע סטראמלען מונער-
 קוויקליך מונד מונדקאמט מיבער דיא געפֿילדע טארייכט — דיעס
 מיט דיא פֿערעדלונג דעס הערלענס, דיא העבונג מונד
 קרפֿטאגונג דער רעליגיאזען געפֿיהלע!

מבער ליידער ווירד דיעס מין דער געגענומערט נאך לו זעהר
 הינטענגעזעטלט! דאך מייסערליכע מונד טאומערנדע ווירד געפֿעלגעט,
 מבער דאך הערן היט מאלען זיינען בליטהען מונד קיינען ווארטעט
 אומ נאך וואס מייסעגער המנד, מונד מיבערלומטע עס רואיג דער
 לייט, וואס זיח מויס מיהנען בילדען ווירד, מבער זיסע, ערקוויקענדע
 פֿריכטע, מדרע מונדקרויט, מדרע גאך גיפֿטפֿאמלען. דיא לעהרע
 דער רעליגיאזע ווירד נאך נעבענביי, נאך מאל פֿאקט מונד נעבענ-
 אפֿע בעהמנדעלט! מונד דאך מיט דער מדרע דער געפֿיהלע מונד
 דיא טיעפֿאניגע רעליגיאזאט דער האפֿטעטע טאק דער פֿרויח.

זיח גיעסען זיבער מיהר גחלעס וועזען יענען מונפֿערגחגליכען
לויבער מונד זיבעריין מוים, דער מיהר מללע הערלען געווינט; זיח
געבען מללען מיהרען מייגענטמפֿטען מונד טמלענטען ערסט דען
ומהרען ווערטה; מיט פֿערמיין מיט מיהרען ווערדען דיעזעלבען
ערסט מיין זעגען פֿיר מיהר הויז מונד פֿיר דיח וועלט, פֿיר דיח
געגענומערט מונד פֿיר דיח לוקונפֿט! —

דמרוס, מיהר עדלען מיטטער מיין ישראל, זמרגען וויר דמ=
פֿיר, דמס דיעזער הקהע טחוק מונערן טמלעטערן ניכט ענטגעהע.
ממלען וויר עס מיהרען ערליעהערן לור ערסטען פֿיליכט, דמס זיח
דורך דען ערהעבענען מונטעריכט פֿמן גמטט מונד זיינען ומוז=
דען דיח הערלען דערזעלבען פֿערעדעלן; דמס זיח פֿמך מיהרען
מויפֿרמלען דיח געטיכטע מונד געטיקע מונערער פֿמך פֿמךהערן,
מונד מיהרע זעלען ערמללען מיט טרייער, מויפֿמךפֿערנדער מ=
המגליכקייט מן מיהר פֿמלוק, מונד מיט גליעהנדער זיענע פֿיר דיח
מנטהייט; בעגלייטען וויר מונערע טמלעטער מיין דמז הויז דעס
הערן, ומ פֿרעדריגט מונד געמנג מונד גמטטעסדיענטט מיינען
פֿערעדעלנען מיינלום מויל דמז וויבליכע געמיטה מיבען, זיינע
געפֿיהלע הייליגען, מונד לור טיעפֿמיניגען פֿערעהרונג גמטטעס
פֿיהרען. — מבער, מוס ביח דיעזען גמטטעסדיענטטע מיט
זעגענסרייכען ערמללען זיך בעטהייליגען לו קמנען, דמס דיח פֿמךמ=
מען קמנגע מונד געמנגע מונערער גמטטעסדיענער פֿערעדעלנע
מונד ערהעבענד מן דיח זמיטען דעס וויבליכען געמיטהעס מ=
טמנען, טהוט מויר וויעדער מיינס פֿמך מללען נמטה. עס מיזט
דיח קענטניס מונד דמז פֿערסטטמנדניס מונזערער
הייליגען געבעטספֿרמלע. דען קהנע דמז המרען וויר דמרט
נור וומרער, מבער קיינע וומרטע, דרינגען מוני דיח טמנע
בלמס לוס מהרע, מבער ניכט לוס הערלען, מונד וויר בעטען
נור מיט דען זיפֿען, מבער ניכט מיט דער זעלע. דיח היי=
זיגען געמנגע ציין'ס, דיח הערליכען פֿמלמען מיינעס דוד, דיח
ערהעבענען, זעלענעמללען געבעטע ישראל'ס בלייבען פֿיר מוני מיין
פֿעריעגעלטעס בוך. מבער, ומרוס זמללען מונערע טמלעטער,
דיח מויל קממיערטעל מונד קמערנגעמנגע, מויל ערלענונג פֿמן
טפֿרמלען, דיח נור דיח זיטטע מונד מחדע דער לייט ערהייטט,

זק פֿיעל לייט מונד פֿאָיים פֿערווענדען, ניכט מויך יענער הייליגען
ספרמֿלע, דער עהרווירדיגען אוטטער מללער ספרמֿלען, טאָגליך
מיינע סטונדע ווייהען, דאָ יאָ דאָך דער סליססעל לוי יענען סאָטלען
דעם גייסטעס מונד דעם הערלענס מיט, דאָ גאָטט אין זיינען
בולע, דאָ וויר זאָ בעלייכענד דאָ בוך דער ביכער נענען, ניעדער-
געלעגט האָט? — ניכט מויך דער ערלענונג יענער ספרמֿלע
מיינען קליינען טהייל מיהערע לייט ווידען, דאָ נאָך מיהערע דאָ
באָד מיט, דאָ דאָ דאָך מללע אָמערע דער וועלט לערסטרייטען
גליעדער ישראל'ס לוימאָנענאָט? אין מללען געגענדען דער ערדע,
אין לינלינגאָטי מונד אין באָמבאָ, אין טוינס מונד אין וואָרסוואָ,
אין וויען מונד אין אָמערען טאָנט נאָך מיהערע מויס דען יידישען
טעמפלען דאָ ספרמֿלע, אין דער מיינסט גאָטט פֿאָט סיני
רעדטע! —

מיט דען געפֿיהלען עכט וויבילכער רעליגיאָזיאָט פֿאָמערע
זיך מיין ערהעבענדעס נאָליקמאָגעפֿיהל. מונערע טאָכטער זאָלען
לערנען מיט סטאָן מונד זעלבסטבעוואוסטאָיין דען נאָמען מיט-
רעליגיאָטען טראָגען. זאָ זאָלען דען וואָהרען מיינען ווערטה
מיהרעס פֿאָלקעס ערקענען מונד זיכ'ס בעוואוסט ווערדען, דאָס
דאָ געברעכען, דאָס אָמערען טרויריגען פֿיגורען דאָס פֿערהאָנגעס
ווירקליך אויפֿגעפֿאָגט האָט, זאָ וויר דאָס טאָמער, דאָס נאָך באָהייט
קאָדער פֿאָרמאָרטהייל מונד מללעפֿעטען בעסטערעבט מיט, זיך ענדליך
מיט סטראָמע דער לייטען ריין וואָסען ווירד מונד וואָס. זאָ זאָלען
זיכ'ס בעוואוסט ווערדען, דאָס עס מיינע ענטוויירדיגונג מיהערע
זעלבסט וואָרע, ווען זאָ זיך סאָמערען, מיינען טעמאָמע מללעגע-
האָרען, דער זאָ גראָס מללע מיהערע מיינער אין דער געטיכטע
דאָסטהעט, מונד דעסאָען באָמערען ריך זינד מן גאָמלענדען העלדען,
עדלען אָמערען, אויפֿגעפֿערנדען אָמערען. עס זאָל מיהר טראָסט,
מיהר סטערעבן, מיהרע בעגייסטערונג זיין, דאָך מיהר געמייטה
מונד מיהרען וואָרעל מיהער יעדען טאָדעל זיך לוי ערהעבען, מונד
יך מללע עכטע טאָכטער דעם פֿאָלקעס לוי בעוואָהרען, דאָס מיט-
מיטען מיינעס יאָהרטיאָנענד-אָמערען קאָמפֿעס געגען אָמערען
טיעפֿטמערלליכע מללענאָגען זיך דאָך דען זעגען מיינעס פֿאָהרען,
הייזליכען זינעס מונד מיינער ערלען זיטליכקייט וואָהרעטע.

מבער חוץ מיהרע מואגעבונג וואָלען וויר מונערע בעמערע
 מויערעקומקייט ריכטען, וואָלען פֿעהרעטען, דאָס קיין לוייט=
 דייטיגעס וואָרט, קיינע פֿערלעטלעכערע האַנדלונג דיא ריינע האַר=
 מאַניע מיהרע זעלע טאָרע, קיין מונריינער הויך דען קאָרען
 טפיעגעל מיהרע הערלען טריבע.

דאָך וואָדאָך טיטלען וויר לוייט דער פֿריטען, זיך עבען
 מויערעסענדען קעלך דער יונגפֿרייליכען בלווע פֿאָר דען גיפֿטע
 דעס פֿערדערענעס?

מינערען וויר זיט טרענגע יענען געזעלשאַפֿטען ענטליע=
 הען, וואָ ריקיכטסאָף יעדער געגענטמאָר פֿעהרענדעלט ווירד;
 וואָ מיבער גאָט מונד דיא הייליגסטען לעבענספֿעהרעקאָמיססע
 ליכטיג, פֿרייגייטערט מאַכט אַרומטהיילט ווירד; וואָ מיבער
 דיא בעגייטערונג פֿיר רעכט מונד וואָהרהייט, מיבער דיא ערהע=
 בענסטען געפֿיהלע האָס מיינע אָפֿעראַליכע טוואָרערייט געשפֿאָט=
 טעט ווירד, מונד דערמאָר דער גאָטליכע פֿאָנקע אַין דען יונגען
 הערלען ערשטיקט, דער סטראָל, דער מיהרע לעבען פֿערקאָרט,
 פֿערדונקעלט ווערען וואָס. — זאָ ווערען וויר זיט מויר מונגע=
 דינגט יענע קאָרטע היידען אַפֿסטען, וואָ דיא קאָמפֿטאָלט מיהרע
 זאָרע אַן האָלע טפֿאָלטען מונד פֿאָגען אַין קאָרמאָטער מונד וואָר=
 דעל דעס לעבען נאָכסטען לעגט, טאָמאָסאָף יעדען פֿאָנק מונד
 וואָקעלן אָפֿענעמאָרט, מונד דיא געשפֿאָטיגע פֿעללייטונג דאָ
 מיהריגע הינלואַרט. — קאָרע וואָ דער טאָן יענער גאָמאָטעריע
 העררט, דער דאָך זיסע טהיילעלעטטיאָנען דאָ אָהר זאָ פֿער=
 וואָהנט, דאָ דאָפֿיר דער קאָפֿטעטיגע קאָמג דער וואָהרהייט פֿער=
 לעטלענד ווירד מונד זיט ניכט האָרען וואָג; קאָרע גאָר יענע גאָ=
 אָמאָטעריע, דיא פֿערדערבליכע מויערעגענדע בילדער אַין דיא זעלע
 טראָגט מונד דען רואַהגען סאָג דעס הערלענס פֿיעבעריט מויערעגט.
 וויר היסטען פֿערנער טרעבען, דאָס קיינע וואָכט מיבער
 זיט געווינע דיא פֿערדערבליכע לעבעלעטע דער קאָמאָנע, דיעזע
 זיינע דעס יתהרהונדערטס, וואָ קאָהנע וואָהל מונד טאָקט אַלעס
 געלעזען ווירד, וואָס דיא נייחלייט בלינגט, פֿאָדאָקטע, פֿאָן דענען
 דיא היסטען דיא פֿאָמאָטע מויערעגען מונד מיבערסטפֿאָנען, דיא
 בעגריפֿע פֿאָן עכטער ריינער ווייבליכקייט פֿערוויררען מונד טוואָ=

כֵּן, מוֹנֵד דִּים גַּעֲרָמֵדע יענע פֿערגעהונגען, דִּים רַען טַט־נעגסטען
בִּמְכַנְט־טִרְמַהֲל פֿעֲרִיעֵנען, וַיֵּט דַּעַן טֹוִיעֵר דַּעַר נַחֲזִיכְט בעֲדַע־ק־
קַען, מָדַעַר גַּמֵּר מִין מִינַעַן נִיחֹוּס גַּעֲהִיזֵט עֲרִישִׁינַען לִמְסַעַן.
וּמָהֲל זָמֹלֶען וויר מוֹנַעֲרַע טֶמְכְּטַעַר מוֹנַעֲרַע וַעֲנַטַען פֿיַּה־
רַען; מִבַּעַר מוֹנַעֲרַע זָמֹלֶען, בִּיַּם דַּעֲנַען זִיךְ מִיַּהֲרַע הַעֲרַלֶּען מִין
פִֿרְמַהֲלִיכְעַר הַמְרַמֹּמֶעַר מֶפֶּעֶנַהֲיִיט עֲרִישִׁינַען קֶמְנַעַן מוֹנֵד מִיין
גִּלִּיכְטֶמְנַעַנְדַּעַס עֲכָךְ פִֿנְדַּעַן. וויר זָמֹלֶען מִיַּהֲנַען מִינַעַן מוֹנַעַבֹונג
זֹכַעַן, וּמָךְ מִינַעַן רִינַעַן נַחֲטִירִלִּיכִיקִיט, מִיין פִֿרְמַיַּעַס, מוֹנַטֹוֹרִס־
פִֿמִּלֶּעַס הַעֲרֵן גַּעֲטֶמְטֶלֶט מוֹנֵד הִיִּלִּיג גַּעֲהֶמְטֶטַען ווירד; וּמָךְ מִיַּהֲנַען
דָּמַז בִּיִּד ווִיבִלִיכְעַר ווירדַעַר מוֹנֵד טוֹגַעַנֵד מִין זִינַעַר מִנְטוֹטִהִיגַעַן
גַּעֲטֶטֶמְטֶלֶט עַנְטֶגַעַגַּעֲנַט־רִיטֶט, זִים לֹור נַחֲמָהֲמֹונג מוֹנֵד וַעֲטֶט־מִיִּיכְעַר
בַּעֲזַעֲלֹוט מוֹנֵד מִיַּהֲרַ גִּיס־טִיגַעַס מוִיגַעַן מִן דָּמַז עֲרֹלַע מוֹנֵד טֶמְנַעַן
גַּעֲוֹמָהֲנַט.

וּמָהֲל זָמֹלֶען וויר מִיַּהֲנַען בִּיכְעַר גַּעֲבַעַן, מִבַּעַר גַּעֲוֹמָהֲלֶטַע,
פִֿמִּן דַּעַן טַט־נַעַג פִֿרִּיעֵנַעַן בִּלִּיק מִינַעַר פִֿעֲרֶט־מִנְדִּיגַעַן מוֹטֶטַעַר
מָדַעַר עֲרִלִיעַהֲעֵרִין מוִיסַעֲרֹלֶעַעַן. וויר הַמְנַעַן דַּעֲרַעַן יִם זָךְ פִֿעֲלֶעַן,
דִּים הַעֲרֵן מוֹנֵד גִּיסֶט עֲרַהֲעֵבַעַן מוֹנֵד בִּיִּדֶעַן; דִּים גַּעֲגַעֲנוֹמֶרֶט
מִיזֶט רִיִּךְ גַּעֲנוֹג מִן טֶרִיכְטַעַן, דַּעַר גַּעֲוֹמֶנְדֶטַעַן פִֿעֲדַעַר גִּיס־טֶרִיכְעַר
מוִיס־מָרַעַן עַנְטֶפִֿלֶּמְסַעַן, דִּים זָמֹמָהֲל דִּים בַּעֲזַהֲרֹונג מִלֶּס דָּמַז
פִֿעֲרַגִּיגַעַן דַּעַר יוֹנַעַן לַעֲזַעֲוַעֲלֹוט לֹונ לַעֲקַקֶע הַמְנַעַן.

פִֿמִּן מִלֶּעַט מִבַּעַר וּמָלֶעַן וויר מִיַּהֲנַען מִלֶּס עֲרֹלַעַס בִּיַּם־
טַפִּיעֶל דַּעַר בַּעֲטִידַעֲנַהֲיִיט, דַּעַר גַּעֲנִיגֶמְטִיקִיט, דַּעַס הִיִּזִּלִיכְעַן
וּמָלֶעַנַס, דַּעַר מִינַיגַעַן מִנַּהֲמֶנְגִילִיכִיקִיט מִן גַּמֶּט מוֹנֵד פִֿמִּלֶּק מוֹנֵד
גִּלִּיבַעַן, מוֹנֵד דַּעַר טֶרִיעַן עֲרִלֶּלֹונג מִלֶּעַר מוֹנַעֲרַעַר פִֿעֿלִיכְטַעַן
פִֿמִּרְמַנַּעַהֲעַן, מוֹנֵד זִים לַעֲהַרַעַן, מִין מִינַעַן הַמָּהַעֲרֵן טַט־רַעֲבַעַן
מִלֶּס מִין דַּעַן נַחֲךְ לֹוקַסֹוס מוֹנֵד מִיִּטֶּלַעַן טַמַּנֵד מִיַּהֲרַ פִֿעֲרַגִּיגַעַן
מוֹנֵד מִיַּהֲרַעַן גַּעֲנוֹס זֹכַעַן.

ווען דִּים בִּיִּרֹונג מוֹנַעֲרַעַר טֶמְכְּטַעַר מִינַעַן דַּעֲרַמֶּרֶטִיגַע פִֿעֿלֶעַגַע
עֲרַהֲמֶלֶט, דָּמַן דִּירַכְטַעַן וויר הַמָּפִֿעַעַן, דָּמַס וַיֵּט מִיַּהֲנַען דָּמַז גִּלִּיק
מִינַלִיעַהֲעַן וַעֲרַדַעַן מִן מִיַּהֲרַ עַהֲעִלִיכְעַס הוּז, דָּמַס פִֿרִידַעַר מוֹנֵד
וּמָהֲלַעֲרַגַּעַהֲעַן דָּמַרִין זִינַעַן בִּלִּיבַעֲנַדַעַן וּמָהֲמִיטֶן נַעֲהַמַעַן, דַּעַר
גִּיסֶט דַּעַס פִֿרִיעֲרַעַנַס מוֹנֵד דַּעַר מִינַט־מָכְטֶט, דַּעַר גִּיסֶט דַּעַס

ערבֿוואַטס מונד מיניגער בעזעליגענדער רעליגיאָזיטָט דערין
הערטען ווערדע.

מאָזין דעם רייכען מונד בעסערעסעטעלעטען מיט עס מיין
לייכטעס, פֿיר זיינע טאָגער מינע פֿאַלסטאָנדיגע גייסט מונד
הערן בילדענדע מונד פֿערעדלנדע ערליעהונג לויט ערלונגען; דען
ער האָט דיאָ וויטעל, מיהנען טיכטיגע ערליעהער מונד ער-
ליעהערנינגען לויט געבען, דיאָ ווייזייט מונד מוואַיכט דאָ הייל
מיהרער לִקְוִינגע ערטערעבען. קאָדער ער פֿערטרויט זיך דער
קאָהוט פֿאַן טאָכטערסולען מן, וואָ פֿיעלפֿאַכע לעהרקאָפֿטע זיך
פֿערמינערד, מיהרע הקאָה מוואַגמבע לויט אָמנען אָמנען בעמיהעט
זינד, מונד פֿעסט מונד מונד מוואַהידליך מיהרען ליעזע לוסרייטען.

דערמאָרט מיט פֿיר דיאָ פֿערמאָגליכען געמאָרט. וואָס אָמנען
יעדאָך דיאָ וויטעלִקאָנען קאָדער גאָר דיאָ מראַען בעגינגען, דענען
ניכט וועניגער, יח נאָך דרינגענדער, מיין פֿערטאָנדיגער מונטער-
ריכט נאָטה טהוט? ניטלויכע קענטיססע קאָנעטען מיהנען מינע
פֿערמאָרגונג ערמאָפֿענען, מיהנען מינען הייטערן לעבענסוועג מן-
במיהנען, וואָהרענד קאָהע דיעזעלבען דיאָ מראַען מן מיהרע דירכע-
טיגקייט מונד מיהרע עלענד עוואַ געפֿעסעטען בלייבען. —

דאָס, ווען מונטער מאָנען הוואַמיסטיטען געבורטען דער
ניימלייט דיאָ לעהר מונד ערליעהונגסמאָנטמאָנטען פֿיר דיאָ ווייב-
ליכע יוגענד דיאָ ווייטע ווירדיגונג געפֿונדען, מונד מיהרע זעגענס-
רייכען ווירקונגען מאָנעטמאָלבען מונדערקענכער זינד; אָ זינד דאָך
יענע דיאָ פֿרייאַוירדיגסטען, דערען סטיכטונגען דמאָן לויטען:
דיאָ וויטעלִקאָנען מונדענטגעלטייך מוואַלונגעהען,
מונד דיאָ דערמאָרט, וויאָ דיאָ אָמנע דען הקאָהען מונד ניעדערונגען
מיהרע לעבענספֿענדענדען סטראַמאָנען מין גלייכעס אָמנע זענדעט,
אָ מיבער רייכע מונד מראַע דיאָ וואָהלטהאָטען מונד זעגונגען
מיהרעס מונטערריכטעס גלייך ערגעסען! מיהרע סטיכטער האָבען
זיך מין מיהנען מיין דענקאָמל געזעטלט, דאָ זיכערער מוס מאָנע
אָמנענטע פֿאַן גאָר מונד מראַמאָר מיהרע נאָמען פֿערעוואַגט.

מבער ליידער האָבען נור זעהר וועניגע מונטערער געמינדען
דערמאָרגע מונטמאָנטען. מיר קאָן זיך דעסמאָל ניכט ערוועהרען,

היער דען וואונט מויסלוטפרעכען, דאָס דיעיעניגען הענטענפֿרינדע
 מונד פֿריינדיגען, דענען דעס פֿרומען וואָהל פֿאָן הערלען זינגט,
 דיאָ גערן דורך פֿרומע טפענדען לוסט מונד פֿריידע מין דיאָ
 דונקעלן היטטען דער דירפֿטיגען ברינגען, מונד מיהנען ניכט נור
 וואָנענטמאָנע זיבילע מיהרער טרייענדען נאָהרונגסמאָרגען, זאָנדערן
 מיינע געזיכערטע מויסזיכט מין דיאָ לוקנעט פֿערטמפֿען וואָנען:
 דאָס דיעזע וואָרען מונד ערלען הערלען זיך פֿערמיינען וואָנען,
 מונד מין מיהרען געמיינדען זאָלע מיינטיטוטע לו גרינדען, דאָס
 זיח פֿון דען בויאָ דיעזעס ערלען, הייבנדיגענדען ווערקעס ענערגיט
 דיאָ האָנדע לעגטען, מונד מויל דיעזעס מוטערע מיהרע קאָפֿע
 דעס הערן דאָרברעכטען, מויל וואָלע - עוויגע געוויס זעגנענד
 מונד וואָהלגעפֿולג ניעדערבליקען ווירדע.

דיאָ פֿערפֿאַסערין.